

సరస్వతీ గ్రంథమాలిక—౧౧.

పూర్వ యోగము

శ్రీ అరవిందయోగి వ్యాఖ్యానము ననుసరించి
వ్రాయబడిన బంగాలీ గ్రంథమున కాంధీకరణము,

సరస్వతీ నికేతనము,

బందరు.

విషయమూచిక.

పూర్ణయోగము—

యోగోద్దేశము	౧౦
వాతయోగము	౧౭
రాజయోగము	౨౪
జ్ఞానయోగము	౩౩
భక్తియోగము	౪౧
కర్మయోగము	౪౯
తాత్పర్యయోగము	౫౬
పూర్ణయోగ స్వరూపము	౬౨
పూర్ణయోగ ప్రణాళిక	౬౭
పూర్ణయోగ ఫలము	౭౪

యోగసాధన—

యోగోద్దేశము	౮౪
ఉపక్రమణిక	౯౨
సంకల్పము	౧౦౦
స్థూల సూక్ష్మదేహములు	౧౧౦
ఇచ్ఛాశక్తి	౧౨౨
బుద్ధి	౧౩౨
జ్ఞానము	౧౪౪
మనస్సు	౧౫౯
చిత్తము	౧౬౯
ప్రాణము	౧౭౮
శరీరము	౧౮౯

భగవద్గీత—

౧౪ ప్రకరణములు	౨౭౮
---------------	-----

పూర్ణ యోగము .

యోగోద్దేశము .

గవత్సర్వానుభవమే యోగము. ఎవరి నిశ్వాసము ననుసరించి వారు భగవత్స్వరూపమును నిర్ణయించుకొన వచ్చును. అంగవలన నెక్కువ లాభనష్టములులేవు.

మానవుని కంట నున్నతమును, బృహత్తరమును, సర్వవ్యాపకమును, సర్వాత్కర్తమును నగు నెకసత్వ దార్థము గలదిని విశ్వేషించి జాలును.

భక్తులకును - భగవానునకును, అహమునకును - ఈశ్వరునకును, జీవునకును - శివునకును, ఆత్మకును - పరమాత్మకును, బాధమతానుసారము సంస్కారమునకును - శూన్యమునకు నుండుసంబంధమును సాయోగమందురు. ఈ సాయోగసంబంధము నుండి యోగ

సాధనము ప్రారంభ మగుచున్నది. మానవునియందు దేహాగము, ఎంతవరకు భగవానునితోడ సంయుక్తమై భగవత్స్వర్గ ననుభవింపుచున్న దను విషయముపై, యోగసాధన ప్రణాళికయు, పరిణతియు, నాధారపడి యుండును.

మానవుడనిన నైకవిశుద్ధమైన, మిశ్రహితమగు అఖండపదార్థ మని దలంపజనదు. విభిన్నమైన విపరీత గుణసమష్టిని మానవుడని యెరుంగవలయును. ప్రకృతి యందలి సోపానము లన్నియు మానవునియందు దిమిడి యున్నవి. మానవునియందు మూడు సోపానములు సుస్పష్టముగ గన్పడుచుండును. (౧) దేహము - ప్రాణములతోగూడినది ప్రథమసోపానము. ఇందు ప్రాణ శక్తి (జీవశక్తి) దేహమును సజీవితముగ నొనర్చుచుండును. (౨) మనస్సు ద్వితీయసోపానము. బుద్ధి, విచారము, చింతనము, భావము, మొదలగు వాని క్రీడ యందు జరుగుచుండును. (౩) ఆధ్యాత్మబోధ తృతీయసోపానము. విజ్ఞానమయమును, ఆనందకరమును, అమృతనిలయము నగు స్వస్వరూప మిందు విరాజిల్లుచుండును.

మానవప్రకృతి, మనోలీలయందు, ఆత్మా
భాసను - ఇంగితమును, గ్రహింపుచుండును. కాని
జ్ఞానముతో నాత్మనుగుర్తించుటయే సృష్టియొక్క
పరమలక్ష్యము. దేహము ప్రాణముతోగూడిన ప్రాణ
మసోపాసమందు మానవునకు పశుభావము గలుగు
చున్నది. మనస్సు - బుద్ధితో గూడిన ద్వితీయసోపాస
మందు దుఃఖసహృదయమనుష్యునకు మానవభావము
లభించుచున్నది. జ్ఞానానందములతో గూడిన
తృతీయసోపాసమును జేరునప్పుడు, మానవునకు దేవ
భావము పుట్టుచున్నది. దేవభావమునే నిర్ధాన
మనియు భాగవతభావమనియు నెరుంగవలయును. విన
యగతి ననుసరించి, నేడు మానవుడు పశుభావము
చూచి మానవభావమునకును, మానవభావమునుండి దేవ
భావమునకును, అంతరంగా భావార్పణచేయును. మాన
వుని పశుభావమునుండియు మానవభావమునుండియు
వచ్చుచి దేవభావమును బొందిపజేయుశక్తిని యోగ
శక్తియందును. దేవభావమును బొందుటకు చేయుసాధ
నము, అదిగా నడచుమార్గము జీవితనిర్మాణము మొదలగు
వానిని యోగసాధన మందును.

భారతవర్షము దనేకవిధము లగు సాధనమార్గములు కలవు. అవి యన్నియు మానవునియందలి త్రివిధ సోపానముల నాశ్రయించి యున్నవి. మొదటిది హత యోగము. ఇది మానవుని మూలదేహమునకు సంబంధించి యుండును. శరీరమును, ప్రాణశక్తిని, కేంద్రముగ నెఱర్చుకొని, దానియందు భగవత్స్వర్ణ ననుభవించుటకు చేయుసాధనను, హతయోగమందురు. రెండవది రాజయోగము. ఇది మానవుని మనస్సుపై నాధారపడియుండును. రాజయోగము మనస్సుయొక్క యేదేని యొకవిశేషవృత్తిని, లేక లీలనుమాత్ర మాశ్రయింపక, మనస్సుయొక్క మూలప్రకృతి యగు చిత్తద్వారమున (మానససత్తా) భగవత్స్వర్ణ ననుభవించుట బ్రయత్నింపు చుండును. అనగా కేంద్రభూత మగు సూక్ష్మశరీరమునకు సంబంధించినదానిని రాజయోగమని యెరుంగవలయును. మూడవది త్రిమార్గయోగము. మానవునియొక్క దుండు ఆధ్యాత్మికవృత్తు లగు జ్ఞానభక్తి కర్మల పై త్రిమార్గయోగ మాధారపడియుండును. జ్ఞానము - ప్రేమ - కర్మప్రేరణ (ఇచ్ఛాశక్తి, will) అను మూడుప్రకరణములు, మనస్సునందు గలవు.

జ్ఞానయోగము, భక్తియోగము, కర్మయోగము లను
మూడుయోగములును వరుసగ నీమూడుప్రకరణముల
మీద నాధారపడి వానిసహాయమున మానవుని భాగ
నతసత్తాయందు నిమగ్నముగ నెనర్చును. తిమార్గ
యోగమునకు కేంద్రస్థానము ఆత్మ, లేక జీవుడు. పురు
షుడు. కాని స్థూల సూక్ష్మశరీరములు కావు. జ్ఞానము
ప్రేమ శక్తిద్వారమున నాత్మతోడ పరమాత్మకును,
జీవునితోడ భగవానునకును పురుషునితోడ పురుషోత్త
మునకును సాక్షాత్సంబంధమును స్థాపించుకొనుటయే
ఆధ్యాత్మిక యోగముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము.

పలువిధము లగు సాధనమార్గముల గుణదోష
ముల విచారింపుటకు ముందు సాధనోద్దేశమును సాధన
లక్ష్యమును చెలిసికొనవలయును. సాధనోద్దేశము నను
సరించి దానిఫలాఫలములను నిర్ణయించుటకు వీలగును.
కావున సాధనయొక్క ఉపయోగానుపయోగములను
నిర్ణయించుటకు బూర్వము లక్ష్యమును నెరుంగవల
యును.

కైవల్యముక్తి జీవన్ముక్తి యని యోగసాధనా
లక్ష్యములు ద్వివిధములు. మాయావాదుల సిద్ధాంతము

ననుసరించి, గజత్తును దుస్వప్నమనియు, మృగతృష్ణభ్రాంతియనినమ్మినప్పుడు, బాద్ధమతస్థులబోలి మానవుని సృష్టిని తుణికి వేదనాసమిష్టియని యంగీకరించినప్పుడును, మన మీజగత్తునందుండుట కిచ్చగింపము. అప్పుడేదేని యొకవిధముగ నీదుస్వప్నమునుండియు, భ్రాంతినుండియు, దప్పించుకొని పలాయనంబగుటయే మానవుని ముఖ్యకార్యమగును. దీపశిఖను బోలి నిర్వాచిత మగుటయే పరమపురుషార్థ మగును. జీవితము నడంచుకొని, జగత్తుతోనుండు సకలసంపర్కములను వీడి దానికతీతమందుండు దేనియందో కలసిపోవుటను కైవల్యముక్తియందురు. కైవల్యముక్తియే మనసాధనకు లక్ష్యమైనయెడల, వివిధమార్గములయందలి గుణదోషముల విచారించి సమస్వయమొనర్చుకొనవలసినయావశ్యకత యుండదు. అప్పుడేదేని యొకమార్గమున జగత్సంబంధముల నన్నిటి నుండి తప్పించుకొని పలాయన మగుటయే యభీష్టస్థితియగును. పలాయన మగు మార్గములగూర్చి విచారించుటవలన చేకూరు లాభనష్టములులేవు. విభిన్నస్వభావములు ప్రకృతుల ననుసరించి, మార్గములు వేరగుచుండును. అందువలన నొకనికి రుచించు మార్గము మరియొ

కనికి రుచింపదు. ఒకనికి సుగమముగ నుండుమార్గము మరియొకనికి దుర్గమముగ నుండును.

జగత్తు మనకర్థశూన్యముగఁ గన్పడుచుండ లేదు. జగత్తు మోహముకాదు. భ్రాంతియుకాదు. దుస్వప్నమునుగాదు. జగత్తును ఆనందమునకు నిలయమని దలంచిననుగూడ మనము జీవనమును నిరాకరింపక, దానినాలింగనం బొనర్చుకొని, ముక్తులమును సిద్ధులము నగుటకుఁ బ్రయత్నింపవలయును. అప్పుడు యోగసాధనమందు, సంపూర్ణనూతనమూర్తి ప్రత్యక్షమగును. మానవు డను మందిరశిఖరమందు మాత్రమే భగవానుడు నివసించుచుండు నని తలంపఁజనదు. ఆశిఖరమునుఁ జేరుట కేర్పడిన సోపానముల సన్నిధియందుమాత్రమే, భగవానుడు విరాజిల్లుచుండు నని యెంచరాదు. మానవ మందిరమందలి సమస్త భాగములయందును, సంపూర్ణముగ భగవానుడు విరాజిల్లుచున్నాడు. అవియన్నియు భగవానునకు నివాసధామములు. కావున మానవమందిరము వంతను నెక్కమారుగఁ పరిశుభ్ర మొనర్చవలయును. మందిరమందలి సమస్త భాగములయందొక్కతరి యోగాగ్నిని బ్రజ్వలింపజేయవలయును. శరీరము

నత్రిక్రమించుటకు శరీరమును, మనస్సు నత్రిక్రమించుటకు మనస్సును, జ్ఞానప్రేమ కర్మల నత్రిక్రమించుటకు జ్ఞాన ప్రేమ కర్మలను, వ్యక్తిత్వమును నాశనమొనర్చుకొనుటకు వ్యక్తిత్వమేర్పడినదని దలంపరాదు. దేహము, మనస్సు, ఆధ్యాత్మికవృత్తులు, భగవానుని బొందుట కేర్పడిన మార్గములు ఉపాయములు మాత్రమని యెంచరాదు. శరీరముయొక్క పశ్చాద్భాగమందుమాత్రము భగవాను డున్నాడని తలంపరాదు. శరీరముకూడ భగవాను డని యెరుంగవలయును. మనస్సునకు వెనుకభగవాను డున్నాడని తలంపక, మనస్సుకూడ భగవానుడని తెలిసికొనవలయును. భగవాను డాధ్యాత్మికవృత్తులకు వెలుపల నున్నాడని యెంచక, ఆధ్యాత్మికవృత్తులుగూడ భగవాను డని గ్రహింపవలయును.

సమస్తసాధనమార్గముల యావశ్యకతను గ్రహింపవలయును. శరీరము, మనస్సు, ఆత్మ, ఈమూడును సమానాదరణీయములు. కావున మానవునియందంతటను భగవానుని జాగరిత మొనర్చుకొనవలయును. ఏదియో యొక యంగద్వారమున గాక, సమస్తాంగముల తోడను భగవానుని, నాలింగనం బొనర్చుకొనవలయును. అందు

వలన మనమేదియో యొక విశేషసాధనమార్గము నాశ్రయించుటతోడ దృష్టి నొందము. మనము కోరునది యఖండమగు పూర్ణయోగము. మనయందుండు సమస్త శ్రోతములును భగవద్దయములు కావలయును. సకల క్షేత్రములు ఫలపుష్పములతోడ విరాజిల్లవలయును. మనము న్యక్తిగతసిద్ధిని మాత్రము కోరుటలేదు. మానవ జాతియొక్క సంపూర్ణసిద్ధిని గోరుచున్నాము. మానవ మండలి శుద్ధమును ముక్తమును పరిపూర్ణమునై విరాజిల్లుటకు వ్యక్తిగతసాధన ప్రతిమూర్తియై యలరారుచుండవలయును. మన మెప్పుడును మానవసంఘనిర్వాణమును గోరము. మానవజాతి యచుత నైచిత్ర్యములతోడ విలసిల్లుచుండుటను వాంఛింపుచుండుము. అందు వలన మానవమండలియొక్క సమస్తప్రేరణలును, ప్రయాసములును, కర్మలును, భగవానునియందు విలీనముగా వలయును. ఇదియే మనలక్ష్యము. అందువలన ఏదియో యొక విశేషసాధనమార్గము నవలంబించి మానవజాతికి భిన్నముగ బ్రయత్నించుట కిచ్చగింపము. కావున సమస్త సాధనమార్గములకును సమన్వయసూత్రమును గనుగొనవలయును. కాని యది వ్యక్తిగతప్రయోజనమునకు

మాత్రము సంబంధించి యుండజనదు. మానవజాతీయై
క్క సమిష్టిసాధనకు సంబంధించి యుండవలయును.

కావున మనము పూర్ణయోగమును లక్ష్యమం-
దుంచుకొని వివిధయోగసాధనలయందలి మంచిచెడుగు-
లను బరిశీలింపవలయును. ఈకార్యమొనర్చుటకు బూర్వ-
ము వివిధయోగసాధనలవలన గలుగు విశేషఫలములను
గ్రహింపవలయును.

హ త యో గ ము .

అన్నమయ ప్రాణమయ కోశములయందు ప్రకృతి నివసించుచుండును. ఈకోశద్వయమును దేహము ప్రాణము అని నుడువుచుందురు. వీనిని పరి శుద్ధమొనర్చి వశపరచుకొనుటయే హతయోగము యొక్క ముఖ్యలక్ష్యము. సామాన్యజీవితమున కవసరమగునంతవరకు దేహప్రాణము లేర్పడియున్నవి. ప్రకృతి యొక్క యనంతభాండారమునుండి ప్రవహించుచుండు నొకసూక్ష్మధార నాశ్రయించి, దేహప్రాణములు నిలచుచున్నవి. వంశపారంపర్యమువలనను, పరిసరములకు సంబంధించిన ప్రవాహమువలనను, దేహప్రాణముల ప్రకృతి నియంత్రితమును ఖండితము నగుచుండును. శరీరావయవముల సంచలనమునకు తగినంతవరకు, ప్రాణ శక్తి కీడింపుచుండును. అయ్యది నిత్య నైమిత్తిక కర్మజీవనమందు వ్యాపించి, తగినంతవరకు పనిచేయుచుండును. కాని యంతకు మించిన కార్యములను జేయుజాలదు. హతయోగము సాధారణమానవశరీరప్రాణములయందు

పృథ్వీ గలుగజేయుధర్మమును, సామంజస్యవిధానమును, నతిక్రమించి బృహత్తరధర్మమును, పూర్ణతరసామంజస్యమును, స్థాపించుటకు బ్రయత్నించును. శరీరము శీతోష్ణములు, జరామరణములు, క్షుత్ప్తిపాసలు మొదలగు వానికి ద్యాసముచేయుచుండును. చిరాభ్యాసగతమగు కర్మసముదాయమందు బంధింపబడియుండును. కాని ప్రాణవేగము ననుసరించి శరీరము శతవర్ష పరిమితిని గూడ నతిక్రమించును. హఠయోగి నిరంతరము తనయందు పృథ్వీయొక్క ప్రాణశక్తి మహాప్రవాహరూపమున బ్రవహింపుచు దానియందు శరీరమందలి సమస్తబంధనములును, ఖండితసంస్కారములును, బాసిల్లుచుండ వలయునని తలంచుచుండును. కాని శరీరప్రాణములను సాధారణజీవితమున కనుగుణ్యముగ నుండునట్లొనర్చుకొనుటతోడ దృష్టిమొందడు. శరీరము బలిష్ఠమును ఆరోగ్యయుతము నై దీర్ఘకాలమువరకు నుండవలయునని ప్రయత్నించును. ప్రకృతియొక్క యనంతజీవనశక్తిని సాధారణజేయు సామర్థ్యమును వాంఛింపుచుండును.

ఈయద్వైతశిద్ధికిగాను హఠయోగి ఆసనములు, ప్రాణాయామము, అనుద్వివిధమార్గములనవలంబించును.

ఆసనములవలన శరీరము చంచలరహితమై స్థిరముగ నుండును. సాధారణముగ శరీరమెప్పుడును చంచలమై యుండును. అందువలన నది యేదియో యొక కార్యమును జేయకయుండజాలదు. ఏలయన పృథ్వీభాండామందలి ప్రాణశక్తి విరామములేక శరీరమందు ప్రవహింపుచుండును. కాని యాప్రవాహమును శరీరము ధారణచేయజాలదు. అందువలన వివిధాంగములయందు, సంచలనము గలుగుచుండును. ఆచలసద్వారమునప్రాణశక్తి బహిర్గతమగుచుండును. వివిధకర్మముల నెనర్చుటవలన మిగిలిన శక్తి క్షయమగుచుండును. కావున శరీరమును శాంతముగను చంచలరహితముగ నెనర్చుకొనుటవలన ప్రాణశక్తిని శరీరమందు ధారణచేయవచ్చును. ప్రాణశక్తిని బాగుగ ధారణచేయగలిగినయెడల, శరీరము బలయుతమును, ఆరోగ్యవంతమునై, సౌందర్యమున నలరారుచుండును.

“హతయోగి” పలువిధములగు జటిలప్రక్రియల ద్వారమున శరీరమందలి యపరిశుద్ధతను దొలగించుకొని, నాడీమాడలిని పరిశుద్ధముగ నెనర్చుకొనును. నాడీశుద్ధివలన ఉచ్చాస్వసనిశ్వాసము లక్ష్యలేక నడచు

చుండును. ఉచ్చాస్వసనిశ్వాసముల సంబంధ మగు ప్రక్రియను ప్రాణాయామ మందురు. ప్రాణశక్తియొక్క ప్రధానమగు స్థూలక్రియలను ఉచ్చాస్వసనిశ్వాసము లందురు. ప్రాణాయామోద్దేశములు ద్వివిధములు. మొదటిది కాయసిద్ధి. అనగా ఆసనములవలన గలిగిన కాయ సిద్ధిని పరిపూర్ణ మొనర్చును. అప్పుడు ప్రాణశక్తి శరీరమందు స్వేచ్ఛగ విహరించును. దానివేగముగూడ మిక్కిలి వృద్ధి నొందును. సాధారణముగ శరీరమును దాస్యమందుంచు నియమముల నతిక్రమించును. ప్రాణశక్తిని స్వనశమందుంచుకొనుటవలన, శరీరముతోడ సత్యద్భుతకార్యములను నిర్వహింపవచ్చును. శరీర మారోగ్యయుతమై వీర్యసౌందర్యములఁ జెన్నారుటయే కాక, శాశ్వతముగ జీవితమును ధారణజేయవచ్చునని హత యోగులు విశ్వసింపుచున్నారు. కుండలినీశక్తిని మేల్కొలుపుట రెండవ కార్యము. నిద్రింపుచుండు కుండలినీశక్తిని మేల్కొల్పి, సాధారణమానవుల కలభ్యమును నపరిచితము నగు పలువిధనూతనసృష్టులను బహిర్గత మొనర్చును. అప్పుడు సాధకునకు సృష్టియందలి యదృశ్యసోపానములు దృశ్యమగును. అకల్పితజగత్తు,

ఆత్మద్భుతస్పృష్టి, మహత్తరశక్తి బయల్పడును. మానవునియం దుండు సాధారణవృత్తు లన్నియు పరిస్ఫుట మగుటయేకాక, అవియన్నియు విపులశక్తి కాధారములై కార్యము లొనర్చుచుండును. ఈయైశ్వర్యసిద్ధికొరకు హతయోగి పలువిధములగు శాస్త్రప్రక్రియల నవలంబన ములుగ గైకొనును.

ఇంతవరకు హతయోగమువలన గలుగుఫలములను వివరించియున్నాను. సాధారణముగ మానవుడు అణిమాద్యష్టసిద్ధులచే నాకర్షింపబడునని నుడువుటయం దాశ్చర్యములేదు. హతయోగమువలన శరీరము నాశన రహితమగును. అసాధారణశక్తి గలుగును. కాని వానివలన మానవుడు తృప్తి నొందునా? శాంతియుతుడగునా? విత్తహరణమువలన బ్రయోజనం బేమున్నదని మైత్రేయి చెప్పినవాక్యము స్ఫరించుచున్నది. “యేనాహంనామృతాస్యా కిమహం తేనకుర్యామి” “దేనివలన నేను అమృతత్వమును బొందనో, దానిని నేను చేయుదునా? ”

హతయోగమునం దిచ్చటనే యభావము కాన్పించుచున్నది. హతయోగి భగవానుని సహజముగ మరచి పోవును. యోగముయొక్క ముఖ్యలక్ష్యమగు భగవత్స్మ

ర్క సనుభవించుటను మరచి యైశ్వర్య మోహమందు దగుల్కొనును. అందువలన యోగులు ఐశ్వర్యమును సిద్ధులను దలంచి మిక్కిలి భయావహములై “భూతప్రేతముల చర్యలకును, ప్రలోభనములకును, నెంతదూరమందుండగలిగినయెడల నంతమంచిది” అని నుడువుచుందురు. మరియు, అయిశ్వర్యసిద్ధి గలిగినయెడల వెంటనే దానిని బరిత్యజింపవలయునని శిష్యులకు బోధింపుచుందురు. కాని యట్లుబోధించుట యుత్తమముగాదు. ఏలయన, మన మైశ్వర్యమును గోరవచ్చును. కాని, యది భగవదైశ్వర్యమై యుండవలయును. భగవదైశ్వర్యము ఉపలబ్ధియు నెక్కమారుగ బ్రకాశింపజాలవని నుడువజనదు. కాని హఠయోగి యైశ్వర్యము లభించినంతనే భగవానుని మరచి లోభివలె బ్రవర్తింపుచుండును.

మనము గోరునది పూర్ణయోగము. అది మానవ జాతికిని జగత్తునకును సంబంధించియున్నది. విశ్వ కల్యాణముకొరకు జగత్తునందలి కర్మను నియమించుట దీనిఫలము. పూర్ణయోగి హఠయోగసిద్ధిని విడనాడడు. కాని హఠయోగుల బోలి దాని నాశ్రయించియుండుటకు బ్రయత్నింపడు. జగత్తులోడ మానవున కుండు

పలువిధసంబంధములయందు సంపూర్ణసంబంధము గలిగి
యుండుట పూర్ణయోగముయొక్క లక్ష్యము. హత
యోగి జటిలప్రక్రియలయందు నిమగ్నుడై సమస్త
శక్తిని కాలమును తనకొరకు వినియోగించుచుండును.
అందువలన వాతడు జగత్తునకును తనకును నుండు సమస్త
సంబంధముల నుండి విడివడుచున్నాడు. భీషణకృచ్ఛ్ర
నాథము నొనర్చి హతయోగమువలన నొందు ఫలమును
హతయోగ తాత్వికయోగములద్వారమున నతిసులభ
ముగ బడయవచ్చును. హతయోగమువలన మిక్కిలి
బ్రహ్మోజ్జ్వల బుద్ధిమాట నిజము. కాని దానిమూల్యము
నకు లభించు ఫలము మాత్రము విషతుల్యము. అందు
వలన నామూల్యముతోడ నాతకుండు మహత్తరమగు
ఫలమును బడయవచ్చును.

రాజయోగము .

రాజయోగమునకు కేంద్రస్థానము మనస్సు. ఇది శరీరప్రాణముల నాశ్రయించియుండదు. రాజయోగము మనస్సును వశపరచుకొని మానవుని భాగవత సత్తాయం దధిష్ఠింపజేయుటకు బ్రయత్నించును. కావున మున్నందు మనస్సును పరిశుద్ధముగను నుసంయుతముగను శాంతముగను నునర్చును. అనగా మానసిక రాజ్యమందలి సమస్తచింతనలు భావనలు వాసనలు ప్రేరణములు మొదలగువానిని నియంత్రిత మొనర్చును. మనస్సుయొక్క విచిత్రలీలలును పలుముఖముల బ్రవహించువృత్తులును చిత్తమందు బుట్టుచున్నవి. మన మేకార్య మొనర్చినను, దేనిని గూర్చి భావించినను, దెలిసికొన్నను అతరంగములన్నియు చిత్తసాగరమున బుట్టి తిరిగి దానియందు విలీనమగుచున్నవి. దానియందు సంస్కారరూపమున నిలచుచున్నవి. కావున మనస్సునకు మూలమగు చిత్తముమీదనే రాజయోగము యొక్క దృష్టియుండును. చిత్తము స్వాధీనమైనయెడల మనస్సు తనంతట తాను వశమగును. అందువలన పతంజలి మహర్షి యోగశాస్త్రమందు “యోగశ్చిత్తవృత్తి

నిరోధః" అనుదానిని ప్రభమనూత్రముగ నిర్వచించి యున్నాడు. చిత్తవృత్తినిరోధము యోగము. మానవుని చిత్తస్థిత మెల్లప్పుడును పలుముఖముల బ్రవహింపుచుండును. అత్యద్భుతమగు చిత్తవృత్తులవిక్షోభమువలన మానవుని హృదయము తల్లడిల్లుచుండును. అందువలన తననుదాను తెలిసికొనజాలనివాడు తనయందు విరాజిల్లుచుండు మహత్తరమగు భాగవతసత్తాను దెలిసికొనజాలడు. ఆపరమపురుషుని స్పర్శ ననుభవింపలేడు. భృత్యుడు ప్రభుపీఠము నలంకరించి రాజ్యమొనర్చు విధమున చిత్తవృత్తులు భగవానుని స్థానచ్యుత మొనర్చి ప్రభుత్వముచేయుచుండును. అందువలన రాజయోగి చిత్తవృత్తుల యుద్భుతము నడంచుటకు, అష్టాంగసాధన నవలంబించును. యమము నియమము ఆసనము ప్రాణాయామము ప్రత్యక్షారము ధాన్యము ధారణము సమాధి అనువానిని అష్టాంగము లుదరు. యమ నియమములు రెండును చిత్తచాంచల్యవేగమును వృత్తులస్వేచ్ఛావర్తనమును కొంతవరకు తగ్గించి అహింస సత్యభావణము మితచారము శుచి సంతృప్తి ఈశ్వరచింతనము మొదలగు విధినిషేధములద్వారమున సాధకుని చిత్తవిక్షోభదాసత్వమునుండి చాలవరకు

దప్పించును. మనస్సును నియమగతముగ నెనర్చి దానిని క్రమముగ స్థిరశాంతియుం దుంచుటకు బ్రయత్నించును. కేవలము మనస్సుతోడ మనోశాంతి గలుగుటకు పీలులేదు. ఏలయన శరీరప్రాణముల యధికారము మనస్సుమీద మిక్కుటముగ వ్యాపించియుండును. అందువలన రాజయోగము ఆసనములు ప్రాణాయామము మొదలగు వ్యవస్థల నేర్పరచుకొనియున్నది. కాని హతయోగు లొనర్చు క్లేశదాయకమగు వందలకొలది యాసనములుగాని పలువిధములగు జటిలప్రాణాయామక్రియలనుగాని గైకొనక అవసరమునకు తగినంత వరకు సహజమైన సరళమయిన ఆసనములను ప్రాణాయామప్రక్రియలను గ్రహించియున్నది. స్థిరసుఖాసనములుమాత్రమే ముఖ్యమగు ఆసనములు. అనగా మనస్సు స్థిరముగ మండుటకును ప్రాణాయామము సహజమగుటకు పీలుగువానిని ఆసనములందరు. ఉచ్చాస నిశ్వాసములగతిని నిర్భంధించుటను ప్రాణాయామమని యెరుంగవలయును. ఇట్లొనర్చుటకు రెండుకారణములు గలవు. (౧) నిశ్వాసప్రశ్వాసముల రుద్ధమొనర్చుట వలన చిత్తవృత్తినిరోధము మొలకొనును. (౨) నిశ్వాసప్రశ్వాసలక్రీడలను స్వవశముం దుంచుకొనుటచేత

ప్రాణశక్తియందు నిద్రింపుచుండు కులకుండలీశశక్తి మేల్కొనును. చిత్తమును గప్పియుండు తమస్సు పటాపంచలగును. అప్పుడు చిత్తము స్వచ్ఛమగు సత్త్వప్రకాశమైన వెలుగును. చిత్తమును సత్త్వ ద్యోతనంపన్నముగ జేయుటయే ఆసనప్రాణాయామముల లక్ష్యము. అందువలన నీ లక్ష్యసాధనమున కతిరిక్తమును నవాంతరము లగు ప్రకృత్యాదులను రాజయోగము బరిత్యజించును. అయినను ప్రాణాయామమువలన అలౌకికశక్తులు ఐశ్వర్యసిద్ధి గలుగును. కాని సిద్ధులు మొదలగునవి రాజయోగిని ఆకర్షింపజాలవు.

చిత్తము శాంతియుతమై ప్రసన్నత్వమునుబొంది చింతాశూన్యమును నిశ్చలము నగుటకు బ్రయత్నించునప్పుడు ప్రాణాయామము ఇంద్రియములను విషయముల నుండి మరల్చి క్రమముగ నొక్కొక్క నమందు తన్మయత్వము నొందించును. ప్రత్యాహరణధ్యానధారణముల ద్వారమున “తదేవార్థమాత్రోనిర్భాసం స్వయాపశరాన్యమివ సమాధిః” సమాధి గలిగినయెడల దానిని రాజయోగసిద్ధి యందురు. సమాధి అవస్థయందు బహిరంతఃకరణములు నిశ్చలమగును. శాంతియుతమగును. సంపూర్ణ నివృత్తి గలుగును. ఘమాణ్యయో దున్నప్పుడు నీవు - నేను, భావము.

యము, మొదలగు ద్వందము లుండవు. మహత్తర మగు నెక్కచైతన్యముమాత్రముండును. సమాధి యవస్థ సిద్ధించినప్పుడు చిత్తసంస్కారములన్నియు సమూలముగ నాశనమగును. “దోషబీజక్షయో కైవల్యం” దోషబీజక్షయము వలన కైవల్యము గలుగును.

రాజయోగమువలన మనము ముఖ్యముగ రెండు విషయములను నేర్చుకొనుచున్నాము. (౧) ఇంద్రియములకు దాసులమై మన మెల్లప్పుడును మూలమందు నివసింపుచుండుము. అందువలన నింద్రియాతీతమగు విషయములు మనకు గోచరింపవు. రాజయోగము ఇంద్రియచాంచల్యము నడంచి మనస్సును నిశ్చలముగను చింతాకూన్యముగను మొనర్చును. అప్పుడు సాధకుని యందు చైతన్యము మేల్కొనును. ఇంద్రియలబ్ధమగు ప్రతీతియందు సాధకుని జ్ఞానము బంధింపబడియుండదు. జ్ఞానప్రవాహము పొంగిపొరలుచుండును. దానిని యదా ర్థమైన అవ్యర్థజ్ఞానమని యెరుంగవలయును. పదార్థముల యంతర్గతమందలి సత్పదార్థము తనంతటతాను ప్రతిభాతమగునప్పుడు జీవుడు ఆత్మాత్మికస్వరూపమందు ప్రతిష్ఠితుడగును. దీనిని స్వరాజ్యసిద్ధియందురు. (౨) అంతర్గతమగు జయించి కైవల మాత్మచైతన్యమందు మునిగి

యుండుటయేకాక సమాధియవస్థయందు కేంద్రీభూత మగు చిచ్ఛక్తిద్వారమున బహిర్జగత్తునుగూడ వశపరచి కొనవచ్చును. అందువలన సాధకుని స్వభావమును కర్మజీవనమును పరిసరముల నియంత్రితమొనర్చి నడిపింపగలుగును. అట్టిస్థితిని సామ్రాజ్యసిద్ధియందురు. కాని యిక్కాలమున రాజయోగులు సామ్రాజ్యసిద్ధిని గమనించుటలేదు. దానిని రాజయోగసాధనమునుండి పారదరిమియున్నారు. ప్రాచీనకాలమందలి రాజయోగులు స్వరాజ్యసిద్ధిని సంపూర్ణమని తలంచి యెరుంగరు. వారు సామ్రాజ్యసిద్ధినే పరిపూర్ణసిద్ధియని గ్రహించి యుండిరి.

రాజయోగము శరీరప్రాణముల నతిక్రమించి మనోక్షేత్రమునుండి సాధకుని పరిపూర్ణముగ మొనర్చి ఆధ్యాత్మికజీవనాస్వాదమును గలిగించును. ఇది రాజయోగమువలన గలుగు ఫలము. కాని రాజయోగము సమాధ్యవస్థనుమాత్రము ముఖ్యమని తలంచుచుండును. అట్లు తలంచుటయే రాజయోగమందలి ముఖ్యలోపము. అతీంద్రియజగత్తునందలి చేతనమును స్థూలమందూ మేయూలిపి ఆత్మకక్తిద్వారమున జగత్తును నిర్మించుటయే పూర్ణయోగియొక్క లక్ష్యము. రాజయోగి

వ్యూహసంబంధములను తెంచిజైచి మనోపాణముల
 లీలలను నిష్కర్షణమునర్చి, ఒక్క-తురీయలోకమం దుండు
 అరణ్యమాల్యద పరివర్తించును. కావున రాజయోగి
 బాగోదన్వదను శీతముగవలంచి స్వప్నముననో
 నున్నట్టి యెందో సంచరింపుచుండును.

త్రీ మార్గ యోగము .

జ్ఞానయోగము.

జ్ఞాన- భక్తి- కర్మయోగములను త్రిమార్గయోగ మందురు. త్రిమార్గయోగక్రియ రాజయోగము ననుసరించి యంతఃకరణముల నాశ్రయించియుండదు. మనో ప్రకరణముల నియంత్రిత మొనర్చి వశపరచుకొనుటకు బ్రయత్నింపదు. మనస్సునకుండు ప్రధానగతులు (వృత్తులు) మూడింటియం దొక్కదానిని గైకొని దానిసహాయమున మానవుని మార్పునొందింపుచుండును. కాని రాజయోగమునుబోలి త్రిమార్గయోగము మానవుని నలువైపుల ముట్టడించి మార్పుటకు బ్రయత్నింపదు. అది మానవుని యాంతరంగిక మూలపదార్థమును గైకొని, దాని కేంద్రమును భేదించును. అందువలన మానవు డతిసులభముగ బరివర్తనము నొందును. అంతఃకరణమునందు ప్రధానధర్మరూపమున నుండు ముఖ్యపదార్థమును కొందరు జ్ఞానమనియు, మరికొందరు ప్రేమయనియు వేరొకకొందరు కర్మయనియు జెప్పుదురు. అందువలన నాసాధనమార్గములకు జ్ఞానయోగము, భక్తియోగము, కర్మయోగ మను నామములు వచ్చినవి. మానవునియందుండు త్రివిధవృత్తుల

గతిని, అల్పమును స్థూలమును ఖండము నగు విషయములమీద నుండి ముఱియించి, నూత్నమును బృహత్తరమును పూర్ణము నగు భగవానుని దిక్కునకు ద్రిష్టపటయే త్రిమార్గయోగముయొక్క మూలనూత్రము. మానవుని బుద్ధి హృదయము కర్మలకు భగవత్స్వర్గ గలిగినయెడల, క్రమముగ శరీరమందలి క్షేత్రములన్నియు పవిత్రములగును. రాజయోగమునకును, త్రిమార్గయోగమునకును మరియొక భేదముగూడ గలదు. రాజయోగము మనశ్శరీరముల మార్పునెందించి, వానిని పరిశుద్ధముగ నుంచుటకు బ్రయత్నించును. భాగవత సత్తాయం దుంచుటకు కఠోతసాధనలద్వారమున పలు విధప్రక్రియలతోడ శుద్ధముగను సిద్ధముగను పూర్ణము గనునర్చుటకు గడంగును. కాని త్రిమార్గయోగ మట్టి ప్రయాసమునకు బూనుకొనదు. ఆసనములు, ప్రాణాయామము, చిత్తవృత్తినిరోధము మొదలగు ప్రక్రియలను జేపిరవలయునని విధింపదు. త్రిమార్గయోగము మానవుని సహజస్వాభావికావస్థయందు మానవునిగనే పరిగణించును. సహజముగ మానవుడు తెలిసికొనుటకును ప్రేమించుటకును కర్మనైవర్భుటకును బ్రయత్నింపుచుండును. కావున తామహాదీనిసహాయమున మాన

వుని మార్పునొందించు బుట్లను విషయము విచారణయము. కాని మనోశరీరములొనర్చు కఠినవ్యాయామములవలన బ్రయోజనం జేయున్నది?

రాజయోగము చిత్తముమీదను, జ్ఞానయోగము బుద్ధిమీదను, ఆధారపడియుండును. మానవునకు దెలిసికొనవలయునను ప్రవృత్తికలదు. ఆప్రవృత్తి నాశ్రయించి జ్ఞానయోగముండును. జ్ఞానయోగముయొక్క లక్ష్యము భగవానుడు. భగవానుని బొందవలయుననిన మున్నుండు భగవానుని దెలిసికొనవలయును. అజ్ఞానమును నశింపజేసికొని జ్ఞానమునుగాంచుటను జ్ఞానయోగ సాధనమందురు. సత్యస్వరూపుడగు భగవానుడు ఆత్మయై విరాజిల్లుచున్నాడు. కావున ఆత్మసాక్షాత్కారమును. జ్ఞానయోగసిద్ధి యందురు. జ్ఞానయోగమును ద్విభాగములుగ, నునర్పవచ్చును. ప్రథమభాగమును వివేకవిచారమందురు. సత్యమును దెలిసికొనుటకు ముందు విచారము నాశ్రయింపవలయును. విచారము వలనగాని సత్యాసత్యములను నిర్ణయింపజాలము. మనను గూర్చి మనకు దెలిసినంతగా నితరులముగూర్చి తెలిసికొనుటకు వీలులేదు. అందువలన విచారము మనతోడఁ బ్రారంభమగును. మనయందుండు సద్వస్తువు

దేహమా, పాణిమా, మనస్సా, అనువిచారణకు గడంగి
 నప్పుడు దేహమనోప్రాణములు నశ్వరములు, చంచల
 ములు, క్షణికము లని గ్రహింతుము. 'సత్' అనగా
 సత్యము. సత్యము భూతభవిష్యద్వర్తమానకాలముల
 యందు మార్పు నొందునది కాదు. అట్లుండుటయే దాని
 ధర్మము. అందువలన వ్యతిరేకపథము నాశ్రయించి
 (నేతి-నేతి) గభీరభావమున దేహ మనోప్రాణముల
 యసత్యతను గ్రహించి పానికలీతమందుండు సత్పదార్థ
 మే సత్యమును జ్ఞానము గలిగినప్పుడు వివేకము మేల్కొ-
 నును. సహజప్రేరణవలన వివేకము సత్యాసత్యముల
 కుండు భేదమును జూపించును. విచారము మిథ్యాప్రతి-
 తిని రూపుమాపును. వివేకము సద్వస్తువును దేదీప్య
 మానముగ వెలంగ జేయును. మనయందుండు నిగూఢ
 సత్యము బాధికి గ్రాహ్యమగునది కాదు. బుద్ధిద్వార
 మున దానిభావనామూర్తిని మాత్రము తెలిసికొన
 గలము. ఆభావమును నుపలబ్ధియందు వస్తుతంత్రముగ
 జేసికొనుటను జ్ఞానయోగముయొక్క ద్వితీయభాగ మం-
 దును. ఆభావముతోడ బరిచయమును బొంది మన
 న్నిను భావమయముగ నున్న దానియందు జేకాగ్రతయు
 చక్కనిత్యమును బొందిపలయును. సత్యమును (అత్యంత)

బొందవలయుననిన శ్రీవణ మనన నిధిభ్యాసలకు గడంగ వలయును. అనహిత చిత్తమున సత్యమంత్రమును వినుచు సత్యనామము సంజ్ఞల పరిచయమందు చిత్తమును మనస్సును నర్పించవలయును. సద్వస్తు చింతనమందు మునుంగవలయును. ఇట్లు క్రమక్రమముగ పరమతత్వమును భావింపుచు కేవలము సద్వస్తుప్రతీతియందు నిలచినప్పుడు బాహ్యప్రతీతి నశించును. జేహ ప్రాణ మనస్సుల లీల మిథ్యామరీచికాతుల్య మగును. గుహా హితమగు ఆత్మతత్వము వికసించును. అప్పుడు సాధకు నకు అన్యచైతన్యముండదు. ఆతడు తురీయమందుండును. శుద్ధముక్తబుద్ధు డగును. జగత్తునందలి జ్ఞానము ఇంద్రియగ్రామమునుండి నిర్విశేషముగ ముక్తి నొందును. దానిని కైవల్యప్రాప్తి బ్రహ్మసిద్ధి యని యందురు.

సచ్చిదానందస్వరూప మగు బ్రహ్మపతార్థమే జ్ఞానయోగముయొక్క మహత్తరదానము. ఏసత్తున్నాశ్రయించి సమస్తసత్తాలు గలుగుచున్నవో ఏచిత్తు సమస్తజ్ఞానమునకు మూలమో ఏయావందము పలువిధ సుఖదుఃఖములయందు అంతర్వాహినియై ప్రవహింపునున్నదో అదియే సచ్చిదానందస్వరూపమగు పరబ్రహ్మము. మానవునియందుండు శరీరతమముగు ఆత్మవస్తువును

జూపుటయే జ్ఞానయోగముయొక్క లక్ష్యము. హద్దులు
ఖండములు స్థూలముమొదలగువాని కతీతమందుండ
అనిర్వచనీయపూర్ణతత్వము, ఏకమును నిత్యసత్యమును
పరిణామరహితమును అవిసంజాదియు శాశ్వతమును
సనాతనమును ద్వందవరహితమునై యున్నది. అచ్చట
శోకమోహములులేవు. అత్మప్తిలేదు. కాని జ్ఞానయో
గము మానవుని తురీయమును నతీంద్రియమునగు
వస్తువునం దుంచుటకు బ్రయత్నించి ఇహలోకయాత్రను
ఇంద్రియగ్రామమును తుచ్ఛముగదలచి అగ్రాహ్యమైన
ర్పుచున్నది. ఇది జ్ఞానయోగమందలి యథావము. దేహా
మనోపాణిములలీల కేవల మన్మతమును అసత్యమును
గాదు. కాని వానిని సచ్చిదానందమయములుగ నెనర్ప
వలయునను విషయమును జ్ఞానయోగి మరచుచుండును.
నిత్యసత్యాస్వేషణ కుపక్రమించి సత్యముయొక్క శాఖ
ప్రశాఖలతోగూడి ఫలపుష్పశోభితమై యలరారు
మూలప్రకటనమూర్తిని జ్ఞానయోగి విసర్జింపుచున్నాడు.
జ్ఞానయోగి ఖండములను హద్దులను దప్పించుకొను
చున్నాడు. కాని దానితోడ వైచిత్ర్యమును గోల్పోవుచు
న్నాడు. ఏకత్వమును బొందుచున్నాడు. కానియేకత్వము
యొక్క వికాసమును బహుత్వమును మరచుచున్నాడు.

పూర్ణయోగ సాధకుడుగూడ ఏకమును గోరును. కాని యాయేకమందునమస్తమును బ్రతిష్ఠిత మొనర్చుకొనును. ఆయేకమును బహుత్వమందు ఏకసింపజేయుచుండును. బ్రహ్మపదార్థమును దేహప్రాణమనస్సులయందు బ్రకాశింపజేయును. ఏకత్వము - బహుత్వము, అతీంద్రియము - ఇంద్రియముల మధ్య దుర్భేద్యమగు ప్రాకారమును జ్ఞానయోగము నిర్మింపుచున్నది. కాని పూర్ణయోగి యా ప్రాకారమును భగ్నమొనర్చి ఆరెంటియొక్క సామంజస్యమును కనుగొనును.

జ్ఞానయోగి తనయందుండు బ్రహ్మపదార్థమును దెలసికొనును. ఏకాంతభావమున బ్రహ్మపదార్థమును తనయందుమాత్రమే యుపలభి నెందుటకు బ్రయత్నించును. కాని తనయందలి సత్పదార్థమును జగత్తునకు కేంద్రముగ దలంపక జగత్తునందలి పదార్థములను చైతన్యముయొక్క ఛాయయనియు మాయాలీలయనియు గ్రహింపక, వానియందు బ్రహ్మమునుపలభి నొంది, ప్రతివ్యప్తిగతచైతన్యమందునను పూర్ణబ్రహ్మమును దర్శింపవలయును. అప్పుడు జగత్తుయొక్క బాహ్యభ్యంతరములయందు బ్రహ్మసాక్షాత్కారమగును. సమస్త ద్వైతములయందు అద్వైతోపలభి గలిగినప్పుడు జగత్తు

బ్రహ్మములమధ్య మాయావాదులు చెప్పు కల్పితవ్యవ-
ధానములేదని గ్రహింతుము.

బ్రహ్మపదార్థమందుండు చైతన్యముమాలీము-
జ్ఞానయోగి లక్ష్యమందుండును. కాని చైతన్యధర్మమగు
ప్రకాశము వికీర్ణము విమృశణముల (శక్తి) నాతడు
వృద్ధయంగమ మొనర్చుకొనజాలడు. “చిత్ తపః”
అనురెందును ఒక్కవస్తు వనియు తపస్సుమండి : చిత్ ,
పుట్టినదనియు గ్రహింపవలయును. జ్ఞానయోగి విమృశచైత-
న్యమును వాంఛిపుచుండును. కావున నిష్క్రియడగుఅక్షర
బ్రహ్మమునుబొందుచున్నాడు. కాని చైతన్యమందుండు ప్ర-
కాశాత్మకమగు ప్రేరణ, ఉద్గమనశీలశక్తి “సపర్యగాత్”
మోదభ్యాసముండినయెడల బ్రహ్మకర్మ పరుడై నాడని చెలి-
సికొందుము. అచలమగు స్థాణువు తన యచలత్వమును
స్థాణుత్వమును రక్షించుకొనుచు గతియందు పరిణామ-
మందు ప్రకటితమగుచుండుటను గ్రహింతుము. బ్రహ్మ
యొక్క స్వరూపసత్తానుండి యీజగత్తుద్భవిల్లుచున్నది.
దానియందు ప్రతిష్ఠితమగుచున్నది. సచ్చిదానందముల
పరమకాంతిననుసరించి విశ్వశక్తి చంచలమును నిర్మలీలా-
యతము నగుచున్నది. మనమివిధముగ జ్ఞానయోగసాధ-
నముజేసినయెడల “మేమేమైవైవైత్తం కాంతం శివమనువదంతం”

అనుదానిని జగత్తునందలి ప్రతివస్తువునందును ప్రతిగతి
భంగిమయందునను పరిస్ఫుటముగ గాంచగలము. మన
చింతనలను భోగములను కర్మజీవనమును మన యభ్యం
తరమందలి విమలమగు శాంతిమీదను, ముక్తియొక్క
ప్రదీపచైతన్యముగు అఖండజ్ఞానముమీదను క్రిడించు
నటుల చేయగలము. అప్పుడు సాధారణజీవనమును బరి
త్యజింపవలసిన యావశ్యకతయుండదు. జగత్కర్మలకు
దూరముగదొలగుట యనవసరమగును. ఆసమస్తమును
బ్రహ్మజ్ఞానముతోడ బ్రాహ్మీస్థితియందు మలలితము
గను, లీలాయుతముగను జేయగలుగుదుము.

తి మా ర్గ యోగ ము .

భ క్తి యోగ ము .

జ్ఞానయోగము మస్తిష్కమును, బుద్ధివృత్తిని, సత్యమును దెలిసికొనవలయునను ప్రేరణలనుండి మానవుని యాధ్యాత్మికసత్తాయందు బ్రతిష్ఠించుటకు ప్రియత్నించును. భక్తియోగము మానవునిహృదయమును ప్రేమవృత్తిని సాందర్యాసక్తిని గైకొనును. జ్ఞానయోగిలక్ష్యము బ్రహ్మము, తురీయచైతన్యము. భక్తియోగిలక్ష్యము భగవానుడు, తురీయమగు ఆనందము. జ్ఞానయోగమువలన ఆత్మోపలబ్ధి గలుగును. అనగా స్వస్వరూపమును (స్వసత్తా) దెలిసికొని “నేను” అనుదానియందు విలీనమగును. భక్తియోగము ఆత్మసమర్పణమును ప్రణతియు సేవర్చి ‘నేను’ అనుదానిని ‘నీవు’ అనుదానియందర్పించును. ‘నేను’ అనుదానియందు ‘నీవు’ అనుదానిని మిళితమొనర్చి ఆనందమందును, తృప్తియందును నోలరాడును. ప్రేమతృప్తి మించిన ప్రబలవృత్తి మానవునియందు మరియొకటి లేదు. మానవుడు చింతింపుచుండును. కర్మ నొనర్చు

చుండును. కాని యవి యన్నియు బహిర్విషయములు. మానవుని కేంద్రస్థానము హృదయము. కావున హృదయ ద్వారముననే మానవుని నడిపింపవచ్చును. మానవుని మార్పునొందింప వలెననిన బృహత్తరమగు సత్వదార్థము తోడ నాతనికి పరిచయము గలిగింపవలయును. అప్రేమా కర్షణమున నడిపించుటవలన సహజముగ ఫలసిద్ధియగును. మానవుడు మానవుని ప్రేమింపుచుండును. మానవుని స్థూలమందు భగవానుని స్థాపించి, మానవుని మార్పు నొందింపవలయును. అప్పుడు మానవు డెంతనులభ ముగ మారునో గ్రహింపగలుగుదుము. మానవుడు నిరంతరము పరిపూర్ణప్రేమ నస్వేషింపుచుండును. కాని యది కేవలము మానవునియం దెట్లుసంభవించును? భగవానుడు పరిపూర్ణప్రేమమయుడు, అఖండభోగ మూర్తి, పరమసుందరుడు. కావున ప్రేమరసమందు నిగూఢమైయుండు రసరాజగుభగవానునియందు ఏకాంత చిత్తమున నిమగ్నము గావలయును. ఈశ్వరునియందు పరానురక్తి నార్జించుకొనుటను భక్తియోగమందురు. ఇట్టి యనురాగము గలిగినవారలకు చిత్తశుద్ధియు ముక్తియు అప్రయత్నముగ లభించును.

భక్తియోగము భగవానుని మానవగోచరునిగను

తనవానిగను జేసికొనును. మానవుడు తనకనుకూలమగు వస్తువును గోరుచుండును. అట్టి వస్తువుతోడనే కలయిక కలుగును. భక్తి యోగము నవలంబించు మానవుడు అతీంద్రియమును తురీయమును మహత్తరమునగు ఆదర్శమునకు దూరమందున్నానని తలంపడు. ఏలయన భక్తి యోగము మానవుని మానవునిగమాత్రమే భావించి సాధనప్రణాళికను నిర్ణయించును. మానవు డీజగత్తు నందు పలువిధసంబంధములచేత బంధింపబడియున్నాడు. ఆయాసంబంధములయందు తన హృదయధారను బ్రవహింపజేయుచున్నాడు. పుత్రులు - బాంధవులు స్నేహితులు - భార్య - సేవకులు మొదలగువాఁడవీరిదనుండు ప్రేమ పలువిధ సంబంధములను స్థాపించుచున్నది. మానవు డిట్టి సంబంధములలో నేదియోయొక సంబంధమును భగవానునితోడ గల్పించుకొనినయెడల సులభముగ. భగవానుని బొందనగునని భక్తి యోగము నుపపును. భగవాను డత్యద్భుతమును ననధిగమ్యమగు పదార్థముగాదు. “పితృవపుత్రస్య సఖ్యేవసఖ్యుః ప్రియః ప్రియోయాః” శాంతము - దాస్యము - సఖ్యము - వాత్సల్యము - మధుభజము - అని ప్రేమరసవిభాగము లయిదు. ఈ భావ

ములు మానవుని హృదయము దున్నవి. మానవు
నాకర్షింపుచుండు భావమును మానవునిదిక్కుననుండి
మరలించి భగవద్గుణముగ నెనర్చి భగవద్దయముగ
జేసికొనవలయును. భక్తవీరుడగు హనుమంతుడు - అర్జు
నుడు - యశోదాదేవి - శ్రీరాధికారమణియు, దాస్య సఖ్య
వాత్సల్య మధుర రసములయందు దోలలాడియున్నారు.

అనుకూలభావముననేకాక ప్రతికూలభావము
నను, మిత్రభావముననేకాక శత్రుభావమునను, భగవ
త్సాధన చేయవచ్చును. ఏదయిన వస్తువును గోరునప్పుడు
మున్నందు దానిప్రయోజనమును దాని తోడ మన
కుండు సంబంధమును నిర్ణయించుకొందుము. మిత్ర
భావమునం దెట్టి ధృఢసంబంధ ముండునో శత్రు
భావముం దట్టి ఘనతరసంబంధ ముండును. మిత్రుడు
పరిష్కృతముగ గోచరించుచుండువిధమున శత్రువుగూడ
నుస్పృష్టముగ గనుపడుచుండును. శత్రుమిత్రుల యస్తి
త్వము మానవునియందు జాజ్వల్యమానముగ వెలుగు
చుండును. కావున భగవానుని శత్రుభావమున
బొందవచ్చును. కొన్నిసందర్భములయందు మిత్రభావ
ము కంటె శత్రుభావమున సాధకుడు త్వరితముగ ఫల
సిద్ధిని బడయును. ఏలయన, శత్రుభావమున సాధకుని

యం దావరించియుండు అశుద్ధతయు వికృతియు నేకోన్ముఖమై భగవానుని నెదుర్కొనును. అప్పుడు భగవానుడు స్థూపాకారముదాల్చునట్టి యాయశుద్ధత నెక్కమారుగ ధ్వంసమొనర్చును. మిత్రభావమందు భగవానుడు సాధకుని ప్రతియంగమందలి దోషమును గ్రమక్రమముగఁ దొలగించును. కావున దానికి కొంత కాలము పట్టును. అందువలన మిత్రభావమున ముక్తి యేడుజన్మలకనియు, శత్రుభావమున ముక్తి మూడు జన్మలకనియు, భాగవతమందు చెప్పబడియున్నది. పౌణ్యముయొక్క వేనుకదిక్కును ద్వేషమందురు. కావున ఘోరతరవిద్వేషమును ప్రణయముగమార్చుట యత్యంత సులభము. కాని యుదాసీనత యున్నచోట మాత్రము ఈ ప్రియసంబంధమును గలిగింపజాలము.

భగవాను డతీంద్రియుఁడును దేహరహితుఁడును సచ్చిదానందుఁడును మాత్రమేకాదు. జగత్తునందలి స్థూలరూపమగు మానవుని ఇంద్రియములు మొదలగువాని లీలయందు భగవానుని యానందస్వరూపము మూర్తియై గోచరింపుచుండును. ఇదియే భక్తియోగముయొక్క మూలతత్వము. జగత్తునందలి సమస్తభోగ్యవస్తువులును, వానిని భోగించుటకు యంత్రీస్వరూపము.

లగు సమస్తేంద్రియములును, వానికాధారమగు దేహ జగత్తులును నిత్యసత్యములై యున్నవి. వీనిలో ప్రతిదానియందును సత్పదార్థముగలదు. పరస్పర సంబంధములయందు సత్సంబంధము గలదు. వాని పూర్ణ ప్రతికృతిని (ప్రతిబింబమును) భగవాను డనుచున్నాము. స్థూలముయొక్క ప్రకాశము, విభవము, మొదలగున వన్నియు భగవానునియందు సంపూర్ణముగ నున్నవి. భగవానునియం దవి యుండుటవలననే వెలుపల నీవికా సము గలుగుచున్నది. కావున భగవానుడు సకలైశ్వర్య ములకును, వీర్యమునకును, శ్రీకిని, ఆధారుడు. ఆయన యందే సమస్తభోగములు, రసములు, ఆనందములు, విరాజిల్లుచున్నవి. స్థూలవస్తువుయొక్క స్థూలవికాస మందు భగవద్వస్తువుతోడను భగవద్వికాసముతోడను సంబంధమును స్థాపించుకొని ఆ రసమునం దోలలాడుట యే భక్తుని లీలయైయున్నది.

భక్తుడు జగత్తును మిథ్యయని నుడువక దానిని భగవానుని నిగూఢలీలయొక్క బాహ్యమూర్తియనియు రాసలీలకు స్థానమనియు నెరుంగును. కాని యీజగత్తు తోడ భగవానున కుండు సంబంధము, సాక్షి లేక యుదాసీన రసగ్రాహక సంబంధమై యున్నది. భగవ

దానందమందు భక్తుడు భాసిల్లుచుండును. కాని భాగవత తపశ్శక్తి మానవుని (passive) భోక్తృగమాత్రమే యొనర్పక అది కర్త (active) వలన నియంత్రమగుచున్నదను విషయమును నాతడు గ్రహింపజాలడు. భక్తుడు జగత్తునం దేది యేవిధముగ నుండునో దానియందు సమరసాత్మకమగు విపులానందమందు నిమగ్నుడగుచుండును. కాని ఆయానందలీలయందొక విశేషలక్ష్యము గలిగి ప్రాణాళిక గలదనియు వానిని మానవుడు ప్రజ్ఞాద్వారమున సంతరమం దుపలబ్ధి నొందుననియు కర్మద్వారమున దానిని విరాజిల్లచేయవలయునను విషయమునాదాతడు సంపూర్ణముగ నుదాసీనుడైయుండును. అందువలన జగత్తాతని నేలీముల కర్థస్పృటమగును. కావున నిదిజాగ్రతయగు వస్తుతంత్రముకాదు. భావోద్యోగమందలి సహజోన్మత్తతవలన భక్తిసాధకుడు సాధారణ జగత్తునుండి క్రమక్రమముగ జారిపోవును. ఇదియభక్తి మార్గమందలి యథావము.

జ్ఞానికి భగవానునితో నుండు సంబంధము అతీంద్రియమును సృష్టికి వెలుపలనుండునదియై యున్నది. కాని భక్తుఁ డీసంబంధమును స్థూలతరమగు మానవునకు సన్నికటమొనర్చుచున్నాడు. ఇదియభక్తి మార్గము

యొక్క విశిష్టత్వము. జగత్తుతోడను మానవజాతితోడను సంబంధముగలిగి సిద్ధజీవనమును దివ్యసామాజ్యమును ప్రేమయందు ప్రతిష్ఠించుకొనును. మానవునకు మానవునకేకాక మనుష్యునకును సృష్టిపదార్థములకును ఆనంద సామంజస్యసంబంధము స్థాపితము గావలయును. ఆసమరసలీలనే భక్తిమార్గము చూపుచున్నది. మానవునకుండు రూపతృప్తయందును భోగవాసనలోను ఇంద్రియ పరిచలితజీవనమందును భగవానుని భోగేచ్ఛ దాగియున్నది. అందు భగవదానందము స్రవింపుచున్నది. కావున వానినన్నిటిని వీడక భగవానునియందు పరిశుద్ధముగను పూర్ణముగ నొనర్చుకొని దివ్యజీవనమును బొందవచ్చునని భక్తియోగము బోధించును.

త్రిమార్గ యోగము.

కర్మయోగము.

కర్మయోగి భగవానుని కర్మజీవనమందు వాస్తవముగ దర్శింపుచుండును. భగవానుడు జ్ఞాత భోక్త యేకాక, నియంతయు ఈశ్వరుడై యున్నాడు. భగవానుడు మహాకర్మి. ఈ కర్మశీలమగు జగత్తు భగవానుని యంగచలనము మాత్రము. భగవానునియొక్క స్పృష్టమగు స్థూలప్రకాశ మీ జగత్తునందు మానవునితోడ ఓత ప్రోత భావమున మిశ్రితమైయున్నది. దేనికి వ్యతిరేకముగ నెవ్వడును క్షణకాలమైనను నిల్వజాలఁదో అట్టి కర్మరాజియందు కర్మయోగి భగవానునితోడ సంయుక్తమగుటకుఁ బ్రయత్నింపుచుండును. కర్మయోగమందు మూడవస్థలు గలవు. మానవు డెట్టి పరిస్థితులయం దే విధమగుకర్మ యొనర్చినను దానిని భగవానుని యుద్దేశించి చేయవలయును. కర్మపుష్పం జలిని భగవానుని పాదపద్మములయం దర్పింపవలయును. ఏలయన సాధారణముగ మానవుఁ డహంకారాంధుడై కర్మచేయుచుండును. అహంకారమే మానవునకును భగవానునకును మధ్యనుండు అంతరాయము. కావున

అహంకార మను గోడను బగులగొట్టినయెడల అనంత
మందు సంచరింపవచ్చును. అందువలన నుఖదుఃఖ
ములు - జయాజయములు - మొదలగువానియం దుదా
సీనుడై కర్మకొరకు కర్మ నెనర్చుచుండవలయును.
కాని తనకొరకు దాను కర్మను జేసికొనఁగూడదు.
భగవదాజ్ఞానుసారము కర్మజేయుచున్నా ననుభావ
మున కర్మను చేయవలయును. ఫలకాంతరహితముగ
గర్మనెనర్చుటయే కర్మయోగముయొక్క మూలనూ
త్రము. దీనిని నిష్కామమనియు ఆత్మసమర్పణమని
యు దెలిసికొనవలయును. ఆత్మసమర్పణమును నిష్కా
మభావమును దృఢమై, పరిపూర్ణస్థితి నొందినప్పుడు,
అణుమాత్రమైనను ఫలాఫలముల వాసన యుండదు.
కర్మమీద నుండు కర్తవ్యజ్ఞానము సంపూర్ణముగ నశిం
చును. అప్పుడు కరణీయము, అకరణీయ మను విష
యము స్ఫురింపదు. ఉత్సర్గ మొనర్పవలసినది యుం
డదు. ఏలయన నేను చేయుచున్న కార్యమే లేనప్పుడు
నే నర్పింపవలసినది, యోచింపవలసినది, యే ముం
డును? నా ద్వారమున భగవానుడు తన కార్యములను
దాను జేసికొనుచున్నాడు. భగవానుని విరాట్చక్తి
సాధకునియం దావిర్భవించినప్పుడు సాధకుడు స్వతంత్ర

విహీనమగు యంత్రమును బోలి భగవదిచ్ఛానుసారము
 కార్యము లొనర్చుచుండును. ప్రబలవాయుసమ్ముఖి
 మందలి పత్రమునుబోలి గిరిగిరి తిరుగుచుండును.
 అప్పుడు సాధకుడు కర్తగాడు, దోష్ట. పురుషుడు
 చూచుచుండును. ప్రకృతి సమంత కార్యములు సేయును.
 శేషావస్థయందు భగవత్ప్రకృతియొక్క పూర్ణ ప్రేరణ
 సాధకునియందు కర్మనైనర్చును. అప్పుడు నేనను
 జ్ఞాన ముండదు. నా దృష్టి భగవానునిదృష్టి యగును.
 'నేను' అనునది పరమపురుషునియందు విలీనమగును.
 దేహమనోప్రాణములు దివ్యప్రకృతియందు మిళితము
 లగును. పరమపురుషుని యీషణమువలన నడచు
 చున్న విశ్వప్రకృతితోడ వ్యక్తిగతమగు సాధకుని
 ప్రకృతి కూర్పబడును. అప్పుడు భగవానుడు సాధ
 కుని సంస్కారగతమగు ప్రేరణను ధరించి పరిసరముల
 యందలి నిర్దిష్టకర్తవ్యముల గమనించి కర్మ నొనర్పడు.
 వానియందు తనను దాను బాధించుకొనడు. భగవా
 నుడు అతాకికశక్తిద్వారమున తనయిచ్ఛానుసారము
 నూతనప్రేరణయందు నూతనకర్మను వికసింపజేయు
 చుండును.

కర్మయోగి కర్మవిముక్తికొరకు కర్మముజేయును.

జీవునకు కర్మగలదు. కావున జీవుడు కర్మబద్ధుడు. కర్మ నశించినయెడల జీవునకు తైవల్యము గలుగును. కాని కర్మకు విముఖుడగుటవలన కర్మనాశనముగాదు. కర్మనుజేయుచు కర్మక్షయ మొనర్చుకొన వలయును. అహంకారముతోడ కర్మమొనర్చినయెడల నది బంధన మగునుగాని ముక్తిసంగదు. కావున నేకర్మనొనర్చినను దానిని యజ్ఞమూర్తియగు భగవానునియం దాహుతిగ మొసంగుచు సమస్త కర్మలను క్షయమొనర్చుకొనవలయును. కర్మబీజము నాశనమైనను, శరీర మున్నంతకాలము పూర్వసంస్కారముల ప్రేరణమువలన దేహము కర్మల జేయుచుండును. కాని చివర కీదేహముతోబాటు పంచభూతముల బంధనములుగూడ నశించినప్పుడు, సాధకుడు స్వస్వరూపమును బొందును. అతడు తిరిగి సంసారచక్రమందు దిరుగడు. తిరుగవలసిన యావశ్యతకలుగడదు. ఇదియే కర్మయోగియొక్క లక్ష్యము.

కాని కర్మయోగము నిట్టిసంకీర్ణపథమున నడిపింపవలసిన యావశ్యకత లేదు. మానవుని బంధించునది కర్మ కాదు. అజ్ఞానము, అహంకారము. కర్మ భగవత్స్వరూపమునుండి యుద్భవిల్లినది. చిచ్ఛక్తి ద్యుతితోడ బ్రకాశింపుచుండు కర్మయందు భగవదానందము వెల్లి

విరియుచున్నది. కావున మున్ముందు అహంకారమును అజ్ఞానమును నాశనమొనర్చుకొనవలయును. అందువలన కర్మనశింపదు. మనల విడువదు. ఏలయన కర్మ సత్యమును గభీరమునగు ప్రదేశమందు స్థాపింపబడియున్నది. అహంకారమును అజ్ఞానమును నాశమొనర్చుకొనిన యెడల కర్మప్రవాహము విశుద్ధమును విపులమునై ప్రవహింపుచుండు ననువిషయమును మనము గ్రహింపగలము. ముక్తిగలిగినపిమ్మటనే యథార్థమగుకర్మ ప్రారంభమగును. అప్పుడు సాధకుడు అంతరంగమందు బ్రాప్తి సీత్యందుండి వెలుపల విపులకర్మజీవనలీలను సృష్టింపుచుండును. అనగా నప్పు డేకకర్మజేసినను నదియంతరాత్మ యొక్క (తురీయ- భాగవత ప్రతిష్ఠిత) కర్మయగును. మరియు నిది స్థాణువిముక్తమై యనంతసత్యాయందు ప్రకటితమగుచుండును.

రెండు కారణములవలన త్రిమూర్తయోగము మనకు సంతృప్తిని గలిగించుటలేదు. (౧) వీనిలక్ష్యము రూపవిహీనమగు ఆధ్యాత్మిక స్వరూపమైయున్నది. అది భూతముయొక్కయు, రూపముయొక్కయు పరిపూర్ణత్వము ఆధ్యాత్మిక సత్యమను విషయమును త్రిమూర్త

యోగము గమనించుటలేదు. (—) జ్ఞాన-ప్రేమ-కర్మ లను వృత్తులు మూడును, మానవునియందు ఓత ప్రోత భావమున నల్లుకొనియున్నవి. అందువలన వానిని జ్ఞానయోగము - భక్తియోగము - కర్మయోగము లని వేరువేరు మార్గములుగ విభజించుట కల్పితస్పృష్టియగు చున్నది. ప్రకృతజ్ఞానికి ఈశ్వరునియందు పరానురక్తి తనంతట తానుగనే కలుగును. భగవానుని ప్రేమించుచుండువానియందు జ్ఞానము స్వభావసిద్ధముగ విలసిల్లుచుండును. జ్ఞానప్రేమల సార్థకత కర్మయందు గలదు. కర్మయోగియొక్క కర్మ, జ్ఞానప్రేమలయందు విరాజిల్లుచుండును. పూర్ణ యోగసాధకుఁడు జ్ఞానప్రేమకర్మల మొక్కమారుగ నెనర్చుచుండును. కాని తనయందుండువానిని భాగించి యందొకదానిని మాత్రము గైకొని మిగిలినవానిని బరిత్యజింపడు.

యోగమార్గముల విశేషగుణములను జూపించి, వానియందలి యభావములను గనుపరచియున్నాను. కాని మన మేమార్గమున నడువవలయును? మన లోపల వెలుపల నుండు సమస్తసోపానములు సత్తాలు - శక్తులయొక్క, పూర్ణాభివ్యక్తిని మనము గోరుచున్నాము. మనము భగవానుని సర్వతోముఖ

భానమున వాంఛింపుచుందుము. అనగా భగవానుని స్వరూపమును రూపైశ్వర్యమును గోరుచుందుము. ఈ యుద్దేశసిద్ధికి హతయోగము, రాజయోగము మొదలగువానియం దొక్కొక్కటి కొంతవరకుఁ దోడ్పడుచున్నవి. కాని యాయోగముల నన్నిటి నెక్కమారుగ సాధనచేయజాలము. ఏలయన ప్రతియోగ మార్గమునకును విశేషనియమములును ప్రత్యేకక్రియలును గలవు. వానియం దొకదానికిని మరియొకదానికిని జటిలమును - నూత్నము నగు విరోధములు గలవు. అందువలన యోగసాధనల నన్నిటిని నెక్కమారుగ జేయవలయుననిన మహావిపత్తునందు దగుల్కొందుము. ఒకదాని తర్వాత మరియొకదానిని జేయవలయుననినను దుర్ఘటము. అయ్యది యొక జన్మయందేకాక బహు జన్మలయందుగూడ కొనసాగునదికాదు.

కావున నీసమస్తమార్గముల కొకసమన్వయ సూత్రమును గనుపెట్టవలయును. ఆసూత్రమువలన సమస్త యోగములయొక్క నిగూఢరహస్యము బయల్పడచలయును. అట్టి సూత్రము లభించినయెడల నది మన లక్ష్యమునకు తగియుండును. కావున యోగమార్గమం వలె బాహ్యంగములను పరిత్యజించియందలి యువాంతర

సంబంధములను దూర మొనర్చుకొనవలయును. సమస్త
మార్గములకు ప్రాణమై సంపూర్ణముగ నిండియుండు
సజీవ సత్యమును గ్రహించి, ఆసత్యప్రకాశమున గైకొన
నలసినంత గైకొని, మిగిలినదానిని విసర్జించి, మనము
గమ్యస్థానమును జేరవలయును.

వేదాంతయోగము.

తాత్త్వికయోగము.

•:0:

యోగసాధనల నన్నిటినిఁ బరిశీలించి చూచిన
యెడల వానియందు జ్ఞానము నిగూఢమై కన్పట్టుచుండు
ను. అందువలన యోగమార్గముల నన్నిటిని వేదాంత
యోగములని చెప్పవచ్చును. జ్ఞానయోగులు, భక్తి
యోగులు, కర్మయోగులు మొదలగువా రందరు జ్ఞాన
ముమీద నాధారపడుదురు. మరియు జ్ఞానమును లక్ష్య
ముగను ఉపాయముగను గైకొని సాధనను చేయు
చుండురు. జ్ఞానయోగివిచారవిలంబములు జ్ఞానము
యొక్కయొకదిక్కునుమాత్రము వెల్లడించును. ఆజ్ఞానము
బుద్ధియందున్నది. భక్తియోగుల కర్మయోగుల జ్ఞానము
బుద్ధియందు బుట్టినదికాదు. కాని యదియును జ్ఞానమే.
భక్తుని జ్ఞానము హృదయము నాశ్రయించి యుం
డును. ఆజ్ఞానము ప్రేమ విశ్వాసముల ద్వారమున
వికసింపుచుండును. కర్మయోగిజ్ఞానము ఇచ్ఛాశక్తి
యొక్క పశ్చాద్భాగమం దుండును. ఆజ్ఞానము
ఇచ్ఛాశక్తిద్వారమున కర్మయందు మూర్తీభవించును.
రాజయోగ హతయోగ సాధనల యంతర్గతమందుగూడ

జ్ఞానప్రాధాన్యత గన్పట్టుచున్నది. ఈయోగము లన్నిటి యందును పురుషుడు సాధకుడు. ఆత్మ దృష్ట్యా, జ్ఞాత యు, భర్తయు, భోక్తయు నై సాధనచేయుచుండును. మరియు విడనాడవలసినవాటిని విసర్జింపుచు, గైకొన వలసినవాటిని గైకొనుచు, ఆధారముల నలంకరింప వలసిన విషయముల నిర్ణయింపుచుండును. కావున నీ యోగమార్గము లన్నిటికిని పురుషుడు లక్ష్యము. చైతన్య మయమగు ఆత్మసత్త్వతోడ గలియుటయే యోగసిద్ధి.

భారతవర్షమందు మరియొక విధమగు యోగ విధానము గలదు. దానిని తాంత్రికయోగ మందురు. ఆసాధన జ్ఞానముమీద నాధారపడి యుండదు. దానికి పురుషుడు నియంతగాడు. తాంత్రికయోగమందు సాధ కుడు ప్రకృతి; ఉపాయము శక్తి. పురుషుడు సాధ కుడుగను, జ్ఞాన ముపాయముగ నుండు వేదాంత యోగసాధనల మూలమందు ఉదాసీనతయుండును. లందువలన సాధకుడు జగల్లీలల నుండి తనను వేరుపరచికొని దూరముగ దొలంగును. కాని తాం త్రికయోగి జగల్లీలలను శాగలించుకొనును. ప్రకృతి యందు నిగూఢమైయుండు అదృశశక్తి (తపశ్శక్తి) తన యుచ్ఛవచ్చిన మార్గమున నడిపించును. వేదాంతములు

ప్రకృతిని మాయామయిగ నెరుంగుదురు. ప్రకృతి యంధ్రప్రాయముగ నడచుననియు, దానియందు గన్పడు చైతన్యఛాయ పురుషుని స్పర్శవలన గలుగుచున్నదని యు దలంతురు. అందువలన వేదాంతులు ప్రకృతికి సర్వస్వ మర్పింపరు. ప్రకృతిని సహజస్వచ్ఛందగతితోడ బ్రవహింపుచు విలసిల్లజేయుట వారి లక్ష్యముగాదు. తాత్త్వికయోగి ప్రకృతిని చిన్మయి యని యెరుంగును. అందువలన ప్రకృతి ప్రేరణమీద సంపూర్ణముగ నాధార పడి నడచుటకు తాత్త్వికు డణుమాత్రమైనను వెను దీయడు. ప్రకృతిఛాయనుండి పురుషుని క్రమక్రమముగ విముక్తి నొందించుటయే వేదాంతయోగి యుద్దేశము. తాత్త్వికయోగి జగచ్ఛక్తియొక్క సమంతలీలలు సత్య మనియు, అనందపూర్ణములనియు, దలంచి ప్రకృతిని యాలింగనం బొనర్చుకొనును. అందువలన తాత్త్విక యోగి పురుషునిమీద ప్రకృతిని స్థాపింపుచున్నాడు. ఆధ్యాత్మికజీవనమందు శక్తిని సామ్రాజ్యగైకొని యున్నాడు.

వేదాంతయోగి సాధారణజీవితమందలి యసం పూర్ణతకును, ఆధారముల యసమర్థతకును, అపరిశుద్ధత కును దూరమందుండి, జీవితమును నిగ్రహ మొనర్చు

కొనును. మరియు వానిదిక్కున నుండు జీవితముయొక్క సమస్త మనోగతులను ద్విప్లుకొనును. ఆధారముల భావ్యాభంతరములయందుండు విశుద్ధపూర్ణాద్వైతపదార్థమును ధ్యానమువలనను, చిత్రైకాగ్రతతోడను, బ్రకాశింపజేయుచుండును. “జీవనముయొక్క పూర్ణ రుచి జీవనమందున్నది. ఆధారముల శుద్ధివిధానము ఆధారములయందే కలదు. కాని యవి వేరుస్థలమందు లేవు.” అని నుడువుచుండువాడు తాంత్రికయోగి. మరియు నాతడు విశుద్ధచేతనాదీప్తమగు అనంతశక్తిని, అవ్యవహితకర్మప్రేరణను, ప్రకృతియందుపలబ్ధి నొందుచున్నాడు. అందువలన జీవనమందధిష్ఠించియుండు నామహాదేవియొక్క తర్జనీసంకేతమువలన జీవితముయొక్క చంచలకర్మసముదాయమును, భోగసమూహమును, ప్రాకృతద్వారమున నడిపింపుచు దా నున్నతిని బొందుచుండును.

వేదాంతసాధనవిషయము సత్పదార్థము; ఉపాయము వైరాగ్యము. తాంత్రికసాధనవిషయము తషశ్శక్తి; ఉపాయము భోగము. వేదాంతయోగి పురుషుని ఆశ్రయించును. తాంత్రికయోగి ప్రకృతిని ఆశ్రయించును. కాని యీద్వివిధసాధకులును సత్పదార్థమునకు విరుద్ధముగ శక్తిని, శక్తికి విరుద్ధముగ సత్పదార్థము

నుంచుటవలన, అర్థసత్యమును మాత్రము గ్రహింపుచున్నారు. వేదాంతయోగులు శక్తిని వీడి సృష్టిభోగములయం దానందవిరహితమగు సన్యాసులను సృష్టించియున్నారు. తాంత్రికయోగులు సత్పదార్థమును మరచి అనాచారరతులగు భైరవభైరవీలను గల్పించియున్నారు. వేదాంతులు త్యాగమును మహాత్మ్యప్రముగ జూపించినటుల, తాంత్రికులు భోగమును సర్వోత్తముగ గనబరచి యుండిరి. కాని వీరిద్వరును సహాయముగ నుండు దానిని లక్ష్యమునకంటెను నత్యధికముగ నాదరించియున్నారు. సత్పదార్థమునకును శక్తికిని, పురుషునకును ప్రకృతికిని, త్యాగమునకును భోగమునకును ఏవిధమగు విరోధము లేదు. ఇం దొకదానికింద రెండవది యున్నదనినుచువజనదు. ఈరెండునుసమానమనియెరుంగవలయును. పూర్ణయోగముయొక్క సామంజస్య మిచ్చుటనే యున్నది. ఆత్మ (పురుషుడు) ఈశ్వరు డనియు, ఈశ్వరునికర్మయొనర్చు శక్తిని ప్రకృతి యనియు, పూర్ణయోగి యెరుంగును. సత్పదార్థ (పురుషుడు) మఖండమును విశుద్ధమును అనంతము నగు ఆత్మసత్యయై యున్నది. ఆ విశుద్ధసత్యయొక్క ప్రేరణమువలన శక్తి (చిచ్ఛక్తి) కీడింపుచుండును. కర్మలయందుండు స్థితి గతి

విరామముల సంబంధము పురుషప్రకృతులయందు గలదు. శక్తి (కర్మప్రేరణ) యస్థిర చైతన్యము యొక్క యానందమందు విలీనమగునప్పుడు స్థితి లేక విరామము గలుగుచున్నది. దీని యపరనామము త్యాగము. పురుషుడు స్వశక్తియొక్క పలువిధకర్మల యందు తనను దాను వెల్లడించుకొనునప్పుడు కర్మయ, సృష్టియు, గలుగుచున్నది. ఇదియే యానందము. అనగా 'ఉండుట' కాదు; 'అగుట'. దీని యపరనామము భోగము. అగుటయే యానందము. అదియే సృష్టి; జగత్ప్రకాశ ప్రసూతికి మూలకారణము. మరియు దేనిసహాయమున, నేయుపాయమున, ఆనందవస్తురాజిని సృష్టించేయుచు ఏకము అనేక మగుచున్నదో, అదియే తపశ్శక్తి.

ఈతపశ్శక్తియే పురుషుని చిచ్ఛక్తి. అనగా చిన్మయపురుషుడు తన విశుద్ధసత్తాయందు నిగూఢమై యుండు అవ్యక్తయనంతరూపముమీద తన చేతనమును క్రీడింపఁజేయునప్పుడు పదార్థముల భావమయరూప ముద్భూతమగును. వ్యష్టియొక్క ఋతమయమును, సత్యమయము నగు అంతరాత్మను విజ్ఞానమందురు. ఈవిజ్ఞానము (సత్యభావము) సకలజ్ఞానముల

కును సకలశక్తులకును ఆధారమగు ఆత్మసత్త్వానుండి విని
 సృతమగుటవలన నది స్వసార్థకతకును, పరిపూర్ణత
 నొందుటకును నిర్గమింపుచున్నది. దేహమనోప్రాణముల
 యంతర్గతమందు విజ్ఞానధర్మ మణిగియున్నది. ఈవిజ్ఞాన
 మొక నై సర్గిక ప్రేరణబలమువలన దేహమనఃప్రాణముల
 యందు రూపగ్రహణ మొనర్చి తననుదాను బాగరూక
 మొనర్చుకొనుటకు బ్రయత్నింపుచుండును. సకలయోగ
 సాధనలు విజ్ఞానముమీదను, సత్యముమీదను, ఋత
 ముమీదను, బృహత్తులమీదను బ్రతిష్ఠింపబడి కార్యము
 లొనర్చుచుండును. ఈవిషయమును యోగమార్గము
 లన్నియు అంగీకరింపుచున్నవి. భగవద్గీతయందు భగ
 వానుఁ డిట్లు చెప్పియున్నాడు. “శ్రద్ధాన్వితుడు, భావ
 సమన్వితు డగువా డేదికోరిన నది వానికి లభించును.
 ఏవనికేవిధమగు శ్రద్ధయుండునో భావముగలుగునో
 వాని కది లభ్యమను. “యోయత్ శ్రద్ధః స ఏవసః”

పూర్ణ యోగ స్వరూపము

—:0:—

మానవుడు ప్రకృతిని బరికింపుచుండుభావము ననుసరించి, యోగము ప్రారంభమగును. ప్రకృతి తనశక్తిద్వారమున పురుషునికి ఆత్మవికాసమును ఆత్మచరితార్థతను గలిగింపుచున్నది. ప్రకృతి ద్వివిధముల నడచుచుండును. దానికి ద్వివిధలీలలు గలవు. అందొకటి సాధారణ నిత్య నైమిత్తిక జీవితమం దుండును. రెండవది నిగూఢమగు దివ్యలీల. ఇందొకలీల పైమెట్టు నను, రెండవలీల క్రింది మెట్టునను జరుగుచుండును. అహంకారమునకు వశపర్తులమై అజ్ఞానము, అశక్తి, దుఃఖము మొదలగువానియందు దగుల్కొని, వానిచేతి కీలుబొమ్మల బోలి యాడుచుండుము. ఈ లీల క్రిందిమెట్టునందు జరుగుచుండును. దీనిని ప్రాకృతజీవనమని యెరుంగ నలయును. అహంకారమును వీడి శ్శుద్ధాత్మమును భేదబుద్ధిని అతిక్రమించి జ్ఞానశక్తియొక్క యానందలీలల యందు దగుల్కొనునప్పుడు ప్రాకృతికజీవనము నతిక్రమించెదము. అప్పుడు ప్రకృతియొక్క పరామూర్తిని బొందుదుము. దివ్యజీవనము గలుగును. క్రిందనుండి పైకి బోవుటను యోగమందురు. ఇది రెండువిధముల

జరుగుచుండును. ఇందొకటి క్రిందనుండి యొక్కమారుగ పైమెట్టన కేగుట. అనగా ప్రకృతియొక్క అపరాళీలను పూర్తిగ వర్జించి యన్యత్ర యేగుటయగును. రెండవది క్రిందిమెట్టనం దుండుదానిని మార్పుజేసి పరిశుద్ధముగ నెనర్చుకొని పైమెట్టను జేరుట.

మన లక్ష్య మేదియైనను మానవుడు క్రిందిమెట్టనం దున్నాడు. కావున క్రిందిమెట్ట నాశ్రయించియే పైమెట్టను జేరవలయును. కాని యోగమార్గము లన్నియు క్రిందిమెట్టను బరిత్యజించి, ప్రాకృతప్రేరణలయందలి ఒక్క విశేషగతి నాశ్రయించి, మిగిలినవాని నన్నిటిని విడనాడి, దానిసహాయమున భగవానునియందు గలియుటకు బ్రయత్నించును. కాని దీనిని పూర్ణయోగి శోరడు. ఆతడు ప్రాకృతజీవనమందు అప్రాకృతదివ్యలీలలను వికసింపజేయుటకు బ్రయత్నించును. ఏలయన ప్రకృతియొక్క ప్రాకృతలీలయందు భగవత్ప్రేరణ పరిస్ఫుటమై యున్నది. అంతర్యామియొక్క పూర్ణవికాసమువలన గలుగు పూర్ణచరితార్థతను పూర్ణసత్య మందురు. దానియందు ప్రకృతియొక్క పూర్ణసార్థకత కలదు. అందువలన పూర్ణయోగి జీవనమందలి యొక భాగమందుగాని లేక విశేషప్రకరణముల

యందుగాని తననుదాను బంధించుకొనడు, ఆతడు జీవితము నంతను యోగమయముగ నొనర్చుకొనును. జీవనమందలి సమస్తవైచిత్ర్యములు, సకలజటిలసమస్యలు, ఉత్తమాధమకార్యములు మొదలగువాని నన్నిటిని యోగమం దంతర్భుక్తముగ నొనర్చుకొనును. సాధారణ మానవజీవితమందు ప్రకృతి యఖండభావమున లీల లొనర్చుచున్నది. కావున పూర్ణయోగి సిద్ధజీవనమందు ప్రకృతియొక్క పూర్ణలీలలను గోరుచుండును. భేదమిచ్చటనే యున్నది. మానవుని సాధారణజీవితము ప్రకృతియొక్క స్థూలగతికి ఆధారము. యోగయుక్తమగు మానవజీవనము దివ్యప్రకృతికి నిలయము. కావున మానవుని సమగ్రసత్తును పరివర్తనంబొనర్చి దానిని భాగవతసత్రాయందు గైకొనవలయును.

మానవుని సత్తాను భాగవతసత్రాతోడ మిళితమొనర్చి తిరిగి దానిని బొందుటయే యుపాయము. భగవానుని ప్రభావమువలన మనప్రకృతిని భగవత్ప్రకృతికి ననురూపముగ నొనర్చుకొని అందు భగవానుని బ్రతిష్ఠించుకొనవలయును. మానవుని సాధనకు సాధకుడు భగవానుడు. ఆతడు వ్యక్తిగతసత్రా నాశ్రయించి మనల యంత్రములబోలి నడిపించుచు దివ్యరూపమున బ్రక

టిత మగుచున్నాడు. ఏలయన మనజీవితమును పూర్ణ సత్తా యనునవి తపశ్శక్తియొక్క ప్రకాశములని యెరుంగవలయును. అభ్యంతరస్థితమగు దివ్యప్రకృతి యందు మన మఖండభావమున నిహితమయియుండు విధమున తపశ్శక్తియం దుండవలయును. మరియు తపశ్శక్తి లీలను విస్తరింపజేయ గలిగినయెడల అది యవ్యర్థప్రేరణమువలన సౌక్యతశక్తిని పరివర్తిత మొనర్చి యచ్చట తన దివ్యమైన అఖండప్రకృతిని స్థాపించును. ఖండమును తమసావృతము నగుదాని యందు దివ్యమును సర్వజ్ఞము నగు శక్తి యవతరించును. అది క్రమక్రమముగ మన నిత్య నైమిత్తిక ప్రకృతి నంతను విశుద్ధజ్ఞానోద్భాసితముగను వీర్యపరిపుష్టముగను మొనర్చును. మానవజ్ఞానమునకును నశ్వరకర్మలకును మారుగ దైవలీలను విలసిల్లజేయును.

భాగవతభావమును పూర్ణవిజ్ఞానశక్తిని వికసింప జేయునది పూర్ణయోగము. సాధనదిక్కునుండి చూచిన యెడల అహంకారవిసర్జనమని గ్రహింపవలయును. అహంకారమున కతీతమందుండు వస్తువునకు అహంకార మును, మిగిలినక్షేత్రముల నన్నిటిని, క్రమముగ నర్పింప వలయును. కాని యీసాధనమార్గము సరళమైనది

కాదు. ఈమార్గమందు నడచుటకు విపులశ్రద్ధయు, అకుంతితసాహసమును, చలింపనిధైర్యమును గావలయును. ఏలయన దీనియందు మనము మూడుమెట్లను గాంచుచున్నాము. చివరమెట్టును జేరగలిగినయెడల సాధనమార్గము కంటకవిహీనమును తీవ్రగామియు నగును.

(౧) అహంకారమునకు సంబంధించిన కార్యములను భగవత్స్వర్ణముతోడ పూర్ణ మొనర్పవలయును. (౨) సమస్త నీచప్రకృతిని దివ్యప్రేరణసహాయమున విశుద్ధముగ జేసికొని దానిని భాగవతప్రకృతియందు పరివర్తితము గావింపవలయును. (౩) చివరకాయవస్థ పూర్ణత నొందవలయును. ఈమార్గము సుగమమైనను దుర్గమమైనను స్వశక్తివలన మనమిమార్గమున నడువజాలము. కావున మున్నందు అహంకారమును వీడి నడచుచుండవలయును. అప్పుడు భాగవతశక్తియలత్యుమగు యవనికనుండి సాధకుని దుర్బలస్థానముల నాక్రమించి శ్రద్ధను, సాహసమును, ధైర్యమును గలిగింపుచుండును. ఆశక్తి యంధునకు దృష్టిని గలిగించును. “పంగును” గిరోల్లంఘన మొనర్పజేయును. అప్పుడు బుద్ధికి యొక విధానము లేక మూర్తియు అంతర్నిహితమగు ధర్మమును గోచరించును. దాని యవ్యర్థగతి భద్ర

మును కళ్యాణమును జుట్టి చుట్టి తిరుగుచుండును. అప్పుడు హృదయ మొక పృథువును దర్శించును. ఒక సఖుని గాంచును. విశ్వమాతను దిలకించును. ఆపృథువు ఆసఖుడు ఆతల్లి, సాధకుని మార్గమందు పడిపోకుండ పట్టుకొని నడిపింపుచుందురు.

ఈమార్గమం దుండుబాధలు, విపత్తులు మరి యొకమార్గమందు లేవు. కాని యీసాధనలక్ష్యమును పర్యాయముయొక్క విపులత్వమును దలంచుకొనునప్పు డును, మానవప్రకృతిని బరివర్తనంబొనర్చి దానిసకలాంగములను నష్టస్థితిముగ గాపాడుచు వానినెక్కడర్థమున జీవితకర్మయందు ప్రతిష్ఠిత మొనర్చుటతోడ బోల్చి చూచినప్పుడును, ఈపథమువంటి సుగమపథము మరి యొకటి లేదనియు, ఇట్టి సునిశ్చిత మార్గము వేరొకటి యుండుట యసంభవ మనియు, దెలిసికొందుము.

పూర్ణ యోగ ప్రణాళిక .

————— :౫ —————

అపరాప్రకృతిమీద పరాప్రకృతి అఖండభావమున క్రీడించునప్పుడు ప్రాకృతస్వభావమందు భాగవతస్వభావ మవతరించును. అప్పుడు సాధకుని కార్యప్రణాళికయందు మూడులక్షణములు కనపడును. (౧) పూర్ణ యోగమందు ధారావాహికయగు నియమపరంపర గన్పట్టదు. మిగిలిన యోగములయందు నియమపరంపర లక్షితమగుచుండును. ఆయోగసాధకు లెప్పుడును నియమవశులై ప్రవర్తింపుచుందురు. క్రమముగ నొక మెట్టునుండి మరియొక మెట్టున కెక్కుచుందురు. కాని పూర్ణయోగసాధకుఁడు ముక్తమార్గమున స్వేచ్ఛాగతితోడ సంచరింపుచుండును. వానియందు సాధనశక్తి యిష్టమువచ్చినటుల బనిచేయును. కాని యేదియో యొక విశేషవిధానము ననుసరింపదు. అయినను నది క్రమక్రమముగ వృద్ధి నొందుచు నిగూఢభావమున సాధనచేయుచుండును. సాధకుని వ్యక్తిగత ప్రకృతియందు శుద్ధికిని సిద్ధికిని సంబంధించిన అంతరాయములను సహాయముల ననుసరించి శక్తి నియమితమగుచు నడచుచుండును. యోగసాధకు

అంద రొకభావమున, నెకవిలాసమున, అనగా ఋజుమార్గమున సరళశ్రేణియందు నడచుచుందురు. కాని పూర్ణ యోగసాధకుఁ డభ్యంతరమందలి నిగూఢప్రయోజనము ననుసరించి చుట్టిచుట్టి తిరుగుచు నడచుచుండును. పూర్ణ యోగసాధకులయం దొక్కొక్కరిది యొక్కొక్కమార్గము. పృథివీసాధకుఁడును తన స్వభావానుసారముగ స్వసాధన కుపాయముల సృష్టించుకొనును. కాని యిట్లనుటవలన పూర్ణయోగసాధకులయందు సాధారణధర్మము లేదని తలంపజనదు. సంకీర్ణమార్గములు పూర్ణయోగసాధనయందు లేవు. కాని దానియం దొకప్రణాళికను శాస్త్రమును మనము గాంచవచ్చును. పృథ్వియొక్క కార్యప్రణాళికయందు విముక్తమును స్వచ్ఛందము నగు గతి నిగూఢముగ నున్నది. కాని యది జడయంత్రమును బోలి యలంఘ్యగతిని నడచుటలేదు. అయినను దానియం దొక నియమమును ధర్మమునుగలదు. కాని యవి యుదారములును సూక్ష్మములై యున్నవి. అవి సమస్తస్వాతంత్ర్యములను స్వేచ్ఛాచారములను నాలింగనం బొనర్చుకొని యుండును. అట్లుండుటయే ప్రాణధర్మము. కావున పూర్ణయోగమందు ప్రాణధర్మము సంపూర్ణముగ విలసిల్లుచుండును.

(౨) పూర్ణయోగకార్యప్రణాళిక యఖండమై సాధకుని సమగ్రప్రకృతికి సంబంధించి యున్నది. అతీతుల పరిణతిస్వరూపమగు స్వభావమునకు మనమాభారులమై యున్నాము. అందువలన సందేవిధమగు ప్రయోజనోపకరణములను విసర్జింపగూడదు. సమస్తమును పరివర్తిత మొనర్చి భాగవత సత్తాతోడ నింపవలయును. మనయందుండు ప్రతి పదార్థమును నైకమహాశిల్పి గైకొని వానియం దతిక్షీణముగనుండు ప్రకాశమును బాజ్వల్యమానముగ నొనర్చును. మన యుపలబ్ధియు దృష్టియు స్పష్టమయిన కొలదిని నిమ్నతరప్రకృతియందున్నామని గ్రహింతుము. మన దైనికజీవన మెట్టి యుపకరణములతోడ నడచుచున్నను, దానియం దెట్టి హేయమగు వికృతులను గాంచుచున్నను, వాని యన్నిటియం దొక్క సత్యధర్మమును కర్మను గాంచెదము. మరియు పూర్ణయోగము భగవానుని పూర్ణత్వమును బహిర్గత మొనర్చు చుండుటను దిలకించెదము.

(౩) పూర్ణయోగమందు భాగవతశక్తి సాధకుని సమగ్రజీవనమును ఉపాయముగ గైకొని కార్యమును జేయుచుండును. మన యభిజ్ఞతయు, బాహ్యజగత్తుతోడ మనకుండు ప్రత్యేకసంబంధములును, ఎట్టి యకిం

చత్కరములైనను, ఆ సకలము నాశ్రయించియే పని చేయుచుండును. సాధకుని యభ్యంతర మందలి ప్రత్యేకానుభూతియు, మర్మయాతనయు, సాధనపథమందలి ప్రతిపదమందునను సహాయ మొనర్చుచు సిద్ధిని గలిగించుటకు నడిపింపు చుండును. అప్పుడు సాధకుని నేత్రములు తెరువబడును. భగవానుడు జగత్తునందు కార్యము లొనర్చుచుండు భావము హృదయంగమ మగును. సాధకుని యంతఃప్రకృతిగూడ నాప్రణాళిక ననుకరించును. అంధకారము నుండి వెలుతురు బహిర్గతమగుచుండుటను గాంచగలము. దుర్బలుల యందునను పతితుల యందునను గూడ శక్తియొక్క యభివృద్ధిబీజములు గోచరించును. దుఃఖదాయకమును కష్టకరము సగువానినిగూడ నానందఝరితోడ నిర్మిపుచుండుటను జూడ నచ్చును. ప్రాకృతజగత్తునందు చూచు లీలావిలాసమును ఆధ్యాత్మిక జగత్తునందు గాంచుచుండుము. ప్రాకృతజగత్తునందు శక్తి మిక్కిలి నెమ్మదిగ పనిచేయుచుండును. అప్రాకృతమందతితీవ్రముగ కార్యము లొనర్చుచుండును. అప్పుడు యంత్రము, ప్రభువును గుర్తించును.

ప్రకృతియొక్క యోగమును విశ్వజీవన ము

నుము. ప్రకృతి తనయందు నిగూఢముగనుండు భగవానుని ప్రకటితమొనర్చుటకు బ్రయత్నింపుచుండును. విశ్వప్రకృతికార్యము మానవునియందు పరిపూర్ణ మగు నప్పుడు మానవుడు ప్రాకృతికసోపానముల సతిక్రమించి సూర్యాత్మికసోపానమును జేరును. అప్పుడు ప్రాకృతిక శక్తిస్థానమందు యోగశక్తి యావిర్భవించును. మరియు నాపూర్ణయోగశక్తి చంచలమైయుండు మానవుని ప్రకృతిశక్తిని యడచి మానవునియందంతటను వ్యాపించి కార్యము లొనర్చుచుండును.

పూర్ణ యోగ ఫలము.

—:0:—

పూర్ణయోగసాధనప్రణాళిక పూర్ణమును అఖండమునై యున్నది. దానిఫలముగూడ పూర్ణమును అఖండమునని యెరుంగవలయును.

ప్రథమమునుండియు భాగవతసత్రాను సంపూర్ణముగ నుపలబ్ధి నెందుటను పూర్ణయోగమందును. భగవానుని పూర్ణముగబొందుట యననర్థమేమి? భేదవిరహితమును అద్వితీయము నగు ఏకత్వమునుమాత్రముపలబ్ధి నొందుటగాదు. భగవానుని యనంతరూపవైచిత్ర్యమును ఉపలబ్ధి నొందుటను పూర్ణయోగమని యెరుంగవలయును. ఆత్మయందేకత్వము నుపలబ్ధి నెందుటయే కాక, దానిని కర్మయందును, సృష్టియందును, ప్రాణికోటి యొక్క పలువిధలీలలయందును హృదయంగమ మొనర్చి కొనవలయును.

అందువలన పూర్ణమును అఖండము నగు ముక్తికావలయును. సాయుజ్యముక్తి యఖండముక్తికాదు. ఏలయన దానియందు ఆత్మయొక్క వ్యక్తిగతమగు సత్రా భేదజ్ఞానమందును, ద్వంద్వబోధయందును, భాగవతసత్రాను స్పర్శింపుచుండును. సాలోక్యముక్తినిగూడ

అఖండముక్తియని నుడువుటకు వీలులేదు. ఏలయన సచ్చిదానందములయందు (భగవత్ప్రకాశమందు) సాధకుని చేతనము మేల్కొనును. పూర్ణయోగమువలన సాధర్మ్యముక్తిగలుగును. ఏలయన మానవుని ధర్మమును భగవానుని ధర్మమును వేరుగావు. మానవుడు నిన్ను సోపానమందుండి, భాగవతసత్తాయందును భగవత్ప్రేరణయందును సకలకర్మలనుచేయుచుండును. అప్పుడు భగవానుడు మనుష్యరూపమును ధరించియున్నాడని దెలిసికొందుము. జ్ఞాన ప్రేమ కర్మల పూర్ణసామంజస్యము వలన సీయఖండోపలబ్ధియు, అఖండముక్తియు గలుగును. “నేను” అనునది లోపించి యన్నిటియందును, అన్నిటినివీడి యఖండలక్ష్యమందు నేకీభూతమగును. చేతనము, జ్ఞానము విభజింపబడనప్పుడు కైవల్యము యొక్క యేకత్వానంద ముపలభి న్నందు విధముననే నానావైచిత్ర్యములయందలి రసమును గోలుదుము. సత్తాయొక్క నిగూఢస్థానమందు ప్రేమమయునితోడ మిళితమై జగత్తునందలి బహువిధసంబంధములయందు ప్రేమానందముల బ్రసరింప జేయుచుండుము.

ఈభావమున జగత్తును, జీవనమును, ఆలింగనం బాసర్చుకొన గలిగినయెడల అంతరాత్మయం దుదాఠ

ముక్తి లభించును. అప్పుడు జగత్తునుండి విముఖులమగుటకు బ్రయత్నింపము. జగత్తు నాశ్రయించి యుండుము. దేహమనోప్రాణములయందు భాగవతప్రేరణాప్రవాహము బ్రవహింపుచుండుటను గాంచగలము. మానవుని ద్వారమున జగత్తునందు భాగవతకర్మ, నెరవేరుచుండుట పరిత్యజమగును.

భాగవత జీవనమందు గలుగునది ముక్తిమాత్రము గాదు. దానియందు శుద్ధి, భుక్తి, సిద్ధి యను నవి గూడ గలుగును. అఖండశుద్ధి యొకదిక్కున భాగవత సత్తాను సాధకుని సత్తాయందు పరిపూర్ణముగ ప్రతిఫలించు జేయును. మరియొకదిక్కున సత్తాయొక్క సత్యధర్మమును, కర్మను, ఋతమును, సాధకుని కర్మజీవనమందు వికసింప జేయును. సాధకుని యుపాధిశుద్ధిగానంతవరకును, భాగవతప్రేరణ ప్రణాళికగపరిణమించనంత దనుకను పూర్ణముక్తి లభింపదు. పూర్ణశుద్ధిగలిగినప్పుడు పూర్ణ భుక్తి గలుగును. అప్పుడు జగత్తున కతీతమందుండు ఆనందమును భోగింపగలము. జగత్తునందలి సమస్తవస్తువుల రసమును ననుభవింపగలము. అనగా నప్పు డానందస్వరూపముయొక్క ప్రతీకరూపమునను, విగ్రహరూపమునను, సమస్తము ననుభవించుము. ఆధారములు

శుద్ధియై దానియందలి ప్రతిసోపానమందును భగవదానందము ప్రతిష్ఠింపబడినప్పుడు సాధకుడు మానవధర్మావలంబి యగు భగవానుడగుచున్నాడు. ఆయవత్థను సిద్ధియందురు. మానవప్రకృతియందు భగవానుఁ డావిర్భవించును. సాధకుని సత్తాయందును ప్రేమానందములయందును జ్ఞానకర్మలయందును భగవానుడు ప్రకటితమగును. మరియు నాయీశ్వరుఁ డొక్కమారుగ నేకముగను ననేకముగను, జ్ఞానముగను శక్తిగను, సత్తుగను తపస్సుగను, ప్రకటిత మగుచుండును. అప్పుడు సాధకుడు మానవుడుగ పూర్ణుడగును. కాని యేదియో యొకభాగమునుగాని, యేదియో యొకయంగమునుగాని, ప్రతిష్ఠానమునుగాని విసర్జింపక సమస్తము నాలింగనంబొనర్చుకొని ఆఖండసమగ్రతయందు మహిమాన్వితుడగును. హఠయోగ రాజయోగముల యందు గలుగు కాయసిద్ధియు మనోసిద్ధియుగాక మనశ్శరీరములకు పూర్ణ సిద్ధి పూర్ణయోగమందు గలుగును. అట్లు కలుగనియెడల పూర్ణయోగమువలన ప్రయోజనంబుండదు. మనోశరీరములయందు నిగూఢమై యుండు ఆధ్యాత్మికధర్మము వికసింపవలయును. మనస్సుకొరకు మనస్సు, శరీరముకొరకు శరీర మని తలంపరాదు. మనోదేహములు భగవానుని

కొర కేర్పడియున్నవి. ప్రాకృతజగత్తునందు మనకు మూడుసోపానములు గన్పట్టుచున్నవి. వానిని స్థూలజగత్తు, మానసికజగత్తు, ఆధ్యాత్మికజగత్తుని నుడుపుచుండుము. పూర్ణయోగ మీ మూడింటియందును సామంజస్యమును గలిగింపుచుండును. సమస్తమున కాధారమును బునాదియై యుండునది స్థూలజగత్తు. కార్యము లేక ప్రణాళిక (యంత్ర)ముగనుండునది మానసికజగత్తు. ఆదర్శమును, లక్ష్యమును, సాధ్యమును, ఝరియు నగునది యాధ్యాత్మిక జగత్తు. ఈయాధ్యాత్మికజగత్తు మధ్యవర్తియగు మానసికజగత్తు సహాయమువలన స్థూలజగత్తును స్థాపింపుచున్నది. పూర్ణయోగము జగత్తునందలి సమస్త కార్యములయందును లిప్తమై జగదతీతమగు ఆధ్యాత్మిక ప్రతిభను మూర్తివంతముగ జేయుచుండును.

ఈయఖండత్వమును, పూర్ణత్వమును, విశ్వమానవునితోడ సంబంధించి యున్నది. ఇది వ్యక్తియందు బంధింపబడి యుండినయెడల పూర్ణముగాదు. సంపూర్ణమగుటకును పీలులేదు. ఏలయన పూర్ణముగ భగవానుని యుపలబ్ధి నొందినయెడల భగవానుడు మనయందు విరాజిల్లుచుండువిధమున మనవెలుపలను, సమస్తమాన పులయందును, విరాజిల్లుచుండును. కావున సమస్తమాన

పుల పూర్ణతయందు, సిద్ధియందు, మానవుని పూర్ణత యు సిద్ధియు సంభవమగును. అప్పుడు విశ్వమానవుని తోడ నైక్యము ననుభవింపగలము. ఆయైక్యానుభవము సాధకుఁ డనుభవింపుచుండు అమృతమును, సమస్త మానవులు గోలునట్లు చేయుచుండును. కావున వ్యక్తిగత సిద్ధియొక్క లక్ష్యము విశ్వమానవసిద్ధి యని యెరుంగవలయును.

పూర్ణయోగము, మానవుని స్థూలజీవనమును వ్యక్తియొక్క, జాతియొక్క, విశ్వమానవజాతియొక్క సమస్త కార్యములను దివ్యభావమున నోలలాపించును. విపులమగు ఆధ్యాత్మికసత్తాయందు సమస్తమును అఖండ సామంజస్యము నుండించును. ఆమహాప్రయత్నము వ్యష్టిగతసాధనకును, సమిష్టిగతసాధనకును, లక్ష్యమును ఫలము నని యెరుంగనగును. ఇందువలన మానవుని బాహ్యభ్యంతరములయందు స్వర్గరాజ్యము స్థాపితమగును. సమస్త దేశములయందును సకలయుగములయందును ఋషులు, కవులు, సాధకులు, గోరుచుండు కృతయుగము మానవమండకిలి లభ్యమగును. మనము నవీనయుగసాధకులము. జగత్తులోను మానవునియందును మానవజాతియందును భగవానుఁడు దాగియున్నాడు.

కావున భూమండలమందు కృతయుగము వచ్చునటుల
 మనము చేయవలయును. ఇట్టి సాధనయే యదార్థ
 సాధన.

యోగ సాధన .

యోగోద్దేశము .

యోగమువలన ముక్తిగలుగునని మనము చిర కాలమునుండి నమ్ముచున్నాము. కాని యానమ్మకము నెక్కిత మార్పుకొనవలయును. ఏలయన ముక్తియన "లయము" అని భావింపజనదు. లయము సర్వేషింప దగదు. మనలక్ష్యము లయమైనయెడల ఆత్మపరిణామమును ఖండికృత మొనర్చిన వార మగుదుము. భగవదిచ్ఛకు మారుగ మనయిచ్ఛను నెలకొల్పుటకు బ్రయత్నించుట యగును. అహంకారము అజ్ఞానము మొదలగు ద్వందములనుండి దప్పించుకొనుటను ముక్తియని యెరుంగవలయును. యోగముయొక్క ప్రథమపాదము ముక్తి. శుద్ధి, ముక్తి, భుక్తి, సిద్ధి యని యోగాంగములు నాలుగు. ఇందు శుద్ధి, ముక్తి యను రెండును యోగముయొక్క ప్రథమపాదములు. వీనివలన సాధనక్షేత్రము సంసిద్ధమగును. యోగముయొక్క పూర్వసాధనత భుక్తి, సిద్ధి యం దున్నది. భగవత్ప్రేరణవలన గలుగు అభ్యాసములు సంస్కారములతోడ మనము పరిపూర్ణము గావలయుననిన పురాతనాభ్యాసములు గతానుగతిక

మగు అంధసంస్కారములనుండి దప్పించుకొనవలయును. దేవభావమును బొందుటకుగాను మానవస్వభావమునుండి విముక్తి నొందవలయును. “తేనత్వక్తేన భుంజేథాః” త్యాగద్వారమున భోగింపవలయును. జ్ఞానము, శక్తి, ఆనందము, ప్రేమ, స్వాస్థ్యము, సౌందర్యము మొదలగు వానివలన పూర్ణముగావలయును. అప్పుడు మనము భగవానుని బోలి యభ్యంతరమున స్వరాట్టాగను బాహ్యమందు సామ్రాట్టాగను నుందుము. అప్పుడే యోగసిద్ధి గలిగినదని గ్రహింపవలయును.

ఈవిషయమునుగూర్చి యొకింత విపులముగ జర్చించెదను. యోగముయొక్క ముఖ్యసూత్రమును మనము సరిగ్ గ్రహించుటలేదు. ఏలయన జ్ఞానారంభమునకును, జ్ఞానసిద్ధికిని, వైరాగ్యమే ముఖ్యసాధనమని యనేకుల యభిప్రాయము. కాని వైరాగ్యము నిత్యము కాదు. అది మనస్సుయొక్క తాత్కాలికావస్థ. సాధన కాలమందు దీనిప్రయోజన మత్యద్భుతము. పురాతన మగు ధృఢసంస్కారములు అభ్యాసములు మొదలగునవి స్వప్రయత్నమువలన దొలంగనప్పుడు భగవానుడు మనయందుండు వైరాగ్యమును మేల్కొలుపును. అందువలన పూర్వసంస్కారములు అభ్యాసములు దొలంగును.

చిత్తచాంచల్యమును అశాంతియు, జ్ఞానమునకును భగవ
త్రేయరణకును విఘ్నములను గలిగింపుచుండును. అప్పు
డభ్యాసమువలన దొలంగని చాంచల్యమును అశాంతిని
వైరాగ్యమువలన నశింపజేసికొనవచ్చును. కాని మనస్సు
స్థిరమై విషయసంపర్కములవలన పూర్వసంస్కారముల
తో గలసి యాందోళనను జేయనప్పుడు జ్ఞానము
స్వతస్సిద్ధముగ బ్రకాశించును. స్వపేరణవలననే శక్తి
వృద్ధియగుచుండును. అప్పుడు మన మొనర్పవలసిన
సాధనమునది యుండదు. సిద్ధియొక్క క్రమవికాసము
మాత్రముండును. ఆ సిద్ధి పూర్వకల్పితముగాని, లేక
యెదియో యొకస్థిరమైన నిర్దిష్టమార్గమును గాని యను
సరింపదు. సహజసిద్ధమగు నియమము ననుసరించి
మానవుడు ప్రవర్తింపుచుండును. ఉచ్ఛాసప్రశ్వాసల
విడచుచుండును. అటులనే స్వతస్సిద్ధముగ స్ఫురించు
నియమవశమున యోగము స్థిరమగును. అది ప్రకృతి
యందలి యాదిశక్తివలన వృద్ధి నొందుచుండును. అట్టి
స్థితియందు కష్టసాధ్యములగు బ్రయత్నములతోడ బని
యేమున్నది? వైరాగ్యవిముఖత్వమువలన లాభమేమి?
కావున ఆసక్తిని విడువవలయును. వైరాగ్యముమీద
నుండు ఆసక్తియు ఆసక్తియేగదా? అందువలన లోభ

మును విసర్జించునటుల వైరాగ్యమునుగూడ త్యజింపవలయును. 'క్షేత్ర'మును అవస్థల ననుసరించి లోభ వైరాగ్యములు రెండును బ్రయోజనీయములును, ఆనిష్టదాయకములునై యుండును.

జాడభావవివశులు “జగత్తు దుఃఖమయము, సదోవిధముగ దీనినుండి దప్పించుకొనుటయే పరమ పురుషార్థము” అని నుడువనచ్చును. మాయావాదమున జిక్కుకొనినవారలు “జగత్తునుండి దప్పించుకొనుటకు నున మీ జగత్తునకు వచ్చియున్నాము” అని పలుకవచ్చును. కాని యట్టివారల కాత్మసమర్పణయోగము రుచిపడు. నేను వేదాంతిని. అంతకంటెను మిక్కుటముగ తాంత్రికుడను. “ఈజగత్తు ఆనందమునుండి యుద్భూతమై యానందమందు బ్రతిష్ఠింపబడినది. ఆనందమునుండి యానందము పొంగిపొరలుచున్నది.” అను విషయమును నేనెరుంగును. వైదికద్రష్టలజ్ఞానము సర్వోత్కృష్టజ్ఞాన మను విషయము నాకు హృదయంగ నుము. శక్త్యానందముల మీద సమస్త మాధారపడి యున్నది. మరియు దుఃఖచార్బల్యములు వాని వికారములు మాత్రమే. ఆవికారముల కజ్ఞానము మూలము. సత్యమ్; ఋతమ్, బృహత్ నం దున్నామను విషయ

మును మనము మరచుచున్నాము. ఆజ్ఞానము మనల జాట్టుకొని సత్యమును మరుగుపరచుచున్నది. వికారము శాశ్వతముగాదు. కాని పరిచ్ఛిన్నమైన దేశకాలముల యా దాబద్ధమై యుండునంతవర కది సత్యముగ దోచుచుండును. దానివికాసము కలియుగమున మాత్రమే యుండును. దానిలీల భూమండలమందు జరుగుచుండును. కావున మనము దుఃఖదౌర్బల్యములను నశింపజేసికొనవలయును. దేశకాలముల కోణములనుండిగూడ వానిని సమూలముగ బెరికి పారవేయవలయును. ఇదియే మన లక్ష్యము. మానవునికొరకును మానవజాతి తేమము కొరకును భూమండలమును దేవలోకముగ మార్చవలయును. కలియుగమును బారదోలి సత్యయుగమును బ్రతిష్ఠింపవలయును. ఏ మతవాదము జగత్తును దుఃఖమయమని చెప్పనో, సకలధర్మముల విసర్జించి మానవుని జగత్తునకు విముఖుడవు గమ్మని యుపదేశించునో, కర్మనువీడి వైరాగ్యమును ధరించుటయే ముక్తియనియు, జీవితలక్ష్యమనియు నుడువునో, అట్టి మతమును మనము విశ్వసింపజాలము. ఏలయన భగవానుడు మంగళమయుడు, దోషద్వేష రహితుడు. అట్టి భగవానుని రూపమును ప్రకాశము నగు నీసృష్టియ

మంగళమునకు నిదానమును సమస్తదోషముల కాకర మెట్లగును? జీవితము ఘోరతరమగు దుస్వప్నమనియు శూన్యగర్భమనియు మృగత్వష్టయనియు నుడువువాక్యములను మనమంగీకరింపవలదు. వేదఋషుల నుండి మన మట్టి జ్ఞానమును బొందుటలేదు. మనస్వానుభవమునకును దీనికిని సంబంధములేదు. సృష్టి మహత్సత్యమనియు, శాశ్వతానందములకు నిలయమనియు, పరాజ్ఞానముచే నావరింపబడినదనియు, మన మనుక్షణ ముపలబ్ధి నొందుచున్నాము. సృష్టియొక్క కర్మ ప్రవాహమందలి కర్మప్రేరణను, వాసననుండి దప్పించి కర్మసాగరమందు మిశిత మొనర్చవలయు నను విషయమును నిరంతరము గ్రహించుచున్నాము. కావున కర్మప్రేరణను నాశనమొనర్చుటకు బ్రయత్నించుట యదార్థముగాదు. ఆసక్తివిహీనుడై (నిష్కామకర్మి) కర్మ మొనర్చుచుండు కర్మయోగి పొందుచుండు జ్ఞానానందపూర్ణత్వములను కర్మత్యాగి యగువా డేవిధముగ ననుభవింప గలుగును? మహాభారతమందు శ్రీకృష్ణభగవాను డీవిధముగ జెప్పియున్నాడు. “జగత్తునందు కొందరు కర్మశిక్ష నొసంగుదురు. మరికొందరు నైష్కర్మ్యశిక్ష నొసంగుదురు. కాని నేను నైష్కర్మ్య శిక్ష నొసంగు దుర్బలుల మతావలంబుడను.

గాను “నమేమతమ్ తస్యదుర్బలస్య” విశ్వధారయందు దేవకులము కర్మయొనర్చిన మహత్తరాదర్శమును శ్రీ కృష్ణభగవానుడు మన సమ్ముఖముం దుంచియున్నాడు. గెట్టి యనునాతడు ప్రాకృతికశక్తిసమూహమువెనుక నెల్లప్పుడూ విరాజిల్లుచుండు ఆత్మప్రతిష్ఠితమగు, శాంతిని యుదారధైర్యమును, విశ్రాంతివిహీనమగు ప్రేరణను, దర్శించియుండెను. అటులనే మనకర్మసమూహమును గూడ సజీవముగ నొనర్చుకొనవలయును. సూర్య చంద్ర గ్రహనక్షత్రములబోలి మనకర్మ విరామములేని గతి తోడ పరుగిడుచుండవలయును. కాని యం దణుమాత్రే మైసను స్వార్థమును అహంకారమును నుండజనదు.

ఈయాదర్శమును మనము బాగుగ గ్రహింప వలయును. “అజ్ఞానిని, బద్ధుడను, శక్తిహీనుడను” అని యెప్పుడును దలంపవలదు. మనమొకప్పు డజ్ఞానులముగను, మరియొకప్పుడు దుర్బలులముగను, వేరొకప్పుడు బద్ధులముగను నుందుము. కాని యది యదార్థముగాదు. ఏలయన కార్యములను మరింతధృఢముగ నొనర్చుట కావిధముగ నభినయించుచుండుము. “నటకుని” బోలి మన మీ సంసారనాట్యరంగమునందు పలువేషముల ధరించి నుఖీదుఃఖముల ననుభవించుచుండుము. కాని

యదార్థముగ మనము దుఃఖము ననుభవించుటలేదు. ఆనందముయొక్క వికారము దుఃఖమను విషయమును మన ముపలబ్ధి నొందవలయును. ఇచ్చవచ్చినప్పుడు మన మీ భూమికలను బరిత్యజింపగలము. అట్లు బరిత్యజింప గల శక్తిగూడ మనయందే యున్నది. కాని మనల నధమకీటకములని నుడువువా డెవ్వడు? నేను బ్రహ్మను. 'సోఽహం. అహంబ్రహ్మాస్మి.' పాపము నన్ను స్పృశింపగలదా! నన్ను పాపియని నుడువువా డెవ్వడు? నాకు దుఃఖముగలదా? నేను భగవానుడను. ఆనంద మంతయు నాయందే బ్రవహింపుచున్నది. నన్ను దుర్బలు డని నుడువువా డెవ్వడు? నే ననంతశక్తియుతు డగు భగవానున కభిన్నుడను. ఈశ్వరు డొక్కడయ్య అనంత రూపములు దాల్చియున్నాడు. ఆత డనంతసమిప్తియై యున్నాడు. మరియు నాతడే వ్యప్తిరూపమున బ్రకా శింపుచున్నాడు. పృథివ్యప్తియందు ననంతమున్నది. ఇది సృష్టియొక్క గుప్తతత్వము, ఉత్తమ రహస్యము. ఈగుహానిహితమగు తత్వము తర్కమున కందునదికాదు. కాని శ్రద్ధావంతునిదృష్టికి స్వయంసిద్ధముగ గోచరించును. నిన్ను నీవు దెలసికొనుము. అప్పుడు, 'నేను' అను మహత్తరవిషయము హృదయంగమ మగును.

వాసనాజాలమందు దగుల్కొని మత్తుడవును, బద్ధుడవు
 నై యుండినయెడల భగవానునిఁ బొందజాలవు. నైరా
 గ్యసాధనవలన సకలబంధములను దెగద్రొంచుకొనినను,
 భగవానుని గాంచజాలవు. కావున వాసనవలనగాని,
 నైరాగ్యమువలనగాని, బ్రయోజనములేదు. కావలసి
 నది యాత్మసమర్పణము. 'నిన్ను' నీ వని దలంపవలదు.
 జగత్తునందలి లీలయు, ప్రకృతియు నీవిగావు. అది భగవ
 ద్భావము, భగవద్విభూతి. నీనుండి 'నేను' అనుదానిని
 దప్పించి యచ్చట భగవానుని బ్రతిష్ఠించుకొనుము.
 అప్పుడు నీబుద్ధియందు భగవానుని సత్యజ్ఞానములు విక
 సించును. నీహృదయమందు భగవదానందము
 సొంగిపొరలుచుండును. కర్మప్రేరణయందు భగవదిచ్చ
 నే కార్యకారియగును. నీశరీరము భగవల్లీలకు రంగ
 మగును. అప్పుడు నీవు భగవదింగితమువలన నెక
 ప్పడు జంఘామారుతమును బోలి రుద్రుడవగుదువు.
 మరియొకప్పుడు శుభ్రజ్యోత్స్నను మించి హాస్యమయుడ
 వగుదువు. వేరొకప్పుడు భూకంపమును మరపునకు
 దెచ్చు మమత్వరహితమగు ధ్వంసకారివగుదువు. ఇంకొ
 కప్పుడు ప్రోతస్వినిబోలి కళ్యాణదాయకుడ వగుదువు.
 భగవాను డిచ్చయించినయెడల నాకాశమునుమించి

విరాటుడ వగుము. మరియు శిశిరకణముకంటెను,
 తుదొడవగుటకు వెరపొందకుము. అసంతమూర్తులు
 అసంతభావములు, నానాత్వము మొదలగువైచిత్ర్యములు
 వెలుపల గనుపడుచుండును. కాని యభ్యంతరమందు
 నిశ్చలశాంతియు, హ్రస్వవిమలత్వమును, భగవత్సమాధి
 నిమగ్నమగు ఆత్మప్రతిష్ఠ యనునవి యాత్మసమర్పణ.
 యోగమువలన సిద్ధించును.

ఉ ప క ౧ మ ణి క .

మానవజీవితమును బరిశీలించినయెడల జగద్రహస్యము బయల్పడును. జగత్తునందలి సమస్తపదార్థములకును కారణ మొక్కటియే యైనను అందు మానవుడు సర్వోత్తముఁ డని యంగీకరింపక తీరదు. ఏలయన అనాయాసముగ నాదికారణమును మానవునియందు గనుగొనవచ్చును. మానవజీవితము సాధనకొరకేర్పడినది. మనమట్టిదుర్లభమగు మానవజన్మమెత్తియు సాధనను వీడి పశువృత్తి నవలంబించుట మూర్ఖత్వముకాదా? ప్రతి మానవునకును సాధన నొనర్చుట కధికారముగలదు. వివేకానుబంధస్వామి యిట్లుచెప్పియున్నాడు. “నేను వ్యర్థుడనని తలంచువానికంటె నధముడు భూమండలమందు మరియొక్క డుండడు.” అయోగ్యుడగు మానవుడు లేడు. మానవునియందును దేవత్వము నశించునదికాదు. ఐనను మానవుడు తన యసీమత్వమును దేవత్వమును మరచి యధముడ నని తలంచుచున్నాడు. కావున సాధనవలన నిన్ను నీవు చెలిసికొనుము. అప్పుడు నీ సంతోషక్తియొక్కయంత్రమనియు, శుద్ధముక్తుడవనియు, అమరుడవనియు చెలిసికొందువు. సాధారణ మానవ

జీవితమును వదలి మానవునియందు దిమిడియుండు దేవభావము నుపలబ్ధి నొందుమార్గమును ప్రణాళికను యోగమందురు. అందువలన యోగమనుశబ్దమును విన్నవాలేముననే, యది యత్యంతకఠోరమనియు, కష్టసాధ్యమనియు దలంచి యుపేక్ష యొనర్పజనదు. మానవుడు వాసనాపరవశుడై యింద్రియవృత్తుల చరితార్థతకొరకు మితిలేని కష్టముల నొందుచుండును. ఆకష్టములతో జొచ్చిచూచినయెడల, 'నిన్ను నీవు చెలిసికొనుటకు చేయవలసిన సాధన యంతకఠినమైనది కాదని గ్రహింప గలవు.

యోగమనగ ప్రాణాయామమని యనేకులు దలంచుచున్నారు. ప్రాణాయామముమాత్రమే యోగముకాదు. నేడు భారతవర్షమందు మహాపురుషులు సంచరించుచున్నారు. అందువలన ననేకులు ధర్మజీవనమునకు గడంగుచున్నారు. కాని పురాతన మహాపురుషుల, ధర్మసంస్కారము లింకను ప్రభావరహితములు గాలేదు. అందువలన ధర్మసాధనకు గడంగదలచినవాడు పురాతనుల నాశ్రయింపవలసి వచ్చుచున్నది. అప్పుడు ఆసనములు, ప్రాణాయామము, హఠయోగము మొదలగువానిని యనుష్ఠించుటయే యోగ మనుభ్రమ గలుగు

చున్నది. పూర్వీకుల యావిష్కారములు పూర్వీకుల కను విషయమును మనమునం దుంచుకొనవలయును. అందు వలన వారిప్రభావము వర్తమాన కాలమందు బ్రకాశింపు చుండుట లేదని తలంపజనదు. పూర్వులకును మనకును ప్రతివిషయమందును భేదముగలను. వారి దేశకాల పాత్రములకును వర్తమానమందలి దేశకాలపాత్రములకు ను అత్యంతభేదము గన్పట్టుచున్నది. వర్తమానకాలము నకును భవిష్యత్కాలమునకును మిక్కిలి భేదముండు ననుట నిక్కువము.

సంఘము, రాజ్యాంగము, మొదలగువానియం దంతటను నూతనభావము లుత్పన్నమగుచున్నవి. ఆ భావములను బూజించుటకు పురాతనయుపకరణములు పనికిరావు. కాని యీహరినర్తనము శుభప్రదము గాదని దలంచువాడు భగవానుని సరిగ దెలిసికొన లేదని చెప్పవచ్చును. ఏలయన భగవానుడు మంగళ మయ్యుడు. ఆతఁడు జగత్తునందు పూర్ణానందము నుపభోగించుటకుగాను ప్రకృతిద్వారమున జగత్తు నకు క్రమవికాసమును గలిగింపుచు జగత్తునందే స్వర్గరాజ్యభోగము ననుభవింపుచున్నాడు. జగత్తు నందు గలుగుచున్న మార్పంతయు భగవానుని శుభో

ద్వేషమునకు సంబంధించియున్నది. కాని భారతవర్షము యొక్క వర్తమానావస్థ మిక్కిలి శోచనీయము. అయినను నిది తాత్కాలికము. సంపూర్ణపరిణతి నెందు మార్గమం దిట్టి యవస్థ గలుగుట యస్వాభావికము కాదు. కాని ప్రాచీనప్రతిష్ఠాపనలను అనుష్ఠానములను తిరిగి స్థాపించదలచిన యెడల మన సమస్తాద్యమములు వ్యర్థమగుననుటకు సందియములేదు.

కావున మనకిప్పుడు నూతనప్రణాళికయు, నూతనభావమును, నూతనానుష్ఠానమును గావలయును. సాధారణమానవులు నూతనమార్గ మవలంబించుటకు సంకోచించుచుండురు. కాని సత్త్వము తనంతట తానుగనే బయల్పడుచుండును. భారతవర్ష ముయొక్క వర్తమానవిషమసమస్యను బరిష్కరింపవలయుననిన నూతనభావమును నూతనప్రణాళికను అవలంబించితీరవలయును. సంపూర్ణమగు నభివృద్ధిమార్గమున నిర్గమింపవలయుననిన ప్రాచీనోపాయములు జాలవు. అట్లనుటవలన ప్రాచీనపద్ధతులవలన మనము బొందిన యభివృద్ధి సామాన్యమైనదని దలంపజనదు. కాని దానితోడ మనమిప్పుడు సంతృప్తి నెందియుండుటకు వీలులేదు. భారతవర్షముయొక్క ప్రస్తుతస్థితి పురాతన

సాధనాఫలము. ఈయవస్థ సీచావస్థయని దలంపరాదు. భారతవర్షము తపోనిలయము. వర్తమానావస్థ ప్రాచీన సాధనయొక్క సిద్ధిస్వరూపము. అంతర్జగత్తునందలి దుర్గాహ్యావిషయము లనేకములు మన కరాయత్తములై యున్నవి. అయినను మన మసంపూర్ణులమై యున్నాము. కావున నేడా యసంపూర్ణతను విసర్జించి యాధ్యాత్మిక జగత్తు నం ద్రక్రేసరులము గావలయు ననుచిత మనలను పరిబోధింపుచున్నది. హతయోగము, రాజయోగము, భక్తియోగము, కర్మయోగము, జ్ఞానయోగము వలన గలిగిన పరిణతిని మనము గ్రహించియున్నాము. ఇవి యన్నియు మనయందు ఖండవికాసమును గలిగించినవి. ఒక్క మానవజీవితమందు వీనినన్నిటిని బరిశీలన మొనర్చుట సాధ్యముగాదను విషయమును చెలిసికొనియున్నాము. జీవిత మనంత మను విషయము నుపలబ్ధిమొంది యున్నాము. మనము ఋషిపుత్రులము. అనేకజన్మలెత్తి యాజన్మలయం దనేకసాధన భజన లొనర్చి నేడు వర్తమానక్షేత్రమందు సాధనకొర కవతరించితిమి. మన స్వల్పజ్ఞానము మనయవతారమున కిదియే ప్రారంభ మను భ్రమను గలిగింపుచుండును. అందువలన మనము ప్రాక్తమైనై శ్వర్యమును మరచియున్నాము. కావున భారతవర్షము

నేను స్వస్వరూపమును మరచియున్నది.

ప్రథమమున మనము పార్థివభోగములయందు నిరసనగలిగి ఆధ్యాత్మికజగత్తునందు బ్రవేశించుటకు సంసిద్ధులమైతిమి. మున్నుండు స్థూలశరీరముమీద మన లక్ష్యముండెను. శీతాతపములు, జరామరణములు మొదలగు ప్రకృతియొక్క యనివార్యనియమములకు మనము బద్ధులము. అందువలన వీనినుండి దప్పించుకొనుటకు పలువిధములగు అనుష్ఠానముల నెనర్చితిమి. ఆ కఠోర సాధననే హఠయోగమని పిలచుచున్నాము. ఈయోగమువలన శీతాతపములు జర మొదలగు యుపద్రవముల నుండి శరీరయంత్రమును విముక్తి నొందించుకొనగలిగితిమి. కాని యందువలన మనయుద్గేశము నెరవేరినదికాదు. శరీరముమీద యసామాన్యకర్తృత్వము నాజ్ఞింప గలిగినను గూడ మనకు తృప్తిగలుగలేదు. అందువలన శరీరమునందుండు మరియొక యంత్రముమీదికి దృష్టి మరలెను. అది ప్రాణయంత్రము; వాసనకు కేంద్రస్థానము. దాని నూత్నగతిని విధులను చెలిసికొనుట కొక మహాయజ్ఞమునకు గడంగితిమి. “ప్రవృత్తి నలన వాసన నివృత్తియగునా? ప్రాణసంయమమువలన సమస్త కోరికలు నశించునా?” అనువిషయముల పై కొని పలువిధసాధన

లొనర్చితిమి. శరీరయంత్రజ్ఞాన మొకింత గలిగినపిమ్మట
 అభ్యంతరస్థితమగు సూక్ష్మప్రాణశక్తిసంధానము కొరకు
 బ్రూరంభింపబడిన మహాసాధనయే తంత్రసాధన. తాం
 త్రికసాధనవలన సూక్ష్మ ప్రాణశక్తిలీలను మనము
 సుస్పష్టముగ జూడవచ్చును. సూక్ష్మప్రాణశక్తిని తిల
 కించిననుకూడ సాధకునకు పూర్ణానందము కలుగలేదు,
 కాని యాతని కప్పుడు మనోచిత్తముల యావేగలీల
 గోచరించెను. వానిని పూర్ణముగ చెలిసికొనినగాని
 జీవితము పరిపూర్ణముగాదు. అందువలన “విషయ
 సంయోగద్వారమున నిందియములవలన గలుగు స్పంద
 నము జీవితమునంతయు నాక్రమించునా? మనస్సు
 సూక్ష్మప్రాణముయొక్క యాదికారణమా?” అను
 విషయమును చెలిసికొనుటకు సాధకుడు మితిలేని
 ప్రయాసకు లోనుగావలసి వచ్చెను. ఈ సాధన
 యందు ప్రేమ, విరహము, అనురాగము, ఆవేగము.
 మొదలగువానియం దొక్కొక్కటి సాధకునిజీవితము
 నెన్నిసారులు చుట్టిచుట్టి తిరుగుచుండె ననువిషయమును
 వర్ణించుటెట్లు?

కాని యింతటితోడ మానవునిసాధన ముగియ
 లేదు. మనస్సున కూర్థవమందు బుద్ధి విరాజిల్లు

చుండును. దాని యనంతరీలల నుపలబ్ధి నొందినప్పుడు మానవజీవితరహస్యము గోచరించును. ఈ రహస్య మందే యానందస్వరూపమును దెలియనగును; సర్వానందము లభించును. ఈ విధముగ సాధనకు గడింగిన యెడల మానవుని బాహ్యభ్యంతరములయం దఖండ జ్యోతి ప్రజ్వలించును. పరాజ్ఞానము గలుగును. అప్పుడు సాధకుడు ముక్తుడును, సచ్చిదానందస్వరూపుడు నగుచున్నాడు. నేడు మనము హఠయోగము నుండి యోగసాధనాపథమునకు రావలయుననిన గానుగ యెద్దునుబోలి, చుట్టచుట్ట తిరుగుచుండవలసినవార మగుదుము. సాధన యనిన, మనకు అరణ్యవాసులును చిరకౌపీనధారులు నైన సన్యాసులవిషయము స్ఫురింపుచుండును. అందువలన తిరిగి యాచార్యయుగమును, ఆశంకరయుగమును, ప్రతిష్ఠింపవలయునను ప్రవృత్తి మనయందు మేల్కొనుచుండును.

ఇప్పుడు మనమాశ్రయింపవలసినది ఆధ్యాత్మిక యోగము, లేక ఆత్మసమర్పణయోగము. హఠయోగము, భక్తియోగము, రాజయోగ మను త్రివిధ యోగములకంటెను ఆధ్యాత్మికయోగము శ్రేష్ఠమనినది. ఇది మానవుని పరిపూర్ణునిగ నొనర్చును.

సంకల్పము.

—:0:—

సాధనవలనగాని యోగము లభింపదు. మన మనేకదినములనుండి ధారణచేయుచుండు విషయములను గ్రంథముగ వ్రాయవచ్చును. దానిని పాఠకులు చదువ వచ్చును. కాని యందువలన యోగతత్వము హృదయంగమముగాదు. యోగతత్వము నుపలభి నైందవలయుననిన స్థిరసంకల్పము, దృఢదైర్యము, ఏకాగ్రచిత్తతయుండవలయును. సంకల్పము దృఢమై స్థిరమైన కొలదిని యోగపథము సుగమమగుచుండును. భోగవిలాసములకొరకు మనము మితిలేని వ్యాకులత్వమున మునిగియుందుము. అంతకుండు ననేకరెట్లు వ్యాకులత గలిగిన గాని అధ్యాత్మికజీవనప్రాప్తి గలుగదు.

సంకల్పము యోగసాధనకు బ్రథమసోపానము. సంకల్పపరాయణుడగు మానవుడు సులభముగ యోగసిద్ధుడగును. సంకల్పములేనిజీవితమసారము, వ్యర్థము. దృఢసంకల్పము, దేవవ్రతుడగు భీష్మునిజీవితమందసాధారణపరివర్తనం బొనర్చెను. అందువలన నాతని కీర్తి దిగంతముల వ్యాపించియున్నది. దృఢసంకల్పము వలననే మహాబలుడగు వృకోదరుడు దుశ్శాసనుని రక్త

మును పానముజేసియున్నాడు. సంకల్పసిద్ధిగానంతవరకును పాంచాలి ముక్తకేశినియై యుండెను. సంకల్పబలమువలననేగదా అర్జునుడు సైంధవుని సంహరించెను. సంకల్పవిహీనుడు దేనిని భోగింపజాలడు. కావున యోగసాధనకు సంకల్పముగావలయును. దృఢసంకల్పము గలవాడుమాత్రమే యోగభోగము ననుభవింపగలడు. ఈసంసారమందలి విచిత్రేషుటనలయందు మానవునకు సంకల్ప ముదయింపవలయును. సంకల్ప ముదయింపనివాని జీవితము వ్యర్థము. “పరిశుద్ధుడ నగుదును. సత్యవాది నగుదును. ప్రాణ మర్పించియైనను ఆత్మమర్యాదను గాపాడుకొందును” అనునట్టి సంకల్పము యోగసాధనకు బునాదియని యెరుంగవలయును.

అధ్యాత్మికయోగసాధన కుపక్రమింపదలచినవానికి ఆత్మసమర్పణసంకల్పము దృఢముగావలయును. కావున యోగధారణను గూర్చియు ఆత్మసమర్పణయోగమునుగూర్చియు విపులముగ జెప్పటకు బ్రయత్నింతును. యోగమనిన అసనములు, పాణియామము, కుంభకము, పూరకము, చిత్తశుద్ధి, మొదలగు అనుష్ఠానములు క్రియాకలాపముల నాశ్రయించి దేహపాణిములనుండి యారంభించి చిత్తమనోబుద్ధులను భేదించుకొని సహస్ర

దశపద్మమును జేయవలయునను విషయము స్ఫురించును. కాని యీసాధనప్రణాళిక హఠయోగమునకు సంబంధించినది. వేదాంతుల సాధన బుద్ధినుండి బ్రాహ్మభవమగును. కాని నేనిప్పుడు చెప్పనది తాత్త్వికయోగము. ఇది సర్వోత్తమమగు మార్గము. తంత్రపథమందు శక్తినుండి సాధన ప్రారంభమగును. అందువలన సత్యమును సర్వోత్కృష్టము నగునది తాత్త్వికయోగము. శ్రీ రామకృష్ణపరమహంసస్వామి తంత్రపథమును జగత్తునకు జూపించియున్నాడు. ఆయన యపదేశ మిది. “ప్రథమమున శక్తి నుపాసింపుము. ఆ తల్లియొక్క కరుణ గలిగినయెడల నీవు సత్యమును జేరగలవు.” శక్తిపాసననే తాత్త్వికులు చేయుచుందురు. దృఢ సంకల్పపరాయణుడు, ఆత్మమర్యాదజ్ఞానవిశిష్టచరితుడు నూత్నము యోగసాధన కర్తుడని యిదివరకు చెప్పి యుంటిని. అట్టి యధికారము లేనివాడు భ్రమ ప్రమాదములకు లోనై భ్రష్టుడగును.

ఫలమున సింఘారతిలకమును, దేహమున రక్తనస్త్రమును ధరించి తిరుగుచుండువారిని మన మనుదినమును జూచుచుండుము. వారు తాత్త్వికసాక్షిపదాయకులు. భైరవీచక్రానుష్ఠానమువలన శక్తిసాధనను జేయు

చుందురు. కాని యనధికారులును, భ్రష్టులు నగు తాంత్రిక వేషధారుల వలయందు దగుల్కొని, చెడిపోయిన స్త్రీలను మన మనుదినమును జూచుచున్నాము.

నేనిప్పుడు చెప్పు శక్తుపాసనకును తాంత్రికోపాసనకును కించిద్భేదము గలదు. ప్రతిమానవునియందును ప్రకృతి పురుషులు విరాజిల్లుచున్నారు. ఆ పురుషుడే పరమేశ్వరుడు. ఈ సత్యమును శ్రీరామకృష్ణపరమహంసస్వామి, వివేకానందస్వామి కిట్లు చెప్పి న్నాడు. “నీవు బ్రహ్మవు. ఈశ్వరుడవు. నీ కిచ్చగలిగినయెడల దేవతవు గావచ్చును, లేక నరకమందలి క్రిమికీటకము గావచ్చును.” మనయందు స్త్రీరూపిణీయగు శక్తి యధిష్ఠించియున్నది. పురుషున కిచ్చగలినప్పుడు, మనయందు శక్తి మేల్కొని దానిని నెరవేర్చును.

ఆ యిచ్చను బ్రయత్నమనిగాని వాసనయనిగాని తలంపవలదు. వాసనావశవర్తియై మానవు డనేక కార్యము లొనర్చుచుండును. కాని, మన మే శక్తి సహాయమున ననేక కార్యము లొనర్చుచున్నామో యా శక్తి యనంతము. కాని మనము మోహగ్రస్తుల మగుటవలన మనజీవితమందు గుప్తమైయున్న యోగ

రహస్యమును దెలిసికొనజాలకున్నాము.

ఈ విషయమును నెకింత విపులముగ విచారింప వలయును. యోగమునకు గడంగు సాధకునకు, “ భగవానుడు నాయందు విరాజిల్లుచున్నాడు. భగవదిచ్ఛ వలనగాని, వాసనచేతగాని, ప్రయత్నమువలనగాని, లేక యేనోవిధముగ కుండలినీశక్తిని మేల్కొలుపుదును. పురుషుని యిచ్ఛ, లేక వాసనానుసారముగ శక్తి దేహయంత్రమును నడిపించుచున్నది. ” అను విశ్వాసము దృఢముగ నుండవలయును. మానవు డెప్పుడును దెలిసియో దెలియకయో యోగాభ్యాస మొనర్చుచున్నాడు. జ్ఞానిమాత్రము, జీవితమందలి ప్రతిఘటన యందునను శివశక్తియొక్క దివ్యలీలను సందర్శించి కృతార్థుడగును.

ఇచ్ఛ వాసనారూపమున గన్పడినప్పుడు జీవుడు మోహగ్రస్తుడు అపరిశుద్ధుడని గ్రహింపవలయును. కావున సాధకుడు అపరిశుద్ధతను మోహమును సాధన సహాయమున నశింపజేసికొని శుద్ధుడును చైతన్యస్వరూపుడు నగును.

ఇచ్ఛయనునది . వాసన కాదు, చేష్ట కాదు. భగవానునకు వాసనచేష్టలులేవు. ఆయన యిచ్ఛవలననే

జగద్వికాసము గలుగుచున్నది. ఈవికాసము కార్య కారణములయందు మిళితమై దేశకాలములయందు వ్యాపించియున్నది.

కల్పారంభమునందు జగత్తునందలి ప్రతిఘటన యు వికాసమును మనయం దణగియున్నవి. అవి భగవదిచ్ఛవలన స్వతస్సిద్ధముగ ప్రకాశింపుచున్నవి. అందువలన మానవుడు వాసనవలనగాని ప్రయత్నమువలనగాని నవి మార్పుజెందవనియు, కేవలము సాక్షిరూపమున శక్తికర్తృకమగువికాసముమాత్రము దృష్టిగోచరమగుచుండుననియు, నిర్ధారణ జేసికొనుచున్నాడు. నీవు భగవానుడవు. వ్యక్తిగతమగు ఈశ్వరుడవు. పరమేశ్వరుడు నిఖిలభువనముల కధీశ్వరుడు. దేశకాలముల విచారణము మన కనావశ్యకము. ఇచ్ఛామయి యగు సర్వశక్తి స్వరూపిణి నీయందుండి చేయదలచినదానిని చేయుచుండును.

భగవానుఁ డొక్కఁడు, అద్వితీయుఁడు. కావున భగవానునిమీద నాధారపడినయెడల సర్వసమత్వము గలుగును. అప్పుడు ప్రతిఘటనయందును ఆత్మచైతన్యము పునరావర్తమగుచుండును. అందువలన వాసనాచేష్ట లంతర్ధానమగును. జ్ఞానవికాసము గలుగును.

జ్ఞానోదయ మైనయెడల వాసనాచేష్టలకు భయపడవలసియాడదు. కావున భగవదిచ్చును గ్రహింపవలయును. ఆ యిచ్చాశక్తి ద్వారమున జ్ఞానమును వికసింపజేసికొనవలయును. జ్ఞానమువలననే చిత్తము నిర్మలమగును. జ్ఞానమే ప్రాణమును సంయత మొనర్చి, మరోచాంచల్యము నడంచును. భగవదిచ్చపై ధృఢవిశ్వాస ముడినయెడల వాసనాచేష్టలు నిలువజాలవు. నీవు ఈశ్వరుడవు. నీ యందే శక్తి యధిష్ఠించి యున్నదను విషయమును గ్రహింపుము. నియంత్రరూపమున నీ వాదేశ మొసంగుము. సాక్షిరూపమున బ్రకృతి కార్యముల దిలకింపుచుండుము. భర్తవై యుపాధిని, యంత్రములను, ప్రకృతికి సహాయముగ మొనర్చుము. కాని తామసికమైన యుదాసీనతవలనగాని, రాజసికమగు ఉత్తేజనముతోడగాని, వాసనను ధ్వంస మొనర్చవలదు. మనయందు వీరాజిల్లుచుండు ఇచ్చారూపిణి యగు పరాశక్తి కీర్యారహితమగునది కాదు. అజ్ఞానమువలన మన మా రూపమును గాంచజాలకున్నాము. ఆత్మసమర్పణం బొనర్చినయెడల జడత్వము కలుగునని కొందరందురు. కాని యట్టివారి మస్తిష్కమునకు ఈ విషయము గోచరముకాదు. 'అహంరూపి' యగు

బ్రహ్మపదార్థవిషయము వారికి స్ఫురింపదు.

“నేను జ్ఞాతను, ప్రకృతి సంగ్రహించు జ్ఞేయమును గ్రహింపుచుండును” అని దలంపుచు జీవితమందలి ప్రతికార్యమును నిర్వహింపుచుండినయెడల, సమస్తమును శక్తిరూపిణి యగు కాళీదేవియే చేయుచున్నదను విషయమును చెలిసికొందుము. కాని యందులకు సీవు చింతింపజనదు; ధైర్యమును గోల్పోవలదు; తొందరపడజనదు; నీ సమ్ముఖమందనంతజీవితమున్నది. కావున తొందరపడుటవలన బ్రయోజనములేదు. తామసికతవలనను, అలసత్వమువలనను, జీవితముయొక్క యమూల్యకాలమును నష్టముగాకుండునట్లు చూచుకొనుచుండవలయును.

నూ ల నూ క్కు దే హ ము లు .

“ దేహాతిరిక్తమగు ఆత్మపదార్థము నేను. ” అను విషయము శాస్త్రాధ్యయనమువలన బుద్ధికి యొకింత గోచరించినను, సాధనవలనగాని యది పరిస్ఫుటము కాదు. సాధనచేయనంతవర కా విషయము బోధపడదు.

“ నై నంభిన్దన్తి శస్త్రాణి నై నందహతిపావకః. ” అను భగవద్గీతవాక్యమును నెన్నిమారులు పఠించినను బాహ్యశరీరముతోడ మన కథికసంబంధము గలదను విషయము జీవిత మందలి ప్రతిఘటనయందునను గాన్పించుచున్నది. కావున శరీరసంబంధమును బరిత్యజించుటకు బూనుకొనవలదు. నాశనరహితమగు ‘ నేను ’ అనుదానికి శరీరము వస్త్రమైయున్నదను విషయమును బాగుగ నుపలబ్ధి నొందవలయును. అవసరమైనయెడల ఆత్మయొక్క యిచ్ఛానుసారము శరీరమను వస్త్రమును మార్చుకొనుట కే విధమగు ద్వందములు శాధింపకుండునట్టి స్థితిని సంపాదించుకొనవలయును.

దీనిని యానందానంద యందురు. యోగసాధన యం దనేక ప్రలోభములు గలవు. ఒక్కచోట దేహమునువిడచి యిచ్చవచ్చినచోట సంచరింపవచ్చును.

ఒకకక్షరను నిలువబెట్టి దానిమీద “యోగాసనము” ను వేసుకొని కూర్చుండవచ్చును. అలాగేకద్యశ్యములను బ్రదర్శింపనగును. కాని యాత్మసమర్పణయోగ మిట్టి సిద్ధులకు దగినదికాదు. షట్చక్రముల భేదించుకొని, బ్రహ్మయందు విలీనమై, యుగయుగాంతరములు పర్వత కందరములయందు నివసింపగల శక్తి ఆత్మసమర్పణ యోగముచేత లభింపదు. ఆత్మసమర్పణయోగము వలన, భగవదిచ్ఛతోడ, సాధకునకు గరిష్టమగు పరిచయము గలుగును. భగవదిచ్ఛమీదనే నాతఁడు నిర్భర పడియుండును. అప్పు డే విధమగు స్వతంత్రచింతనకును, యోచనకును యోగిహృదయమందు స్థాన ముండదు. భగవానుఁడు యోగిని యంత్రరూపమున నడిపింపుచుండును. భగవానుఁడు కీర్తింపుచుండు ఆనందము జీవునియందు పొంగి పొరలుచుండును. అప్పుడు సాధకుఁడు సిద్ధాసిద్ధములు, జీవనమరణములు, పాపపుణ్యములు, సుఖదుఃఖములు, మొదలగువానిని మరచిపోవును. కేవలమొక యవిచ్ఛిన్నానందమందు మాత్రముండును. జీవు డా యానందసాగరము యొక్క తరంగరూపమున నృత్యము చేయుచుండును.

ఆధ్యాత్మికయోగమును గ్రహింపవలయుననిన

బాహ్యశరీరాతిరిక్త మగు సూక్ష్మశరీరమును గూర్చి మున్నందు దెలిసికొనవలయును.

ఇంద్రియసముదాయసమన్విత మగు రక్తమాంసములతోగూడిన మూర్తిని మానవుఁ డనుచుండుము. కాని మానీవునియందు సూక్ష్మశరీరము కలదు. ఆ సూక్ష్మశరీరప్రేరణమువలననే స్థూలశరీరము పనిచేయుచుండును. ప్రాణము, చిత్తము, మనస్సు, బుద్ధి యనువాని సమిప్తియగు సూక్ష్మశరీరము స్థూలదేహమం దంతటను వ్యాపించియున్నది. ఇది సూక్ష్మమైనను స్థూలదేహముతోడ సంపూర్ణసంబంధము గలిగియున్నది.

మానవుని శరీరమునందు ఇచ్ఛార్పరూపిణి యగు మహాశక్తి విరాజిల్లుచుండును. ఆ ఇచ్ఛార్పరూపిణి యగు మహాదేవియే దేహరాజ్యమున కధిష్ఠాత్యై యున్నది. యోగులు చెప్పచుండు సహస్రదశపద్మమం దామహాదేవియొక్క సింహాసన ముండును. ఆమహాశక్తి దేవతల యాదేశమువలన త్రిలోకములయందు లీలలను బ్రకటింపుచు భగవానున కానందమును గలిగింపుచుండును. ప్రకృతిశక్తి శూక్ష్మదేహమునకు సంపూర్ణముగ వేరయినదని యెరుంగవలయును. ప్రకృతిశక్తి యంత్రస్వరూప మగు సూక్ష్మదేహమును స్పందనమొనర్చును. సూక్ష్మ

శరీరమందు దానివికాసమును మనము గాంచవచ్చును. మానవుని మస్తిష్కమును మూడుభాగములుగ భాగింప నగును. ప్రథమభాగమందు జ్ఞాన ముండును. ద్వితీయ భాగమందు విచారబుద్ధి యుండును. తృతీయభాగమందు బోధశక్తి విరాజిల్లుచుండును. ఇవి యత్యంతసూక్ష్మ పదార్థములు. అణువీక్షణ యంత్రసహాయమునగూడ వీనిని సందర్శింపజాలము. కాని ప్రకృతి చేయుచుండు కార్యముల నుపలబ్ధిమొందిన ఋషులు తదనుగుణముగ వానికి నామకరణము లొసంగియున్నారు. హృత్స్పిండ మునకు కొంచె మూర్ధ్వమందు మనస్సుండును. అది పంచేంద్రియములకు కేంద్రశక్తి. హృదయము మొదలు నాభిమధ్యమువరకును చిత్త ముండును. నాభిలము నుండి లింగమూలమువరకును సూక్ష్మప్రాణ ముండును. ఇచ్ఛాశక్తి, జ్ఞానము, విచారబుద్ధి, బోధశక్తి, మనస్సు, చిత్తము, ప్రాణము, వీనితోగూడినది సూక్ష్మదేహము. అన్నమయము, స్నాయుమయ (రక్తమాంసమయ) మగు నది స్థూలదేహము.

జ్ఞానేంద్రియము లైదు, కర్మేంద్రియము లైదు. ఈపదింటితోడను మానవుడు కార్యము లొనర్చుచుండును. జ్ఞానేంద్రియములు కర్మేంద్రియములకు దోహద

జూపును. జ్ఞానేంద్రియకార్యము లేవిధముగ సూక్ష్మశరీర మందు జేరునను విషయమునుగూర్చి యోచింపవల యును. దర్శనేంద్రియమువలన మనము చూచుచున్నా ము. కాని నేత్రయంత్రము చూచుటలేదు. ఆ యంత్ర ద్వారమున చూచుచున్నవా డెవ్వడు? మనస్సు. మన స్సనునది యింద్రియములక క్షేములను బట్టుకొని హృత్పిం డమున కొకింత యూర్ధ్వమం దుండునని యిదివరకు నుడివియుంటిని. బాహ్యమందలి సౌందర్యము నేత్రముల నుండి మనస్సును జేరినప్పుడు మనస్సునందు స్పందన మారంభమగును. ఆస్పందనము చిత్తమును మేల్కొలు పును. వెంటనే చిత్తమం దది ముద్రితమగును. తెలిసి కొనుటయే బుద్ధియొక్క ధర్మము. కావున చిత్తమందు ముద్రితమగురేఖలను బుద్ధి గ్రహించును. వెంటనే యది దర్శనసుఖము ననుభవించుటకుగాను, ప్రాణమును ఉత్తేజిత మొనర్చును. ప్రాణము దానిని యుపభోగించును. ఇంద్రియగణమునకు మనస్సు కర్తయైనటులనే, ప్రాణము స్నాయుమండలికి కర్త. అందువలన నది స్నాయుమండ లిని నడిపించును; కార్యములను జేయించును. సూక్ష్మ శరీరముయొక్క భోగాభివ్యక్తి స్థూలశరీరమందు బ్రకటిత మగుచున్నది.

ఈవిషయము మిక్కిలి జటిలమైనది. అందువలన సుస్పష్టముగ దెలుపుటకు బ్రయత్నింతును. శ్యామ సుందరు డగు శ్రీకృష్ణుడు మురళిని వాయింపుచుండెను. ఆమురళీనినాదము బృందావనము దంతటను గ్రమ్ముకొని ప్రతిధ్వనింపజూచెను. ఆ సుమధురగానము “రాధికారమణి” శ్రోతృపుటములనుండి హృదయమర్మమును శేరి ప్రాణము నాకులబరచెను.

శ్రీవణేంద్రియసంఘమున శ్యామసుందరుని తత్వవిషయము శ్రీరాధికారమణి మనస్సును స్పందిత మొనర్ప వెంటనే చిత్తము రసస్పృష్టి నొనర్చెను. మరియు మురళీగానముతోడ శ్యామసుందరుని యతులసీయరూపమును చిత్రించెను. బుద్ధి ప్రాణము నాకులమొనర్ప ప్రాణము స్థూలదేహాయంత్రమును నున్మాదముగ జేసెను. అప్పుడు శ్రీరాధికారమణి లజ్జ, భయము మొదలగు వానిని బరిత్యజించి, యామురళీగానమును భోగించుట కును, శ్రీకృష్ణుని సమ్ముఖమును ననుభవించుటకును, బరుగిడెను.

స్థూలసూక్ష్మయంత్రముల స్వభావమును నిరూపించి యాయధ్యాయమును ముగింతును. ఇంద్రియ ద్వారమున మనస్సు చూచుదానిని గ్రహించి శరీరయంత్ర

మును నడిపించునది బుద్ధి. పంచేంద్రియములయందు విషయసంయోగమైనయెడల మనస్సు స్పందన, మొనర్చును. చిత్తము మనోస్పందనమువలన గనుపడు పదార్థములమీద ప్రేమ, హేయము, భయము, లోభము, మొదలగువాని నుత్పత్తి చేయును. ప్రాణము భోగము కొరకు శరీరయంత్రమును నడిపించును. ఇవి జీవుని స్వాభావిక కార్యములు. మనోబుద్ధిచిత్తప్రాణములు, వాని కార్యముల నవి స్వతంత్రముగ నిర్వహింపుచుండినయెడల సమత్వ ముండును. కాని యవి స్వకార్యముల నట్లు నెరవేర్చుచుండవు. కొందరిలో ప్రాణశక్తి యత్యంత ప్రబలము. అందువలన ప్రాణము మనోబుద్ధి చిత్తముల నాక్రమించి ప్రభుత్వముజేయుటకు బ్రయత్నించును. అప్పుడు మనోబుద్ధిచిత్తములు ప్రాణముయొక్క నిర్దేశానుసారము నడచుచుండును. అనగా ప్రాణముయొక్క సంస్కారగతమగు వాసనను చరితార్థమొనర్చుటకు బుద్ధి మనోచిత్తములు పనిచేయుచుండును. మరియు నవి ప్రాణముయొక్క ప్రభావమువలన స్వాధీనతను గోల్పోవుచున్నవి. మరికొందరియందు మనోబుద్ధులమీద చిత్తము రాజ్యముచేయుచుండును. అప్పుడు బుద్ధి స్వదృష్టిని గోల్పోవును. చిత్తముయొక్క యిచ్చను పూర్ణ

ముచేయుట కది గృహిణివానిని బోలి వర్తింపుచుండును. ప్రేమానూయలు, లోభమోహములు మొదలగువాని నలన బుద్ధియొక్క విచారశక్తి యణగిపోవును. మరియు ప్రేమ, హింస మొదలగువానికి యంత్రీమగును. హింస, క్రోధము మొదలగునవి యుదయించినప్పుడు బుద్ధి వానిని నివారింపజాలదు. కొందరియందు మనస్సు బుద్ధిపైని యాధిపత్యము జేయుచుండును. అప్పుడు మనస్సు దేనిని చూచినను లేక దేనిని వినినను దానినే సత్యమని నమ్మును. కాని విచార మొనర్పగలరక్తి బుద్ధికి యుండదు. ఈవిధముగ విచారబుద్ధిగూడ జ్ఞానమున కంతరాయ మైనప్పుడు మానవుడు యుక్తి, తర్కము, కల్పనల కతీతమగు సత్యమును జేరజాలడు. ఇచ్ఛాపూరితమగు ప్రకృతిగూడ నీజ్ఞానముయొక్క తీక్షణతవలన దాని సంకీర్ణమును సీమాబద్ధము నని దలంచుచుండును. అందువలన నేమహత్కార్యమునుగూడ జేయగలనను నాశ మానవున కుండదు. మరియు వానియందు జరుగుచుండు విప్లవమువలన జీవిత మవసన్నమగుచుండును.

ఈస్థితియందు యోగమువలన ప్రయోజనంబేమి? మానవశరీరమందు ప్రత్యక్షముగ విరాజిల్లుచుండు దేవుడు నియంతరూపమున ప్రకృతిశక్తికి ఈక్రింది విధ

మున నాదేశ మొసంగుచుండును. “లెమ్ము మేల్కొనుము. ఈత్రిలోకములయందు జరుగుచున్న ధర్మ విప్లవమును వినాశన మొనర్చి సమత్వమును బ్రతిష్ఠింపుము. ధర్మరాజ్యమును స్థాపింపుము.” పురుషుని యాజ్ఞానుసారము ప్రకృతి మేల్కొని త్రిలోకములయందు తన యనంతశక్తిని బ్రవహింపజేయుచుండును. మనదేహ యంత్రము, ధర్మసంకరదోషమువలన దూషితమైయున్నది. కావున భగవదాదేశమువలన సమంతమును శక్తిహస్తమందు సమర్పింపవలయును. ప్రకృతి మనయందలి సూక్ష్మయంత్రముల నుదృతమునడచి వానిని వశపరచుకొనును. అప్పుడు బుద్ధి, జ్ఞానమును నడ్డగింపజాలదు. మనస్సు చూచును, వినును, స్పర్శ ననుభవించును. కాని యాదేశమునుగాని, విచారమునుగాని, చేయుటకు గడంగదు. చిత్త ముచ్చాస్వసమును సృష్టిచేయును. కాని యనుభవమును, ఆదేశాధికారమును, జ్ఞానమును దానికుండవు. ప్రాణము భోగింపుచుండును. కాని యితరయంత్రములమీద ప్రభుత్వముచేయుటకు బ్రయత్నింపదు. అప్పుడు ప్రకృతి సూక్ష్మయంత్రములయందుండి శాహ్మశరీరమును నడిపింపుచు కార్యము లొనర్చుచున్నదని యెరుంగవలయును. అందువలన శరీరము

నకు స్వతంత్రముగ నహంకార ముండదు. ఇచ్చ, జ్ఞానము, అనుభూతి, రసము, భోగము మొదలగువానిని సీమాబద్ధ మొనర్చుట కెట్టియధికారము ఉండదు. స్థూల సూక్ష్మ శరీరములు రెండును, ప్రకృతి యిచ్చానుసారము స్వకార్యములను నిర్వహింపుచుండును. భగవానుని యిచ్చాశక్తియే ప్రకృతి. స్థూలసూక్ష్మదేహములు రెండును భగవానుని యంత్రములు. భగవానుని యాదేశమువలన ప్రకృతి యంత్రములను నడిపింపుచుండును. కావున మనము పురుషప్రకృతులను ఉద్బుద్ధ (వికసిత) మొనర్చి వారిపాదపద్మములయందు, వారియొక్క విరాట్పుష్టియంత్రమును సమర్పింపవలయును. సృష్టిని వీడి మనము లేము. అందువలన మనదేహాయత్రముగూడ ప్రకృతికి యనుగతము గావలయును. పురుషుని యిచ్చవలన దేహాయత్రము యొక్క సకలకర్తృత్వములు దొలగి మనయందుండు సనాతనస్వభావము పునరావర్తము గావలయును. ఈ కార్యమును ఆత్మసమర్పణయోగ మొనర్చును. ఆత్మర్పణమైనయెడల భగవానుడే సాధకుడై సాధనలీలను ప్రకటింపుచుండును.

ఇచ్చాశక్తి.

—:0:—

సూక్ష్మదేహమందలి భాగములను, మూలా
ధారము, స్వాధిష్ఠానము, మణిపూరము, అనాహతము,
విశుద్ధము, ఆజ్ఞాచక్రమని చెప్పుదురు. మన మీ ప్రాచీన
విభాగమును దేహము, ప్రాణము, చిత్తము, మనస్సు,
బుద్ధి, ఇచ్చ యని చెప్పుచున్నాము. అన్నమయకోశ
మూలమును మూలాధార మందురు. (స్నాయుమయ
మగు దేహయంత్రము.) సూక్ష్మప్రాణమును స్వాధి
ష్ఠాన మందురు. రసస్థానమగు చిత్తమును మణిపూర
మందురు. మనస్సును అనాహత మందురు. బుద్ధిని
విశుద్ధ మందురు. ఇచ్చాశక్తిని ఆజ్ఞాచక్ర మందురు.
ఈ యంత్రములు వీని కార్యకలాపములగూర్చి మెనుకటి
ప్రకరణమందు విపులముగ జెప్పియున్నాను. ఈ యం
త్రము లన్నియు మాతృశక్తికి లోబడి పనిచేయుచుండిన
యెడల యోగసిద్ధి గలుగును. ప్రాణము చిత్తమున
కును, చిత్తము మనస్సునకును, మనస్సు బుద్ధికిని,
ఆటంకముల గలిగించునప్పుడు ధర్మవిప్లవము గలుగును.
ధర్మవిప్లవ మడంగినగాని జీవునకు స్వచ్ఛందముగు ముక్త
జీవనము గలుగదు.

“నేను ఈశ్వరుడ నయినప్పుడు, నాయొచ్చవలసినే, సమస్త కార్యములు నెరవేరుచుండవలయునుగదా? ఇట్టి ధర్మవిప్లవము గలుగుటకు గారణమేమి?” అని యెవరయినను ప్రశ్నింపవచ్చును. కాని యిట్టిశంకలజ్ఞానమువలన గలుగుచున్నవి. పురుషుడు స్వస్వజిత మాయాజాలమందు దగుల్కొని తన యీశ్వరత్వమును మరచియున్నాడు. మరియు నీక్షుద్రదేహరాజ్యమే తన సర్వస్వమని తలంచి దేహమందలి యంత్రములచే బంధింపబడితినని దలంపుచు, సుఖదుఃఖములు మొదలగు ద్వందము లనుభవింపుచున్నాడు.

శరీరమనోప్రాణములను యంత్రములు భోగింపుచున్నవా? వీనికి భోగింపగల సామర్థ్యముగలదా? సర్వకర్మలకు కర్తయు, ఫలభోగియు భగవానుడు. కాని యాతడు ఆత్మవిస్మృతుడు. ఆత్మవిస్మృతి నుండి ముక్తిమొందవలయునను యొచ్చ బాడమినప్పుడు, జీవశరీరమందు యోగిలక్షణములు బ్రకాశించును.

బుద్ధిని జ్ఞానముకొరకును, మనస్సును బాహ్య జగత్తునందలి విషయగ్రహణమునకును, చిత్తమును రసస్పృహకిని, ప్రాణమును భోగమునకును, దేహమును కార్య మొనర్చుటకును, పురుషుని యాజ్ఞానుసారము

ఇచ్చ నడిపిపుచుండినయెడల మానవజన్మము సార్థకమగును.

ఇచ్చ పురుషుని యాజ్ఞాధీనమం దుండును. కాని మరి యే యంత్రమునకుఁ లోబడియుండదు. పురుషునకు సహకారిణియగు ఇచ్చాశక్తి శరీరమనోప్రాణములకు భిన్నమైనది, స్వతంత్రమైనది. అందువలన నది స్వాధీనభావమున శరీరమందలి యంత్రములతోడ క్రిడింపుచుండును. కాని వాసన, వ్యగ్రత, భావైన్మత్తత మొదలగు భావములవలన బంధింపబడదు. పురుషుడు కోరుదానిని శక్తి నిరాసక్తభావమున నెరవేర్చుచుండును.

ఇచ్చాశక్తిమీద మనకు దృఢసిద్ధాంతముండవలయును. మనసర్వస్వమును శక్తిపదపద్మములయందర్పింపవలయును. కాని సంశయజాలమందు దగుల్కొనజనదు. వాసనయు చేష్టలును మేల్కొనకుండునట్లు బ్రవర్తింపవలయును. ఇట్లొనర్చుటకు విశేషసాధనయావశ్యకము. ప్రాణపణముగ బ్రయత్నించినగాని దృఢవిశ్వాసము గలుగదు. విశ్వాసము దృఢమైనయెడల మనయందు శక్తి మేల్కొనును. అప్పుడు శక్తియొక్క దివ్యలీల ప్రారంభమగును. మనజీవితముయొక్క సర్వ

స్వము ఇచ్చాశక్తియేయని యుపలబ్ధి నొందనంతవరకును శరీరమనోప్రాణముల చాంచల్యమును గణనచేయక శక్తిని యారాధింపుచుండవలయును. దృఢవిశ్వాసమున నుపాసించినయెడల శక్తి ప్రత్యక్షమై మనయందలి సకలంతరాయములను దూరమొనర్చును. కావున సాధకుడు మున్ముందు శక్తి నుపాసింపవలయును.

సాధకుడు శక్తికి సమస్త మర్పించి చేష్టారహితుడగును. అప్పుడు శక్తి శరీరమందలి యాధారముల శుద్ధివిధానమునకు గడంగును. కాని ఆధారములు పురాతనస్వభావమును జన్మాంతరసంస్కారములను పరిత్యజించుట కిచ్చగింపవు. ఇదియే ద్వంద్వావస్థ. ఈయవస్థను ధైర్యముతోడ దప్పించుకొనగలిగినయెడల యోగ పథము సుగమమగును. స్వభావసిద్ధముగ మానవజీవితమసంపూర్ణము, అవిశుద్ధము. షకాయవలన జీవుడు తన యుసిద్ధావస్థను మంగళప్రదమని తలంచుచుండును. శక్తి యొక్క కార్యములకు విరుద్ధముగ శరీరమందలి ప్రతియంత్రమును తనస్వభావమును సంస్కారముల రక్షించుకొనుటకు ప్రాణకుణముగ బోరాడుచుండును. మరియు నవి “మాకానందముతోడ బనిలేదు. పూర్ణత్వమును వాంఛింపము. సుఖముగ నున్నాము” అని

నుడువుచుండును. కాని యిచ్చాశక్తి భగవానుని పూర్ణ వికాసము కొరకు తీవ్రవేగమున శరీరప్రాణమనోబుద్ధుల సంకీర్ణతను, అపూర్ణతను నశింపజేయుటకు స్థిరసంకల్పి యగును.

మానవునియందు భగవానుని పూర్ణవికాసమును గలిగించుటకు ప్రకృతి యెప్పుడును బ్రయత్నింపుచుండును. మరియు క్రమముగ నాపథమందు మానవుని నడిపించుచుండును. కాని యాగతివేగ మత్యల్పము. అందువలన మానవుడు నూరువత్సరములకైనను జీవిత ముయొక్క క్రమీకృతిని యుపలబ్ధి నెందజాలడు. కాని యోగ మాగతికి యత్యంతవేగమును గలిగించును. ముక్తియొక్క సుదీర్ఘ పథమును సంక్షిప్త మొనర్చును. కావున యోగజీవనము సర్వోత్తమము.

యోగమార్గమందలి ప్రధానకంటకములు పూర్వ సంస్కారములు. భగవదిచ్ఛ ముక్తికి ముఖ్యసహాయము. కావున మున్ముందు భగవదిచ్ఛను గ్రహింపవలయును. మనము చేయుచుండు కార్యములకు ప్రతిఫలమును వాంఛింపజనదు. యోగారంభమందు వాసనప్రేరణల కుండు భేదమును దెలిసికొనజాలము. అందువలన సేకార్యమొనర్చునను దానివలన గలుగు మంచిచెడుగుల్కు

శుభాశుభములు, మొదలగునవన్నియు నాకు జెందవను దృఢవిశ్వాసమున నుండవలయును. “త్వయాహృషీకేశ హృదిస్థితేన యథానియుక్తోఽస్మి తథాకరోమి.” మంచి చెడుగులవలన సంభవించు ఫలభోగములమీద నుదాసీ నులము గావలయును. ఏలయన భగవానుడేగదాభోక్త.

ఈవిధముగ బుద్ధిద్వారమున ప్రాణమును వాసనా శూన్యముగ మొనర్చుకొనవలయును. పిమ్మట ఆత్మ సమర్పణమూత్రసాధనవలన బుద్ధికిని చిత్తమునకును సమత్వమును గలిగించుకొనవలయును. చిత్తచాంచల్యమును, మూఢత్వమును, పరిత్యజించుకొని కల్పనాజగత్తునందు సంచరింపుచుండు బుద్ధిని బంధింపవలయును. మనయందు దేహమనోప్రాణములుగాక, మరియొక యంత్రమున్నది. దానిపేరు విజ్ఞానమయకోశము. దానిశక్తియపారము. విజ్ఞానమయకోశమువలననే పైన వివరించిన భావములను హృదయంగమ మొనర్చుకొనుచున్నాము. కాని తెలిసికొనినంతమాత్రమున బ్రయోజనములేదు. వానిని నాచరణయందు బెట్టవలయును. ఆచరణయందు బెట్టుటకు సర్వస్వ మర్పింపవలయును. మనము యుదులము, అసమర్థులము, ఉదారరహితులమునువిషయము వాన్వముగాదు. అహంకారమువలన

నను మాయనలనను మనమట్లు దలంచుచున్నామని విజ్ఞానమువలన చెలిసికొనుచున్నాము. మాయను, అహంకారమును, త్యజించుకొనగలిగిన సాధకుడు పూర్ణుడును, అనంతుడును, ఉదారుడు నగుచున్నాడు.

దేహమనోప్రాణముల యహంకారమును బరిత్యజించుకొనినయెడల నెక్క యనిర్వాచ్యమగు శక్తి దేహమనోప్రాణములయందు నిండియుండును. అప్పుడు మన మిశరీరమున భగవానుని ధారణచేయవచ్చును. ప్రాణముతోడ భోగింపనగును. మనస్సుతోడ బ్రేమించుటకు వీలగును. బుద్ధితోడ చెలిసికొనవచ్చును. కావున మానవుని యందు భోగ ధారణ ప్రేమ జ్ఞాన సామర్థ్యములు మేల్కొనును. కాని మన యభివృద్ధికి భంగకరములగు వానిని చెలిసికొనుట యావశ్యకము. అపరిశుద్ధముగనుండు మనోబుద్ధిప్రాణముల ద్వారమున మన మొనర్చు కార్యములయందు పూర్వాభ్యాసములప్రభావ మొకిత గన్పట్టుచుండును. అహంకారస్పర్శవలన నవి యన్నియు మలినములును, అపూర్ణములు నై నూతన మార్గమున నడచుట కంతరాయములై యుండును. మరి యు నవి తమస్థానమును వీడి యంతర్హితములు గావు.

ప్రథమమున ఇచ్చాశక్తికిని పురాతనసంస్కార

ములకును ప్రబలయుద్ధము జరుగును. తేత్రస్థితమగు పురాతనసంస్కారములు మనోపాగ్రాబుద్ధులయందు భగవచ్చక్తిని పనిచేయనీయవు. అందువలన ఇచ్చాశక్తి (కాళీశక్తి) భగవత్ప్రేరణవలన పురాతనసంస్కారముల నోడించి క్రమముగ సాధకునియందు బ్రవేశించి నూతన భావమును, నూతనజీవనమును, నూతనబుద్ధిని మేల్కొలుపును. అప్పుడు సాధకుని యంతఃకరణమం దుండు పురాతనసంస్కారములు పలాయనమగును.

కాని యాపురాతన సంస్కారములు అవిశుద్ధ శక్తి సముదాయముతో గలసి, తిరిగి సాధకుని నూతన విశ్వాసమును నూతనజ్ఞానమును దూర మొనర్చుటకు ప్రబలప్రయత్న మొనర్చును. కాని కాళీశక్తి యంతఃకరణమందు స్థాన మేర్పరచుకొనుటవలన, జ్ఞానవిశ్వాసములు క్రమముగ వృద్ధి నొంది, పురాతనస్వభావముల ద్వితీయావస్థను ననాయాసముగ భగ్న మొనర్చును; మరియు జీవితమందు స్థిరప్రతిష్ఠిత మగును. కాని పురాతనస్వభావములు గుమిగూడి మూడవమారు యుద్ధమునకు గడంగును. అప్పుడు అంతఃకరణము నందు విరాజిల్లుచుండు కాళీదేవి వానిప్రయత్నములను తృటిలోన నాశనముచేయును.

మానవదేహమందు దేవశక్తి యొక్కదినమున విరాజిల్లదు. జీవితము విశుద్ధమగుటకుగాను, మాతృ శక్తికి సర్వస్వ మర్పించుటయే, యోగసాధనయొక్క ప్రథమమంత్రము. సాధకునియందు కాలీశక్తి ప్రవేశించునప్పుడు, పురాతనప్రకృతితోడ జరుగు ద్వంద్వ యుద్ధ మత్యంతభయంకరముగ నుండును. ఈ యుద్ధ యందు అవిశ్వాసభ్రాంతులు, లోభమోహములు, మంచిచెడుగులు, సాపక్ష్యములు మొదలగునవి జీవుని యోగభ్రష్టనిగ నొనర్చును. కాని యీ ప్రథమ యుద్ధమందు జయమొందినయెడల సాధకునియందు భగవదీచ్ఛ నెలకొనును. భగవదీచ్ఛనెలకొనిన సాధకుడు యోగభ్రష్ట డెట్లగును?

జీవుని స్వభావము యోగికి ప్రతిపదమందును నడ్డవచ్చుచు భయభ్రాంతునిగ నొనర్చును. యోగము యొక్క క్రమోన్నతి యోగికి నుత్సాహమును గలిగించును. నిర్దిష్టనియమములయందు కాలము నడుచుచుండువిధమున యోగముగూడ సరియగుపద్ధతులమీద క్రమోన్నతిని బొందుచుండును.

యోగావలంబి యగు సాధకునకు జీవితమందలి ద్వంద్వములు ప్రత్యక్షమగును. అజ్ఞానావస్థయందు మంచి

చెడుగులతోగూడిన నే కార్యమును చేయుటకును తృప్తియుండదు. అందునలన రాగద్వేషములు, కామక్రోధము లుదయించి జీవితమును దుర్భరముగ నొనర్చుచుండును. కాని యోగగ్రహణానంతరమందుడు ద్వంద్వములయాకారము మరియొకవిధముగ నుండును.

ఇచ్ఛాశక్తి నడిపించుచుండువిధమున కార్యములను చేయజాలనయితి ననుభావము సాధకునియందు జాగరితమగును. అందునలన నొకప్పుడు సమర్థుడననియు, మరియొకప్పు డసమర్థుడననియు దోచుచుండును. ఉత్థానపతనములయందు దగుల్కొనును. ఒక్కప్పుడు ఇచ్ఛానుసారము కర్మనొనర్చును. మరియొకప్పుడు వాసనకు దాసుడై బ్రవర్తించును. కాని యీ ద్వంద్వములను భోగింపజాలనివాడు యోగభ్రష్టుడగును. దృఢసంకల్పమున సాధకుడీ యవస్థను దిలకింపగలిగినయెడల క్రమముగ మంచిచెడుగులు, పాపపుణ్యములు, ధర్మాధర్మములు, పలాయనంబగుటను గాంచగలడు. ఆధారయంత్రములు నిష్క్రియలై మనోబుద్ధిప్రాణముల ప్రభావ మడంగి జీవితమందంతటను నొక్కమహాశక్తి యధికారమును జేయుచుండుటను దర్శించును. ఇది యోగముయొక్క ప్రాథమికగతి.

ద్వంద్వావస్థయందు సాధకునకు శక్తి యుపలబ్ధియైన యెడల, ఆశయు ఉత్సాహమును గలుగును.

మనము గమ్యస్థానమును జేరుటకు నడచు నప్పుడు మార్గము దనేకవైచిత్ర్యములను గాంచుచు ముందున కేగుచుండుము. అదేవిధముగ సాధనాపథము ద్రగ్నేసరులమైనకొలదిని జీవనమందలి కుసంస్కారములయం దొక్కొక్కటి సాధకునిలక్ష్యమునకు వచ్చుచుండును. కాని వానినన్నిటిని యిచ్చాశక్తి దూరీకృతమొనర్చుచుండును. సాధకుని జీవితమందు ఇచ్చాశక్తి స్థిరముగ నివసింపజొచ్చినకొలదిని యోగముయొక్కగతి యత్యంతవేగమగును. అప్పుడు సాస్కారపరంపరను నెక్కత్పటిలోన నతిక్రమించెదము. అప్పు డేవిషయమందునను సాధకునకు స్వతంత్రయోచన యుండదు.

యోగమునకు మరియొకగతిగూడ గలదు. దానియందు కాళీశక్తి యొకముహూర్త కాలములో అపరిశుద్ధతనంతను వినాశమొనర్చును. సాధకుఁ డొక్కనిమేష కాలమున నాధారములన్నియు పరిశుద్ధమగుటను గాంచగలడు. కాని యదియెల్లరకును లభ్యము కాదు. అవతారములు లేక విభూతుల యందు మాత్రము దీనిని గాంచవచ్చును.

“మాతృశక్తి నాయపరిశుద్ధతను నాశనమొనర్చును. కావున నేనా విషయమున చేయవలసిన కార్యములేదు.” అను దృఢవిశ్వాసము, కాళీశక్తిమీద నుండవలయును. అట్టి దృఢవిశ్వాస ముండినయెడల, మాతృశక్తి జీవితమును పరిశుద్ధముగను, దేవతలకు నివాసస్థానముగను జేయుచుండుటను ధీరచిత్తమున గాంచవచ్చును. “నేను భర్తస్వరూపమున దేహయంత్రమును ధరించియున్నాను. కాళీశక్తియే వీనియందలి సర్వదోషములను దొలగించి అమృతమయమొనర్చును.” అను జ్ఞానము పరిస్ఫుటము గావలయును.

బుద్ధి .

మాతృశక్తిమీద విశ్వాసశ్రద్ధలు దృఢమైనకొలదిని జీవుని స్వప్రయత్నములు కట్టబడుచుండును. అప్పుడు జీవితమునం దెట్టఘటనలు ఘటించినను దేహమనోప్రాణములు తలక్రిందులగుచున్నను బుద్ధియందు కాళీశక్తిమీద నణుమాత్రమైనను అశ్రద్ధగలుగదు. ఆధారము లన్నియు విశుద్ధమగువరకును ద్వంద్వము లుండును. సంస్కారవశమున మంచిచెడుగులని తలంచుచుండునవి, విషయములతోగూడి యంత్రముల నాకులపరచుచుండును. బుద్ధితోడ బ్రారంభింపబడిన యోగమందు బుద్ధి యేయవస్థయందున్నను ఎట్టివిపదలయందు దగుల్కొన్నను కాళీశక్తిమీద విశ్వాసమును పోగొట్టుకొనరాదు. సర్వావస్థలు, సమస్తఘటనలు, సకలవిపదలయంత్రముల పరిశుద్ధికి వచ్చుచున్నవను విషయమును మరువజనదు. విపదలమీద విపదలు, ఘటనలపైన ఘటనలు, నచ్చుచుండుటయేగదా మానవజీవితసాధన. కావుననే మానవజీవితమంతయు యోగమని చెప్పియుంటిని. నుఖదుఃఖములు, జయాపజయములు, నిందాస్తోత్రములు మొదలగువానినుండి బుద్ధిని మరలింపవలయును.

అప్పుడీసమస్తము తల్లియిచ్చప్రకారము జరుగుచున్నదని గ్రహింతువు. అట్టివాడుమాత్రమే శక్తియుపాసన కర్తుడు. కాని యిందువలన సాధన పూర్తియైనదనిగాని, సిద్ధియైనదనిగాని దలంపజనదు. ఈశీతి యబ్బినవాడు సాధనా వశ్యయం దున్నాడనియును వానియందు తల్లివిరాజిల్లుచున్నదనియును నెరుగవలయును. అప్పుడు తల్లి మనోబుద్ధిచిత్తములను దేహప్రాణములను గప్పియుండువానిని క్రమముగ దొలగించును. ఈయవశ్యయందు సాధకుఁడు సుస్థిరుడై యుండవలయును. వందలకొలది వత్సరముల నుండి యూర్ధ్వనిగృహము నూపుటకు బ్రారంభించిన యెడల దుమ్ము గృహమంతయు గ్రమ్ముకొనును. ఊడ్చువాడు క్కిరిబిక్కిరి యగును. అదేవిధముగ నాధారములయందుండు కుసంస్కారములును దుర్గంధయుక్తమగు దుష్కృతరాశియు సెక్కమారుగ మేల్కొని సాధకుని జుట్టి మహావిపదగ్రస్తునిగ నునర్చును. కాని యీకఠోరాగ్ని పరీక్షనుండి తప్పించుకొనుట కద్భుతశక్తి లభించును. కాశీశక్తిమీద నిష్కపటమగు శ్రద్ధయు శాస్త్రములయందు దృఢవిశ్వాసమును గలుగును. ఇచ్చట సౌకవిషయమునుజెప్పుట యావశ్యకము. యోగము భీతి తభోగమును సంక్షిప్తమొనర్చి దేవజన్మను గలిగించును.

దేహమనోప్రాణములయొక్కయు, బుద్ధిచిత్తములయొక్కయు, పూర్వజన్మార్జితసంస్కారము భోగము. మానవుడు సాధారణజీవితమం దీ సంస్కారభోగమును ననేకజన్మములనుండి యనుభవింపుచున్నాడు. ఇంకను ననేకజన్మములయం దనుభవింపగలడు. కాని యోగి సహస్రనత్సరము లనుభవింపవలసిన సంస్కారభోగమును ఒక్కవత్సరము లేక యొకదినమున పూర్తిగ ననుభవించును. సంస్కారభోగమతితీముగ ననుభవించువాడు అధికవేగమును, అత్యంతదుఃఖములను, సహింపవలసియుండును. కాని యీత డనతికాలముననే సిద్ధిమెందును. మన సంస్కారభోగగతి యత్యల్పముగ నుండునను విషయమును మనము గమనింపవలసిన యావశ్యకతలేదు. ఏలయన ఆ విషయము కాలేశక్తికి దెలిసినంతగా మనకుదెలియదు. కావున మాతృశక్తియే మనయంత్రములను పరిశుభ్రమొనర్చును.

ఇప్పుడు యంత్రము లేవిధముగ పరిశుద్ధమగును, పరిశుద్ధమైనయెడల సాధకునియం దెట్టిలక్షణములు ప్రకాశించు నను విషయమునుగూర్చి వివరించెదను. మున్నుండు బుద్ధినిగూర్చి విచారితము. శ్రీ

కృష్ణభగవానుడు భగవద్గీతయందు జెప్పినటుల, బుద్ధితన సమగ్రశక్తితోడ జీవనముయొక్క నిమోన్నతములు మొదలగువాని నన్నిటిని, కాలేశక్తి పదపద్మములయందర్పింపవలయును.

“సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణంవ్రజ ।
అహంత్యామ్ సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి
మామహః”

“సర్వధర్మములను కర్మలను కాలేశక్తికి సమర్పించితిని. కాలేశక్తియే నన్ను సర్వపాప విముక్తునిగ నునర్చును.” అను విశ్వాసము దృఢముగావలయును.

ఇట్టిదృఢవిశ్వాసము గలిగినయెడల సాధకుని యందు కాలేశక్తి నలకొనును. అప్పుడు బుద్ధి, యుక్తితర్కముల వీడును. కల్పనలను వదలును. ఆత్మచింతను, పూర్వస్మృతిని పరిత్యజించును. స్థిరప్రశాంతమగును. జ్ఞాననూర్యుడు బుద్ధి నావరించి యుండు అహంకారమును భేదించుకొని వెలుగును. ఆయపార్థివపుణ్యజ్యోతి జీవుని సర్వయంత్రములయందు నను ప్రజ్వలించును. ఇట్టి జ్ఞానప్రకాశము గలుగని యెడల, కాలేశక్తిమీద దృఢవిశ్వాసము గలుగ లేదని చలంపవలయును. సర్వకర్మలు తల్లి యిచ్చవలననే

జరుగుచున్న వను విషయమును సరిగ ధారణజేసికొని లేదని యెరుంగవలయును. అందువలన గురుపద్మము లాశ్రయించి ఆత్మసమర్పణయోగమును వినుచుండ వలయును.

“జ్ఞానలక్షణము లెవ్వి? జ్ఞానోపకరణములెవ్వి? వాని నేవిధముగ నుపయోగించుకొనిన జ్ఞానసిద్ధి గలుగును?” అను విషయములగూర్చి యోచింతము.

బుద్ధిని గప్పియుండు హిరణ్మయసాత్రమున్నుక్తమైనయెడల జ్ఞానసూర్యుడు ప్రకాశించును. ఆజ్ఞానము మనయం దిమిడియున్నది. అది సాధనసహాయమున ప్రకాశించును. జ్ఞానము ప్రకాశింపని సాధనభజనలు నిరర్థకములు. ప్రథమమున కాలీశక్తి (మాతృశక్తి, ఆద్యప్రకృతి) సాధకునియందు విరాజిల్లవలయును. పిమ్మట జ్ఞానసూర్యుడు (ఆత్మజ్ఞానము, విశ్వజ్ఞానము) ప్రకాశించును.

ఈజ్ఞానమహిమ పాశ్చాత్యుల మస్తిష్కమున కింకను విదితముకాలేదు. పాశ్చాత్యులు బహిర్జగత్తు నందలి విషయముల పరిశీలనం బొనర్చి యందలిజ్ఞానము న్నార్జించి బుద్ధిని వికసింపజేయవలయు. ఘన విషయము నెరుంగుదును. కాని జ్ఞానము తెలుపబడుచుండే వచ్చునది

కాదు. ఆత్మచైతన్యద్వారమున జగత్తును చూచుచున్నాము. జగత్తుయొక్క ఆదికారణమును దెలిసికొనుచున్నాము. కావున చైతన్యద్వారమున జగత్తునందలి చైతన్యము నుపలభింపించుచున్నాము. అప్పుడొక్క పరబ్రహ్మము నిఖిలభవనములయందు ధిష్ఠింపియుండును. ఆమహాకారణముమీదనే వర్తమానమందలి సృష్టియందీనియభివ్యక్తియగు నేను, నీవు, అనంతస్థావరజంగమములు, గ్రహనక్షత్రములు మొదలగునవన్నియు నున్నవి. ఈకారణజ్ఞానమనంతము, సీమారహితము. ఆత్మసమర్పణయోగమువలన సిద్ధానము ప్రథమమున సిద్ధించును.

ఇచ్చట సృష్టిరహస్యమునుగూర్చి యొకటిరెండు విషయములు చెప్పటం యావశ్యకము. ధారణాతీతుడును. విరాట్పురుషుడు నగు విశ్వమూర్తి యొకప్పుడు చిచ్ఛక్తియొక్క కుక్షియందుండెను. ఆ యాదిశక్తియే విశ్వమూర్తిని ప్రసవించెను. జ్ఞానాజ్ఞానములు, పాపపుణ్యములు, అనిలలనలములు, వృక్షలతలు మొదలగునవన్నియు భావాకారమున ఆద్యశక్తియందుండెను. ఆ తిమిరావరణయగు కాళీదేవి గభీరమగు ఆవరణయందు తనను దాను జుట్టుకొనియుండెను. అచ్చట నామరూప

గుణములు లేవు. కాని యొక్క మహాభావముమాత్రముండెను. ఆభావ మనాదికాలమునుండి వికసింపుచున్నది. ఇంకను పూర్తికాలేదు. ఆమహాభావమునుండి మహత్త్వము బుట్టెను. ఆమహత్త్వమే జగత్తునకు కారణము. దీనియందే నామరూపగుణభావములు గలిగెను. కారణము హేతుబోధకమును నిర్మలసత్యజ్ఞానావస్థయై యున్నది. దీనినుండి నూత్నజగత్తు పుట్టెను. కారణమందలి నామరూపగుణములను పరివర్తిత మొనర్చి వస్తు తంత్ర మొనర్చు మార్గమందు (క్రమవికాసపథమందు) స్థాపించెను.

సృష్టియొక్క రూపాంతరము స్థూలము. పరిణతియు, పరివర్తనమును, క్రమవికాసము మొదలగునవన్నియు స్థూలమందున్నవి. కారణమందెట్టి వికాసమును, వివర్తనమును లేదు. అచ్చట నుండునదంతయు పూర్ణము, అవికృతము, సనాతనము. కారణమే సత్యము. నూత్నమందు వికసించుటకు గావలసిన వన్నియు నున్నవి. కల్పన యున్నది. అందువలన నది యనంతపూర్ణమగు స్వప్నమును బోలి సప్తపూర్ణమిధ్య గాకున్నను కారణముయొక్క పూర్ణసత్య మిచ్చటలేదు. కాని యిచ్చట కల్పనవస్తుతంత్ర

ము గానిది స్థూలమందు వికసింపదు. స్థూలమం దుండు వికాసమంతయు అనంతసత్యముయొక్క ఖండవికాసము మాత్రము. అందువలన స్థూలమందుండు, అశిక వికాసమును, నన్మతముగ గణించి ధ్వంస మొనర్చుట వలన పూర్ణ తరసత్యమును, సంపూర్ణ సృష్టియు, బ్రహ్మ ప్రయత్నము జరుగుచున్నది.

సృష్టిలీల నుపలభి నెందుటను జ్ఞానమందురు. స్థూలసూక్ష్మకారణము లను మూడుసోపానములు సృష్టి యందు గలవు. వీనిని జ్ఞానముయొక్క మూడు భిన్నా వస్థలతోడ గ్రహింపవలయును. నేత్రములు, నాసిక, శ్రోత్రములు, త్వగిందిరియములు వీని సహాయమున మనస్సుస్థూలజగత్తును జూచుచున్నది. విచారము నాశ్రయించి బుద్ధి సూక్ష్మజగత్తును గ్రహింపుచున్నది. ప్రబోధమువలన ప్రజ్ఞ కారణజగత్తును దెలిసికొను చున్నది. మనోసహాయమున స్థూలమును, బుద్ధిసహాయమున సూక్ష్మమును, ప్రజ్ఞ వలన కారణమును గ్రహింప వలయును. మనస్సువలన దెలిసికొను జ్ఞానమును జడవిజ్ఞాన మందురు. బుద్ధివలన గ్రహించు జ్ఞానమును దర్శనశాస్త్రమనియు ధర్మశాస్త్రమనియు నుడువుదురు. జగత్కారణము నుపలభి నెందుటను యోగమందురు.

మానవుడు మనస్సుతోడ నిందియముల ద్వారమున జగత్సంబంధమగు బాహ్యభిజ్ఞత నార్జింపుచున్నాడు. బాహ్యనుభవముమీద నిర్భరపడి యాలోచించి సూక్ష్మతత్వజ్ఞానమును బుద్ధితోడ గ్రహించుచున్నాడు. పిమ్మట జ్ఞానగాఢ్యమును జేరుటకు బ్రయత్నింపుచుండును.

మున్ముందు యోగి భావము నుపలబ్ధిమెందును. అనగా విషయముయొక్క మూలతత్వమును తనయందనుభవించును. ఆ స్వానుభూతిలబ్ధమగు భావమును గూర్చి చింతించును. పిమ్మట యా భావముయొక్క యభివ్యక్తిని, యింద్రియసహాయమున ప్రత్యక్షమొంది పరమానందమొందును.

వైజ్ఞానికుడు మనస్సుతోడ జ్ఞానార్జనకు గడుగును. యోగి యూర్ధ్వలోకమునుండి క్రిందికి యవతరణ మొనర్చును. జ్ఞానక్రియాసంబంధమునందు సాధకున కొకవిషయమున సుస్పష్టమగు ధారణ యుండవలయును. ప్రళయమున వస్తువుయొక్క భావమును ఆత్మానుభూతిగతముగ నెనర్చుకొని గ్రహింపవలయును. పిమ్మట దానిని సుస్పష్టమొనర్చి దెలిసికొనుటకు చింతింపవలయును. తరువాత స్థూలప్రకాశ

సంబంధమందు బాహ్యోపలబ్ధిద్వారమున తనజ్ఞానము
తోడ పోల్చి చూచుకొనవలయును. మున్నందు
భావము, తరువాత చింతనము, దానితరువాత ౧౩౩-౪
మొందవలయును.

జ్ఞానము .

—:0:—

మానవుడు ఇంద్రియములవలనను, యుక్తివలనను, ఉపదేశములవలనను జ్ఞానము నార్జింపుచుండును. కాని యీ త్రిమార్గములవలన గలుగు జ్ఞానము భ్రమాత్మకము. మన కింద్రియములవలన లభించు జ్ఞానము సత్యముగాదు. ఏలయన శుక్తియందు రజితభ్రాంతియు, రజ్జవునందు సర్పభ్రమయు గలుగుచున్నది. అందువలన మన మింద్రియములచేత నుచింపబడి సత్యమును గ్రహింపజాలకున్నాము.

మనము కార్యముల నొనర్చునప్పుడు, పలువిధ విఘ్నములకు లోనగుచుండుము. వానివలన గలుగు అనుభవమును దీర్ఘముగ విచారించి, పరిశీలించి, గ్రహించుటను యుక్తిజ్ఞాన మందురు. కాని యీ జ్ఞానమునకు నూలము ఇంద్రియగ్రాహ్యవిషయములు. అందువలన తర్కము సదోషమును, ససీమయు, అపూర్ణము నగు ఇంద్రియజ్ఞానము నతిక్రమించి, నిర్మలమగు సత్యస్వరూపమును వెల్లడింపజాలదు.

. శ్రుతిస్మృతులద్వారమున బుద్ధికి వికాసముచు గలిగించుదానిని ఉపదేశజ్ఞాన మందురు. కాని యీ

జ్ఞానముకూడ నింద్రియములకు దాస్యము చేయుచుండును. ఇంద్రియములు భ్రమయందు దగుల్కొనక శాస్త్రగ్రహణ మొనర్పజాలవు. అందువలన బుద్ధి కూడ భ్రమనువీడి శాస్త్రవిచారణను జేయలేదు. శాస్త్రాధ్యయనమువలన భాషాజ్ఞానము గలుగును; పండితుఁడు కావచ్చును. కాని ప్రత్యక్షానుభూతివలన గాని ధర్మోపలబ్ధి గలుగదు.

అందువలన యోగజ్ఞానముమాత్రము సత్యము. ఇంద్రియములవలనను, యుక్తివలనను, ఉపదేశమువలనను గలుగుజ్ఞానమునకును, యోగజ్ఞానమునకును సంబంధము లేదు. ఈ ద్వివిధ జ్ఞానముల కుండు భేదమును, ఉదాహరణపూర్వకముగ జూపించెదను. నేను నీ రూపమును గాంచి చంచలుడనైతి ననుకొనుము. కాని చంచలుడ నగుటకు కారణమేమి? నాదర్శనశక్తి నీ స్వరూపమును నాయందు బ్రవేశపెట్టెను. నీ వాక్యములు నాకర్ణములయందు మృతనర్హమును గురిపించెను. నీ వాక్యము లెంతటిమధురములు? నీ యంగసౌరభము వలన నేనున్నాదుడ నైతిని. మరియు నీ నుకోమల దేహస్పర్శకొరకు నాశరీర ముప్పొంగెను. అప్పుడు నేను నిల్వజాలక నిన్నాలింగనం బొనర్చుకొంటిని. ఈ

యవకాశమునుఁ గైకొని నీవు నా సర్వస్వమును హరించి
తివి. కాని యిట్టి యభిప్రాయముతోడ, నేను నీకడకు
వచ్చియుంటినా? ప్రభమదర్శనమందు నా కావిష
యము దెలియదు. కాని నీ గుణముల విచారింపకనే,
నే నిట్లుచేయుటకు గతంబేమి? ఇంద్రియములేగదా
దీనికి కారణము. దీనిని యింద్రియజ్ఞాన మందురు.

ఇంద్రియములను జయించినయెడల నిట్టిభ్రమకు
లోబడ ననుకొంటిని. ఇకముందు జాగ్రత్తగ నుండ
వలయునని దలంచితిని. ఇంద్రియములను స్వవశమం
దుచుకొంటిని. ఇదివరకు నన్ను వశపరచుకొనిన
లక్షణములను సంశయముతోడ దిలకింపసాగితిని.
మరియు వానినిగూర్చి గభీరభావమున యోచింపఁజొచ్చి
తిని. సంపూర్ణముగ బాహ్యభ్యంతరముల నెరుంగ
నిది యే వ్యక్తినిగూడ బ్రేమింపతగదని నిశ్చయించు
కొంటిని. అట్టి స్థితియు దొకఁడు వచ్చెను. వాని
యాత్మతీ, ముఖవర్చస్సు, పల్కులు, హావభావము
మొదలగువానిని జాగ్రత్తగ వినుటకును, జూచుటకును,
బ్రయత్నించితిని. వాని ప్రవర్తన యెట్టిది? వాని
స్నేహితు లెవరు? వానికేవిషయమం దధికాశక్తిగలదు?
వాడేకార్యము లొనర్చుచుండును? ఏయే పుస్తకముల

జదువుచుండును ? మొదలగు విషయముల దెలిసికొనుటకు గడంగితిని. కాని యిదియంతయు బాహ్యభిజ్ఞతయేకదా ! పిమ్మట దీర్ఘజీవితానుభవముతోడ విచారించుటకు గడంగితిని. అప్పుడు నాబుద్ధియందు గలిగిన జ్ఞానమువలన విచారించి, చివరకొక సిద్ధాంతమునకు వచ్చితిని. అనగా, యిట్టిలక్షణములు గలవారలు దుష్టులుగ నుండురు కావున వీరిసహవాసము చేయతగదనియు, లేక యిట్టిలక్షణములు గలవారలు సజ్జనులు కావున వీరిసహవాస మొనర్చుట యుత్తమమనియు, నిశ్చయించుకొని యాతనిని ప్రేమించితిని ; లేక విడనాడితిని.

మానవుడు ప్రతివిషయమందును భ్రమప్రమాదములయందు దగుల్కొనుచుండునని నుడువుటకు వీలులేదు. ఒక్కొక్క సమయమున దేవిధమగు విచారణ లేకయే, సరియగు స్నేహితుడు దొరకవచ్చును. కాని మరియొకప్పుడు యోచించి యోచించి స్నేహమునర్చిన స్నేహితుడు దుర్మార్గుడై మిత్రుని విడనాడుచుండుట మన కనుభవసిద్ధము.

పైన వివరించిన విధమున మానవుడు విషయజ్ఞానము నార్జింపుచున్నాడు. ప్రథమమున నిందియ

ప్రతిపదమందునను వ్యర్థమనోరధుడై చివరకు మహా-
శక్తికి సమస్త మగ్నించి క్రియారహితుఁ డగును. శుష్క-
తృణరాశికింద నుండు నగ్ని వాయు తాడనమువలన,
నొక్కమారుగ విజృంభించునుగదా ! అటులనే యోగి
యొక్క బుద్ధి యావరణను భేదించుకొని, యొక మహా-
తేజము బయల్పడును. ఆతేజము సునిర్మలము ; సర్వా
భాసకమగు యోగజ్ఞానము.

యోగి తనయందు దుద్భూతమగు ప్రజ్ఞాశక్తిని
వస్తువులమీద ప్రసరింపజేయును. కాని యావస్తువుల
నామరూపగుణములు ప్రత్యక్షము గావలసిన పనిలేదు.
తన సత్తాతోడ నాపదార్థముయొక్క సత్తాయందును
ప్రవిష్టుఁ డగును. తానున్న మహాకారణము (స్వరూపము)
మీదనే సమస్త వస్తువుల వికాస మున్నదని గ్రహించి,
సహజముగ పదార్థముల యొక్కయు, మనుష్యుల
యొక్కయు యథార్థతత్వమును నిరూపించును. కాని
యాశక్తి యెల్లరకును లభ్యమగునదికాదు.

ఈ విషయము మిక్కిలి జటిలమైనది. ఏలయన
మనము స్వభావసిద్ధముగ ఇంద్రియములు బుద్ధిద్వార
మున జ్ఞానము నార్జింపుచుందుము. కాని మనయందు
ప్రజ్ఞాశక్తియున్నదను విషయము మనస్సునకు బాడ

గట్టదు. బుద్ధి సంపూర్ణభావమున నాయనంతశక్తిని
ధ్యానింపుచు, దానియం దగాధశ్రద్ధ గలిగినయెడల,
మనోబుద్ధులు విశుద్ధములగును. శాంతియుతము లగును.
అప్పుడు మనము ప్రజ్ఞాశక్తిద్వారముననే సమస్త
కార్యము లొనర్చుచుండుము. మరియు మానవుని
బౌద్ధ్యవనయవములయందును, ఆచరణ మొదలగువాని
యందును, లక్ష్యముంచకయే యంతర్బుద్ధినలన వాని
యంతఃప్రకృతిని గ్రహింపగలుగుదుము.

సంపూర్ణముగ నాత్మసమర్పణ మొనర్చినగాని,
ఘోషిషయము హృదయంగమముగాదు. కారణజ్ఞానము
గలిగినయెడల, ఏక్షేత్రమందైనను లేక యేయాధార
మందైనను, కారణమధ్యస్థితమగు అవ్యక్తభావప్రకా
శము గోచరించును. అది భావద్వారమున నుపలబ్ధి
యగును. అందునలన యోగికి మానవుని బహిర్విష
యములగాంచి వానిస్వరూపమును నిర్ణయింపవలసిన
యావశ్యకత లేదు.

ఇక జ్ఞానము నార్జించుట కవలంబింపవలసిన
ప్రణాళికనుగూర్చి యోచింతము. యోగి యేదయిన
పదార్థమునుగాని మానవునిగాని దర్శించి వానిస్వరూప
మును నిర్ణయింపదలచినప్పుడు, గతానుగతికమగు

మార్గమును వీడి, ఆవిషయముయొక్క భావముతోడ
తనభావమును మిళితమొనర్చుటకు బ్రయత్నించును.
అనగా ఇంద్రియములను బుద్ధిని లోబరుచుకుని జ్ఞాతవ్య
విషయమును భావించి తెలిసికొనును. ప్రథమమున నది
వ్యర్థప్రయాసముగ గన్పట్టును. కాని నిరక్షరుఁ డొక్క
దినమున భారత భాగవతముల జదువగల్గునా? అట్టి
గ్రంథములను చదువుటకు కొంతకాలము పట్టును.
అటులనే యధ్యాసయోగ మొనర్చుచుండినయెడల,
క్రమక్రమముగ భావమందు వస్తువుయొక్క యాత్మ
తత్వము వికసించును. ఆ యధ్యాత్మతత్వమే కారణము.
ఆ కారణముమీదనే సమస్త మున్నది.

అనంతరము బుద్ధిద్వారమున భావమధ్యస్థితమగు
అవ్యక్తభావమును చింతనములోనికి దీసికొనును.
ఇచ్చటనే భావము వికాసమును బొందును. అనను
భూతమును అవ్యక్తము నగు జ్ఞానము, వాగ్బద్ధమై
స్పష్టమగును. దీనిని చింతనమందురు. కాని మానవుఁడు
సాధారణముగ అస్పష్టభావమున చింతింపుచుండును.
దానిని యసంపూర్ణవాక్యముల నర్థస్ఫుటముగ వెల్లడింపు
చుండును. కాని యోగి యావిధముగ నెప్పుడు మైన
ర్పడు. సత్యమును సుస్పష్టముగ విశేషీకరింపుచుండును.

యోగించితనము పరిస్ఫుటము. అందువలన నా చింతనావిషయము వాక్యములయందు సంపూర్ణముగ బ్రకాశించును. చింతింపకనే యోగికి స్వరూపజ్ఞానము గలుగును. కాని చింతించినను సుస్పృష్టముగను, పరిపూర్ణముగను, చింతింపుచుండును.

అవసరమైనప్పుడు యోగి విచారణనుగూడ జేయును. కాని యావిచారణ వైజ్ఞానికుల పద్ధతిననుసరించి యూడదు. ఆతఁ డింద్రియసహాయమున దర్శింపఁడు. సర్వాంతర్యామి చక్షువులతోడ జూచుచుండును. కావున నాదేవదృష్టి యోగికి సరియగు భావమును గలిగించును. ప్రత్యాక్షేపస్వరూపమగు నాభావము యోగిముఖమునను, లేఖనియందు భాషారూపమునను, బహిర్గత మగుచుండును. ఈ ప్రత్యక్షబోధ, యోగిని సత్యసిద్ధాంతమును జేర్చును. వివేక మెల్లప్పు డాతనిని యసత్యము, భ్రాంతి, మొదలగువాని నుండి రక్షింపుచుండును. యోగి తర్కమొనర్చును. కాని యది తర్కశాస్త్రపద్ధతిని యుక్తులమీద యుక్తులనుఁ బ్రయోగించి యత్యంతకష్టముమీద విషయమును నిర్ణయింపవలసిన యావశ్యకతయుండదు. ఆతని విశుద్ధబుద్ధియందు భగవానుఁ డవరసరమగు యుక్తితర్కముల

బ్రోకేపించుచుండును. భగవానుని ప్రత్యాదేశమును యోగి సరళభాషతోడను, సుస్పష్టముగను, మానవులకు వెల్లడింపుచుండును. అందువలన యోగివాక్యములు ఊరధారాసదృశములు. సజీవములు.

యోగి యేపదార్థమును గాంచక, కేవలము భావమునుమాత్రమవలంబించి జ్ఞానము నార్జించి ఆ వస్తువుయొక్క బాహ్యవికాసముతోడ నాజ్ఞానమును మిళితమొనర్చుకొనును. కాని యవ్వానుషయోగ శక్తిద్వారమున సంపాదించిన జ్ఞానముమీద సంశయముండి, బాహ్యవస్తుప్రకాశముతోడ మిళితమొనర్చి చూచుకొనుచున్నాడని తలంపఁజనదు. యోగి తన యంతర్నిహితమగు పూర్ణసత్యము, మానవుని బాహ్యవికాసమునం దెంతవరకు ప్రకాశింపుచున్నదను విషయమును తెలిసికొనుటకు సందర్శింపుచుండును. ఏలయన మానవునియందుండు అనంతభావరాశి సంపూర్ణముగ నొక్కమారుఁ బ్రకాశించుట యసంభవమని యోగి యెరుంగును. మరియు సంతర్దప్తికి లక్ష్యమందుండు సంపూర్ణసత్యముయొక్క క్రమవికాసమును గాంచి యానందము ననుభవించును. యోగగతి ననుసరించి యోగి యనాగతభవిష్యద్విషయములను జ్ఞానద్వారమున తెలిసి

కొనును. మానవునిఁ జూడకయే వానివిషయమును సంపూర్ణముగ జెప్పుచుండును. జగత్తునందు జరుగుచుండు సంగతులను ననాయాసముగ జెల్లడింపగలుగును. మానవునియందు సమగ్రవిశ్వముయొక్క సంబంధనూత్రము విరాజిల్లుచున్నది. కావున మనోబుద్ధులను సుస్థిరముగ నుంచుకొని యా మహాసూత్రము ననలాభింపవలయును. అప్పుడు జగత్తుయొక్క స్వరమాసూత్రము దనాహత భావమున ధ్వనింపుచుండును. బాహ్యకోలాహలమునుండి నివృత్తి బొందగలిగినయెడల మన మనాయాసముగ నా మృదుమధుర మురళీనినాదమును వినగలము. సర్వదర్శితృము లభింప వలయుననిన మనస్సునం దేవిధమగువాసన నుండరాదు. ఈపై చెప్పిన విషయమంతయు యోగసిద్ధియొక్క యొక సోపానమని గ్రహింపవలయును. బుద్ధి విశుద్ధమైనయెడల నిట్టిలక్షణములు మనయందు కొద్దిగనో, గొప్పగనో, బ్రకాశించును. ఇట్టిసూచనలవలన మనయోగ మొత్తవరకు కార్యకారియైనదను విషయమును నెరుంగవచ్చును. మనోబుద్ధులతోడ జ్ఞానము నార్జింపజాలము. మనోబుద్ధుల కతీతమైనది జ్ఞానము. జ్ఞానము భావరూపమున దర్శించుదానిని, బుద్ధి మనస్సుద్వారమున

బ్రహ్మకాశింపజేయును. ఆత్మసమర్పణయోగి కాలీశక్తి
పదకమలములయందు సకలయంత్రముల సమర్పించి
నిశ్చేష్టితుఁ డగును. అప్పుడు వానికి సకలతత్వములు
హృదయంగమ మగును. బుద్ధి జ్ఞానాలోకమున
నుద్భాసితమైనయెడల, బుద్ధికి ధారణాసామర్థ్యము గలు
గును. మరియు ఖండత్వమునుండి విముక్తిమొంది విశ్వ
జ్ఞానమున కాధారమగును.

మ న స్సు .

ఈ ప్రకరణమందు మనస్సునుగూర్చి యోచి-
తము. యోగగ్రహణాభిలాషి యగు సాధకుడు శరీర
మందలి సూక్ష్మయంత్రములను స్వపశమం దుంచుకొన
వలయును. మనస్సునుగూర్చి పలువురు పలువిధముల
జెప్పుచుందురు. ఇంద్రియములను మనస్సు నడిపింపు
చుండును. ఇంద్రియములయం దైదు జ్ఞానేంద్రియములు
ఐదు కర్మేంద్రియములు గలవు. కాని శాస్త్రకారులలో
గొందరు మనస్సునుగూడ నెకయింద్రియముగ భేర్కొని
యున్నారు.

వాక్, పాణి, పాద, పాయు, ఉపస్థ లను నైదును
కర్మేంద్రియములు. చక్షు, కర్ణ, నాసిక, జిహ్వ,
త్వక్కు లను నైదును జ్ఞానేంద్రియములు. స్థూల సూ-
క్ష్మేంద్రియములకు వెనుక మనస్సుండనియెడల జ్ఞానము
కర్మ మొదలగునవి సరిగ నెరవేరుటకు వీలులేదు.
అందువలన మనస్సు విశుద్ధము గానప్పుడు భగవత్కా-
ర్యము మానవునిద్వారమున సుస్పష్టముగ వెల్లడియగుట
యసంభవమగును.

సాధకునియందు జ్ఞానము ప్రకాశించినయెడల, శక్తి మనస్సునం దవతరించును. ఇది శక్తిసాధకునకు తృతీయావస్థ. కాళీశక్తి నాహ్వానించి, యా శక్తికి సర్వస్వ మర్పించు సంకల్పము ప్రథమావస్థ. కాళీశక్తిని మేల్కొల్పి యాశక్తిద్వారమున జ్ఞానజ్యోతిని వెలుంగ జేయుట ద్వితీయావస్థ. మనోబుద్ధుల యపరిశుద్ధతను దొలగించుకొని యచ్చట జ్ఞానమును విరాజిల్ల జేసికొనుట తృతీయావస్థ.

జ్ఞానప్రకాశలక్షణములు, మార్గములు మొదలగువానినిగూర్చి మెనుకటిప్రకరణమందు చెప్పియున్నాను. ఈ ప్రకరణమునందు మనస్సునుగూర్చి వివరించును.

నూత్నయంత్రములను సుస్పష్టముగ దెలిసికొనుటకుగాను, వానిని (౧) ఇచ్ఛాశక్తి (౨) జ్ఞానము (౩) విచారబుద్ధి, (జోధశక్తి) (౪) మనస్సు అని నాలుగు భాగములుగ విభజింపుచున్నాను. మనస్సును, బుద్ధిని, వేరుగ బేర్కొనియున్నాను. కాని యీ రెంటిని భిన్న పదార్థములని దలంచిననుగూడ వీనికత్యంత సంబంధముగలదు. మానవుడు కేవలము యుక్తి, తర్కము, స్మృతి, కల్పన, అనుమానము మొదలగు

వాని యధీనమం దుండినయెడల బుద్ధిని విశుద్ధమొనర్చు
కొని యున్నతజ్ఞానము. నాశ్రయింపవచ్చును. కాని
చిత్తరాజ్యముయొక్క కల్పనామందిరమందు మనోప్రభా
వము మిక్కుటముగ నున్నది. అందువలన మనస్సును
పరిశుద్ధముగ నుంచుకొననియెడల, బుద్ధియొక్క విశు
ద్ధతఁగూడ సంభవముగాదు. కాని సాధనకాలమందు
మనోబుద్ధులను స్వతంత్రముగ తలంపక, ఒక్కనూత్ర
మందు బంధింపబడినటుల యెంచవలయును.

మనస్సు, బుద్ధి, చిత్తము, అహంకారము లను
వానిని, అంతఃకరణచతుష్టయ మందురు. మస్తి
ష్కమును మూఁడుభాగములుగ విభజింపవచ్చును.
అందు ప్రథమసోపానమున ఉన్నతమగు బుద్ధియుండును.
అనగా నచ్చట జ్ఞానముండును. దానిక్రిందనుండు
మెట్లయందు వరుసగా విచారబుద్ధి, బోధశక్తి యుండును.
కాని యీ రెండింటిని కలిపి బుద్ధియని సాధారణముగ
బిలచుచుందురు. బుద్ధియందును, హృత్పద్మస్థితమగు
మనస్సునందును, దానిక్రిందనుండు, చిత్తమునందును
వ్యాపించియుండునది యహంకారము. అహంకార
మనగా సూక్ష్మవస్తువుయొక్క చతుర్విధవృత్తు (తరం
గము) లని యెరుంగవలయును. శాస్త్రకారులలో

కొంద రీ సమప్తివస్తువును 'మనస్సు' అను నామమున బేర్కొనియున్నారు. కాని నేనీ ప్రకరణమందు అంతఃకరణసమప్తియొక్క ద్వితీయసోపానమగు మనస్సును గురించి విచారించెదను. మనస్సుయొక్క విశేష కార్యము లను దెలిసికొనగలిగినయెడల విషయము సుస్పష్టమగును. మనము శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధము లను ఇంద్రియము లవలన గ్రహింపుచుందుము. అనగా మున్ముందు ఇంద్రియములు బాహ్యవస్తువుయొక్క ప్రతిబింబమును గ్రహించును. వెంటనే మనస్సు దానిని ధారణచేయును. బాహ్యవస్తువును జూచుటకు ద్వీవిధమార్గములు గలవు. ప్రథమమున ఇంద్రియములు బాహ్యవస్తువును సందర్శించును. వెంటనే తద్విషయక మగు అస్పష్టాభిజ్ఞత మనస్సును జేరును. కాని యొకప్పుడు గృహీతప్రతిబింబము మనస్సునందు నిరాకరింపఁబడవచ్చును. రెండవది మనస్సాప్రతిబింబమును సుపూర్ణముగ గ్రహించును. అనుభవించును. దానికి నామకరణ మొసంగును. ఆ వస్తువుయొక్క జ్ఞాన ముపలబ్ధి నొందును. అది యస్పష్టమగు ప్రత్యక్షజ్ఞానము. ఆజ్ఞానము జన్మజన్మాంతరముల యందుగూడ దూరమగునది కాదు.

భూతభవిష్యద్విషయముల యందు, చక్షువులు,

కర్ణములు మొదలగు ఇంద్రియముల కేవిధమగు జ్ఞానము గలుగుటకు వీలులేదు. సమ్ముఖమందు లేని యే వస్తువు నైనను ఇంద్రియములు దెలిసికొనజాలవు. కాని మనస్సు త్రికాలవిహారి; భూత భవిష్యద్వర్తమాన కాలములయందు సంచరించుచుండును. అంతఃకరణచతుష్టయము నిష్ఠబద్ధమైనయెడల, ఇంద్రియముల క్రియాశక్తి లోపించును. చక్షువులు మొదలగు ఇంద్రియములు విసప్తమైనను మనోక్రియ నశింపదు. మనస్సు కల్పనాచక్షువులతోడ భూత భవిష్యత్తుల గైకొని మహావిచిత్ర సౌధమును నిర్మించుచుండును. చక్షువులు దర్శించును, కర్ణములు వినును. ఇటులనే పంచేంద్రియములకు వేరువేరు ధర్మములు గలవు. కాని యందేదియు మొక్కదానికంటె నెక్కుడు కార్యములను చేయజాలదు. కాని మనసొక్కకాలముననే, సర్వరసముల ననుభవించును. సప్తవర్ణముల సయోగమువలన నంకితమగు చిత్తరువు మనోహరముగ నుండును. కాని యొక్కవర్ణమున చిత్రించిన చిత్తరువు నేత్రానందమును గలిగింపజాలదు. ఇదేవిధముగ ఇంద్రియములయందొక్కొక్కదానికి, యొక్కొక శక్తి యుండుటవలన నవి వైచిత్ర్యవిహీనములు. కాని మనస్సు భావికాల

మందలి వాల్మీకి తపోవనములోని కాషాయాంబరధారులగు కుశలపుల వీణాయంత్రము శ్రీరామ గుణగాన మొనర్చుచుండుటను, ఆ పవిత్రేక్షేత్రమందలి హరీత, అమలక వృక్షపత్రములు, హరిత పీత వర్ణములతోడ సుశోభితమై యలరారుచుండుటను, ఆ తపోవన పద తలమును ధౌతమొనర్చుచు పుణ్యసలిలయగు మహా ప్రవాహము పవహింపుచుండుటను, జలచరపక్షుల యానందకలవరమును, విహంగగణసమధురకూజితములు మొదలగువాని నైక్కకాలమున శ్రవణదర్శనముల ననుభవించును; ఆనందించును. మనస్సుయొక్క కల్పనాశక్తి యసాధారణము. నేత్రములు సమ్ముఖమందు రూపముయొక్క ప్రతిబింబమును మనస్సున కర్పించును. మనస్సు విభిన్నస్థానములయందుండు పలు దృశ్యములతోడ నైకయద్భుతమును, అపూర్వమునునగు చిత్రపును రచించుకొని, ఆనందమును సృష్టించుకొనును. ఆయానందమునందు పరవశత్వమున నోలనాడును. కాని యా యానందమునకు పరిమితియొక్కడ ? ఇంద్రియముల కార్యములు కట్టుపడినను, మానవుని కల్పనాసోత మడ్డులేక ప్రవహింపుచుండును.

మనస్సు ఆకాశమందలి ఘటనలనుగాంచి వర్ణము

కురియుననియు, ధూమమును జూచి దానిక్రింద నగ్నిగల దనియు, దృఢముగ జెప్పును. కాని యొకప్పుడు మేఘములు దొలంగుటవలన వర్షము కురియకపోవచ్చును. రసాయనిక సంయోగమువలన ధూమస్పృష్టియగును. కాని, దానిక్రింద యగ్ని యుండదు.

మనోకల్పన ఇంద్రియములకు సంబంధించియుండును. ఇంద్రియముల దర్శనము స్పర్శనము శ్రవణము మొదలగు క్రియాసముదాయము యొక్క క్రమమే మనస్సుయొక్క చింతనము. ప్రేమ, సాహసము, త్యాగము, మొదలగునవి మనస్సునకు బాడగట్టినప్పుడు చైతన్యప్రభువు, భద్రాద్రిరామదాసు, ప్రతాపుడు, శంకరుడు, బుద్ధుడు, మొదలగు మహాపురుషులచరిత్రలు స్ఫురించును. చూచినదానిని విన్నవిషయమును మనస్సు ధారణచేయగలదు. కాని యింద్రియాతీతమగు వస్తువును మనస్సు ధారణజేయజాలదు.

మనస్సు చింతింపుచుండునని యనేకులు చెప్పుచుందురు. కాని యది యధార్థము కాదు. మనస్సు ఇంద్రియములద్వారమున విషయములను గ్రహించును. ఆవిషయములగూర్చి యోచించును. బుద్ధినుండి చింత తరంగములు చిత్తముమీద పడునప్పుడు, మనస్సు

వానిని ధారణచేసి, ఇంద్రియములవలన గలిగిన జ్ఞాన కల్పనయం దనురంజితమొనర్చి చిత్రివిచిత్రిము లొనర్చును. మానవుని బుద్ధియే చింతాయంత్రము. ఇంద్రియ గణసహాయమున మనస్సు ధారణచేయజాలని వానిని బుద్ధి ధారణచేయగలుగుచున్నది. పాశ్చాత్యులలో కొందరు, ఇంద్రియ లబ్ధమగు విషయసమూహమందు, యుక్తిసహాయమున, శృంఖలావిధానము నేర్పరచుటయే బుద్ధియొక్కకార్యమని చెప్పుచున్నారు. కాని యది భ్రమ. ఇంద్రియసంబంధమగు చింతనము మనోకార్యమని చెప్పియున్నాను. పశువుల చింతనము మనస్సు కధీనమందుండును. అవి చూచినవానిని విన్నధ్వనిని గూర్చి భావించి కల్పనచేయుచుండును. కాని మానవుని బుద్ధి యంతకంటె నున్నతస్థానమగుచున్నది. “బుద్ధిగ్రాహ్యమతీంద్రియం” యోగసాధనవలన మానవుడు ఇదివరకెప్పుడును గాంచని వినని విషయములను బుద్ధిద్వారమునఁ దెలిసికొనుచున్నాడు. చింతనము సంబంధమున పాశ్చాత్యజడవాదులధారణ సంపూర్ణమగు భ్రమ యను విషయ మిందువలన సుస్పష్టమగుచున్నది. వారి ధారణ కేవలము మనస్సునకుమాత్రము చెల్లును.

మనస్సుయొక్క యశుద్ధత చూచినట్టియు, విని

నట్టియు, విషయములయందు గలుగు భావమును బుద్ధి మీద నంకితమొనర్చును. సాధారణముగ మనస్సు బుద్ధిని నడిపించుచుండును. కాని బుద్ధినుండి వెల్పుడు సత్య ధర్మము మనస్సుయొక్క యశుద్ధతవలన వికృతమైంది ప్రకటిత మగుచుండును.

మనోకల్పన కేవలము బాహ్యజగత్తునందలి దర్శనస్పర్శనమువలన గలుగునది కాదు. మనోబుద్ధల చింతనమును, చిత్తముయొక్క యతీతస్మృతినముదాయమును గైకొని, యింద్రియములద్వారమున దానిని మీమాంసజేయుచుండును. అందువలన బుద్ధిబలము తరిగినవాడు మనస్సున కధినుడై యుండును. మనస్సు చూచినదానిని, వినినవిషయమును యదార్థమని నమ్మును. కాని యింద్రియాతీతవస్తువు నెప్పుడును నంగీకరింపడు.

మనస్సుయొక్క సాధారణావస్థలను సంక్షేపముగ వివరింపుచున్నాను. మొదటిది యింద్రియముల వలన గలుగుచుండు బాహ్యస్పర్శ (Sensation) సంబంధమందలి యభిజ్ఞతను గ్రహించును. (percept) పిమ్మట దానిని ధారణజేయుటకు బ్రయత్నించి 'ఇది, యది' అని నిర్ధారణజేయును. వానికి నామ మొసంగును.

రెండవది బుద్ధియొక్క చింతనమును, చిత్తభాండా
రమందలి స్మృతిసముదాయమును, కైకొనియెల్లప్పుడును
నిందియసహాయమున మిళితమొనర్చి చూచుకొను
చుండును. కాని బాహ్యజగత్తుయొక్క జ్ఞానముతోడ కలి
యనియెడల దాని నసత్యమని నమ్మి పరిత్యజించును.

మున్నందు యోగి మనస్సును ప్రశాంతముగ
నుంచుకొనును. మనస్సునందలి తరంగపరంపరను నడం
చుకొనును. మనస్సు చంచలముగ నుండినయెడల స్వల్ప
జ్ఞానము గలుగును. కాని పూర్ణజ్ఞానము లభింపదు.
ప్రశాంతమగు మనస్సు యోగసాధనకు సర్వోత్కృష్ట
సహాయము.

మనస్సు ధారణచేయగలిగినంతవరకు చింతింపు
చుండును. ఇందియకర్తృకమగు విషయస్పర్శయందలి
మనస్సుయొక్క లీల నివృత్తియగుటెట్లు? కాని మన
మిందియగణమును బంధించి యుంపజాలము. సమాధి
ద్వారమున మనస్సును ముశాంతముగ నొనర్చుకొన
వచ్చునను విషయ మెల్ల రంగీకరింతురు. ఇందువలననే
వేదాంతులు సమాధియం దత్యంతానురాగమును గలిగి
యాన్నారు. సమాధియందు ఇందియములను మరల్పించి
మనోగతిని బంధింపవచ్చును.

కాని సమాధిద్వారమున జ్ఞానార్జనకు గడంగు
దలచినయెడల సన్యాసమును బుచ్చుకొనవలయును.
సర్వసంగపరిత్యాగ మొనర్చి యరణ్యావాస మొనర్ప
వలయును. భగవానుని గైకొని జగత్తును విడువవల
యును. కాని యీసాధన సత్యమా? స్వాభావికమా?
స్వాభావికావస్థయగు దుపేక్షనహించి యస్వాభావికపద
మందు నడచుట యోగికి కర్తవ్యముగాదు. కావున విశ్వ
మునకును, విశ్వేశ్వరునకును భేదమును గల్పింపక సాధన
మొనర్పవలయును.

కావున వర్తమానయుగమందు తంత్రయోగము
సర్వోత్తమమార్గము. మనస్సును స్థిరమొనర్చుటకు
సమాధి యత్యుత్కృష్టమైనదని తాంత్రికయోగు లెరుం
గుదురు. కాని యిది యొక్కటిమాత్రమేకాదు. తాంత్రీ
కుండు తన యంతఃకరణమును సక్రమముగ నుంచుకొను
ను. కాని దర్శనము, స్పర్శ, భ్రమణము, ఆహారము,
నిద్ర మొదలగువాని నణుమాత్రమైనను వీడడు. సమస్త
కార్యములు యథాక్రమముగ జరుగునప్పుడు మనస్సు
స్థిరముగ నుండు తెట్లను శంక గలుగవచ్చును. కాని
తాంత్రీకుండు మనోధారణను నిందియకల్పననుండి
తప్పించును. మరియు నిందియగ్రాహ్యవిషయములను

గ్రహించు కర్మశీలతనుగూడ బుద్ధికి సమర్పించును.

ఈవిషయమును స్పష్టపరచుటకు బ్రయత్నింతును. యోగి చూచును, వినును, ఆహ్వానించును, స్పర్శించును. కాని వీనిని మనస్సుతోడ జేయుడు. బుద్ధియందొంద్రీయశక్తితోడ నాకార్యము లొనర్చుచుండును. ఇంద్రియములు స్వధర్మమున జగత్తునందలి సర్వవిషయములయందును సంచరింపుచుండును. మనస్సునకు మారుగ జ్ఞానోద్భాసితమగు బుద్ధి వానిని గ్రహింపుచుండును. ఈవిధముగ నెనర్చినయెడల జీవితమందత్యద్భుతపరివర్తనము గలుగును. ఇంద్రియగ్రాహ్యమగు విషయసముదాయము సుందరమును సుస్పష్టమునై విరాజిల్లుచుండును. వానియందలి అత్యంత సూక్ష్మవిభాగములుగూడ గన్పట్టుచుండును. సమస్తవస్తువు లొక దివ్యసత్తాసమ్ముఖమందుపస్థితమగును. ఇంద్రియములవెనుక బుద్ధి సారథిరూపమున నిలచియుండునప్పుడు “కనుపశునది, వినపడునది” అత్యంతసుందరముగను, సుమధురముగ నుండును. అనగా నట్టిదాని నిదివరకెప్పుడును చూచియుండదు. వినియెరుంగదు.

పుత్రముల యుజ్వలవర్ణము, పుష్పముల సుమధుర సారభము, పక్షుల కలకలనినాదము గలిగించు ఆనంద

మును, రసమును నాస్వాదించెదము. కాని యది పృథ్వి సంబంధమగునది కాదు. స్వర్గసంబంధమైనది. అప్పుడు సాధకునకు పృథ్విని వీడవలయునని దలంపుండదు. “పృథ్వియందే లీలామయుఁ డగు భగవానుఁడు విచిత్ర గతులతోడను పలుభావములతోడను విహరింపుచున్నాడు. కావున నిచ్చటనే భగవానుని యారాధింతును. చిరవాంఛితమగు సత్పదార్థముతోడ క్రీడింతును. ఇంద్రియములు బాధావిహీనములై విముక్తములగును. ఈవిముక్త యింద్రియపథమున పార్థివ నస్తువులయందు విశ్వేశ్వరుని గుణమును ఆనందమును వికాసమును, వర్తమానమందు చూచుచుందును.” అను యథార్థజ్ఞానము గలుగును. బుద్ధియం దుండు ఇంద్రియముల నిరంకుశ సార్యభామశక్తిని యోగమార్గమందలి “ప్రకామ్యము” అనుపేరుగల ఖండసిద్ధియని యెరుంగవలయును. యోగము పూర్ణత్వమును బొందినయెడల మనస్సును విడనాడవలసిన యావశ్యకత యుండదు. అప్పుడు మనస్సు ముక్తద్వార మగును. దీనినుండియే బుద్ధి చిత్తమునకు సమాచారమును బంపుచుండును. అప్పుడాసమాచారమును దొంగిలించు రాక్షసి మనస్సు నావరించియుండదు. మనస్సు ధీరభావమున తనమీద

నుండి బ్రవహించువానికి సేతుస్వరూపముగ నుండును.

మనస్సును స్థిరమొనర్చుకొనుటకు పలువిధమార్గములు గలవు. మనస్సునం దొకభావము, బుద్ధియొక్క కార్యము ననుసరింపుచు చింతింపుచుండును. దానిని బంధించినయెడల జ్ఞానము నిలచిపోవును. అనగా ఇంద్రియములకు ప్రభురూపమున మనస్సు చూచుచుండును; వినుచుండును. కావున మనస్సు స్థిరముగాదు. అందువలన యోగసాధనకు నష్టము గలుగుచుండును. ఇదియే మిగిలినసాధనలయం దుండు లోపము.

ఆత్మసమర్పణయోగమందు కాళీశక్తిద్వారమున నొక్కకాలమున జ్ఞానమును ప్రజ్వలింపజేసికొనవలయును. మనస్సును స్థిరముగనుంచుకొనవలయును. ఈప్రణాళిక నవలంబించినయెడల ద్వివిధసౌలభ్యములు గలవు. మొదటిది గతానుగతికుల మార్గానుసారము మనస్సును స్థిరమొనర్చుకొనవలసిన పనిలేదు. అట్లొనర్చుట మంచిదే కాని, యది యత్యంతకఠోరమును కష్టసాధ్యమగు తపస్సువలనగాని లభింపదు. సహజమార్గమున నెమ్మది నెమ్మదిగ బుద్ధిని ప్రకాశింపజేయవలయును. అప్పుడు జ్ఞానజ్యోతి బుద్ధియొక్క చింతాశక్తిని తగ్గింపక దాని నున్నతచింతనమందు నిమగ్నము జేయును. అందు

వలన దాని క్షుద్రోత్వమును సంకీర్ణతయు దూరమై యది దేవస్వరూపమును బొందును. మనోకార్యములను “రుద్ధ” మొనర్పక వానిని బుద్ధిగతముగ నెనర్పవలయును. అనగా బుద్ధికి యంత్రముగ నొనర్చి పరిశుభ్ర మొనర్పవలయును. ఇంద్రియములు విషయగ్రహణశక్తిని ధ్వంసమొనర్పక “ప్రాకామ్యశక్తి” యొక్క క్రియాశీలతను నచ్చట వికసింపజేయవలయును. రెండవది నిద్రయందు తప్ప మిగిలిన సమయములయందు విషయస్పర్శ కట్టుబడదు. చింతాధారను రుద్ధమొనర్చుకొనవచ్చును. కాని కేవలము చింతాశూన్యమైన మాత్రమున మనస్సు స్థిరముకాదు. జ్ఞానప్రకాశము గలుగనియెడల మనస్సుయొక్క యోగప్రతిబంధకమగు అనధికారచర్చనుండి విముక్తి నెందుటెట్లు? జ్ఞానముద్దీపితమైనయెడల మనస్సు తరంగవిహీనమగును. ఏలయన జ్ఞానప్రకాశమునే సాధకుడు చూచుచుండును. స్వాభావికవిషయప్రీతిబద్ధమగుటకు పూర్వము “ప్రాకామ్యము” పరిహృతితమై క్రియాశీల మగును.

అప్రసిద్ధులయందొకదానిని ప్రాకామ్య ముదురు. అనగా స్వేచ్ఛానుసారము సంచరింపగలశక్తి.

శ్లో॥ అణిమా మహిమా చైన గరిమా లఘిమాతథా!

ప్రాప్తిః ప్రాకామ్యమీశత్వంవశిత్వంచాప్తభూతయః॥

చిత్తము .

—:0:—

చిత్తమును ద్వివిధముగ విభజింపనగును. మన స్సుయొక్క శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధముల యందును, బుద్ధియొక్క చింతన కల్పన సంఘటనముల యందును, చిత్తముయొక్క యొకవిధమగు తరంగస్పందన ముండును. దీనిని చిత్తముయొక్క ప్రథమసోపానమని యెరుంగనగును. అనగా అనుభూతి రసావేశమని చెప్పుదురు. చిత్తముయొక్క ద్వితీయసోపానము చిత్రిగుపుని గ్రంథ భాండరము వంటిది. ఇచ్చటనే జన్మజన్మాంతర సంచితమగు సంస్కారరాశి స్మృతిరూపమున నణగి యుండును. ఇహజన్మయొక్క ప్రవృత్తిరాశి మరణముతోడ నశింపదు. అది సంస్కారరూపమున జీవునితోడ ననుగమించును. మానవుడు తిరిగి జన్మించినయెడల మూలాధారస్థితమగు ముష్టసంస్కారములు క్రమముగ ఫలవంతములై జీవుని యనేకవిధముల బాధింపుచుండును. కావున చిత్తముయొక్క ద్వివిధసోపానములగూర్చి యొకింత విపులముగ విచారించుట యావశ్యకము.

చిత్తముయొక్క ప్రథమసోపానము ఆవేగక్షీతము. కాళీశక్తి యిచ్చవలన ఆవేగము సృష్టియగును. ఆవేగము గలుగనియెడల జీవున కేకార్యమందును.

ఉత్సాహ ముండదు. బద్ధజీవుఁ డొనర్చు కార్యములు ప్రత్యక్షభావమున కాళీశక్తి ప్రేరణవలన గలుగునవికావు. ఆవేగమును వాసనయు జీవుని కార్యక్షేత్రమం దున్నాదు నిగ నెనర్చుచుండును. కావున ఆవేగము జీవుని చిత్తమం దేవిధముగ కార్యముచేయుచుండు నను విషయమును దెలిసికొనవలయును. చేతనాచేతనము లన్నియు విశ్వ జననిచేతి యంత్రములు. ఆమె యిచ్చవలననే యవి యన్నియు కదలుచున్నవి. మన మనంతవిధము లగు కర్మస్పృష్టి నెనర్చుకొని విశ్వనాటకరంగమందు ప్రియా ప్రియములు, మంచిచెడుగులు, సుఖదుఃఖములు మొదలగు పలువిధ భావముల నభినయింపుచుండుము. కాని యవియన్నియు మన స్వేచ్ఛాప్రేరితములా? జగజ్జనని లీలలా? మన స్వేచ్ఛవలన నెక్కతృణమును దగ్ధమొనర్ప గలిగిననుగూడ విశ్వశక్తిని వీడి మనఃకుద్రశక్తిమీద మనమాధారపడవచ్చును. కేనోపనిషత్తునం దీవిషయము బహుచక్కగ వర్ణింపబడియున్నది.

“ కేనేషితం పతతి ప్రేషితం మనః

కేనప్రాణః ప్రథమః ప్రేతియక్తః ”

కాళీశక్తి యిచ్చ యావేగరూపమున జీవుని చిత్తమందు స్పందన మొనర్చును. ఆ యిచ్చవలననే

మనము సమస్త కార్యము లొనర్చుచున్నాము. కావున నీ తత్వ ముపలభి నెందవలయుననిన యోగసాధనకుఁ గడంగవలయును.

చిత్తమం దుదయించు ఆవేగము మూడు విధములు. వానిని భావోద్దీపనము, అనుభవోద్దీపనము, కర్మోద్దీపన మని నుడువుచుందురు.

ప్రథమము భావోద్దీపనము. తల్లి యిచ్చ సహస్రదళపద్మమునుండి బుద్ధిని ప్రయతిక్రమించి యప్పుడప్పుడు జీవునిచిత్తమందు ప్రతిఫలించి యొకవిధమగు స్పందనమునుఁ గలిగించును. దీనిని భావోద్దీపన మందురు. అప్పుడప్పుడు సహజప్రేరణరూపమునను, వేరొకప్పుడు ప్రత్యాదేశరూపమునను, మానవుని చిత్తమం దీ భావోద్దీపనమును గలిగించి కవినిగను, భక్తుని గను, ప్రతిభావంతునిగను, విశ్వానునిగ నెనర్చుచుండును. సాధారణమానవుల యే భావోద్దీపనము వలన మేలుకలుగును. కాని యోగుల కిది మిక్కిలి యనిష్టదాయకము. ఏలయన భావోద్దీపనము కాళీయిచ్చయే యైనను, బుద్ధికి తెలియకుండగనే యది చిత్తమందు బ్రవేశించి యందలి పూర్వస్మృతి, సంస్కారములు, భావములతోడ గలయును. అది తిరిగి బుద్ధియందు

జేరి దానిని యఘాతమొనర్చునప్పుడు, పలుభావముల తోడను, కల్పనలతోడను ననురంజితమై వికృతినొందును. అందువలన భావప్రార్థిపనము మానవునియం దసంపూర్ణ లీల నొనర్చును. యోగి విశుద్ధలీలను, వికృతముగాని యానందమును, పరిపూర్ణ దేవజీవనమును వాంఛింపుచుండును.

ద్వితీయము అనుభవప్రార్థిపనము. అనుభూతి స్పృగదనమును ఆవేగమని చెప్పవచ్చును. దాక్షిణ్యములను నలువైపులకు ద్రిప్పి, మనోబుద్ధుల కాగ్యాఘాతములవలన చిత్తమం దుత్పన్నమగు భావమును, అనుభవోద్ధీపన మందురు. మనోబుద్ధులు విశుద్ధమైనను, చిత్తశుద్ధి గలుగనిది, యేకార్యమును సరిగ జరుగుటకు వీలులేదు. భావప్రార్థిపనమువలన చిత్తవికృతి గలుగునటులనే, విశుద్ధమగు మనోబుద్ధులు, చిత్తవికృతి యావేగమువలన వికారములై ప్రకటితము లగుచుండును. అందువలన యోగులు మున్ముందు సమస్త యంత్రములను పరిశుభ్ర మొనర్చుకొందురు.

అనుభవప్రార్థిపనము నిత్యము, అనిత్యమని యిరు డెవంగులు. సత్యమగునది నిత్యము. చిరస్థాయిగానిది వికృతి, యనిత్యము. ప్రేమ సత్యము. జ్ఞానాను

మోదితము. అది మానవుని వివర్తనధారయందు. వికృతినొందదు. ప్రేమయొక్క వికారము అసహ్యము. ఇది యజ్ఞానమువలన గలుగుచున్నది. ధైర్యము సత్యము. దైన్యము వికారము. కావున నిత్యమగునది ధర్మము. అనిత్యమగునది యధర్మము. ఇది సనాతన యాదర్శవిషయము. కాని ప్రపంచమందలి సామాజిక ధర్మాధర్మముల విషయము గాదు. కాని యీ యనిత్యవికారములవలన గూడ మెకింత ప్రయోజనము గలదు. ఏలయన వికృతినుండియే మానవుడు నిత్య ధర్మకార్యమున నడిచుచున్నాడు. కావున యోగి యనిత్యధర్మమును వీడి నిత్యధర్మము నాశ్రయించును.

తృతీయము కర్మోద్ధీపనము. మానవుఁ లావేగ పరవశులై కార్యము లొనర్చుచుందురు. ప్రేమ, ఘృణ, కామము, కోపము, హింస, ఉన్నతాభిలాష మొదలగు ఉత్తేజకవృత్తిసమూహమువలన మానవుఁ డున్నాడుడై తిరుగుచుండును. శుద్ధినిబొందని మానవుఁడు విశుద్ధవృత్తుల నాస్వాదింపజాలఁడు. కాని మానవుడు కామమునకు వాసనలకు లోబడక కార్యములొనర్పవచ్చునను విషయము నంగీకరింపఁడు.

చిత్తముయొక్క ద్వితీయసోపానమును గూర్చి

యోచింతము. చూచుట, వినుట, చింతించుట, గ్రహించుట, అనుభవించుట, మొదలగువాని చిత్తరువు ద్వితీయసోపానమందు ముద్రిత మగును. మానవుడు మరణకాలమందు వానినిఁగైకొని సూక్ష్మశరీరముతోడ ప్రస్థానమున కేగును. తిరిగి జన్మించునప్పుడు, పూర్వ జన్మకృతమగు ప్రవృత్తిసముదాయము సంస్కారరూపమున నుండును. ఇచ్చ లేకున్నను మన మప్పుడప్పుడు అన్యాయకార్యము లొనర్చుచుండుటకు కారణము పూర్వ జన్మసంస్కారము లని యెరుంగవలయును. యోగి కుండలినీశక్తిని మేల్కొల్పి తనయందు దాగియుండు సంస్కారములను దర్శించును. యోగగతి వృద్ధియైన కొలదిని ఆ సంస్కారము లన్నియు నిర్వీర్యము లగుచుండును.

యోగి చిత్తము నెట్లుపయోగించుకొనును? మానవుఁ డిహజన్మప్రవృత్తిపీడనమువలన తల్లడిల్లుచుండును. జన్మజన్మాంతరములయందలి సంస్కారములు, పలుమతములు, నానాభావములు, ధారణలు, మొదలగువానికి వశవర్తినిగ మెనర్చి యోగమార్గమునుండి దృష్టించుటకుఁ బ్రయత్నింపుచుండును. యోగి మనోబుద్ధులను సుశాంతముగ నుంచుకొనుటకు కాళీదేవికి

సమస్తమర్పించి శుద్ధిని బొందుచుండును. మరియు చిత్తమునుగూడ కాలీదేవి కర్మరూపమున నర్పించి నిశ్చింతగ నుండును. కాలీశక్తి బుద్ధిని చింతించుటకు సృష్టించియున్నది. కాని కర్మయొనర్చుటకు సృష్టింప లేదు. చిత్తమును తన విశుద్ధేచ్ఛయొక్క యావేగమును ధారణజేయుట కుత్సర్తిచేసియున్నది. కాని కర్మను చేయుటకు కాదు. మరియు చింతనములేక భావమును సృష్టించుటకు గాదు. భావోచ్ఛ్వాసము మానవుని కార్యములను స్వభావసిద్ధమగు రంగుకుంచెతోడ మెరుగుబెట్టును. మానవుడు ప్రేమ, సాహసము, గర్వము, సత్యాభిలాష, ఆత్మవిశ్వాసము, మొదలగువానితోడ నిండియుండును. కాని యివి మానవుని కార్యములయందు నియమింపబడియుండవు. యోగి యేదియోయొక విశేషాప్తేజనమునకు వశుడై కార్యము లొనర్పడు. ఆతడు పురుషుని యిచ్ఛవలననే కార్యములు చేయుచుండును. విజ్ఞానమయకోశద్వారమున కాలీశక్తిని దర్శించును. బుద్ధితోడ తల్లిసేయు కార్యములను, వానియుద్దేశమును, భావమును, దిలకించును. హృదయము చిత్తద్వారమున నాకార్యముల నుపయుక్తమగు భావానుగతముగ నొనర్చును.

కాని దుష్టమగు అనురబుద్ధి, కాళీదేవి యిచ్చను స్వకీయ యుక్తితర్కములతోడ వికృత మొనర్చును. అనుర చిత్తము ఆ శుద్ధ యావేగముతోడ భగవదిచ్చను నియంత్రిత మొనర్చుటకు బ్రయత్నించును. కావున తల్లి పదపద్మములయందు సర్వస్వమర్పించినయెడల తల్లియే యనురవృత్తిని వినాశముచేయును.

చిత్తశుద్ధిగలిగిన యోగి తనయందు మాతృశక్తి కార్యము లొనర్చు చుండుటను దిలకించును. మనవాస నలు, కోరికలు, కల్పనలు, భావనలు లేకుండినయెడల, తల్లి కార్యములు వికృతములుగాక సరిగను అత్యంతవేగ ముగను బ్రకాశింపుచుండును. అహంజ్ఞానము భగవ దిచ్చను వికృత మొనర్చుచుండును. విజ్ఞానమయకోశము నుండి యిచ్చానూపిణియగు మాతృశక్తి మనోబుద్ధుల ద్వారమున కార్య మొనర్చునప్పుడు, ప్రతియంత్రమును తన కార్యమును మాత్రము తాను చేయుచుండును. అప్పుడు విశుద్ధయోగికి యాదేశము లభించును. అహం కారమువలన కార్యములు జేయుచుండువాడు తాను చేయుకార్యములు తల్లియాదేశమని భ్రమింపుచుండును. కావున చిత్తమును గప్పియుండు సకల సంస్కార ములనుండియు దానిని విముక్త మొనర్చుకొన వలయు

ను. చిత్తమున కావేగము గలిగినయెడల కార్యమును చేయజనదు. ఏలయన, ఆ యావేగము రసమును భోగించును. కార్యముల జేయును. విజ్ఞానమయకోశద్వారమున పురుషుని యిచ్చ మేల్కొనునప్పుడు, ఆ యిచ్చ సమస్తమును యంత్రములచేసి నడిపించును. కాని చిత్తముయొక్క రసోచ్ఛ్వాసమును ధ్వంస మొనర్పజనదు. ఏలయన అది కాళీదేవియొక్క రసలీల. ఉద్ధీపనము విశుద్ధమైనయెడల నది యుద్వేలితమై, మనోబుద్ధులను విచలిత మొనర్పజాలదు. అగాధసముద్రమందలి తరంగమాలికలఁబోలి, కాళీదేవి యిచ్చయొక్క యావేగ తరంగములు చిత్తమందు బుట్టి తిరిగిదానియందు విలీనమగుచుండును. నృత్యము చేయుచుండును. అప్పుడు చిత్తోచ్ఛ్వాసము ఏయుద్దేశ సాధనకొరకును చంచలత నుండదు; తృప్తికొరకు నుద్వేలితముగాదు. కేవలము భగవదిచ్చవలన పేమ, విశ్వాసము, భక్తి, పరదుఃఖి కాలరతముదలగువానితోడ నిండియుండును. అట్టివాని హృదయము విశుద్ధమైనదని గ్రహింప వలయును. పరోపకారవృత్తి మేల్కొనునప్పుడు దాని నొకవిధమగు ఆనందమని గ్రహించుము. కాని యావృత్తియధీనముప కార్యములు చేయజనదు. ఆవృత్తికి వ్యతీతమగు

ప్రత్యావేశము లభించువరకును వేచియుండవలయును.
ప్రథమమున నీవిషయ మసంభవముగ దోచుచుండును.
యంత్రముల యపరిశుద్ధత నశించినయెడల యంత్రాతి
రిక్తమగు గభీర ప్రదేశమునుండి కార్యప్రవృత్తునిగ
జేయు మహాశక్తిని గాంచగలము.

ప్రాణము .

—:0:—

శరీరయంత్రమందు ప్రాణ ముండును. ప్రాణ ముండుటవలననే రక్తమాంస మయమగు శరీరము గను పడుచున్నది. ప్రాణశక్తి హ్రస్వమైనయెడల బాహ్య వయవములు జీర్ణమగును. కావున ప్రాణశుద్ధితోడ దేహశుద్ధి తనంతట తానుగ నగును. అందువలన నాత్మ సమర్పణయోగి సూక్ష్మప్రాణశక్తిని గూర్చి బాగుగఁ దెలిసికొనవలయును.

స్థూలదేహమునకును, సూక్ష్మదేహమునకు నుండు సంబంధము ప్రాణశక్తివలన గలుగుచున్నది. సూక్ష్మ ప్రాణముయొక్క లీల సూక్ష్మదేహము. స్థూలదేహ మందలి వివిధ స్నాయుమయ కోశములయందు ప్రాణ వాయు పుండి శరీరమును నడిపించుచుండును.

సూక్ష్మప్రాణము మనోచిత్తముల క్రిందనుండును. అనగా నాభితలమం దుండును. దీనిని హఠయోగ మందు స్వాధిష్ఠానచక్ర మందురు. సూక్ష్మశరీర మందలి చక్రములను స్థూలశరీరమందు గాంచుటకు బ్రయత్నించువా రనేకులు గలరు. కాని సూక్ష్మశరీరమందలి గ్రంథులు సరిగ స్థూలశరీరమందు గన్పడవు. కాని హఠ

యోగి వాని కనురూపముగు కేంద్రము నాధారముగ గొని సాధనను బ్రారంభించును.

చతుష్పాదయుక్తముగు ఆత్మయొక్క తురీయావస్థ (ఆనందమయసత్తా) కును, జ్ఞానాజ్ఞానములకును, వెలుపలనుండు పరబ్రహ్మముయొక్క బహిర్వికాసము పాంచభౌతిక జగత్తు. అవ్యక్తమును, అభావసీయమునగు తురీయభావము దధిరోహించి జగద్రూప మున్నది. ఈ యనిర్వచనీయ విరాడ్భావము ఆనందమును, జ్ఞానమును, సద్రూపమునగు ఆత్మరూపమున జీవుని యంతఃకరణమును సృష్టించుచున్నది. దీనిని సూక్ష్మశరీర మందురు. అంతఃకరణమున కావరణముగ నుండునది స్థూలశరీరము. అందువలన బ్రహ్మను వీటి జగత్తుగాని, జగత్తును వదలి బ్రహ్మముగాని లేరు. స్థూలసూక్ష్మములకు సంబంధము ప్రాణసూత్రమువలన గలుగుచున్నది. పాణిద్వారమున భగవానుడు జగత్తును భోగింపుచున్నాడు.

కల్పన, కుతర్కము, ఏకదేశేదర్శికత, మొదలగు నవి యపరిశుద్ధముగు బుద్ధివలన గలుగుచున్నవి. విషయదాసత్వము మనోదోషమువలన లభించుచున్నది. బహిర్జగత్తుయొక్క తాడనము వలన విశృంఖలత్వము మొదలగునవి చిత్తదోషమువలన గలుగుచున్నవి.

ఇటులనే తమఃపూర్ణమగు నై సర్గికసంస్కారప్రియత్వము, అతీతస్మృతిని, ధారణం బాసర్పుకొని సంకీర్ణ వృత్తి కథి నమై యుండుట ప్రాణదోషమగు వాసన. ఈ వాసనా జాలమందు దగుల్కొనుటవలన మానవుఁ డనిత్యభోగ లాలసయం దున్మత్తుడై జగత్తునందలి శ్రేష్ఠానందమును గోల్పోవుచున్నాడు.

దుమ్ము గ్రమ్ముకొనిన యద్దమందు ప్రతిబింబము ప్రతిఫలింపదు. అటులనే ప్రాణము వాసనాయుక్త మగుటవలన, భోగమువలన గలుగు అనంద ముపలభి నుండనేరదు. కావున మున్నుండు ప్రాణమునుండి వాసనను దొలగించుకొనవలయును. అనేకులు నిగ్రహ నీతి నవలంబించి వాసనను బరిత్యజించుటకు బ్రయత్నిం తురు. కాని యాకాశమందలి గృహనిర్మాణమును బోలి వారిప్రయత్నము లన్నియు హాస్యాస్పదములు. ఏలయన, నేడు వాసననుండి తప్పించుకొనుట కుండు పరిస్థితులు పరజన్మయందుండనియెడల వాసనాప్రవాహమందు మానవుఁడు తల్లడిల్లవలసినదేకదా? శ్రీ కృష్ణభగవానుఁడు భగవద్గీతయం దిట్లు చెప్పియున్నాడు: “ప్రకృతిమ్ యాంతి భూతాని నిగ్రహః కిమ్ కరిష్యతి.”

అత్మప్రకృతిని పరివర్తన మొనర్చుకొనుటవలన,

వాసననుండి తప్పించుకొనవచ్చును. కావున నూత్న శరీరము నెక్కమారుగ పరిశుద్ధ మొనర్చుకొన వలయును. సాధకుని జీవితమందు పురాతన ప్రభావము వలన కార్యములు జరుగకుండునటుల మనోబుద్ధి చిత్తములను సిద్ధము జేసికొనవలయును. కేవలము భోగ్య విషయములకు దూరమందుండి వాసనల నతిక్రమింతునను భావము నున్నాదప్రసూనము.

వాసన లేవిధముగ మనలను విభ్రాంతులుగ జేయుచున్నవను విషయము విచార్యము. మరణానంతరము గూడ జీవుని మూలాధారమందీర్చి జన్మ సంస్కారములు నిలచియుండునని యిదివరకు చెప్పియున్నాను. పూర్వజన్మార్జిత వాసనలు మేల్కొని మానవుని బరితపింప జేయుచుండును. భోగము, కర్మప్రేరణలకు నిలయము ప్రాణము. భోగకర్మలు భగవాను నివి. కాని యివి పైనుండి ప్రాణమును జేరినంతనే ఆధారములయందలి వాసనల పూతిగంధమువలన వికృత మగును. మరియు మనోచిత్తములను, వాసన ననుసరించి విషయగ్రహణమున కున్నాదునిగ నొనర్చును. బుద్ధి, వాసనామీహమందు దగుల్కొని కామ్యపదార్థముల బొందుమార్గమును నిర్ణయించును. వాసన బుద్ధినుండి

స్థూలశరీరమువరకు వ్యాపించియుండును.

వాసనకు ఆసక్తి, కామనము, రాగద్వేషము లను
మూడు రూపములు గలవు. ఏదోయొక పస్తువుమీద
యాసక్తి గలిగినప్పుడు, అది లభింపనియెడల మానవ
జీవితము వృథాయని దోచును. ఆనస్తువును బొందు
టకు మనోబుద్ధి చిత్తముల సంయోగ మొనర్చి దివా
రాత్రములు పనిచేయుచుండును. అభీష్టసిద్ధి యైనయెడల
క్షుణ్ణికమగు ఆనందమున నున్నప్పుడు మగుడుము. విఫల
మైనయెడల, రాగాభిమానములవలన మృతప్రాయుడై
కేవల మాచింతయును మునిగియుండి దాని నెరుల
బొందనగునని యోచింపుచుండును. ఎట్లయినను దానిని
బొంది తీరవలయునని నిశ్చయించుకొనును. ప్రాణము
యొక్క యాసక్తి దొలగిననుగూడ దానిని బొందవల
యు నను కోరిక ప్రాణమునూడి పోలాగదు; తగు సమ
యమున ఆకొన్నవ్యాఘ్రమును బొలి యానస్తువుమీద
బడును. ఇదియే కామనము యొక్క లీల.

కామనము దూరమైనను రాగద్వేషములు
నశింపవు. జన్మజన్మాంతరములనుండి బాహ్య పస్తువుల
మీద యానంద ముండునటులనే వానిమీద విరాగమ
గూడ నుండును. రాగద్వేషములు తిరోహితము లగు

నప్పుడు, మానవునియందు సమత్వ మేర్పడును. అప్పుడు ప్రాణశుద్ధి యైనదని గ్రహింపవలయును.

కాని ప్రాణమును వాసనావిముక్తముగ నెనర్చు టెట్లు? సాధకుఁడు కాళీశక్తిద్వారమున బుద్ధిని వాసనా ప్రభావమునుండి తప్పించును. అందువలన వాసన బుద్ధి ని విచలిత మొనర్పఁ జాలదు. పిమ్మట శాంతముగ మన స్సును, చంచలరహితముగ చిత్తమును, నెనర్చుకొను ను. అట్లానర్చుకొనినయెడల వాసన కేవలము ప్రాణగత మగును. అప్పు డది యచ్చట పెరుగుచుండును; విరుగు చుండును. కాని మనోబుద్ధులను గదలొపజాలదు.

కాని యిట్టి స్థితియందు అంతఃకరణమున శాంతి విరాజిల్లు టెట్లు? ఏలయన వాసన ప్రాణమందు బంధింప బడి, యందుండి ముక్తి నొందుటకు క్రమక్రమముగ మనో చిత్తములయందు దఘాతము లొనర్చుచుండును. కాని యొక్కమారు విశుద్ధజ్ఞానసంయోగ మైనయెడల వాసనా ప్రభావము దొలఁగును. ఆవాసనను ప్రాణ మందు నిక్షిప్త మొనర్పగలిగినయెడల నది నశించును. వాసన, బుద్ధి చిత్తముల సహాయము లేనిది కార్యము లొనర్ప జాలదు. అది మానవుని జీవితోద్దేశముగ నుండిన యెడల, దానిని నశింపజేసికొనుట మిక్కిలి కఠిన మగు

ను. అందువలన మంచిచెడుగుల సంబంధమగు నేవాసన కును వశము కాకూడదు. అనేకులు మంచికోరిక (వాసన) నుంచుకొని, చెడుకోరికను బరిత్యజింప వలయు నని చెప్పుచుందురు. కాని యిట్టి వాక్యముల కెప్పు డును చెవియొగ్గకూడదు. ఇట్టి సంకల్ప ముండినయెడల చెడుకోరికలను బరిత్యజించుటకు గాను మంచికోరికల నాదరింపవలసి వచ్చును. ముముక్షుత్వము, భగవానుని తోడ మిశ్రితము గావలయునను వాసనను మాత్ర ముంచుకొని, పిమ్మట మంచికోరికనుగూడ త్యజింప వల యును. తరువాత భగవానుని హస్తమందు సర్వస్వ మర్పించి సాధకుఁడు నిష్కాముఁడును, నిర్వికారుఁడును, నిస్పృహుఁడు నగును. చెడుకోరిక మంచివేషమును ధరించి ప్రాణమందు నివసింపుచు, భయంకరావస్థ యందు బడవైచును. అస్థితినుండి లేచుట యసంభవము. కావున పాపపుణ్యములు రెంటికి నతీతుడగుటకు బ్రయ త్నించుటయే సర్వశ్రేష్ఠమగు నుపాయము.

వాసన ప్రాణమందు బంధింపఁబడి రోదనము చేయుచుండును. కాని దాని రోదనమును వినవలదు. మరియు దానియం దుపేక్షను వహించి, మనోబుద్ధులను శ్శగవద్బింతనయం దుంచుకొనవలయును. ఇట్లు కొంత

కాలము గడచినయెడల ఆసక్తి దుర్బల మగును. ఆసక్తి బలహీనమైనయెడల కోరిక తగ్గిపోవును. అప్పు డనాయాసముగ ఆసక్తిని కోరికను దరిమివేయ వచ్చును. ఆసక్తి, కోరిక, దొలంగినను రాగద్వేషములు దొలంగవు. కాని యాయవస్థయందు కోరిక లేకుండుట వలన జీవనముమీద యేది బ్రవహింపుచుండినను, అది సుఖముతో తులదూగుచున్నను, లేక దుఃఖమయమై యున్నను, నిర్వికారచిత్తమున భగవానుని ప్రసాదమని దలంపవలయును. అనగా సుఖదుఃఖములయందు స్పృహలేనివాడై యుండవలయును. ఈవిధముగ సమత్వమునల యందును భగవత్ప్రసాదము ననుభవింపుచుండినయెడల సాధకుడు సమభావమును గాంచును.

భగవానుని భోగక్షేత్రము పృథ్వి. అందు విశుద్ధ భోగముతోడ పూర్ణ శాంతి విరాజిల్లుచుండును. సంపూర్ణ సమత్వము గలిగినయెడల సాధకుఁ డాశాంతము నాస్వాదింపగలడు. కోరిక లేనిది భోగ మసంభవమని యనేకులు నుడువుచుందురు. ఇది మూర్ఖత్వము. కామనాజాలమందు ప్రాణము కట్టుబడినయెడల జ్ఞానవికాసము గలుగదు. జ్ఞానవికాసము లేనియెడల భోగాస్వాదనం బెట్లు సంభవించును? కోరికను వీడనంతవర

కును భోగ మారంభము గాదు. కోరికయొక్క తీవ్రాకర్షణమువలన గలుగు భోగము అకించత్కరము, క్లేశదాయకము, సంకీర్ణము. విశుద్ధప్రాణముయొక్క భోగము శాంతము; పరమానందదాయకము. కాని యిది హర్షముగాదు, సుఖముకాదు, ఆనందము. ఈ యమృతపానమువలన సాధకుడు జరామరణశూన్యుడై భగవత్ప్రీత్యతిని బొందును.

కామము విశుద్ధలిప్సగ పరిణమించునప్పుడు, సాధకుడు జగత్తునందలి సమస్తపదార్థములను శివుని బోలి యుద్వేగరహితుడై భోగింప సమర్థుడగును. సుఖదుఃఖములు, మానావమానములు మొదలగునవన్నియు, భగవత్ప్రసాదము లని యానందమున గ్రహించును.

పూర్ణయోగిని నరకమందుఁ బడవైచినను, వాని కచ్చట యచంచలమగు శాంతి యుండును. కాని భక్తునిబోలి కేవలము భగవదీచ్ఛ యని సంతృప్తిపడి యుండడు. పరమజ్ఞానిని బోలి నరకకుండమును ఆలొంగనం బొనర్చుకొని “ఇది స్వర్గము. భగవానుడు. ఆనందమయబ్రహ్మము. శివం శుభం సుందరం” అని నుడువుచు పరమానందభరితుఁ డగును.

శ రీ ర ము .

—:0:—

జెబ్బదిరెండువేల నాడులతోడ, ప్రాణశక్తి శరీరమును పరిపాలింపుచున్నది. అన్నమయ శరీరమునకు కేంద్రస్థానము మూలాధారపద్ధము. దీనికి కొంచెముపైన నాభిలమునకు క్రింద సూక్ష్మప్రాణ ముండును. స్థూలసూక్ష్మముల కిది కలయికస్థానము. ప్రాణవాయువువలన సూక్ష్మదేహము స్థూలదేహమందు నివసింపుచున్నది. సూక్ష్మదేహము ప్రాణవాయువును వినాశమొనర్చి బయలుదేరిన యెడల మానవుడు మరణించును. అప్పుడపానవాయువు మాత్రముండి దేహమును వికృతముగ నొనర్చును. ఒక్కవాయువు శరీరమందు పలురూపముల కార్యము లొనర్చుచుండును. ప్రాణవాయువు సూక్ష్మదేహము ననుసరించి స్థూలశరీరమును రక్షింపుచుండును. సూక్ష్మదేహము దొలంగిన యెడల శరీరము విశ్చుంఖల మగును. అంతకోటి జీవాణువులు బుట్టి దేహము రూపాంతరిత మగును. సూక్ష్మదేహ మననేమి? అంతఃకరణము. అంతఃకరణమును పరిశుద్ధ మొనర్చుకొనుటయే యోగముయొక్కముఖ్యకార్యము. సూక్ష్మదేహముయొక్క వికారము

ఘోలదేహము. మనస్సు ఘోలశరీరమును నిర్మింపు
 చున్నది. మనోపరివర్తనముతోడ శరీరమందు మార్పు
 జరిగితీరును. మనస్సు శుద్ధమును, ముక్తమునై నయెడల,
 శరీరముగూడ శుద్ధము, ముక్తము అగును. మానసికా
 శుద్ధతవలననే, రోగములు మృత్యువు మొదలగు భీషణ
 ద్వంద్వముల ననుభవింపుచుండుము. సాధనవలన
 మనస్సు, పూర్వసంస్కారవిముక్తమైనయెడల, మాయా
 బంధములు తొలగిపోవును. అప్పుడు జన్మజన్మాంతర
 ముల కర్మభోగము తీవ్రవేగమున శరీరముపై బడును.
 సాధకుడు బుద్ధిపూర్వకముగ పూర్వజన్మాజ్ఞత కర్మఫల
 మును శరీరముతోడ భోగించును. వ్యాధి, దానిద్యోము
 దైవికము, భౌతికము, మొదలగువానిని శరీరము భోగి
 పుచుండును. మరియు మృత్యువు సంభవించును.
 ఇందుకొరకు సాధకుని మన స్సణుమాల్మమైనను విచలి
 తము గాదు. మరణానంతరము నూతన శరీరమును
 దాల్చును. మనో యశుద్ధత మూర్తీభవించి శరీర
 ముమీద బడినప్పుడు, సాధకుఁ డాయశుద్ధతను అన్న
 మయకోశమునుండి పారదరుముకొన గలడు. దీనిని
 కాయశుద్ధి, కాయసిద్ధి యని యాదురు. ఇది హఠ
 యోగ, రాజయోగముల ప్రణాళిక. కాని మనము

అత్మసమర్పణయోగమును గూర్చి విచారింపుచున్నాము. అత్మసమర్పణయోగప్రణాళిక సరళము, సహజము, సిద్ధిప్రదము. మనస్సును విశుద్ధముగ మెనర్చుకొన గలిగినయెడల శరీర మారోగ్యమునను, సౌందర్యము నను పరిపూర్ణ మగును. మనస్సు, పాపవిముక్తమును, స్వాధీనము నైనచో శరీర మసాధారణశక్తి సమన్వితమగును. అంతఃకరణముయొక్క యూర్ధ్వగతి తోడ శరీరోన్నతిగూడ గలుగుచుండును. ఇది స్వాభావికము, ప్రకృతి నియమము.

అంతఃకరణమును విశుద్ధమొనర్చుకొనునప్పుడు, శరీరమును నత్యంతముగ బాధింపవలదు. మనస్సు విశుద్ధము గానియెడల శరీరదోషములు దొలంగవు. శరీరయంత్రమును ప్రకృతికి సమర్పించి, యాధ్యాత్మిక యోగము నవలంబింపవలయును. శరీరముతోడ నాకే విధమగు సంబంధము లేదని యెల్లప్పుడును స్మరింపుచుండవలయును. మరియు భగవచ్ఛక్తి కీ శరీరము యుత్రమని భావింపవలయును. సాధకులయందనేకులీ యవస్థయందు శరీరచింతనమున మునిగి అత్మతత్వ విస్మృతు లగుదురు. కాని యట్లానర్చుట యుచితము గాదు. “భగవానునకు శరీర మర్పించియున్నాను.

కావున నీ విషయమున నాకెట్టి బాధ్యతయు లేదు. " అను భావమున నిశ్చింతగ నుండవలయును. ఎట్టివ్యాధి వలన వీడింపబడుచున్నను, భయమొందజనదు. వ్యాధి శరీరాశుద్ధతయని యెరుంగవలయును. శరీరాశుద్ధత దొలంగినంతనే శుద్ధిగలుగును. కాని యనేక కుసంస్కార పూర్ణముగు జీర్ణశరీరమును భగవానుడు కార్యోపయోగిగ నెనర్పవలయుననిన విక్కిలి పరివర్తన మావశ్యకము. నాడీయంత్రము, మస్తిష్కకోశము, మూత్రకోశము, మొదలగునవి పూర్తిగ మార్పు జెందవలయును. ఈపరివర్తన ముకొరకు పలువిధకష్టముల ననుభవింపవలయును. రోగమువలన బాధపడువాడు మందు బుచ్చుకొనవచ్చును. కాని యా యాషధము నిర్దోషముగ నుండవలయును. వ్యాధినుండి విముక్తి నొందుటకు శరీరమును తీవ్రబాధలకు లోనుగానీయ జనదు. " You cannot care more for yourself than God cares for you " భగవానుడు నీ మేలుకొరకు బ్రయత్నించినటుల, నీ వెప్పుడును నీ మేలుకొరకు బ్రయత్నింపజాలవు. నీ ప్రయత్న మెప్పుడును నిన్ను తప్పుదోవను నడిపించుచుండును. కావున భగవానునిమీద విశ్వాసమును గోల్పోవలదు. భగవానుడే నిన్ను శుభపదముగు మార్గమున నడిపి

చును. ఇట్టి విశ్వాసము లేనివాని యోగసాధన ఆడంబరమని యెరుంగనగును.

శరీరముయొక్క గుణదోషముల నెరుంగవలయుననిన, హఠయోగమందలి శరీరతత్వమును చదువవలయును. శరీరాశుద్ధతవలన జర గలుగును. శీతోష్ణములవలన సుఖదుఃఖజ్ఞానము సంభవించును. మలమూత్రముల యావేగమున కధీను డగును. పద్మపత్రములయం దసంఖ్య యీనె లుండును. అటులనే మనశరీరమం దనేక స్థూలసూక్ష్మనాడు లున్నవి. అందు ఇడ, పింగళి, మొదలగు పదునాలుగు నాడులు ముఖ్యమైనవి. ప్రాణము, అపానము, మొదలగు దశవిధ వాయువు లీనాడీసమూహమందు నిరంతరము సంచరించు బాహ్యనయనము లను నడిపింపుచుండును. వాయు వొక్కటియే యైనను శరీరమందలి భిన్న భిన్న కార్యముల ననుసరించి వేరగుచుండును. హఠయోగమువలన వాయు కార్యము లన్నియు నొక్క ప్రాణవాయువువలన నిర్వహింపబడుచు ప్రాణేచ్ఛ ననుసరించి శరీరయంత్రమును నడిపించుట యతిసహజ మగును. అప్పుడు శరీరశుద్ధి, సిద్ధి సంభవమగును. సాధకుడు దలంచినయెడల సమస్తవ్యాధుల

నుండియు, తనను దాను రక్షించుకొనవచ్చును. శీతోష్ణాది ద్వంద్వభోగము లనుభవించవలసిన యావశ్యకత యుండదు. మలమూత్రవిసర్జన ముండదు. కేవలము వాయుభక్షకులై దీర్ఘకాలము జీవింపవచ్చును. ఇచ్చామాత్రమున శరీరమును పర్వతప్రమాణముగ నొనర్చుకొన వచ్చును. తిరిగి దానిని సూదిబెజ్జమందు దూర నంత సూక్ష్మముగ జేసికొనవచ్చును. శరీరము లోహ తుల్యమగును. మరియు దూదినిబోలి యాకాశమునందు సంచరింపగలుగును. వీనినే యణిమాద్యష్టసిద్ధు లందురు. కలియుగమ దీ సిద్ధుల సంచారింపుట మిక్కిలి కఠినము. కాని యివి గలుగుట యసంభవమని దలంపజనదు.

అత్మసమర్పణయోగమునకును, హాతయోగమునకును సంబంధములేదు. మున్నుండు అంతఃకరణమును పరిశుద్ధ మొనర్చుకొనవలయును. చాశ్చస్యలబ్ధి శరీరస్వచ్ఛందతమాత్రము, మానసికోన్నతికి కారణమని మన మంగీకరింపము. శరీరము నాశ్రయించి మనస్సున్నదను భ్రమనూడి మనము దప్పించుకొనవలయును. మనము విశుద్ధమగు మనస్సుతోడ దేవశరీరమును స్మించు కొనుటను వాంఛింపుచుండుము. మనస్సు శరీరమున నడిపింపుచుండును. శరీరముయొక్క మార్పు మనస్సు

వలసనే గలుగుచున్నది. మృత్యువునూడ యోగి యచ్చ
మీద నాధారపడియుండును. దానిని యిచ్చామృత్యు
నందురు. ఇందువలన సాధకుని సమస్తశక్తిసాధనలు,
లాలేశికరణముమీద నాధారపడవలయును. లాలేశికరణ
ముయొక్క పూర్ణవికాసముమీద బహిర్బగత్తుయొక్క
యున్నతి యున్నది.

నర్తమానయుగమందు మానవుడు బుద్ధిజీవిత్యై
యున్నాడు. చిత్తము, మనస్సు, ప్రాణము, శరీర మనునవి
బుద్ధ్యధీనమగుచున్నవి. బుద్ధివలననే వీరికున్నతి, యననతి
గలుగుచున్నది. కాని మనము బుద్ధి ననుసరించి
హితన యోగమును ప్రచార మొనర్పవలయును. బుద్ధి
యొక్క స్వభావసిద్ధమగు నిష్కమగతిని పుష్టమొనర్చి కా
శక్తిని తెలిసికొనుటకుగాను, సమగ్రశక్తిని యేకొన్ముఖ
మొనర్పవలయును. అప్పుడు కాశీశక్తి యనుగ్రహము
వలన బుద్ధినానరించియుండు తీవ్రోజ్వలమగు ఆవరణను
విముక్తి మొనర్చుకొని యందు జ్ఞానరస్మిని విస్తరింపజేయ
బ్రయత్నింపవలయును. ఆ జ్ఞానజ్యోతియందు నేనవ్వడ
ననువిషయమును నెరుంగవలయును. మానవుడు తాను
కాశీదేవి యుత్రమని భావించునప్పుడు, సిద్ధసిద్ధు లను
వానిని కాలగర్భమందు బడవైచి ముక్తపురుషులవోలి

౧౦౬

యో గ సా ధ న

“ నేను ముక్తుడను, శుద్ధుడను, సిద్ధుడను ” అని పల్కుచుండును.

భ గ వద్గీ య .

—:౦:—

యోగసాధనవలన ముక్తి కలుగును. కాని నే నిప్పుడు ప్రచారమొనర్చు యోగసాధన, ఆత్మముక్తికి సంబంధించినది కాదు. ఈ సాధన మానవకోటియొక్క ముక్తికి సంబంధించి యున్నది. మానవుడు నిరవచ్ఛిన్నా నందమును బొందుటకు సాధనచేయుచుండును. దానిని యుత్తమసాధనయని యంగీకరింపక తీరదు. కాని యా యానందము వ్యక్తిగతతీతనమునకు మాత్రమే, సంబంధించియుండరాదు. మానవజాతి కళ్యాణమునకు సంబంధించియుండవలయును. పృథ్వియందు స్వర్గరాజ్యమును స్థాపించుటయే, మన తపోసాధనయొక్క ముఖ్యద్దేశము. మానవు లెల్లరు నచ్చిదానందముల ననుభవింపుచుండుటయే, మన సంకల్పము. అందువలన మనము వ్యక్తిగత మోక్షముకొరకు బ్రయత్నించుటలేదు. ఏల యన, ఆత్మ నిత్యము. బంధనములు క్షణికములు, మాయాకల్పితములు. భగవదీచ్ఛానుసారము మన మీజగద్రంగమునందు పలువిధముల నభినయింపుచున్నాము. కాని భగవదీచ్ఛావ్యతీతముగ మనయం దెవడును, నీయభినయమును వీడజాలడు. చిత్రవిచిత్రవసనముల ధరించిన

మాత్రమున మన మాత్మవిస్మృతుల మగుదుమా? మన మొకప్పుడు పుణ్యకార్యము లొనర్చుచుందుము. మరి మొకప్పుడు పాపకార్యములను జేయుచుందుము. ఒకప్పుడు సంతసమున మైమరచు చుందుము. మరిమొకప్పుడు దుఃఖమువలన నాక్రమింపబడు చుందుము. వేరొకప్పుడు క్రోధోన్మత్తుల మగుచుందుము. కాని మనల భగవాను జేయంకమందు ఏభూమికగ నియమించిన, దాని నావిధముగ నభినయింపుచుందుము. భగవాను డొక్కఁడు. కాని యనంతయుగములనుండి యనంతవిధము లగు నాట్యలీలల బ్రకటింపుచున్నాఁడు. కాని యందు దుఃఖము, అభిమానము, రోత మొదలగునవి యనుమాత్రమైనను లేవు. ఏలయన అది భగవద్గీత. మనకు భగవాను జేవేష మొసంగిన, దానిని పరమానందమున ధరింపవలయును. భగవానుని యానందముకొరకు మనము సృజించి యున్నాము. జ్ఞాను లీరహస్యము నుపలభింపింపరాత్మనుని చేతియందలి కీలుబొమ్మలై సృత్యమొనర్చుచున్నారు. భగవదీచ్ఛయే జ్ఞానులయిచ్ఛ యగుచుండును. భగవాను డద్వితీయుఁడు. కావున నాయనకు ప్రతిద్వంద్విగ నిలచు వాడెవడు?

జగత్తునందు ధర్మవిప్లవము గలిగినప్పుడు, మాన

వ్రలు పలువిధబాధలయందు దగుల్కొని యార్తనా
దము లొనర్చెదరు. భగవానుని శరణుజొచ్చెదరు.
అప్పుడు భగవాను డొకస్థలమందు కొంతమందినిగాని,
బహుసంఖ్యాకులనుగాని, నియమించును. వారు
జంఝామారుత తుల్యమగు మహాపద్రవమునుండి
విశ్వముయొక్క జ్ఞానమును సంగ్రహింతురు. ఈ చతు
ర్ముగములనుండి భగవానునకు ప్రియమైన దేశము
ఆర్యావర్తమని దేలుచున్నది. భగవానుడు రాజసిక
తామసిక ప్రభావములతోడ జగత్తును గప్పి ద్విద్వి
ముల సృష్టించును. అహంకార మను తీవ్రహుతాశ
నుని ప్రజ్వలింపజేయును. కుక్షింభరత్వమును పెంపొం
దించును. హంస, ద్వేషము, కలహములతోగూడిన
విచిత్రాధీనయమును బ్రారంభించును. అప్పుడు పృథ్వి
యక్షానాంధకారమున నిమగ్నమగును. జీవులయందు
పరశ్రీకాతరతయు స్వార్థపరత్వమును దుర్బలత్వము
మొదలగునవి విజృంభించును. ఆర్యావర్తముయొక్క
క్షీణము జ్ఞానము తేజము మొదలగునవి హ్రస్వము ల
గును. భారతీయులు యధఃపతితు లగుదురు. అందువలన
జగత్తునందలి ప్రచండలీలల కంతరాయమును గలిగింప
జాలరు. భగవానుని యంధతమలీలలను నెదుర్కొనలేరు.

తిరిగి భగవానుడు తన విశుద్ధ విష్ణుశక్తిజ్యోతిని వెలుంగ జేయును. నికృష్టవృత్తీల నుపసంహరించి నారాయణ రూపమున జగత్తునందు విగాజిల్లుచు, జ్ఞానప్రేమశక్తులతోడ పృథ్విని పరిపూర్ణ మొనర్చును. ఈలీలకు ముందు భారతవర్షమందు స్థాపించియుండు జ్ఞానానందప్రేమలను వికసింపజేయును. అప్పుడు భారతవర్ష మాచార్యపీఠ మధిష్ఠించి మానవకోటికి జ్ఞానదీక్ష నొసంగును. మరియు వారిని భగవానుని దివ్యలీలల కధికారులుగ నొనర్చును.

భగవదాజ్ఞవలన భారతవర్ష మంతకాలము నుండియు, నిద్రింపుచున్నది. భారతవర్షమందలి యోగులు, ఋషులు, మొదలగువారు జగత్తుమొక్క సమస్త జ్ఞానమును తమయందు దిమిచ్చుకొని యాత్మానందమున మునిగియున్నారు. మరియు నిధర్మవిప్లవమందు కొంత మంది భక్తులతోడ గిరిశృంగములయందునను, నిబిడా రణ్యములయందునను, పరమానందమున కాలము గడుపుచున్నారు. కాని నేడు వారు భగవదాదేశము వలన జగత్తునందు జ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుటకు ప్రయత్నింపుచున్నారు. అందువలననే మృతప్రాయమగు భారతవర్షము నేడు మేల్కొనినది. అసహాయులును, బలహీనులును నగు భారతీయులు, క్షీణశంతముల

తోడను, రిక్తహస్తములతోడను, జగన్మంగళముకొరకు
 జయజయనినాదము లొనర్చుచున్నారు. ఇంతవరకును
 అహంకారోద్దిప్తులగు పలువిధజాతులవారు, భారత
 వాణిని, దీనులప్రలాపములని దలంచుచుండిరి. కాని
 కొలదివత్సరములనుండి, మానవకోటి, విస్మయనేత్ర
 ములతోడ భారతవర్షమువంక జూచుచు, మాతృవాణిని
 విన బ్రయత్నింపుచున్నది. ఆర్యావర్తముయొక్క
 జాగరితము మిథ్యగాదు; స్వప్నముగాదు; యదార్థము.
 ఇది యతి తీవ్రవేగమున నడచుచున్నది.

ఆర్యావర్తము తనకు కావలసినవానిని తపోబల
 మువలన సృష్టించుకొనును. భారతవర్షమునకు సహ
 యము భగవానుడు. మనదేశమందలి యక్షయసంపద
 జడవాదుల కర్థముగాదు. భగవదాదేశమువలన, ఆర్యా
 వర్తము భూమాండలమునకు జ్ఞానదాన మొసంగును.
 పృథ్వీసంహాసనమునందు జనకుడు, ధర్మరాజు,
 మొదలగు రాజులమించిన రాజు లధిష్ఠించి మానవజాతిని
 శాసించెదరు. జగత్తునందు తిరిగి స్వర్గరాజ్యము స్థాపింప
 బడును. అందువలన భారతవర్షముయొక్క సాధన,
 ఒక్కదేశమునకు సంబంధించినదికాదు. మరియు
 నొక్కజాతికి మాత్రమే యేర్పడినదికాదు. మానవ

జాతి కల్యాణము కొరకు భారతవర్షమందు సాధన బా-
రంభింపబడినది.

౨

భగవదిచ్చ లేనిది జగత్తునం దేకార్యమును జరు-
గదు. మంచిచెడుగులయందు భగవదిచ్చ యిమిడియు
న్నది. అయిచ్చవలసనే మానవులు తామకాలమునందు
కడుపుమంట నాపుకొనజాలక మానవులను భక్షించు
టకు బ్రయత్నింపుచుందురు. జలప్రవాహములు, భూ-
కంపములు, భయంకరరోగములు, విప్లవములు, ఘోర
యుద్ధములు, మొదలగువానివలన మానవులు కోట్ల
కొలదిగ నశింపుచుందురు. మరియు భగవానుని యిచ్చ
వలన మానవులు శాంతచిత్తులగై బ్రవర్తింపుచుందురు.
భూదేవి విపులసస్యప్రదాయినియై మానవులను ధనైశ్వర్య
పూర్ణులుగ నెనర్చును. ప్రితి, స్నేహము, దయ మొద-
లగు మగుణములతోడ మానవులు పరస్పర సానుభూ-
తిని గలిగియుందురు. ఇది యంతయు భగవద్గీతకాదా ?
భగవానుడు లీలామయుడు.

భగవద్గీతకొర కంతకోటి బ్రహ్మాండములు
సృష్టింపబడి యనిర్వచనీయసౌందర్యమున నలరారుచు
న్నవి. ఒక్కదినమున గణనాతీతములగు గ్రహములు,

ఉపగ్రహములు, నక్షత్రములు, స్వర్గమర్త్యపాతాళలో
కములు మొదలగునవన్నియు నెచ్చటనో దాగుకొనును.
అప్పుడు సగుణబ్రహ్మము నిర్గుణబ్రహ్మమగును. ప్రకాశ
బ్రహ్మము, ఆప్రకాశమును, ఆరూపబ్రహ్మమునగును.
అప్పుడు సమస్త బ్రహ్మాండముల పరిణామము, అవ్యక్త
ము. దానిని వెల్లడించుటకు భావచాలదు. భగవద్గీత
యనంతము. దాని కాదిలేదు. అది యనాదికాలము
నుండి చక్రమునుబోలి తిరుగుచున్నది. లీలయొక్క
గుణము, వికాసముల తారతమ్యము ననుసరించి, మాన
వుడు దానిని సత్య-తేజ-ద్వాపర-కలియుగములని
నాలుగు భాగములుగ విభజించి యున్నాడు. అనంత
కాలమునుండి యొక్కక్రిమమున భగవద్గీత మానవమం
డలియందు జరుగుచున్నది. సత్యయుగము గడచిన
పిమ్మట వరుసగ త్రేతాయుగమును, ద్వాపరమును, కలి
యుగమును వచ్చుచున్నవి. తిరిగి కలియుగము తర్వాత
వరుసగ సత్యత్రేత ద్వాపరయుగములు వచ్చుచున్నవి.
అందువలన సాధనకు ముఖ్యయుగము కలియుగము. ఏల
యన భవిష్యత్స్వర్గరాజ్యము కొరకు, భగవానుడు
ఘోసవులను కలియుగమందు సంసిద్ధము చేయుచుండును.
చతుర్యుగములలో ప్రథమమును, ప్రథానము నగు నది

సత్యయుగము. ఆయుగమందు దేవజాతి మేల్కొనును. పృథ్వీయందు ధర్మము చతుష్పాదముల నడచుచుండును. వసుంధర ప్రచుర సస్యశాలినియై మానవులను బలహతులుగను, స్వాస్థ్యయుతులుగను నొనర్చును.

బ్రాహ్మణులు వేదవిమలగుదురు. క్షత్రియులు యాగరతులై యుందురు. వైశ్యులు విష్ణుపూజాదురంధరులై క్రయ విక్రయము లొనర్చుచుందురు. శూద్రులు ద్విజసేవారతులై ప్రవర్తిల్లుదురు. అందువలన నష్టాశ్రమ ధర్మము లాయుగమందు పూర్ణముగ నడచుచుండును. దొంగతనములు, చోరీశ్శు, పంచన మొదలగు ధీశ వృత్తులు కలయింపైనను గానరావు. మానవులు వ్యాధి రహితులై నులక్షణారోగ్యము గలిగి, పూర్ణపుణ్యమున మహాదైక్యముతోడ, దేవదేవనము నుపభోగింపుచుండును. భగవానుని పూర్ణానంద మీయుగముననే మానవజీవిత ముందు సంపూర్ణముగ విలసిల్లును. ఆయుగమందు మానవుడు పృథుత్వపూర్వకముగ దేనిని చేయవలసిన పని యుండదు. స్వభావశక్తి నిరంతరము మానవుని సత్య భావాపన్నునిగ నొనర్చును. కాని యిదియును, కాలము లపస్థావిశేషము ననుసరించి యుండుటవలన, ఆకాలము పూర్తియైనంతనే ఆనందలీల మీఱించుటకు బ్రారంభించు

ను. మానవప్రయత్నము వృద్ధియైనకొలదిని ప్రకృతి
 యత్యంతతీవ్రముగ నిమ్నాభిముఖమగును. అందువలన
 ధర్మముయొక్క యొకపాదము లోపించును. దానిని
 త్రేతాయుగముందు. స్వభావము మారినప్పుడు మాన
 వుడు సహజముగ లభించిన యధికారమును వీడుట కంగీ
 కరిపడు. అహంకారోన్మత్తుడగు మానవుడు భగవ
 ద్విచ్ఛాక్రమమును గ్రహించుట కసమర్థుడగును. అందు
 వలన పడిపోవుచుండు దానిని సారక్షించుట కధికతర
 ప్రయోగమును బొందుచుండును. ద్వాపరయుగముందు
 సూరితలు బుద్ధివృత్తుల సహాయమున పలువిధములగు
 నైతిక, సామాజిక, శాసనములతోడ మానవముండలి
 యును దేనియుగమును పట్టియుంచుటకు బ్రయత్నిం
 తురు. కాని స్వభావశక్తి సత్యయుగప్రభావమును
 చాలవరకు వినాశమొనర్చును. కరాతిలమందు మాన
 వులు అర్థపుణ్యమును గైకొని సుఖదుఃఖములు, పాప
 పుణ్యములతోడ జీవనయాత్రను గడుపుచుండును. కలి
 యుగముందు సమస్తము విలువైతమగును. అత్యల్పముగ
 నుండు పుణ్యము, పాపప్రాబల్యమువలన నస్పృహమగును.
 కాని కలియుగము సంపూర్ణముగ చెడుయుగము కాదని
 యిదివరకు జెప్పియున్నాను. ఏలయన భవిష్యద్వ్యగ

మును మహత్తరమును పూర్ణముగ నెనర్చుట కీయుగ మందే యనుష్ఠానము జరుగును.

ఇప్పటికి కలియుగమం దయిదువేల వత్సరములు గడచినవి. ఈకాలమున భారతీయుల పురాతనైశ్వర్యము, జ్ఞానము, సభ్యత మొదలగునవన్నియు ధ్వంసమైనవి. వేదములు, ఉపనిషత్తులు, మొదలగు ప్రాచీన ధర్మ గ్రంథములయందలి కొలదివిషయములు మాత్రము నిలచియున్నవి. కాని నేడు నూతనయుగము బ్రారంభమైనది. భారతవర్ష మూర్ఖగతి నొందుచున్నది. విషద సంకులమగు అంధకారము తొలంగుచున్నది. పూర్వ గంగనమందరుణకాంతులు నేత్రపర్వ భానర్చుచున్నవి. ప్రకృతిమందిరమందు విశ్వేశ్వరునకు మంగళహారతి యొసంగుటకు సన్నాహములు జరుగుచున్నవి. నూతన యుగము నుద్బోధించు ధర్మము, సీతి, విద్య, జ్ఞానము మొదలగునవి యనంతభావములతోగూడి సుస్వరమున మానవజాతియందు ప్రతిధ్వనింపుచున్నవి. కాని యింత నర కెవ్వరును సత్యమును సందర్శింపలేదు. మున్ముదా భారతవర్ష హింసితమును గాంచి కృతార్థతనొందును. జగత్తునందు ప్రకటితమగు భవిష్యద్యుగమునందలి ధర్మము, సత్యము, విశ్వము, మొదలగు వానియందు భగ

వానుడవతరింప బోవుచున్నాడు. కాని వర్తమాన మాన
 వచరిత్రయు దొకింత మార్పుగలిగిన మాత్రమున నది
 సంభవముగాదు. ఆధునిక మానవజాతీయందు ఆవశ్య
 కమగు ప్రాణాళిక నేర్పరచుటకు వీలులేదు. కావున
 మానవుడు సంపూర్ణముగ నూతనరూపమును దాల్చువల
 యును. పురాతన సంస్కారములవలన నీ కార్యము నెర
 వేరదు. మానవుని బహిష్టీవనము దొకింత మార్పు గలి
 గినను, లేక కార్యపరంపరధారను స్వల్పముగ మార్పు
 చెందిచినను ప్రయోజనములేదు. పునర్నిర్మాణము
 పోషలనుండి బ్రాహ్మణము గావలయును. కావున మాన
 వుని యంతఃకరణము సంపూర్ణముగ నూతన రూపమును
 దాల్చువలయును. మనోప్రాణచిత్తములు పరివర్తనము
 నొందవలయును. వీలయిన మానవుని స్వభావమును,
 జగత్తునందలి సమస్తవస్తు నిచయస్వభావమును లక్ష్య
 పూర్ణమై యున్నవి. ప్రతిదానియందును సమత్వ
 స్వరము నే డపస్వరమైనది. ఈస్వభావమును మార్పు
 నొందించుకొనవలయుననిన యోగము నాశ్రయింపవల
 యును. కాని రాజకీయ, సాంఘిక, పరివర్తనములవలన
 గాని, లేక యేదియో యొక ఆదర్శమునవలనగాని, దర్శన
 సాహిత్యములవలనగాని, పూర్తియగు మార్పు గలుగు

టకు వీలులేదు. యోగసాధనవలన భగవానుని యుప
 లబ్ధి నొందవలయును. మనజీవితమును భగవద్భావము
 తోడ పునర్నిర్మాణ మొనర్చుకొనవలయును. మనయం
 దును, మాననమండలియందును, విశ్వాభ్యంతరమందును
 పరాత్పరుని సందర్శింపజాలనియెడల నీకార్యము నెరవేర
 దు. పూర్ణయోగమువలన నిది సుభవమగును. నేను
 భారతవర్షము సమస్తైశ్వర్యముల నుండి నంచొపబడినను,
 యోగసాధనను మాత్ర మతిగుప్తముగ హృదయమందు
 దాచుకొని యున్నది. కావున పూర్ణయోగసిద్ధిని బడసి
 భారతవర్షమందు నూతనయుగమును బ్రతిష్ఠింపవలయు
 ను. ఎదోయొక కార్యనిర్వహణకుగాను యోగాభ్యాస
 మొనర్చుటవలన బ్రయోజనములేదు. యోగమువలన
 ముక్తియు, ఆనందమును గలుగును. కాని మానవుని
 యందు భగవానుని స్థాపించుకొనుటయే, యోగము
 యొక్క ప్రధానోద్దేశ్యము. అట్లొనర్చిన యెడల పాఠివ
 జీవనమందే దేవలీల పరిపూర్ణమగును. కావున మనమీ
 మహాసంకల్పముతోడ యోగపథమం ద్రగేసరులము.
 గావలయును.

భగవానుని పాదపద్మము లాశ్రియించువాడు “భగవానుడువేరు పృథ్వివేరు” అని దలంచుచుండు సంతవరకును, పృథ్వియందలి సమస్త బంధనములను వీడక తప్పదు. భగవానుడు సత్యమును నిత్యపదార్థమనియు, జగత్తు మిథ్యయు, మాయయు నని నమ్మువార లనేకులు గలరు. వారు ధర్మసాధనకు గడంగుదురు. త్యాగమంత్ర దీక్షితులగుదురు. కాని ప్రయోజనంబేమి? జగత్సంపర్కశూన్యులగుదురు. జగదైశ్వర్యమును మూలీపురీషతుల్యముగ భావింతురు. మరియు వీనినెల్లను బరిత్యజించి జగదాతీతావస్థను బొంద బ్రయత్నింతురు. కాని నేనిప్పుడు చెప్పనది జగద్విధ్యాతత్వముగాదు. జగత్తుసత్యమనియు, బ్రహ్మసత్యమనియు జెప్పుచున్నాను. మరియు నీరెండును ఏకమును అభేదముననియు నెరుంగవలయును.

కావున మనము జగత్తును, జగత్తునందలి సమగ్రవికాసమును, సత్యదృష్టితోడ చూడవలయును. శరీరము మొదలు ఆత్మవరకుండు సమస్తమును, జగదీశ్వరుని యైశ్వర్యమును జ్ఞానమున, సచ్చిదానందములయందున్న త్తులము గావలయును. ఏలయన మనలక్ష్యము, సమాధి జ్ఞానమును, జగత్తునందు కర్మ పర మొనర్చుటయేగదా?

మనమీయద్యేశ్యమున జీవితమందలి ప్రత్యేక
పును నూతనభావమున నిర్మించుకొనవలయును. పురా
తన బునాదులను మూలమట్టముదనుక బెకలించి ఆస్థాన
మందు తిరిగి గోడనుగట్టి సాధమును నిర్మింపవలయును.
మనము దేవజీవనమువలనను, దేవచరిత్రతోడను, భవి
ష్యత్కాలమందు స్వర్గరాజ్యమును స్థాపించవలయును.
ఇందుకొరకు యోగసాధనకు గడంగుచుము. దేవలీల
చరితార్థమగుటకు మనమిప్పు డుద్యోగపర్వమందున్నా
ము. ఈమహాపర్వము నాధార మొనర్చుకొని మనజీవి
తము నెట్లు నిర్మించుకొనిన భగవద్గీత సిద్ధించు ననువిష
యమునుగూర్చి చర్చింతును.

జీవితమును నూతనభావమున నిర్మించుకొనుటకు
హతయోగ, రాజయోగములు కొంతవరకును సహకా
రులు. కాని వర్తమానావస్థయందలి యతంగకార్యకారు
లుగావు. త్రిమూర్తయోగముగూడ సంపూర్ణముగ మన
యద్యేశ్యమును సఫలీకృత మొనర్పజాలదు. కావున వీని
కంటె నున్నతమును సరళమునగు యోగపద్ధతి నవలం
బింపవలయును. దానిని యాధ్యాత్మిక యోగమందురు.
అధ్యాత్మిక యోగపథమున నిర్గమింప దలచినయెడల
మున్నందు దృఢవిశ్వాసమును నార్జించుకొనవలయును.

కాని కేవలము విశ్వాసము మాత్రమే చాలదు. జగత్తు నందు మనము వినుచు చూచుచుండు ఘటనలును, మానవులు, పశుపక్షిలు, యక్షరాక్షసులు, ప్రేతపిశాచములు మొదలగునవన్నియు భగవానుడనియు, భగవానుని విచిత్రవికాసములనియు, బుద్ధితోడ ధృఢధారణను జేయవలయును. మన కార్యములు ఆచారవ్యవహారములు స్వభావము మొదలగునవన్నియు, ఆజ్ఞానమున కనుగతములుగ నెనర్చుకొనవలయును. జగత్తునందు పరబ్రహ్మవ్యతీతమగు మరియొక పదార్థమున్నదని భ్రమ ప్రమాదముననైనను దలంపరాదు. పరాత్పరుని పదపంకజములయందు సంపూర్ణముగ నాత్మసమర్పణమును జేయవలయును. భగవానుడు, పురుషుడు- ప్రకృతిగను; అనంతము- సాంతముగను; ఏకము-బహుగను బ్రకాశింపుచున్నాడు. మరియు సనాతన సత్తాతోడ స్వర్గమర్త్య రసాతలములను సృష్టించి, యందు పర్వతము మొదలు పరమాణువువరకును నిండి నిబిడీకృతుడై యున్నాడు. మానవులయందునను, పశుపక్షికిట కాదులయందునను, త్రిజగత్తులయందునను, సమభావమున సంపూర్ణముగ విరాజిల్లుచున్నాడు.

ఆత్మార్పణము అనాహత నాదమునుజూలి యవి

చృష్ణముగ నుండవలయును. జ్ఞానసూత్ర మెప్పుడును తెగకూడదు. జీవితమందలి సకలవాస్తవ యందును, సమస్త ఘటనలయందును, సకలకార్యముల యందును భగవానుని యస్త్రముగలదను భారణ ధృడము గావలయును. మనము నిరంతరము ఈశ్వరజ్ఞాన మందు మెలంగు చుండవలయును. నిమేష కాలమైనను స్వతంత్రమును మనస్సునకు రాసీయజనడు. “నాదియనునది యేమున్నది. సమస్తము భగవానునిది,, యను ధృడవిశ్వాస ముండవలయును. భగవానుని కొరకు మనము జీవింప వలయును. మన కోరికలు, అభిప్రాయములు, ఆదర్శములు, మంచిచెడుగులు మొదలగు వానిని ఈశ్వరజ్ఞానమున కనుగతముగ నెనర్ప వలయును. హృదయమందలి యాశలు, ఆకాంక్షలును, బుద్ధియందలి యసంపూర్ణత, ఆశుద్ధత మొదలగు వికారములను, పారదరుమ వలయును. జగత్తునకు నే నభిన్నుడనను విషయమును భారణచేయ వలయును. అనంతకోటి బ్రహ్మాండములయందు సచ్చిదానంద స్వరూపుడు విరాజిల్లుచున్నాడు. సమస్తమును పరబ్రహ్మము యొక్క వికాసము. ఆతడేవిశ్వ పటమందు, జ్ఞానశక్తి ప్రేమలతోడ సనంతలీలలను ప్రకటింపుచున్నాడు. భేదజ్ఞానమునుండి

విడిచి విశ్వశిల్పిపాదపద్మములయందు సమస్తమర్పించి నిశ్చింతగ నుండినయెడల పరమానందానుభవము గలుగును. అహంకారము యోగమార్గమునకు ప్రబలవిరోధి. అహంకారము నాశనమైనయెడల మనజీవనకుంజమందు భగవద్గీత వికసించును. అనగా మనజీవితమందు పూర్ణజ్ఞానము, ప్రేమయు, ఆనందమును, శాంతమును, పొంగిపొరలుచుండును. దానిని దేవజీవనమందురు. జీవితమప్పుడు భగవద్గీతకు యంత్రమగును.

ఆత్మార్పణము మొనర్చినవాని జీవితమందలి యంధప్రయత్నములు కట్టుపడును. అత్యంతస్వేచ్ఛతోగూడిన కర్మప్రేరణ రుద్ధమగును. డ్రైవరు స్వాధీనమందు ఇంజను నుండునటుల జీవితయంత్రమునకు భగవానుడు ప్రభువగును. మనకు మారుగ భగవానుడే సాధకుడగును. జీవితమందలి సమస్త కళంకములు దొలగించి భగవానుడే సిద్ధుడగును. భగవచ్ఛక్తి శుద్ధివిధాన మొనర్చును. మనమవలంబించు కృత్రిమయోగ క్రియ లన్ని సమయములయందును ఫలప్రదములు గాకపోవచ్చును. కాని భగవదాదేశమునలన సర్వాంతర్యామిని యగు కాళీశక్తి మేల్కొని మనజీవితమును శుద్ధిజేసి దానిని లీలాకుంజముగ మొనర్చును. మనకాల్పనిక సాధన జీవితమందలి

చిరతమసావృతమగు కోణములయందు దెచ్చట శతృవు దాగియున్నను వాని ననుసంధానము చేయగలుగును. కాని ప్రకృతియొక్క యంతర్భేద్యమగు దృష్టినుండి మాత్రము దప్పించు కొనజాలదు. అందువలన రాజయోగము, ప్రాణాయామము, ధ్యానధారణలు, భక్తిత్యాగము మొదలగునవి, ఆధ్యాత్మిక యోగమునకు తుల్యములుగావు. అవి యసంపూర్ణములు. రాజయోగము మొదలగునవి మానవునిశక్తి ననుసరించి యుండును. అందువలన వానివలన గలుగు ఫలమున కొక హద్దుగలదు. ఆధ్యాత్మికయోగ పరిణామము స్వతంత్రము. ఏలయన భగవదీచ్ఛానుసార మదినెరవేరుచుండును. జగత్కల్యాణము కొరకు భగవానుడు మానవుని యున్నతి నొందింపుచుండును. ఆయున్నతి, పరిణామము, భగవదీచ్ఛపై యాధారపడియున్నది.

(౪)

ప్రభాతమందు సూర్య భగవాను డఖండ మండలాకారమున నుదయించి, కృమముగ దశసహస్రకొటి కిరణముల విస్తరింపజేసి దేదీప్యమానముగ వెలుగుచు, పశ్చిమాది యందనమించుట భగవద్విలాసముగాదా? శిశిరసిక్తపుష్ప రాజి మలయ మారుత తాడనమువలన

నెండొంటిని గొగలించుకొనుచు, సుగంధమును వెద జల్లుచుండుట భగవద్వైభవము గాదా? మానవుని హర్షవిషాదములు క్రోధభయములు భగవద్గీతలు గావా? జగత్తు నందలి దృశ్యదృశ్య పదార్థములన్నియు, భగవద్గీత కేర్పడిన యుపాధులు. లీలాతత్వ ముపలభిసెంద వలయునని, మున్నుండు సాధకుడాత్మసమర్పణ మొనర్పవలయును. ఆత్మార్పణము ఆధ్యాత్మయోగ మనకు ప్రథమ మంత్రము.

మానవుని యతః కరణమందు ఆశగాని, ఆకాంక్షగాని, ధృఢత రాదర్శము గాని యుండినయెడల, ఆత్మసమర్పణము నిష్ఫలమగును. కావున సర్వస్వమును భగవానుని చరణ కమలముల యందర్పింప వలయును. హృదయమందలి శక్తినంతను యేకోన్ముఖ మొనర్చుకొని యామహావ్రతమునకు గడంగవలయును. అప్పుడు భగవానుడు సాధకుని యుపాధిని యిచ్చవచ్చిన కార్యముల యందుప యోగించుకొనును.

మనము జగన్నాటక రంగ మందేదియో యొక పాత్రను ధరించి నృత్యము సల్పుటకు కృతనిశ్చయులమై యుండుము. భగవాను డనుగ్రహించి యావేషమును ధరించుట కవసరమును గల్పింపవచ్చును. లేక గల్పింప

క పోవచ్చును. త్రిలింగస్వామి, నానకు, కబీరు, విజయ
ప్రకాశ గోస్వామి, రామకృష్ణ పరమహంస స్వామి, వివే
కానందస్వామి, లీలాశుకుడు, భద్రాద్రి రామదాసు
మొదలగు వారి లీలా మాధుర్యమునకు ముగ్ధులమై,
యట్టిలీల లోనర్ప నభిలషింపు చుందుము. కానియట్టి
యభిలాషగల వానిజీవితము న్యర్థమగు ననుటకు సాది
యము లేదు. మంచి చెడుగుల యందును కోరికయు
కోరికే గదా? కావున కోరికతోడి నే కార్యమును చేయ
జనదు. అందువలనే పూర్ణయోగి తనసర్వస్వమును
భగవద్భరణముల యందర్పించి పరమశాంతిని బొందు
చుండును. ఏలయన, భగవానుడు ధరింపుమనిన వేషము
ను ధరింపవలయును గదా? బుడ్డ, చైతన్య, శంకిర,
రామానుజ, కబీరు మొదలగు మహాపురుషుల వేషముల
యందు దేనిని ధరింపవలయు ననిన దానిని ధరించును.
అదియును భగవదిచ్ఛయే కదా? అందువలన నాత్మీయమ
ర్పణ యోగి యందెల్లప్పుడు సమత్వమును, శాంతియొ
క్క విమలజ్యోతియు వెలుగుచుండును. ఆత్మసమర్పణ
యోగికి సాధింపవలసి న దెద్దియులేదు. ఆతని యుపాధిని
గైకొని భగవానుడే లీలయొనర్చినను, నానందింపు
చుండును. భక్తివాఛా కల్పతరువు భగవానుడు

ఆత్మసమర్పణ మంత్రసిద్ధుని యెల్లప్పుడు ప్రేమాలింగ నంబొనర్చుకొను చుండును. మరియు నాత్మ సమర్పణ యోగి భగవల్లీలయందు సఖియై, యనంత స్పృష్టియం దనంత కాలము మహాదానందమున జీవన్ముక్తుడై విహరింపుచుండును.

మనమాత్మ సమర్పణయోగము దశగ్రంథములమగు నప్పుడు మనయంతఃకరణమందుండు జన్మజన్మాంతముల యశుద్ధసంస్కారరాసులు మనల నెఱుఁగొనును. ఆసంస్కారములు పురాతనములయందు ప్రబలానురాగము గలిగియుండును. మరియు పార్థివవస్తు నిచయముమీద నాసక్తి గలిగియుండును. కావున సంస్కారరాసులు భస్మమై జీవితము పరిశుద్ధముగాని యెడల సచ్చిదానందము ననుభవించుట కధికారము గలుగదు. రాజయోగము మొదలగు యోగమార్గముల సవలంబించి దేహశుద్ధిని, యంతఃకరణశుద్ధిని బడయవచ్చును. కాని మాత్మ సమర్పణయోగియొక్క సమస్త యశుద్ధతను దొలగించు వాడు భగవానుడు. కావున మనముకాయ మనోవాక్యములను, లీలామయుడగు భగవానుని పాదపద్మములందు దర్శించినయెడల, భగవచ్ఛక్తి మనయుపాధిని పరిశుద్ధి చేయుచుండుటను మనము జూచుచుండవచ్చును.

ఇది సాధనయొక్క ద్వితీయసోపానము. ఈయన స్థాయందు సాధకుడు నిరతిశయ ధైర్యమును, ఆకుంతిత సాహసమును ధరింపవలయును. జీవితముమీద నుండి విపదలమీద విపదలు, క్లేశములమీద క్లేశములు ప్రవహింపుచుండును. మరలుచుండును. ఈవిధముగ తిరిగి తిరిగి శుభాశుభఘటనల నుడిగుండమందు దగుల్కొని జీవితము దుర్భరమగుచుండును. కాని సాధకుడు హిమగిరినిమించి నిరుద్యేగ చిత్తమున సుస్థిరుడై యుండవలయును. సాధకునియందు దపరిశుద్ధ తావేశమున్నను, ప్రకృతిశక్తి శరీరయంత్రములను పరితప్పింప జేయుచుండును. అపరిశుద్ధతను సంపూర్ణముగ నాశనము జేయుటయే ప్రకృతిశక్తియొక్క యుద్దేశ్యము. కావున జీవనమరణములను పణముగ నెట్టిసాధన పథమందు నిర్గమింపవలయును. అవిచలితశ్రద్ధ లేనియెడల, జగదీశ్వరుని పాదపద్మములయందు సమన్తమర్పించి ద్వితీయసోపానమందలి భీషణసంగ్రామమందు నిలువజాలము.

సంశయముతోడ బోల్పదగిన యపరిశుద్ధత మరియొకటిలేదు. చతుర్దిక్కులనుండి, ఆకాశి. ఆశాలత ఉద్యేషముమొదలగునవి జీవనమునుజాట్టి దుర్భరమొనర్చునప్పుడు, “ ఇక మరణము దప్పు వేరుమార్గము లేదు”

అని దోచును. ఇట్లనేకులు భగవద్విశ్వాసమును గోల్పోయి, అహంకారమునకువశులై, యప్రియ ఘటనా సమూహమును నిరాకరించుటకు బ్రయత్నింతురు. కాని యందువలన సహంకారముయొక్క పూర్ణలీల బ్రారంభ మగును. సాధకుడు యోగ చ్యుతుడగును.

అహంకారమును మూలచ్ఛేద మొనర్చుటకు, కాలీశక్తి జీవుని చతుర్విక్కుల ప్రళయాగ్ని హోత్రము ను ప్రజ్వలింపజేయును. అప్పుడు సాధకు ఆత్మసమర్పణ మంతరిస్థితైన యెడల “మచ్చితః సర్వదుగ్ధాః సమత్ప్రసాదా త్తరిష్యసీ” అని స్మరింపుచుండును. అందువలన రక్షింపబడును. “ఆత్మసమర్పణం బానర్చితని. నా జీవిత మందలి సమస్త అపరిశుద్ధత భస్మమగుట కెట్టి భీషణ ఘటనలు ఘటించినను గలుగనిమ్ము. గానుగయందు బడవైచి త్రిప్పినను ద్రిప్పనిమ్ము. కానిదానితోడ నాకేమి పని? ఆత్మసమర్పణం బానర్చిన నన్ను భగవానుడు రక్షింపదలచిన రక్షించును. భక్షింప నెంచిన భక్షించును.” అను ధృఢవిశ్వాసము తోడ యోగపథమున నిర్గమించువాడు, ఆధ్యాత్మయోగసిద్ధి నొందునని నిస్సం దేహముగ నుపవసచ్చును.

ఈయవస్థయందు సాధకు జీవితమును ముగిసిన

జనదు. “భగవానుడు సాధకుని రూపమున నాయందు
కార్యములొనర్పించున్నాడు. ఆయన మహాప్రయత్నము
ముందు నా క్షుద్రాప్రయత్న ముకించత్కరము.” ఇట్టి
ధారణవలన అహంకారము దొలంగును. భగవత్కరుణ
నుపలభిమింది పరమానందము ననుభవించును. మహా
ప్రవాహమునందలి నుడిగుండమందు దగుల్కొని జీవిత
నాక మునుగ నున్నప్పుడు, భగవద్వాణిని నుచ్చకంఠ
మున నిట్లు స్మరింపవలయును.

శ్లో॥ సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం వ్రజ,
అహంత్యా సర్వప్రాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి
మాశుచః.

... ములను, మార్గములను, ఉపాయములను,
సంస్కారములను బరిత్యజించుకొని “భగవానుడా! నిన్నే
యాశ్రయించిన నన్ను సర్వపాపములనుండి విముక్తి
మొందించుము. నా కభయ మొసంగుము. “మాశుచః”
దుఃఖ మొందవలదు. భీతిల్ల జనదు. నిన్ను ముక్తుని జేయు
దునని చెప్పియున్నావు. కావున న న్నీ విపత్తునుండి
రక్షింపుము.” అని సర్వాంతరీకరణముతోడ నెల్లప్పుడును
భగవానుని బ్రార్థింపుచుండవలయును. అప్పుడు మనకు
విపదలుండునా ? ఉండినను ప్రతిక్రియ నాచరించుటకు

బ్రయత్నింతుమా ? మన శక్తి యెంత ? మనము భగ
వద్విధానముం దత్యంత సూక్ష్మభాగమునైనను మార్చ
గలమా ? ఆత్మార్పణమును జేసినప్పుడు మనకేల సంశ
యము లుండవలయును ? మనకు జవాబుదారి యేము
న్నది ? సర్వభూతముల కధీశ్వరుడగు పరమేశ్వరుడు,
అనంతజగత్తునకు సృష్టికర్తయై యున్నాడు. ఆతడే
మనకధిపతి ; ప్రభువు. మన దేహాయంత్రమున కాయము
యంత్రము. మన కెట్టి విపదలు సంభవించినను, వ్యాధులు
గలిగినను, పాపములుచుట్టి తిరుగుచుండినను, భయపడ
జనదు. తొందరపడవలదు. “అహం త్వా సర్వపాపేభ్యో
మోక్షయిష్యామి మాశుచః” ఓక్షుద్రబుద్ధులగు అల్ప
విశ్వాసులారా! భగవద్వాణిని వినిగూడ అహంకారము
నకు వశులై కల్పిత తపస్సాధనల కేల దానులరై
చరింపుచుండెదరు ? మనోవాక్కాయకర్మల నన్నిటిని
భగవానునకర్పించి మహావీరుని బోలి ప్రవర్తింపుడు.
భగవత్కరుణనలన హిమవత్సర్వత తుల్యములగు అపరి
శుద్ధత రాసులు దొలగి నప్పుడు, నీవు ఆనందమునకు
నిలయమగుదువు. అపవిత్రత యున్నంతకాలమును,
ద్వందములు, క్లేశములు మొదలగువానివలన బాధింప
బడుచుండువు. అశుద్ధత దొలగి సంతనే యమృతసాగర

మం దోలలాడెదవు.

యోగము యొక్క ద్వితీయసోపానముమీద నిలచి విపుల విఘ్నములతోడ యుద్ధమొనర్చుటకు బ్రయత్నింపకుము. నీ వాయుద్ధమందు దృష్టపు మాత్రమే నుమా ? కాని ఏయందు చలనము గలిగినను చలించకుము. భగవానుని నమ్మియుండుము. ఈ యోగ మార్గమునంద క్రేసరులయినవారి సహవాస మొనర్చుము.

ఆత్మసమర్పణయోగము వినుటకు సహజముగను సరళముగను నుండును. కాని సాధనపథమున క్రేసరుల మైన కొలదిని మిక్కిలి కఠినమైనదని దలంతుము. ఆత్మసమర్పణ బానర్చి సంతనే జీవితము పవిత్రమైన యెడల భావింపవలసిన దేమున్నది! కాని జీవితము ఇగ్రజాలము కాదు. మనము క్రమక్రమముగ అహంకారమును వృద్ధిజేసికొని మితిలేని దుఃఖము ననుభవింపుచుండుము. కావున సహంకారమును క్రిమముగ నాశన మొనర్చుకొనవలయును. సాధనయందుకొక్కయథాతము వలన మనకు మరణముదప్పదని దోచుచుండును. కాని భగవానుడు జలదగంభీరస్వరమున “ భయపడకుము. భయపడకుము. నేను నిన్నహంకారము నుండి యుద్ధ

పితును. మాశుచః " అని పల్కు భగవద్వాణిని యా
లింపు చుండవలయును.

౫

సాధకునియం దాత్మసమర్పణ మంత్రము స్థిర
మైనయెడల నాతడు కర్తృత్వాభిమాన శూన్యుడై జీవిత
మం దెట్టి ఘటనలు ఘటించుచుండినను, వానిని నిర్వికా
రచిత్తమున దిలకింపుచుండును. కాని యణుమాత్రమైన
ను వికారము నొందడు. సమస్తకార్యములకు నియం
త భగవానుడు. భగవ దిచ్ఛానుసారము కార్యములు
జరుగుచుండును. అందువలన సాధకుడు దృష్టయై
యున్నాడు.

కావున మనదేహాయంత్రమును భగవానుని చర
ణకమలములయం దర్పింపవలయును. అప్పుడు భగవా
నుడు మన యుపాధిద్వారమున జేయు నేకకార్యమునకును
విపరీతాచరణను జేయ జనదు. సమస్తకార్యములను
సంపూర్ణా మోదమున నొనర్చుచు, అవహితచిత్తమున
కార్యఫలము ననుభవింపు చుండవలయును. సమస్త
కార్యములను భగవాను డొనర్చును. భగవానుడే
కౌళీరూపమును ధరించి యజ్ఞమును బూర్తిచేయును.
ఇదియే భగవద్గీత. మనము యజమానుని బోలి సమస్త

మును భగవానున కర్పింప వలయును. మనమర్పించిన వాని నన్నిటిని కాళీదేవి శ్రీకృష్ణుని పదసరోజములయందు దర్పించును. అప్పుడు మనము జరుగుచుండు ఘటనలను మాత్రము దిలకింపుచుండవలయును. కాని ప్రతివాదమును చేయజనదు. ప్రతిక్రియకు పూనుకొనవలదు. ఏలయన సమర్పించినవానిమీద మనకేమి హక్కుగలదు. అప్పుడు జీవనయజ్ఞము యొక్క ఫల మనుభవింపగలము. ఆత్మసమర్పణయోగ గ్రహణానంతరము, ఆధారముల సకలవిధ కార్యకర్తత్వాభిమానము తిరోహితమగును. నే నను జ్ఞానము తొలంగును “మనము ప్రథమము. కాళీదేవి కార్యము లొనర్చు చున్నది. అందువలన మనకు ఏకార్యముతోడను సంబంధము లేదు” అను స్థితిని సంపాదింపవలయుననిన, మున్నుండు మన యుపాధిసంబంధమగు జ్ఞానము నాజ్ఞించు కొనవలయును.

శరీరము, ప్రాణము, చిత్తము, మనస్సు, బుద్ధి మొదలగు వానితోడ మనజీవితము నడచుచున్నది. ప్రథమమున జీవుడు వీనియందుండి సాధనకు గడంగవలయును. ఇవియన్నియు సంపూర్ణముగ శుద్ధియైనయెడల బుద్ధికి నతీతమందుండు తురీయాస్థానమును జేరగలము.

దానిని దేవజీవన మందురు. మనస్సు మొదలగు యంత్రములతోడ సంబంధ మున్నంతకాలము మనమూర్ధ్వగతిని బొందలేము. కావున మున్ముందు మనజీవిత మందలి సమస్త యాధారములతో మనకుండు సంబంధమును వదలుకొని, వానిని కాళీదేవి హస్తమునం దర్పింపవలయును. “నేను మనోప్రాణబుద్ధులు గాను” అను సత్యము నుపలబ్ధి నొందవలయును. అనగా మనోప్రాణబుద్ధులయందలి “నేను” అను నహంకారమును పారదరుముటయని యెరుంగవలెను. అందువలన నాధారములయొక్క సమస్త కార్యముల యందును, భగవ దనుభవమును బొందుచుండవలయును “శరీరమునకు గలుగు వ్యాధులు ప్రాణముయొక్క యుద్దండవాసనలు, కోరికలు, చిత్త సంస్కారములు, మనోచాంచల్యము, బుద్ధియొక్క చింతనకల్పనలు మొదలగు వానితోడ మనకు సంబంధము లేదు. ఆధారములయం దపరిశుభ్రత. శుద్ధి. వికాసము మొదలగునవి కాళీదేవియిచ్చవలన గలుగుచున్నవి. ఆమెయిచ్చవలననే యంత్రములయందు సమత్వము గలుగును” అను విశ్వాసముతోడ నిర్వికారచిత్తమున నుండిన యెడల బుద్ధికి యూర్ధ్వ మందుండు : విజ్ఞానమయ కోశమును జేరగలము. అప్పుడు మనయం దవికృతమగు

సత్యమును, జ్ఞానమును, శక్తియు, ఆనందమును విరాజల్లుచుండును. యోగిజనవాంఛితమగు ఆదివ్యస్థానమందు “నేను” ఈశ్వరుడ ననుజ్ఞానము గలుగును.

పైనాధిపతి యుద్ధమునకు చాలదూరమందుండి బ్యాటరీ సహాయమున ఫిరంగులు కాల్చువిధమున, పురుషు విజ్ఞానకోశమందుండి, జీవితమును నడపుట కధికారియగును. అప్పుడు విశుద్ధమగు ముక్తికలిగినదని భావింపవలయును. భుక్తివానికుపభోగ్యమగును. నిరవచ్ఛిన్నానందమందోలలాడును.

సత్యయుగమన నేమి ? మానవుడు సాధారణజీవితమునుండి తురీయస్థానమును జేరునప్పుడు, వాసనలు, కోరికలు, సంస్కారములు మొదలగువానివలన నాక్రమింపబడడు. మనోప్రాణబుద్ధుల యవస్థాభేదముల ననుసరించి తానవస్థాభేదము నొందుచున్నానను కల్పనను వదలుకొనునప్పుడు, జగత్తునందు స్వర్గరాజ్యము స్థాపింపబడును. అప్పుడాధారములకును, ఆధేయములకుండు భేదము నుపలభి నొందును. నేడు మానవజాతి, శరీరప్రాణమనోబుద్ధులను తన సర్వస్వమని తలంచి, వానియందు విహరింపుచున్నది. అందువలన నూర్ధ్వలోకమును, ఊర్ధ్వజీవనమువలన గలుగు నిరవచ్ఛిన్నానంద

మును మఱచియున్నది. కావున మనయందలి సమస్త శక్తులను మేల్కొల్పువలయును. అహంకారమును నూర్థ్వముఖమునకు ద్రిప్పవలయును. మనము దివ్య జగత్తున కధికారులమును విషయమును దెలిసికొన నలయును. ఈసత్యమును జేరుటకుగాను మనము తపస్సును జేయవలయును. ఒక్కమా రీస్వర్గధామమును జేర గలిగినయెడల, మనముముక్తులమును సిద్ధులమునై, యానందలీలలతోడ మర్త్యధామమును వైకుంఠముగ బరిణమింపజేయుటకు సమర్థుల మగుదుము.

ఇదివరకు జీవు డూర్థ్వలోకవిషయములను గ్రహించి, యిహలోక సంపర్కమును వీడి మహానిర్వాణము కొరకు దివ్యధామమునకు పరుగిడుచుండెను. కాని నేడు మనముస్వర్గముయొక్క మహదమృతమున కధికారులమై యిహజగత్తును వీడకుండవలయును. భగీరథుడు స్వర్గము నుండి యమృతధారను శిరమున ధరించుకొనివచ్చి వసుంధరను పవిత్రమొనర్చినట్లు, మనముస్వర్గమునుండి యమృతధారను గైకొని వచ్చి, యిహజగత్తునందు విహరింతుము. మానవులకు సత్యయుగఆనందమును గలిగింతము. ఈలీలయే దేవలీల.

“మయ్యేవమన ఆధత్స్వమయి బుద్ధినివేశయ,
నివసిష్యసి మయ్యేవ అతఃకర్థం నసంశయః”

మనోబుద్ధులను నాయందు సమాహితమొనర్చి, వానిని “అతః కర్థం” మనోబుద్ధులకతీతమందుండు తురీయస్థానమున, అనగా నాయందు నిల్చుము. జీవుడు మాయనుండి తప్పించుకొని ముక్తుడగునప్పుడు తన్ను దాను బ్రహ్మకళిన్నునిగ దలంచును. “సర్వం బ్రహ్మైవ” ఓ సాధకులారా బ్రహ్మజ్ఞాన ప్రకాశమున మర్త్యధామమందు సంచరింపుచు, దివ్యయుగము వచ్చునటుల చేయుభారము మీమీద నున్నది.

౬

యోగముయొక్క తృతీయసోపానమును జేర గలిగినయెడల సర్వభూతములయందును భగవానుని సందర్శింపవచ్చును. పృథమమున సర్వకాలములు సర్వస్థానముల యందు వ్యాప్తమై యొక్క బ్రహ్మపదార్థమున్నదని దోచుచుండును. మరియు, అవ్యక్త అవ్యయ అచల బ్రహ్మము జీవజగత్తునం దున్నాడను విషయము నుస్ఫుటమగు. ఇట్టి యనుభవమువలన సాధకుడు క్రమముగ జగత్తునందలి సర్వమును మాయయని దలంచును. క్షణవిధ్వంసినియగు నీమాయాస్పృశ్చ నిత్య

సత్యమగు ఆత్మను నాచ్ఛాదించుకొని యున్నదనియు, పాంచభౌతికమగు సృష్టిచాతుర్యము ఇంద్రజాలమనియు, వీనికతీతమందుండునది సత్యమనియు దోచుచుండును. కానిజ్ఞానమభివృద్ధి యైనకొలదిని “పరబ్రహ్మ మీయని ర్వచనీయ మాయారాజ్యమును ధరించి పోషింపుచుండుటయేగాక తనశక్తివలన సమస్త పదార్థములను పరిపూర్ణ మొనర్చుచుండును. అనగా పరబ్రహ్మమునామరూపముల ధరించి తనకూటస్థ భావమును వ్యక్తమొనర్చి బ్రహ్మాండ మయ్యుడగుచున్నాడు.” అనువిషయము సాధకునకు గోచరింపు చుండును. వేదఋషులీ యమృత మందోలలాడి జగత్తునందు గభీరజ్ఞానమును ప్రచారమొనర్చియున్నారు. దీనినే యోగీశ్వరుడగు, శ్రీకృష్ణభగవానుడు భగవద్గీతారూపమున నుపదేశించి యుండెను. తదనుసారముగ భారతీయులు జీవితమును నిర్మింపదలచుకొనినయెడల, కేవల ముపలబ్ధి నొందుటతోడ తృప్తి నొందజనదు. ప్రత్యక్షానుభవమును బొందవలయును. అనగా మననుసర్వ వస్తువులయందును, సర్వవస్తువులను మనయందునను నిరంతరము గాంచుచుండవలయును.

- “సర్వభూతస్థమాత్మానంసర్వభూతానిచాత్మని,
ఈక్షతేయోగయక్తాత్మాసర్వత్రసమదర్శనః.”

“యోగసమాహితచిత్తమున సర్వత్రసమదర్శియై ఆత్మను సర్వభూతములయందుగాంచి సర్వభూతముల నాత్మయందు సందర్శించును.” సాధకు డప్పుడు బ్రహ్మ మేజగత్తనియు, సర్వవస్తువులు బహ్మమనియు, చెలిసికొనును, “సర్వం ఖల్విదంబ్రహ్మ.”

కొందరేదియో యొక యపారుషేయ సత్తామీద, ననిత్యమగు జగత్తును ప్రతిష్ఠించి, ఇహజీవితమందు విముఖులై, యవ్యక్తగుణతీతపరబ్రహ్మను సంధానమందుదురు. మరికొందరు బౌద్ధమతశూన్యవాదులనుబోలి జగత్కారణమునకు పశ్చాద్భాగమందుండు నిఖిలగుణశూన్యమగు మహాశూన్యమును భేదించుటకు మహానిర్వాణ మార్గమున నడచు చుందురు. పరమపురుషునకును సృష్టికిని మధ్యనుండు తమసాచ్చన్నమగు దీర్ఘపథమే పరబ్రహ్మమును సంసారమాయ నుండి దప్పించుచున్నది.

“పురుషోవరేణ్యః ఆదిత్యవర్ణస్తమసః పరస్తాత్”

“జగత్ప్రకాశము భగవదిచ్ఛవలన గలుగుచున్నది. కావున భగవత సత్తాకును దీనికిని దృఢసంబంధము గలదు. భగవానుడు జగద్గీత మొనర్చుచున్నాడు. ఆతడొక్కమారుగ సృష్టికార్యమును, ఆధారమునై

యున్నాడు. భగవానుడవ్యక్తమగు సృష్టిచాతుర్యము
వలన, క్రిమవికసితానందముల నుద్భూతమొనర్చి వానిని
విరాజిల్లజేయుచుండును. స్వసత్తతోడ సాగరములు,
భూధరములు, నివిజారణ్యములు, అసంఖ్య నదీనదముల
తో కూడిన యనంతకోటి ప్రాణిసమూహమును, భూమా
దలమును, మానవబుద్ధి కతీతమగు గ్రహ ఉపగ్రహ
సూర్యచంద్రసమన్వితమగు అనంతకోటి బ్రహ్మాండము
లను సృష్టింపుచున్నాడు. మరియు ననంతకోటి సృష్టి
వస్తువులయందుండి విపులపులకలతోడ విచిత్రలీలల
ప్రకటంపుచున్నాడు. లీలామయుడగుశ్రీకృష్ణుడు, అనా
దియైనను, అన్యక్తమగు ఈశ్వరుడు. అనంతమయినను
సాంతుడు. శినమయుడయినను, నారాయణుడు. శ్రీకృ
ష్ణుడు అనందపులకలతోడ ననంతకోటిరూపముల సృష్టిం
చెను. స్థూలమందణక ధేవములు గన్పట్టుచుండినను,
ఆసమస్తమును భగవానుని సత్తా వలనను, ప్రేమధారల
వలనను, సజీవితమును, పులకితమునగుచుండును. చక్ర
యాకర్షణయు, ప్రభుత్వమును, సమస్తమందు సమభావ
మున ధారావాహికముగ విలసిల్లుచున్నది. ఈయనాది
లీలయందు భగవానుని అనందము, సృష్టిచాతుర్యము,
సౌందర్యము పలుభావముల, నానారూపముల వ్యక్త

మగుచున్నది.' అనుజ్ఞానమును ఆత్మసమర్పణయోగి యాపలబ్ధి మొందును.

ఈజగత్తు సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మముయొక్క నాట్యమందిరము. ఇందు జడపదార్థ మనునదిలేదు. జ్ఞానచక్షువులతోడ జూడ గలిగినయెడల సమస్తమును గుణమయమగును. సత్త్వరజస్తమోగుణవిభేదములతోడ ప్రతిపదార్థమును చైతన్యమయమై విలసిల్లుచున్నది. గుణసంఘాతమువలన పరస్పరసన్నిబద్ధమును, మిశ్రితమగుటచేత, నదికాతన్యమయమూర్తినిదాల్చును. సాధకుని నేత్రములకు సమస్తము శ్రీకృష్ణమయము. జగత్తునం దనంతగుణబ్రహ్మముయొక్క క్షీడ యనాదికాలము నుండి జరుగుచున్నది.

మనజీవితమం దిట్టి యనుభూతి సుస్పష్టమగు నప్పుడు, సనాతనజ్ఞానము ప్రతిరోమకూపమందునను ప్రకటితమగుచుండును. సంశయమువలన మనమాత్మ హరులముగాము. అందువలన కోరిక, భయము, దుఃఖము, వ్యాధులు, మొదలగువానినుండివిముక్తులమగుదుము. మనయాధారమునుండి యజ్ఞానజనితమగు అనిత్యక్షీడ క్రమముగ నొలంగును. అప్పుడు పనివత్తుల యందు చెప్పబడిన చరమసత్యము, “అనందం బ్రహ్మ

తో విద్వాన్ నభిభేతి కుతశ్చన" వలన పరిపూర్ణుల మగుదుము. బ్రహ్మానందమునం దోలలాడుచు, జగత్తు నందలి యేవస్తువును భయవిహ్వల నేత్రముల దిలకిం పము.

“యస్మిన్ సర్వాణిభూతాని ఆత్మైవాభూద్విజానతః
తత్రకోమోహఃకః శోక ఏకత్వమనుపశ్యతం”

సర్వభూతములు ఆత్మతోడ యేకమును, అభిన్న మగునప్పుడు, ఏకత్వదర్శియగు జ్ఞానికి శోకమోహము లెట్లుండును ? అప్పుడు సమస్తజగన్నూర్తియు సాధకుని సమీపమందు భిన్నరూపమును చాల్చును. కుత్సితమను నది యుండదు. అప్పుడు పృథ్వియొక్క రూపసాగరము లోని యానందతరంగములు మంగళప్రదమగు మధుర నృత్యమొనర్చుచుండును. ఆనందజయోల్లాసమువలన పరమశాంతియు, అశీమశక్తి సమన్వితమునై జగత్తు పవిత్రమును, బృందావనమునుబోలి, శ్రీకృష్ణునకు లీలాని కేతనమగును. మనమప్పుడు చతుర్ధిక్కుల యందు శివమును, శుభమును, మంగళమునగు ఆనందలీలను నిరీక్షింపు చుండుము. మరియు సకలప ఞ్ఞార్థములతోడ నేకాత్ములమై సర్వభూతములను ఆత్మ యందునను, ఆత్మను సర్వభూతములయందునను సంద

ర్శింపుచుందుము. ఇట్టియే కర్తానుభూతివలన భగవానునితోడ సంయుక్త నుస్మప్తమగును; పరిత్యజ్యమగును. ఇదియే బ్రహ్మాస్థితి. బ్రహ్మాస్థితియందు సచ్చిదానందములకు మనము కేంద్రమై భగవానునియొక్క విశుద్ధజ్ఞాన శక్తిని, ఆనందామృతధారను, సమస్త జగత్తునందు బ్రసహించి కేయుటకు సమర్థులమగుచుము.

2

బ్రహ్మపదార్థము ఆఖండము, అనంతము, భేదవిరహితము. పృథ్వియందలి సమస్త వస్తువులయందునను, బ్రహ్మము పరిపూర్ణముగ నిండియున్నాడు. అనంతకోటి బ్రహ్మాండములయందు పరబ్రహ్మము సంపూర్ణముగ నున్నాడు. అతడు జగద్వ్యాప్తుడయినను, అతని పూర్ణత్వమునకు హాని గలుగదు. ఏలయన అతడు నిత్యపరపూర్ణుడు. పూర్ణత్వమే యాయన స్వభావము.

ఓం పూర్ణమిదం పూర్ణమదం పూర్ణాత్పూర్ణ ముదచ్యతే |
పూర్ణస్య పూర్ణ మాదాయ పూర్ణమేవావ శిష్యతే |

కేవలము చైతన్యసత్తాయందు మాత్రము నారాయణుని, శివుని, శక్తిని ఉపలబ్ధమందుటయే కాక, విశ్వమందలి సమస్త అచేతనవస్తు సముదాయమందగును, భగవానుని దర్శింప వలయును. జడచక్షువులతోడ జగ

త్తునందెచ్చట జూచినను బ్రహ్మపదార్థము గనుపడదు. గృడ్డివానినిబోలి వేలకొలది వత్సరములు “ భగవానుడా ” యనియరచుచు పృథ్వీ యంతటను దిరిగినను, భగవద్దర్శనము కాదు. స్వర్గజ్యోతివలన మన నేత్రాంధకారము దొలగవలయును. అప్పుడు మనము ధన్యులమగుదుము. భువనమోహన సచ్చిదానంద స్వరూపమును గాంచి భక్తి గద్గదకంఠమున స్తవ మొనర్తుము.

దివ్యచక్షువులు వికసింపని సాధన నిష్ప్రయోజనము. జ్ఞానచక్షువులు లభించిన యెడల, అచేతన మనునది మనకు కనుపడదు. సమస్తమును సచ్చిదానంద మగును. అన్నిటియందునను ప్రాణము- మనస్సు- విజ్ఞానముండును. సమస్తమందును లీలామయుడగు శ్రీహరి విరాజిల్లుచుండును. అప్పుడు భగవద్గుణానందము ననుభవింపుచుండుము. పృథ్వీయందలి సకలవస్తువులు న్యక్తములు, అవ్యక్తముల (అనగా ప్రకాశోన్ముఖములు) ని యిరువెరంగులు. దివ్యచక్షువులు గలిగినయెడల పరమ పురుషుని వికాస మణిగియున్న వానియందుగూడ, భగవానుని నిత్యలీలలను గాంచి చరితార్థుల మగుదుము. పఠ్యపుష్పములు; పాపాణమృత్తికలు; వృక్షలతలు మొదలగుసమస్త సృష్టియందును భగవదానందము

గలదు. ఆనందముయొక్క యభివ్యక్తి స్వరూపమే, యీ సృష్టిచాతుర్యము. ప్రతిదానియందును శ్రీభగవానుడు చిద్రూపమున నధిష్టించి విభిన్నరసముల నాస్వాదింపుచున్నాడు. భగవానుని యపారప్రకాశమునుగాంచి, ఆతడు ఖండమై యనంతసృష్టిని జేయుచున్నాడని తలంపజనదు. భగవానుడు దేశ కాల కారణములకు వశుడుగాడు. భేదవిరహితుడై యొక్కమారున ననంతసృష్టియందు లీలారతుడై విరాజిల్లుచున్నాడు. ఒకదారమునకు నరుసగ కొంతవర కొకరంగును, మరికొంతమేర దనుక మరియొకరంగును, దానితర్వాత యింకొకరంగును పూసినయెడల ప్రతిరంగునకును హద్దగన్నడుచుండును. కాని యాహద్దవలన సూత్రముయొక్క చివర నిర్ణయముగాదు. ఈవిధముగ బ్రహ్మముయొక్క వివిధసృష్టిని గాంచి బ్రహ్మమును ఖండమని తలంపరాదు. ఆతడు ప్రతి యాధారమందునను ననుప్రవిష్టుడై యున్నాడు. అనగా జడభావమున నున్నాడని తలంపజనదు. సర్వత్ర సర్వభూతములయందు, భగవానుని చిద్రూపమువిరాజిల్లుచున్నది. భగవానుడు సచ్చిదానందమయును. విజ్ఞానము, మనస్సు, ప్రాణము, శరీరమనువానిని భగవానుడు సృష్టించియున్నాడు. “ఈశావాస్య మిదం సర్వం

యత్కింఞ్చ జగత్యాం జగత్” సమస్తపృథ్వీయు, ప్రకృతియంతర్గతమగు ప్రత్యేకపదార్థమును, భగవానుడు చుటకు నిర్మింపబడియున్నది.

చేతనాచేతనములయందు శ్రీహరిని దర్శించిన మాత్రమున పూర్తి కాదు. జగత్తునందలి సమస్తఘటనలు భగవానుడని యెరుంగవలయును. మానవుని తరళమస్తిష్కమందు విరామములేక నడచు చింతాప్రవాము భగవానుడు. మనోచిత్తములయను భూతియు, ప్రాణము యొక్క ప్రబలవాసనయు, జగత్తునందలి కలువిధకార్యములు మొదలగునన్నియు భగవానుడు. అతడు గానిదేదియు లేదు. భాష, భావము, ప్రేమ, కోత, పుణ్యము, సాపము మొదలగునన్నియు భగవానుడు. మానవుడింతవరకు చెలిసికొన్నది, చెలిసికొనజాలకున్నది గూడ భగవానుడు.

“సర్వో హ్యేత ప్రభుహ్మ” అనుభావమున సంచరించు సాధకుడు చేయవలసిన కార్యములగుర్చి చెప్పుచున్నాను. ప్రధమమున జీవితమందలి సమస్తకార్యములఫలమును శ్రీభగవానునకు సమర్పింప బ్రయత్నింపవలయును. రెండవది కర్మనుగూడ భగవానుని పదకములములయందు దర్శింపవలయును. ఏలయన కర్మనుచేయు

వాడు భగవానుడు. దానిఫలము ననుభవించువాడు భగవానుడు. కావున సాధకుడు భగవానునకు యంత్రము. యంత్రమునకు కర్మస్పృహ యుండునా? యంత్రమువలన సంసిద్ధమయినదాని ఫలమును యంత్రమును భవించునా? కర్మను చేయుచున్న భగవానుడే కర్మఫలము ననుభవింపుచున్నాడు. కావున మనకు కర్తృత్వాభిమాన మెందుకు? కర్మఫలమును భగవచ్చరణములయందుత్సర్గ మొనర్చుట వలన, ఫల విముఖులముగావలయుననుమాటలేదు. ఏదోయొక లక్ష్యమున కభీముఖుడవై నిర్గమింపగూడదని తలంపరాదు. ఇట్టి భావముదయించిన యెడల మనకు కర్తృత్వాభిమానముదొలంగలేదని యెరుంగవలయును. మరియు భగవానునకు సంపూర్ణముగ నాత్మార్పణము చేయలేదని గ్రహింపవలయును. ఏలయన భగవచ్చరణములయందు సర్వస్వమర్పించి వైరాగ్యము నవలంబింపవలయునని తోచుటకు కారణమేమి? సర్వస్వమర్పించిన పిమ్మట చేయుట చేయకుండుట యనునది భగవదిచ్ఛయై యున్నది. మనయిచ్ఛ, అభిప్రాయము, భారణ, మొదలగునవి యెట్లుండవలయునను విషయము మనకనావశ్యము. కర్తవ్య కర్తవ్యములు, మంచిచెడుగుల విచారణభార

మును భగవత్పదముల యందర్పించుము. ఆతడేది యొన
 చ్చిన యదియే యావశ్యకమగును. కాని యది యనావ
 శ్యకమని తోచినను, దానిని యావశ్యకమని దృఢచిత్త
 మున దలంపుచుండ వలయును. మనధారణ యందది
 యన్యాయమైనను భగవానుడు గలిగించుటవలన కర్త
 వ్యమని నమ్ముము. ఈవిధముగ కర్తవ్యకార్యములను
 జేయుచుండవలయును. కాని ఫలముతోడమనకణుమాత్ర
 మైనను సంబంధములేదు. మరియు నావిషయమందు
 లక్ష్యముంచుట వలన బ్రయోజనము లేదు. మనము
 కోరుదానిని, ఇచ్చయించు దానిని దూరమొనర్చు కొన
 వలయును. భగవానుడు కోరుదానిని, భగవదిచ్చను
 గ్రహించుటకు బ్రయత్నింప వలయును. మనము బుద్ధిని
 విశ్వసింపరాదు. వాసనా సముదాయమునకు జలాంజలిని
 యిడవలయును. అర్జునునిబోలి సమస్తవిధ యతీతసంస్కా
 రముల యాకర్షణను పదతాడనంబొనర్చుకొని, శ్రీకృష్ణుని
 యాజేశానుసారము కర్తవ్యకర్మయందు ద్రగ్గేసరులము
 గావలయును. భగవదిచ్చలేని కార్యమేదియు జగత్తు
 నందు జరుగదని నమ్ముము. సుఖాంతేకరణమున సకల
 కర్మలను, కర్మఫలమును, భగవానునకర్పించి నిర్ద్వంద్వ
 చగుము. అప్పుడు జీవితమందు కర్తవ్యకార్యములు నర

వేరుచుండుటను గాంచగలవు. అహంకార మున్నంత
వరకును, జీవితమందలి యనేకకార్యము లప్రియములుగ
దోచుచుండును. నిరానందమును గలిగింపుచుండును.
కానికర్మను, కర్మఫలమును బరిత్యజించినప్పు డానంద
నిరానందములతోడ బనియేమున్నది? భగవానుడు మన
జీవితమం దేవిధముగ క్రిడింపదలచిన నట్లుక్రిడించును.
ఈభావము స్థిరమైనప్పుడు సాధనప్రారంభ మైనదని
యొంచవలయును. మనమొనర్చు కార్యముల శుభాశుభ
ములగూర్చి విచారించుటవలన లాభమేమి? మహాజ్ఞాన
యుక్తమగు శక్తి సమస్తపృథ్విని నడిపింపుచున్నది.
కావున నాశక్తి మనతోడ పరామర్శమైనది మనజీవిత
మందు క్రిడింపవలసిన యావశ్యకతలేదు. భగవానుడే
మనకార్యములకు ద్రష్ట. కావున మనము ముక్తులము;
సిద్ధులము; సదానందులము.

మన మనేక సమయములయందు కర్తవ్య కార్యా
లొచనయందు మునిగి, ద్వంద్వములయందు దగుల్కొం
దుము. ఆత్మార్పణము సుసిద్ధమైనయెడల, సాధనకు
వేరుయొచన యుండదు. కానిసాధనకు పూర్వమనేక
జిజ్ఞాస విషయము లుండును. ఇంగ్లీషునందు కర్తవ్య
కార్యములను (duty) డ్యూటీ యని యందురు. డ్యూటీ

యననేమి? వివేకబుద్ధికి సంబంధించిన నీతికిని, న్యాయమునకును తోడగు దానిని చేయుటను కర్తవ్యమందురు. సంఘమునకును, జాతికిని, దేశాభివృద్ధికిని సంబంధించిన, కార్యముల నెనర్చుచుండుటను కర్తవ్యమందురు. ఇట్టి యాదర్శాను సారముగ నడచుచుండువారి జీవిత మున్నతిని బొందును. వారు జగత్తునందు సన్మార్గులు, దేశాభిమానులను కీర్తిని నార్జించు కొందురు. కాని యనేకులు వ్యక్తిగత జీవనోన్నతి నాసించుటవలనను, స్వజాత్యభివృద్ధిని గోరుచుండుట వలనను విశిష్ట ధర్మానుశాసనమందు చిక్కుకొని నిర్జీవప్రతిమ లగుచుండురు. జీవనమందలి యశుద్ధ సంస్కారముల యహంకారముయొక్కయు, వాసనయొక్కయు, భీజములు హృదయమందు గుప్తముగ నుంచునప్పుడు, ఉన్నత కార్యములయందు సంబంధము గలిగించు కొనుట వలన బ్రయోజనంబేమి? మానవులవలన నుత్తమపురుషుడనని యనిపింనుకొనవచ్చును. కాని యందువలన యోగోద్దేశ్యము నెరవేరదు; పరిపూర్ణ జీవనము లభింపదు; తపోసిద్ధి గలుగదు. ఏలయన అప్పుడు కోరిక యొకవిధమగు ఫలాకాంక్షను పీడి మరియొకవిధమగు ఫలాకాంక్షతోడ తల్లడిల్లును. మానవుడే మధుర ఫలాశతోడ యత్యంత ప్రయా

సకు లోనగును. పూర్వముకంటెను సత్యధిక యుత్తే
జమున నున్మత్తుడగును. ఆశాభంగ మయినప్పుడు
హృదయవేదనను బొందుచు తీవ్రవిషాదమువలన నవస
న్నుడై యకర్మణ్యుడగును. “నేను సత్యమని నమ్ము
దానిని చేసితిరుదును” అను నమ్మకమున చేయుకార్య
ములును, వాని యుత్తేజమును భయగరముగ నుం
డును. వీరికోధమద్భుతము. అహంకారము దృఢమై
యణుమాత్రమైనను చలింపదు. వీరికి భగవద్విధానము
ప్రశ్నమైనను కన్నె త్తిచూడరు. ఇట్టివారికి కార్యవిఫల
విచారము గలుగనియెడల దుర్జయ కర్తృత్వాభిమాన
ము వీరిని రాజసిక కర్మయందు నియుక్తమొనర్చి వృథా
క్లేశములు, ద్వంద్వభోగముల ననుభవించునట్లు చేయు
చుండును. అందువలన వారెప్పుడును త్రిగుణాతీతులై
విశ్వేశ్వరుని యపారానందము ననుభవింప జాలరు.
మరియు త్రిగుణములకు దాసానదాసులై బ్రవర్తింపు
చుందురు.

౮

కురుక్షేత్ర సంగ్రామమందర్జునుని పార్శ్వమగుదు
శ్రీకృష్ణభగవానుడుండెను. కాని యర్జునుడు న్యక్తిగత
ధర్మమునకును, సమాజిక విధానమునకును వశపర్తియై,

ధర్మయుద్ధ మొనర్చుటకు విరక్తిని గనుపరచెను. అప్పుడు శ్రీకృష్ణభగవానుడు మముక్షులకొరకు శాస్త్రమును, ముక్తపురుషులకొరకు త్యాగమును లక్ష్యముగజూపించెను. భగవచ్చరణములయందు కర్మఫల సమర్పణము పూర్ణత్యాగముకాదు. కర్తార్పణమే సంపూర్ణత్యాగము.

బద్ధావస్థయందు స్త్రీపురుషులు ముక్తినిగోరుచు భగవత్కరుణ కెదురుచూచుచుందురు. వారికొరకు భగవానుడు శాస్త్రములయందు నిర్దేశించిన లక్ష్యమిది. వ్యక్తిగత జీవితమందలి ఆశ, ఆకాంక్షలును, బుద్ధివివేచనలును, యుక్తితర్కములును, ఆన్లదవిషాదములు మొదలగు పలువిధ యహంకారములకు వెలుపలనుండు, దివ్య విధానమున కనువర్తులై, జీవననౌకెను సజిపించుకొనుచుండవలయును. అట్టివాడు “సంయమి, స్థితధి” యగుట యేకాక, సాత్త్వికాహంకారమును నిరసన మొనర్చుకొని ముక్తులగుటకు కోరుమానవులను సంసిద్ధ మొనర్చుచుండును. మానవుని యహంకారమునకును, సర్వవిధ సంకీర్ణస్వార్థపరత్వములకు వెలుపలనుండు నీశాస్త్రీయవిధానము, మానవుని జీవితమును, పరిపూర్ణ మొనర్పజాలదు.

ఈశాస్త్రము ప్రాచీన యుగమందు ధర్మముగ

నుండెను. మానవుని యాధ్యాత్మిక జ్ఞానము మీదనే యది ప్రతిష్ఠింప బడినది. దీనికి బునాది జగత్సంబంధమగు దివ్యనియమములు. ఈశాస్త్రానుసారము జీవనమును గడుపుమానవుడు, ఆత్మ తత్వము నుపలభి నెందుచుండెను. స్వీయస్వభావానుసారముగ తననుదాను నిర్మించు కొనుచుండెను. కాలము గడచినకొలదిని నీయుత్తమ వైదికధర్మము స్మృతివిధానముగ బరిణమించెను. వేదోక్త చాతుర్వర్యానుసారముగ మానవజాతిని విభక్తమునర్చి, స్మృతి వేదములయందుజెప్ప గమ్యస్థానమును నిర్దేశింప జూచ్చెను. కాని స్మృతి విధానము, వైదికధర్మమువంటి సూక్ష్మవిధానముకాదు. అయినను స్మృతి స్థూలముగ మనుష్యజాతికి ముక్తిమార్గమును జూపింపుచుండెను. కలియుగము వచ్చినది. నేడు సర్వోత్తమమగు శాస్త్రనీతి, మానవుని స్వాభావికయాచార విచారములకును, సమాజీకవ్యవహారములకును, కొంత యున్నతస్థాన మందున్నది. ఇప్పుడు కాలకర్మవశమున శాస్త్రమున కర్థముమారినది. దీనిని యార్యఋషి ప్రచారితమగు వైదికధర్మమని చెప్పుటకు వీలులేదు. ఏమియు లేకుండుటకంటె యీయున్నదానివలన నెక్కింత మేలుగలదనుట నిక్కువము. మానవుడు వాసనా పరవశుడై స్వేచ్ఛాచారియగుట

కంటె, లోకాచారము ననుసరించి నడచుట కొంతవరకు శ్రేయస్కరముగదా ? ఇందువలన మానవుని దురహంకారము కొంతవరకు ప్రశమితమగును. కానియిట్టి విధానమునకు శక్తిలేనప్పుడును, ముక్తిపథమును నిర్దేశింపజాలనప్పుడును, నిదిమానవునకొక బంధనవిశేషము మాలేమగును. అయినను వర్తమానమందజ్ఞులకు శాస్త్రవిధిలోడ బ్రయోజనము గలదు. ధార్మికులమనియు, సంస్కారులమనియు, స్వమత మభ్యంతరమును గర్వమున మునింగియుండు, దాంభికజనుల హస్తము దున్నతశాస్త్రవిధులు, సరిగ వ్యవహరింప బడుటలేదు. సరిగ శాస్త్రము నవలంబించి నడచినయెడల, నది ముక్తిపథమునకు మిక్కిలిగ దోడ్పడును. శాస్త్రమే శబ్దబ్రహ్మము.

ఎవడు భగవద్దర్శనములయం దాత్మోత్సర్గమున ర్చునో, ఆత్మను నిత్యముక్తమని గ్రహించునో, శరీరప్రాణములను, కర్మను, కర్మఫలమును భగవానుని కర్పించి ముక్తసాధకుడగు చున్నాడో, వాడుద్యోగపర్వమందుండుట. కిచ్చగింపడు. శాస్త్ర విధానమునకు బంధింపబడడు. సర్వోత్కృష్టమగు శాస్త్రవిధుల పరిసరముల నతిక్రమించి సర్వకర్మలయందునను, సర్వావస్థలయందునను, ఆనందమును ననుభవింపుచుండును. ఇట్టివారలే ముక్తు.

లు. భగవత్పదములయందు సర్వస్వమర్పించు వారలకు బంధనము లెక్కడవి ?

శ్రీకృష్ణుని చరణముల యందు కర్మనుగూడ నర్పించు వలయుననిన యర్థమేమి ? ప్రకృతిని యుపలబ్ధి నొందవలయును. మన సమస్త కార్యములను భగవదాదేశము వలన ప్రకృతి యొనర్చుచున్నదను భారణ సుస్థిరముగ నుండవలయును. భగవానుడే మనస్వభావమందుండి కర్మను నిర్ణయింపుచున్నాడను జ్ఞానము మనహృదయమందు సుస్థిరముగ నాటుకొను నప్పటినుండియు, సకల కర్మలకు నియంతభగవానుడనియు, మనకేమియు, సంబంధములేదనియు గ్రహింతుము. అప్పుడు మనకే కర్మకును జవాబుదారి యుండదు. కర్మబంధనమందు దగుల్కొనవలసిన యావశ్యకత యుండదు. భగవాను డొనర్చు కార్యముల కాలక్షేపవారికిని జవాబు చెప్పవలసిన పని లేదు. ఏలయన ఆతడు సర్వమయుడగుకర్త; సచ్చిదానందమయుడు.

శాస్త్రవిధి ననుసరించి నడచుచుండు సాధక బృందముయొక్క కర్మయు, స్వభావ నియతియు, ప్రకృతి వలన మశ్వేంఖలమై యుండును. అందువలన దానిని భర్మమను చున్నాము. మనకర్మ యందుగూడ స్వభావ

నియతియున్నది. కాని యాస్వభావ నియతి యంత్రస్వ
రూపము. అద్వితీయభగవానునివలన నియమితమును, మనం
యతమునై నడిపింపబడుచున్నది. ఖండసంస్కారముల
వలన నాక్రమింపబడియుండు మనమిట్టి యుత్కృష్ట జ్ఞాన
ముతోడ నెల్లప్పుడుండుట సహజముకాదు; సంధనము
నుగాదు. కాని యీక్రింద వివరించిన యనన్త త్రయము
ననుసరించి, మన మతీశ్రీధుముగ నిట్టి యజ్ఞానమును
బొందగలము. పరధమమున “త్వయా హృషీ కేశ
హృదిస్థితేన యథానియుక్తో స్మితథా కరోమి” ఈమంత్ర
మువలన ప్రబుద్ధులమై యుండవలయును. సకలావస్థల
యందును “ఓహృషీ కేశుడా? నాహృద్దేశమందుండి
దేనిని చేయించిన దానిని చేయుచుండును.” అనువిష
యమును మనస్సు నందుంచుకొనవలయును. శయన,
భోజన, భ్రమణ, ప్రసంగ, ఉచ్ఛాస, ప్రశ్నాసలయః
దీమంత్రమును జపింపుచుండి నలయును. ఈవిశ్వాస
ము మనయస్థిమజ్జాగత మైనప్పుడు, మనము సర్వకర్మల
యందునను హృషీ కేశుని నిర్దేశమును గాంచి పరమానం
దమును బొందుచుండుము. ఈసర్వోత్కృష్ట భావము
వలన మనహృదయకమలము వికసించినప్పుడు సాధనా
పథమందలి ద్వితీయసోపానమును జేరుట సులభమగును.

భగవద్గీత యందలి విద్యుత్తుకీ సంచారిణి యగు మహా మంత్రమిది.

“ఈశ్వర స్సర్వభూతానాం హృద్దేశేఽర్జునతిష్ఠతి
భ్రామయన్ సర్వ భూతాని యంత్రా రూఢాని
మాయయా ? ”

“శ్రీభగవానుడు సర్వజీవుల, యంత్ర కరణముందు నివసింపుచు, గుణత్రయ సహయోగమున మాయాకర్తృ కముగ భూతగణమను యంత్రమందుండి నడిపింపుచున్నాడు.” అను మహాభావ ముపలబ్ధి యగును. గుణ త్రియము మనయందు కర్మయొనర్చు విధమును గ్రహింపగలము. మరియు యంత్రరూఢమగు సజనము యంత్ర సహాయమున, నెట్టి స్వభావమున, నడిపింప బడుచున్నదియు చెలిసికొందుము. అప్పుడు సాధకుడు పూర్వమంత్రముయొక్క ‘తథా కరోమి’ యని యనక ‘గుణా వర్తతైవ’ కేను చేయుటలేదు. గుణావళియే నన్ను చేయుచున్నది. ఆగుణత్రియము భగవానునకు చెంది నదని నుడువుదుము. ఈయవస్థయందు విశేషవిపత్తులు గలుగును. గుణాదిజనితకర్మను బ్రతికింప చాలవియెడల, మన స్వభావ జనితమగు దారుణయశుద్ధత బ్రకాశింపును. అప్పుడు కల్పిత పాపపుణ్యముల జ్ఞానము మన

లను పీల్చి పిప్పిచేయుచుండును. పాప పంకిలమందా
నిమగ్నులమై రోదనము చేయవలసివచ్చును. పూర్వజన్మ
సంస్కారములవలన గలుగునేదియో యొక పుణ్యకర్మ
మొనర్చునప్పుడు హర్షానందములవలన నాక్రమింపబడు
దుము. కావున సీఘ్రితయందాత్మ సమర్పణయోగిని
స్మరింపు చుండవలయును. భగవానుని పదపద్మముల
యందు సర్వస్వమర్పించు ముహూర్తమునుండియు, జీవిత
కార్యముల నన్నిటిని భగవాను డొనర్చుచుండును.
మరియు మన జీవితమును కైకొని పాపపుణ్యముల లీల
యొనర్చుచుండును. కాని మనకాలీలయందాసక్తి
యుండజనదు. మనోప్రాణ శరీరములను యంత్రమంద
ధిష్టించి, భగవానుడేవిధముగ నాడించిన నట్లు నృత్యము
చేయుచుండుము. అప్పుడు మనకు పాపపుణ్యముల
తోడ సంబంధ మేమున్నది? జగద్రక్షకుడగు భగవా
నుడు, “నమేభక్త వినశ్యతి”. నాభక్తునకు నాశనము
లేదు. “ప్రతిజానే” అని ప్రతిజ్ఞ చేయుచున్నాడు. కావున
నోనవీనయుగ సాధకులారా? రండు. క్రిష్ణుష్ట భగవా
నుడు కురుక్షేత్ర సంగ్రామమును భవిష్యత్ చార్మతవర్ష
మహాత్మర వికాసము కొరకు ప్రచార మొనర్చిన మహా
మంత్రమును స్మరింపుచు నూతనయుగ మాహాన్వంతము.

౯

యోగముయొక్క ద్వితీయ పోషానమును దాటిన
పిమ్మట తృతీయ పోషానమును జేరుదుము. పరిపూర్ణ
ముగ భగవదుపలబ్ధియైనను, లేక భగవత్కరుణగలిగినను
తృతీయపోషానమును జేరగలము. పురుషునితోడ సంయు
క్తమై స్వతంత్రులమైన మాత్రమున బ్రహ్మజనము
లేడు. త్రిగుణాతీతులము గావలయును. గుణసంయోగము
వలన ప్రకృతి లీలలొనర్చుచున్నది. కావున ప్రకృతిని
తీర్గుణములనుండి విముక్తి నొందింపవలయును.

సత్త్వము, రజస్సు, తమస్సు, అనిగుణములు త్రివి
ధములు. సత్త్వము విశుద్ధప్రకాశమందు విలీనమగును.
అనగా ప్రకృతి విశుద్ధమును, ముక్తమును, అనంతము
నగు నాత్మచైతన్య మందుండును. రజస్సు విశుద్ధ తప
స్వరూపమగును. అనగా ప్రకృతి మహత్తరమగు భగవ
చ్ఛక్తియొక్క ప్రవాహమగును. మరియు నది మనయి
ద్రుయములయందు దివ్యజ్యోతి రూపమున పొంగిపారలు
చుండును. తమస్సు, శమముగను, శాంతిగను మారును.
అప్పుడు ప్రకృతి యనిర్వచనీయ శాంతితోగూడియుండు
మన యింద్రియములయందు స్థిరనివాస మేర్పరచు
కొనును.

అప్పుడు భాగవత జ్ఞానము జీవుని యందు కర్మ రూపమున స్వతస్సిద్ధముగ బ్రకాశించును. కావున భగవద్విచ్ఛకును దీనికిని భేదముండదు. కాని యాధారములు అపరిశుద్ధముగను, అపరిణతావస్థ యందుండినప్పుడు, భగవద్విచ్ఛ గుణయుక్తమై ప్రకాశింప దలచినయెడల, గుణత్రయము పరిపూర్ణముగ బ్రకాశింప జాలదు. అందువలన వికృతాకారమును దాల్చును. ఆధారములు విశుద్ధమైనయెడల సత్త్వరజస్తమోగుణములు, ప్రకాశముగను, తపస్సుగను, శమముగను, మారి మానవుని దేవునిగ బరిణమింప జేయును. అప్పుడ నంతప్రకాశమును, విపులశక్తియు, అసాధారణ ధైర్యమును గలుగును.

మనకిట్టి స్థితి లభించి నప్పుడొక మహాశక్తి మన యందుండి, మన కొరకు జింతింపుచుండును; కార్యముల జేయుచుండును. మన యాధారములయం దా శక్తి నివసింప జూచ్చిన యెడల, నది మనశక్తికాదని తెలిసికొందుము. ఆ దేవశక్తియే మనసమస్తేంద్రియములను నడిపింపుచుండును. ఆయనంతశక్తి బుద్ధిద్వారమున చింతింపుచు, హృదయముతోడ ననుభవింపుచు, దేహముతోడ కర్మ సునర్పుచుండును. వానిని మన ముపభోగించెదము. కాని దానిచేత మనము బంధింపబడము. మరియు దానిమీద

మనయధికార ముండదు. “కర్మాణి ప్రతిశీయంతే” అప్పుడు మనకు ప్రత్యేక కార్యమనునది యుండదు. తామరాకునందలి నీటిబొట్టు జారిపడినయెడల నాయా కునందు దానిగుర్తుగూడ నుండదుగదా? అటులనే మన కప్పు డేవిధమగు కర్మసంస్కారము లంటవు. సముద్ర మందు తరంగములు బుట్టుచుండును. తిరిగి లయమగు చుండును. కాని యాగుర్తులు సముద్ర మందంకితములై యుండునా? అటులనే మనజీవితమందు కర్మతరంగములు బుట్టుచు విలీన మగుచుండును. కాని వానిచిహ్నములు గూడ మనస్సును స్పర్శింపజాలవు. అప్పుడు దేహమనో ప్రాణములు మొదలగు నవన్నియు భగవానునకు సంబంధించిన వగును. మరియు మనము కేంద్రముగమాత్ర ముండుము. భగవానుని సచ్చిదానందలీల సాంగిపార లుచు మనమీదనుండి బ్రవహింపు చుండును.

ఈస్థితి యందు “తచ్చిత్త” ముగ నుండ వలయును. సమస్తమును భగవద్భిత్త మొనర్చిన యెడల యట్టిస్థితి గలుగును. భగవద్గీతయందు భగవాను డిట్లు చెప్పుచున్నాడు. “యస్య నాహం కృతోభావో బుద్ధి ర్యస్య నలిప్యతే” అహంకార వివర్జితుని బుద్ధి యేభావముచేతను లిప్తముకాదు. దీనినే సర్వకర్మ సమ

ర్పణ మందురు. అందువలననే శ్రీకృష్ణ భగవానుడిట్లు చెప్పియున్నాడు.

“మయి సర్వాణి కర్మాణి సంస్మృత్యా భ్యాత్మ చేతనా ।

నిరాశీర్నిర్మమో భూత్వా యుద్ధ్యస్వ విగత జ్వరః॥

నాకు సమస్త కర్మల నర్పించి, యంతర్యామి యధీనుడనై కర్మమైనట్లు చున్నానను జ్ఞాన విశ్వాసము లతోడ, ఆభ్యాత్మ యోగద్వారమున, మమత్వ శూన్యమునై యుద్ధ మొనర్చుము. అప్పుడాత్మకు వ్యాధిస్వరూప మగు శోకము తొలంగును.

ఇట్టి పూర్ణముక్తి బొందగోరినయెడల నిస్పృహులమును, నిర్ద్వంద్వులమును, నిర్వికారులమును గావలయును. ఉచ్చస్థిచములు, మంచిచెడుగులు, పాపపుణ్యములను ద్వంద్వ సంస్కారములను, లోభమును, అహంకారమును నెక్కమారుగ బరిత్యజింప వలయును. ఈమూడును ఆత్మ సమర్పణ యోగమునకు ప్రబల శత్రువులు.

మనము నిర్ద్వంద్వుల మైనయెడల, నిస్పృహులము కాగలము. ద్వంద్వాతీతావస్థ లభించినగాని, నిస్పృహుడగుటకు వీలులేదు. ప్రతిద్వంద్వమును మనస్సునందు బ్రవేశించి తల్లడిల్ల జేయుచుండును. స్వభావసిద్ధముగ

మనస్సు రాగద్వేషయక్తమై యుండును. అందువలన నేదియోయొక వస్తువునం దాసక్తియు, మరికొన్ని వస్తువులయం దసహ్యముండును. కావున నీద్వంద్వావస్థను మూడు భాగములుగ విభజింపనగును. దేహ సంయోగము వలన మనస్సునందు బ్రవేశించు తుదతత్త్వములు, శీతగ్రీష్మములు, శ్రమవిశ్రాంతిలు మొదలగునవి యధమ ద్వంద్వములు. ప్రాణాకాంక్ష వలనను, మానసికానుభవము వలనను బుట్టుచుండు, జయ పరాజయములు, విఫల సఫలములు, సాభాగ్య దుర్భాగ్యములు, సుఖ దుఃఖములు, శాంతియశాంతిలు మొదలగునవి మధ్యమ ద్వంద్వములు. బుద్ధిసహాయమున మనస్సునం దుదయింపుచుండు సాపక్ష్యాములు, సత్యాసత్యములు మొదలగునవి యత్తమ ద్వంద్వములు జ్ఞానసహాయమున నీద్వంద్వముల నన్నిటిని నశింప జేసికొన వచ్చును.

“ ఒక్క భగవానుడు తప్ప మరివేరు వస్తువులేదు. సమస్త వస్తువులయందును, సర్వకర్మలయందును, భగవానుడు విరాజిల్లుచున్నాడు ”. అనుజ్ఞానము నిరంతరముండవలయును. కాని యట్టి జ్ఞానసహాయమున వస్తునిచయమునందు పరస్పర సంబంధము గన్పడుటెట్లు? లీలామయుని యుద్దేశ్య సాధనకొరకు విచిత్రమును, విష

రీతమునగు మూర్తులు వికసింపుచుండును. కాని వాని యందే విధమగు భేదమును లేదు.

భక్తివలనగూడ మనము నిర్ద్వంద్వలము గావచ్చును. జగత్తునందలి సమస్త వస్తువులును, ఘటనలును, అవస్థలును ప్రేమ మయుని యిచ్చాను సారము బుట్టుచున్నవి. అందువలన మనమా సమస్తమును పరమానందమున గైకొనవలయును. సర్వభూతముల యందును భగవానుని సందర్శింపు చుండువాడు, సమస్త ద్వంద్వములను సమత్వమున జూచు ననుటయే దాశ్చర్యమేమున్నది ?

కర్మవలనగూడ మనము ద్వంద్వతీతావస్థను పొందవచ్చును. సమస్త కర్మలను భగవానున కర్పించి నప్పుడు, సుఖదుఃఖములు, మానాభిమానములను నవి యెట్లుండును ? అప్పుడు మనకర్మయు భోగమును భగవానున కుపభోగ్య మగును. భగవానుని సృష్టియందు మనకు నిరానందము గలిగినయెడల, మనము సంపూర్ణముగ నాత్మసమర్పణమును చేయలేదని గ్రహింప వలయును. ఈవిధముగ జ్ఞాన భక్తి కర్మలతోడ, నాత్మ సమర్పణ సంకల్పము దృఢమైనయెడల మనము సాధ్యమును జేరగలము.

మనల నిర్లిప్తులుగ నుండనీ యనిది అహంకారము. జగత్తునందు మనము పలువిషయములతోడ సంబంధము గలిగి యున్నాము. వాని యొత్తిడివలన మనస్సునందు పలువిధ భావము లుద్భవిల్లు చున్నవి. ఆభావములనే ద్వంద్వములందురు. మనమీద్వంద్వములను ఇనుపగొలుసులచేత బంధింపబడి సుఖదుఃఖములు, శోకమోహములు మొదలగు వానితోడ కాలముగడుపుచుందుము. మన జీవితమందును, సాధనయందును, అహంకారలీల వెల్లడి యగుచున్నది. ఇది గుణభేదమువలన సత్వ రజ త్తమో గుణములని మూడువిధములు.

వాసనయే, రాజసిక అహంకారమునకు, ప్రధాన కారణము. ఇది యెప్పుడును మనల నాశ్రయించి యుండును. మరియు నిది కర్మకును, కర్మ ఫలమునకును వెనుకనుండి మనలను పీల్చి పిప్పిచేయు చుండును. ఈబంధన విముక్తి గావలయుననిన “మాకర్మ ఫలహేతుర్యః” అను భగవద్గీతా వాక్యమును స్మరణయందుంచుకొన వలయును. కర్మనుగూడ భగవానున కర్పింపవలయును.

చార్వల్యము తామసిక అహంకారమునకు మూ

లస్తంభము. ఇది మనలనెప్పుడును, సోమరులుగను, క్రియా రహితులుగను, నిరాశులుగను, జేయుచుండును. దీని ప్రభావమున మనము హతబుద్ధులమును, తేజోరహితులమును, హతాశులమును నగుచుందుము. ఇందు వలన నే కార్యము నొనర్చుట కుత్సాహ ముండదు. అత్యంత సామాన్య కార్యమొనర్చుటకుగూడ భయము గలుగును. అసారముగ జీవితమును గడపుచు సంతోష విహీనులమై, యేకార్య మొనర్చుటకును శక్తి లేక, జీవచ్ఛవములుగ బడియుండుము. ఇట్టి జడత్వము నుండి దప్పించుకొనవలయు ననిన “మాతే సంగోర్వ కర్మణి” “కర్మను నెనర్పసి ప్రృత్తి యెప్పుడును గలుగకుండును గాత” అను భగవద్గీత వాణిని యెప్పుడును స్మరింపు చుండవలయును. “యోగస్థః కురుకర్మాణి” సర్వదా యోగమందుండి కర్మనెనర్చుచుండ వలయును. “సిద్ధ్యాసిద్ధ్యోఃసమోభూత్వాసమత్వంయోగఉచ్యతే”

సిద్ధించినను, సిద్ధింప కుండినను, సమత్వము గలిగి యుండుటను యోగమందురు. ముందుకేగ గలిగితిని, లేక క్రమముగ వనుక బడితిననియు, కర్మవలన మేలు గలిగినది, లేకకీడుగలిగినదనియు, సిద్ధిలభించినది, లేక విఫలమనోరథుడ నై తిననియు దలంచుటకు నీకథికారము

లేదు. “సంగంత్యక్త్వా” ఆసక్తినివీడి కర్మనైనప్పుడు” అను విధమున కర్మనైనప్పుడయే, యీశ్వరాదేశమును విశ్వాసమును, దృఢపరచుకొనవలయును. మరియు భగవదాదేశమువలన కర్మనొనర్చుచున్నాను. కావున నేను నర్చుకార్యములం దెట్టి యడ్డంకులు గలిగినను వెనుదీయనను దీక్ష యొడ వలయును, ప్రభులచిత్తమున “దుఃఖేష్వనుద్విగ్న మానాః సుఖేషు విగతస్పృహః” దుఃఖమువలన మనస్సు క్షోభింపక, సుఖములన సంతసింపక, అవికల చిత్తమున కర్మచేయు చుండవలయును. “అనిర్విణ్ణ చేతసా” సాత్త్విక అహంకారము దృఢమైనది. అందువలన జ్ఞానానందములచేత సాధకుడు బంధింపబడును. అర్జునుడు రణరంగమునందు బ్రవేశించి, యుధయసేనల యందుండు బంధుమిత్రులగాంచి, గాండివమునువీడి, శ్రీకృష్ణభగవానుని బ్రశ్నించిన పశ్నలు యుక్తియుక్తములుగావని నుడువుటకు వీలులేదు. కులక్షయము వలన గలుగు మహాపాపమందు దగుల్కొని రాజ్యసుఖ మనుభవింప దలచుట యధర్మమని యర్జునునకు దోచెను.

“గుహాన హత్వాహి మహానుభావాన్ ।

క్రేయశ్చర్తుం భైత్య మపీహ లోకే ।

హత్వాఽర్థ కామాంస్తు గురూనిహైవ ।

భుంజ్జీయ భోగాన్ రుధిరపిద్దిగ్ధాన్ ॥ *

“మహాను భావులును నాకు గురువులునైన భీష్మ ద్రోణాదులను జంపుటచేత లభించెడి భోగముల ననుభవించుట కంటఁను, వారిని జంపక భిక్షమెత్తుకొనుట యైనను మేలు. వారు విరక్తులు గారు. మనవలెనే భోగములయందు మిక్కిలి యాసక్తి గలిగి యున్నారు. అట్టివారిని జంపి వారిభోగముల ననుభవింపు వపుడెల్ల నవినెత్తుట తడసినయాగురువులను జ్ఞప్తికి దెచ్చుటవలన, నవియును నెత్తుట దడసిన వానివలెనే యసహ్యములుగ దోచును. కాని వానివలన ఇహలోక సుఖమును లేదు. వారనుభవింపుచుండిన భోగములనే, వారుండిన తావులయందే గూర్చుండి యెక్లనుభ వింతును” ఈవాక్యములు పార్థుని యుదార హృదయమును దెలుపుచున్నవి. కాని శ్రీకృష్ణ భగవానుడు కులక్షయ కారియగు మహాయుద్ధ మొనర్చుటకు మానవుని నియమించునను విషయము అర్జునుకు దెలియదు.

“యది మామప్రతీకార మశస్త్రం శస్త్రపాణయః

ధార్తరాష్ట్రై రణేహన్యుస్తస్మేక్షేమ తరం భవేత్”

“శస్త్రాస్త్రములు పరిత్యజించి, ప్రతి యుద్ధము

చేయని నన్ను, శత్రు పాణులయిన దుర్యోధనాధులు
యుద్ధమునందు వధించిరేని యదియును నాకు మరింత
క్షేమమేయగును. " అని నుడువుచు అర్జునుడు ఆశ్రమము
లను బరిత్యజించెను.

అప్పుడు శ్రీకృష్ణ భగవానుడు, పార్థుని మోహ-
విదూరినిగ నెనర్చుట కిట్లు నుడివెను. మానవునకు
ఖండధర్మము లభించినంతనే, తాను పూర్ణుడనని తలంచి
సంపూర్ణముగ యోగయుక్తుడు కాజాలడు. కాని యీ
యహం కారము సాత్త్విక అహంకారమే యైనను
అహంకారమే గదా? అందువలన సాత్త్విక అహంకారి
భాగవతకర్మను గూడ తనయోచనాను సారముగ నెనర్చి
గైకొనుటకు బ్రయత్నించును. హితాహితములు, పాప
పుణ్యములు, మంచిచెడుగులు మొదలగునవి, మానవుని
వ్యక్తిగత జీవితమునకు సంబంధించినవి. కాని భగవాను-
నకు ధర్మా ధర్మములులేవు. ఆతడేది యొనర్చిన నదియే
ధర్మము; పుణ్యము; ఆనందము.

సాత్త్విక అహంకారమును దప్పించుకొని, పూర్ణ
యోగమును బొందవలయుననిన, పాపపుణ్యజ్ఞాన వివర్జిత-
త్వమైన " ఉభే నుకృత దుష్కృతే " నుకృత దుష్కృత
ములయందు సమభావమున నుండవలయును. పరబ్రహ్మ

మందు సకలకర్మల నర్పించి “మయిసర్వాణి కర్మాణి
సన్న్యస్యా ధ్యాత్మ చేతసా” యని కర్మపథమున
నశ్శన వలయును. కర్మ యొనర్చునప్పుడు, న్యాయా
న్యాయ జనితమగు సంక్షోభము గలిగినయెడల, అహం
కార మున్నదని గ్రహింపవలయును. భగవాను డేది
యొనర్పదలచిన దానిని నిర్దవ్వంద్యముగ నొనర్చు చుండ
వలయును.

సూతన యోగమార్గమున నిర్గమించు వారలు,
అనగా యాత్మసమర్పణముచేయవలయునను సంకల్పము
మాత్రముండి, భగవానునకు సంపూర్ణముగ సమస్తము
ను నర్పింపజాలని వానికి, గుణత్రయమూడలి వేదియో
యొక అహంకార మడ్డవచ్చుచుండును. ఆత్మసమ
ర్పణ మాత్రమున దీక్షతుడగు రజోగుణ సాధకుడ్కి
దలంచును. “నేనుసాధకుడను. యోగమార్గ మవలంబిం
చితిని, చాలమాదికంఁబెను నేనీమార్గమునముందు కేగితిని.
నేనుభగవానుని కీడకు యుత్కృష్ట యంత్రమై యున్నా
ను.” అను ధారణవలన నహంకారమును నృద్ధిచేసి
కొనుచుండును. మరియు తా నొనర్చుచుండు వాసనాజనిత
కర్మను భగవానుడొనర్చు కర్మయని దలచి, దానినొన
ర్చుటకు బ్రాణపణముగ బ్రయత్నింపు చుండును. పృథి

పద మందునను విఘ్నములు గలుగుచున్నను, ధర్మపథమునం దనేక కంటకము లుండునని దలచి, మిక్కిలి యుత్సాహమున కార్యములొనర్చు చుండును. మరియు నాకార్య నిర్వాహణమునకు భగవానునికంటె నాతనికి మిక్కుటమగు అనురాగమును ఆతురతయు నుండును. కావున రాజసిక అహంకారి తానెనర్చుకార్యములు భగవానుడొనర్చు చున్నాడను భ్రమయం దుండును. కానియవి భగవానుడొనర్చు కార్యములు గావు. అవి కేవలము వానిబుద్ధికి సంబంధించి యున్నవి. అందువలన రాజసిక అహంకారియగు సాధకుడు ఉద్బ్రాహ్మణుడగు చుండును. యోగియెల్లప్పుడు సమస్త పదార్థముల యందు భగవానుడు విరాజిల్లుచుండునను భావమున నుండును. మరియు వ్యక్తిగత స్పృహనువీడి అభ్యంతరమందు నడచుచున్న కర్మయోగు లక్ష్యముంచును. భగవానుడు జ్ఞానజ్యోతిని పృజ్విలింపజేయ నంతవరకును 'జ్ఞానదీపేన భాస్వతా.' అభ్యంతర మందలి యంధత్వమును దొలగింప నంతవరకును, సాధకుడు మోహయుక్తుడై యుండును.

తమోగుణమందు ద్వివిధములగు విషదలు గలవు.

(౧) సాధకుడు " నేనుదుర్బలుడను, పాపిని, బుద్ధిహీనుడను

ను, పనికిమాలినవాడను, మరమమూర్ఖుడను, అధమాధముడను, కావున నాద్వారమున భగవత్కార్యము లెల్లు నెరవేరును." అని దలంచు చుండును. మరియు భగవచ్ఛక్తి యవస్థా విశేషము ననుసరించి యుండునని గాని, 'పంగును' గిరోల్లంఘనమును, మూగను వాచాలునిగను నెనర్పగలశక్తి భగవానునకు గలదని విశ్వసించడు. (౨) సాధకు డొకింత స్వాతంత్ర్య మనుభవింపు చుండును. శాంతికి మారుగ నొకింత తృప్తిని యాస్వాదించును. అందువలన తననావరించి యుండు సమస్త దుఃఖములు దొలంగినట్లనీ, శాంతి గలిగినదని తలంచి, కర్మ జీవనము నుండి మరలి నిరుపద్రవ మగు తృప్తిని బొందుచు, కాలము గడుపు చుండును.

కానిసాధకుడా ? నీవు బ్రహ్మమని యెరుంగుము. కాలీశక్తి నీయందు పనిచేయుచున్నది. కావున సర్వశక్తి యుతుడగు భగవానుని లీలవలన నీకు నిరానంద మేలగును. భగవాను డెట్టి యుత్పాతముల వృద్ధించినను వానిని యుత్పాతములని దలంపకుము. అది భగవదానంద లీలాభి వ్యక్తియని యెరుంగుము. అహంకారమున్నంతకాల మిట్టి యనుభూతి గలుటకు వీలులేదు. కర్మ బంధనములు దొలంగినను మనము కర్మనానర్థి.

దీరవలయును. శ్రీకృష్ణ భగవాను డర్జునునకిట్లు చెప్పి యున్నాడు.

“నమే పార్థాస్తి కర్తవ్యం త్రిషులోకేషు కింశ్చన
నానవాప్త మవాప్తవ్యం వర్తవచ కర్మణి”

ఓయర్జునా ఇందు నాకర్తవ్య మేమియ్యలేదు. ఏల యన త్రిలోకములయందు నాకప్రాప్తమైనదికాని, లేక ప్రాప్తియోగ్యమైనది కాని, కొంచెమైనను లేదు. అయినను నేనుకర్మయందు ప్రవృత్తుడనై యున్నాను.

“లోక సంజ్ఞహ మేవాపి సంపశ్యేత్ కర్తుమర్హసి”

జగద్రక్షణ కొరకు కార్యము లొనర్చుచుండవలయును. మహాదైత్యైర్య వంతమగు నీజగత్తు ప్రకృతి గర్భమునుండి యుద్భవిల్లి యున్నది. కాని యది తిరిగి ప్రకృతియందు విలుప్తము గావలయునను కోరిక భగవానునకు లేదు. కావున నమస్త కర్మలనొనర్చు భగవానునకు మనకర్మనర్హింప వలయును.

“ఉత్సీదే య రి మేలోక సకుర్యాం కర్మచేదహమ్”

నేనుకర్మ నొనర్చుని యెడల నీజగత్తుతయు తమోగునాచ్ఛన్నమై ప్రకృతి గర్భమందు విలుప్త మగును. కర్మను విరమించుటయన, కర్మను భగవానున కర్పించి విముక్తుడగుటయని తలంప జనదు. అట్లు దలంచిన

యెడల మనము తామసికఅహంకారమునకు సర్వస్వమ
ర్పించి జడత్వముయొక్క దృఢశృంఖలములచేత బంధిం
పబడుటయగును. మరియునది జీవితముకాదు; మృత్యువు.
అది స్వర్గముకాదు; నరకము. అదిముక్తికాదు; అనంత
బంధనము.

సాత్వికఅహంకారము సాధకుని మరియుక దిక్కు
నకు లాగును. ఏదియోయొక సాధనపద్ధతి నవలంబించి
ఆసాధనసిద్ధియందు తన్మయుడై యుండునట్లు జేయును.
దయ పరోపకారము మొదలగు వానియందొక శక్తి నా
ర్జించుటకు యోగరతుడగును. మరియు స్వసాధనాను
సారముగ ధర్మ సాధనయందు సంతృప్తుడై యుండును.
సాధకుడు తానుశ్రేయమని తలంచు దానిదిక్కునకు నడ
చుచు, మిగిలిన దిక్కులనుండి దృష్టినిమరలించు కొనును.
కాని సాధన వ్యక్తిగత జీవితము కొరకు గాదు. మరియు
సిద్ధులను గాని, దయ మొదలగు వానినిగాని, సంపాదించు
కొనుటకు గాదు. అట్టి దానిని పూర్ణసిద్ధియని నుచువు
టకు వీలులేదు. ఏలయన మనము యోగదీక్షకు బూర్వ
మే దేనినిగాని భగవానుని కోరమని స్థిర మొనర్చు కొం
టిమి. అందువలన భగవాను షాసంగిన దానిని నిర్వి
కారచిత్తమున గ్రహింతుము. భగవానునకు సర్వస్వ

మర్పించు వానికి లభింపని యానందమేమున్నది ? భగవానుని సమస్తగీతలు ఆనంద తరంగములు. అందువలన భగవానుడు మనజీవితముతోడ నేవిధముగ కీడించినను నది యంతయు నానందమే కదా ?

సాత్త్విక అహంకారమువలన సిద్ధులు గలుగును. కాని పూర్ణయోగి సాత్త్విక అహంకారమును గూడ వీడవలయును. ముక్తి, నిర్వాణము మొదలగు సర్వోత్తమ లక్షణముల యందుగూడ సాధకున కాసక్తి యుండజనదు. కేవలము నిరవచ్ఛిన్న భావమున సాధకుడు భగవానుని భగవద్గీతలను గాంచుచుండవలయును. త్రిగుణాతీతుడగు సాధకుడు భగవద్గీతయందు చెప్పబడిన లక్ష్యమువకు మూర్ఖుడై యానందము ననుభవించుచుండును.

(౧౧)

ఆత్మ సమర్పణ యోగమందు మూడు సోపానములు గలవు. అందు ఆత్మసమర్పణ సంకల్పము ప్రథమ సోపానము. ఆధారముల కతీతుడై విజ్ఞానకోశమందుండుట 'ద్వితీయ సోపానము. సర్వభూతముల యందును, సర్వావస్థల యందును, భగవానుని సందర్శించుట తృతీయ సోపానము.

సాధకుడు తన సర్వస్వమును, సమస్త కర్మలను

వాని వలన గలుగు ఫలసముదాయమును, భగవానుని పద
శుద్ధముల యందర్పింప వలయును. అప్పుడు జీవితము
నందెట్టి కర్మ బ్రవహింపు చున్నను, కర్తృత్వాభిమాన
ముండదు. మరియు కర్మజనిత ఫలమున కధికారినను
జ్ఞానముగూడ నుండదు. ఈవిధముగ సమస్త బంధనముల
నుండి విముక్తుడైనప్పుడు సాధకుని స్వభావము, అత్యు
యోక్త విమలానందమును ననుభవించును. ఇదియే
జీవుని సిద్ధావస్థ. “నిత్యము క్తస్వభావవాన్”

“దేహము, ప్రాణము, మనస్సు, బుద్ధి, మొదలగు
నవి నేను గాను. నేనానందమయ సత్పదార్థమును. అందు
వలన సుఖమందు ప్రవృత్తిలేదు. దుఃఖమందు నివృత్తి
లేదు. పుణ్యమం దభిరుచిలేదు. పాపమందు విరక్తి
లేదు. నాజీవితమందెట్టి ఘటనలు గలుగుచున్నను
నేను నిర్వికారుడను. అవి నన్ను స్పృశింప జాలవు.
నేను సచ్చిదానంద స్వరూపుడను. కావున నానం
దమం దోలలాడు చుండును. నాకు ప్రియాప్రియము
లనునవి లేవు. నాకు సంతోషమును దుఃఖమును గలిగించు
నవి లేవు. ఏలయన భగవానుడే సమస్తము నగు
చున్నాడను విషయము నాకు హృదయంగమము. మాన
వులు, పశుపక్షులు, కీటకపతంగములు, తరులలేలు, గిరి

నదులు, ఇల్లువాకిలి మొదలగు సమస్తమును భగవానుడు. అందువలన నాకొకదానియం దాకాక్షగాని, మరియొకదానియందు విరక్తిగాని లేదు. ఘటనాప్రవాహమందేది సంభవించినను, నది యానందమయ సత్తాయొక్క ప్రకాశము మాత్రము. నాజీవితమందు సంభవింపు చుండు సుఖదుఃఖములు, మంచిచెడుగులు మొదలగునవన్నియు, బ్రహ్మముయొక్క విభిన్నమూర్తులు. అందువలన నేను సర్వావస్థలయందును సమభావమున నుండును" అని సిద్ధపురుషుడు నుడువు చుండును. ఇట్టి యానందము ననుభవింప వలయుననిన, మానవుడు సాధనను జేయవలయును. సాధనమొనర్చక సిద్ధిగలుగదు.

అత్మ సమర్పణ సంకల్పమును ధృఢమొనర్చుకొనవలయుననిన “అనుమతి” “స్మృతి” యను వాని నవలంబింపవలయును. ‘అనుమతి’ యన సమ్మతి. అనగా జీవితమందేది సంభవించినను, నవియన్నియు, భగవదిచ్ఛవలన గలుగుచున్నవని దలంపవలయును. మరియు సర్వఘటనలు భగవానునివని దలచి బ్రవర్తింప వలయును. ప్రాణమమున నీసమ్మతి యపరిపక్వావస్థయందుండును. అపియములగు ఘటనలు గలిగినప్పుడు సాధకుడు విచలమౌదుగను. కాని యది భగవానుడొసంగిన దుఃఖమని

యంగీకరించి నడచుట కంగీకరింపడు.

సమస్తమును సమత్వమున జూడవలయుననిన సాధనను జేయవలయును. ఏలయన సకల కర్మలు భగవానునివని విశ్వసించి ననుగూడ, ననేక జన్మలయందలి 'నేను' అను సంస్కార మొక్కదినమున నొలొంగడు. చిత్తసంస్కార సంబంధమగు అప్రియములు, వర్జనీయములగు ఘటనలు సంభవించిన యెడల సాధకుడు తలక్రిందు లగుచుండును. కాని 'యనుమతి' యపరిణతా వ్యయంబున నుండునను, భగవత్కార్యముల ననుసరింపుచు నానందము నుపభోగింప వలయునను నిశ్చయము గలుగును. అప్పుడు సుఖదుఃఖములకు సంబంధించిన కార్యములవలన గలుగు ఘటము, హృదయమామ వికసించి నప్పుడు, వానిని భగవానుని దానమని గ్రహించుట కనుమోతమైనను జరిగదు.

'సమ్మతి' క్రమాభివృద్ధిమొంది పరిపక్వమైన యెడల, కర్మఫలమునుగూర్చి యోచింపవలసిన యావశ్యకత యుండదు. కర్మయు, కర్మఫలమును, భగవదీచ్ఛవలననే గలుగుచున్నవని గ్రహించునప్పుడు, భగవదీచ్ఛతోడ తనయిచ్ఛ సంయుక్తమైనదని సాధకుడు గ్రహించును.

“స్మృతి” యనగా స్మరణ యందుంచు కొనుట యని యర్థము. అనగా “భగవానునకు నేను సమస్తము నర్పించితిని. కావున నాదియను నది లేదు. అంతయు భగవానునిది.” అని మనమునం దుంచుకొనుటయై యున్నది. ఆత్మసమర్పణ మంత్రము, సాధకుని జీవన మందు జాగరూకత నొందిన యెడల, ఎట్టి ఘటనల వలన గూడ నాత డుద్రాభ్యంతుడు గాడు. ఏలయన సమస్తము సాధనకొరకు గలుగుచున్నదనియు, భగవాను డాధారములను తన లీల కొర కుపయోగ మగునట్లు జేసికొనుటకు పలువిధ విచిత్రఘటనలను సృష్టింపు చున్నాడనియును చెలిసికొనును. “స్మృతి” లేని యెడల సాధకుడు యోగభ్రష్టుడగును. మరియు నేదయిన దుర్ఘటన గలిగినప్పుడు, దానినుండి దప్పించుకొనుటకు పలువిధముల బ్రయత్నింపు చుండును. ఆత్మసమర్పణ మొనర్చిన సాధకుడు నిరహంకారిగ నుండ వలయును. కాని స్మృతి లేకుండుటవలన, అహంకారియై యోగభ్రష్టుడగు చుండును. మరియు పలువిధ దుఃఖములయందు దగుల్కొనును. శిశువు క్రిందపడుచు లేచుచు చివరకు నడకనేర్చినట్లు స్మృతి దరిగినకొలదిని భయపడక దానిని వృద్ధిలోనికి దెచ్చుకొనుచుండ వలయును. జీవనపథమొనర్చి

యోగసాధన మార్గమున నిర్గమింప వలయును. స్మృతి నెప్పుడును మరువజనదు. “ ఎట్టి యుత్పాతముల కైనను అంతము గలదు. కావున నేను విచలితుడనుగాను. ఇది భగవానునిలీల. చివరకు నేను శుద్ధముక సిద్ధుడ నగుదును. భగవాను డాధారముల శుద్ధికొరకిట్టి యనర్థముల సృష్టింపుచున్నాడు.” అనుస్మృతియెల్లప్పుడుండవలయును. సాధన సమయమందు సాధకుడు ధృతిని, యుత్సాహమును అవలాంబింప వలయును. సిద్ధిగలుగుటకు కాలవిలంబన మయికొలదిని ఛైర్య మవలాంబింప వలయును. కానిభయ పడజనదు. అనంతఛైర్యమున నుండవలయును. ప్రతికూలఘటనలకు జాకగూడదు. సర్వశక్తిమయుడగు భగవానుడు మననెట్టి దుర్గమపథమందు నడిపించినను, చివరకు సమస్త దుఃఖముల దొలగించి తనయంకమందు జేర్చుకొనునని నమ్మవలయును.

సాధక జీవనమందు వ్యాకులత్వమును, ఉత్తేజనమును విసర్జింపవలయును. ప్రథమమున చేయుతీవ్ర ప్రయత్నమువలన నాడంబరము గలుగును. అందువలన సాధకుడు ముందున కేగుచున్నానని దలంచును. కాని యద్భిభను. ఆడంబరముగలిగిన వాచొకయడుగయినను, ముందునకు వేయజాలడనుట నిక్కువము. ఆత్మసమర్పణ

యోగి భగవానునకు సమస్త ముత్సర్గమొనర్చి సుస్థిరుడైన కొలదిని, సిద్ధిని సమీపింపుచుండును. ప్రయత్నముచేయుచు, వ్యాకులత్వమునందునను “ నేను సాధన జేయుచున్నాను. భగవద్దర్శనము గలుగును. సిద్ధి నొందుదును ” అను అహంకార ముండును. నే ననునది యున్నంతకాలము సిద్ధి గలుగుట యసంభవము. కట్టతెగిన చెరువునందు నీరెట్లుండును ? అహంకార మున్నంతవరకును సిద్ధి గలుగదు.

ఆత్మసమర్పణ సంకల్పము దృఢమైన కొలదిని, సాధకుడప్రయత్నము సమస్త విపత్తులను ధీరప్రశాంత చిత్తమున ధారణజేయుచుండును. కాని యాసాధన మిక్కిలి కఠినము. అయినను ప్రధమమునుండియు దీని యుదాసక్తి గలిగినయెడల నిట్టి సహజమార్గము మరల యొకటి యుండదని గ్రహింతుము. ఏలయన స్వభావమే సాధనపథమున కనుకూలమగు శక్తి. ఆత్మసమర్పణ మంత్రదీప్తి. వలన నుద్బుద్ధుడైన యెడల, వృథా బ్రయత్నమువలనగాని, ప్రాణముయొక్క వ్యాకులత్వమువలనగాని, బ్రయోజన మేమున్నది ?

౧౨

సనత్సుజాతీయమను గ్రంథమందు శాస్త్రమును

ఉత్సాహము, గురువు, కాలము, అను నాలుగుమార్గములు చెప్పబడియున్నవి. ప్రథమమున సాధనశిక్ష నొంద వలయును. పిమ్మట దాని ననుసరించి నడుచుటకు దృఢ సంకల్ప ముండవలయును. దానితర్వాత గురువును, చివరకు కాలమును ననుసరింపవలయును.

ఇదివరకు పూర్ణ యోగమందు చెప్పిన “అనుమతిని” “స్మృతిని” యుత్సాహమని యెరుంగ వలయును. భగవానుడే సాధనకు గురువు. కాలమనునది యనంత వ్యాపియై మన సమ్ముఖమునం దున్నది. మానవుని యందు జ్ఞానజ్యోతి వెలింగినయెడల, భగవానుడే గురువను విషయము గోచరించును. ఆయనంత జ్ఞాన ధారనుండియే, యత్యల్ప ఘటనలుగూడ మానవుని బాహ్యభ్యంతరములయందు బ్రవహింపుచున్నవి. మరియునవి మన యందుండు సహజమును సరళమునగు యోగమార్గమును వికసింప జేయుచున్నవి. ఆధ్యాత్మికమును, ఆదిభౌతికమునునగు సమస్తగుతులను, మశ్మంఖలితముగ నొనర్చి పరస్పరము కర్మనైనర్పుటకు సరిగనుంచుచున్నవి. ఏలయన నవియును పరిపూర్ణమును పరిశుద్ధమును నగుటకు నడచుచున్నవి. మానవ హృదయమం దనంతప్రేమ యున్నది. మహాజ్ఞానము మన జీవనగతిని యూర్ధ్వగామి

గ నెనర్చుచున్నది. కావున మన మధైర్యమును బొంద జనదు. కాల విలంబన మైననేమి? మనలను, అశక్తతయు అధైర్యమును నడ్డగింపు చుండును. కాని యుత్సాహ మపరిమితమై యుండవలయును. అందువలన నార్యాగ్నితోడ నప్రమత్తులమై ధీరత్వమున భగవానుని పదకమలముల యందు, మనసమస్తమును నర్పించి యానందమును బొందుచుండ వలయును.

కాలసముద్ర మనగతము. అందు తరంగముల మీద తరంగములుబుట్టుచు, భగవానుని కొరకు పరుగిడు చున్నవి. కావున దాని మీదనుండి మనము ముందునకు నడువ వలయును. కాలమే జీవనగతికి, సర్వోత్తమమగు సహాయము.

మనయందొక యసాధారణ కర్మనరవేర వలసి యున్నది. మానవత్వమును పరివర్తిత మొనర్చుకొని దేవత్వమును బొందవలయును. అనేక శతాబ్దములనుండి వచ్చుచున్న క్రిమివివర్తన మొక్కదినమున బూర్తికాలేదని వెరపొంద జనదు.

హృదయ మార్గము లనేకములు. అందుకొన్ని యత్యంత శీఘ్రముగ నెక్కింత ఫలము నొసంగును. మనము స్వయముగ నిర్ణయించుకొని చేయుచుండు కర్మ

యందు కొంతమనో సంతృప్తి యుండును. ఏలయన మన మీ కార్యమును చేయుచున్నామను జ్ఞానము ప్రతిక్షణ మందునను మనయందు మేల్కొను చుండును. ప్రాణాయామము, ఆసనములు, జపము మొదలగు క్రియల ద్వారమున జీవనోన్నతి గలుగుచున్నదని దలంచు చుండుము. గతించిన దినమునకంటె నేడు ప్రాణాయామము నెక్కువ కాల మొనర్చితిమనియు, లక్షమారు లెక్కుడుగ జపించితి మనియు దలంతుము. మరియు నిటులనే క్రమముగ వృద్ధియగుచుండిన యెడల, సాధన పథమంద్రక్రేసరుల మగుచున్నామను జ్ఞానము వృద్ధియగు చుండును. అందువలన అహంకారము వృద్ధి యగును. కాని యాత్మ సమర్పణ యోగదీక్షను గైకొనినయెడల, మనలను అహంకారము స్పృశింపజాలదు.

ప్రాణాయామము, జపములు మొదలగునవి మానవ కల్పితములు. కాని వానియందు భగవానుని యనంతశక్తి కార్యములొనర్పు చుండదు. మానవ ప్రయత్నమునకు హద్దుగలదు. ఆత్మసమర్పణ యోగి కార్యముల యందాడంబర ముండదు. ఆతని సాధన ఫలముగ జరుగు చుండును. మరియు నది యింద్రియముల కగోచరముగ నడచుచు జీవనగతిని సిద్ధమార్గమున

నడిపింపు చుండును. ఈయోగ మొక స్థలమందు తీవ్రముగను, మరియొక స్థలమందు నెన్నుదిగను నడచు చుండును. మరికొన్నిచోట్ల స్థంభించి నట్లుండును. కాని యదియోగశక్తి ద్వారమున తీవ్రవేగమున, విజయోల్లాసముతోడ యపూర్వ యాదర్శమును బ్రకాశింప జేయును.

మానవరచిత మార్గములు కృత్రిమ జలప్రవాహముల వంటివి. అవి మానవుని బుద్ధినుండి బహిర్గతమగుచుండును. నిర్దిష్టమగు సీమయందు బ్రవహింపుచుండును. ఆప్రవాహమం దాపదలు లేక, జీవితనాకను నడిపింప వచ్చును. కాని యాస్థానమునుండి మరియొక స్థానమున కేగుట యసంభవమగును. ఆత్మ సమర్పణయోగమార్గ మనంత సాగర తుల్యము. అందువలన నందేదియోయొక నిర్దిష్ట ధారను ననుసరింప వలసిన పనిలేదు. మన యిచ్ఛాను సారము దానియందే భాగమునుండి యైనను జగత్తంతటను సంచరింప వచ్చును.

మహాసముద్రమందు యాత్ర యొనర్పదలచిన యెడల యుత్కృష్టమగు నౌక గావలయును. దానికి చుక్కానియు, దిక్పిర్ణయ యంత్రమును, నడిపించు శక్తియు, నుదత్కుడగు నావికుడు నుండవలయును. అనంత సాగరమున నడచుటకు బ్రహ్మవిద్యయే మహానౌక.

విశ్వాసము చుక్కాని. అత్మ సమర్పణము కంపాను. సృష్టి స్థితి ప్రళయ కార్యము మహాశక్తియే ప్రవృత్తి. భగవానుడే కర్తృధారుడు. భగవానుని కర్మపద్ధతి మన మనకొను నట్లుండదు. అందువలన నామార్గము వేరు. అతడేకాలముందు దేని నెనర్చినను, ఆకాలము, ఆఘట నగూడ భగవానుడే. కావున మనమా పథము కొర కును, కాలము కొరకును, నిరీక్షింపు చుండ వలయును.

ఈవిషయమును, పాశ్చాత్యజ్ఞాన మంగీకరింప దు. ఆజ్ఞానము మానవ బుద్ధిస్వాతంత్ర్యమును నణు మాల్చిమైనను దగ్గించుటకు సమ్మతంపదు. అందు వలన వారు యుక్తి ననుసరించి నడువవలయునని చెప్పుచుం దురు. బుద్ధి యపరిణతావస్థ యందుండినను, విచారణ యందది యసమర్థ పైనను, బుద్ధి ననుసరించి నడచిన యెడల, క్రమముగనది, పూర్ణ త్వము నొందించుననివారు. నుపపుచుందురు.

కాని యీవాదమునుండి దప్పించుకొన వలయు ననిన, శాస్త్రములమీద దృఢవిశ్వాసమును, గురువున కాత్మ సమర్పణమును జేయవలయును. ఇట్లొనర్చిన యెడల యుక్తియను సమ్మోహ నాస్త్రమునుండి దప్పించు కొన వచ్చును.

ఇక్కాలమున వైజ్ఞానికులును, దార్శనికులును యుక్తిద్వారమున, అద్వైత విషయములగూర్చి, విచారిం చుచుండుటను సాధారణముగ గాంచవచ్చును. తర్క వితర్కములు మిక్కుటముగ జేయువాడు మహాజ్ఞానిగ పరిగణింపబడుచుండును.

కాని మనమీ మార్గమును ననుసరింప జనదు. మరియు సంకీర్ణలము కాకూడదు. మనో శంకల సమా ధాన మొసంగ వలయునను దలంపున కాలమును వృథా బుచ్చ వలదు. విజ్ఞానము వికసించినప్పుడు, సకల సంశ యములు దూరమగును. సమస్త ప్రశ్నలకును చరమ సిద్ధాంతమును బొందుదుము.

మనోవిజ్ఞానము వలన నెకింత బ్రయోజనము కలదు. కానియది యాధ్యాత్మిక విజ్ఞానమునకు దాస్యము చేయుచుండును. మనోవిజ్ఞానముగూడ అప్పు డప్పుడు మార్గమును జూపుచుండును. కానియది సం పూర్ణముగ యాధ్యాత్మిక విజ్ఞానమున కధీనమై యుండుటవలన, ఆయపరోక్షానుభూతి వలననే, మనోవిజ్ఞా నము బలయుత మగుచున్నది. మనోవిజ్ఞానము పాండిత్య మునకు సంబంధించినది. మరియు నది వెలుపలనుండు అవాంతర వస్తువు మాత్రము. అందు వలన సాధనకు

పృథ్వీవిఘ్నమును గలిగింపు చుండును.

పూర్ణయోగమును స్వీకరింప దలచిన యెడల తర్క విర్కముల తోడ కాలమును న్యయ పరచు కొనక, దానిసంబధమగు శాస్త్రమును ననుసరింప వలయును. మనము గాడాంధకారమందు, సమ్ముఖమందలి వస్తువులను జూడలేము. అటులనే, ప్రధమమున మనకు సమస్తమును గాడాంధకారముగ నుండును. అట్టిస్థితి యందు అభ్యంతర స్థితమగు జ్యోతి ప్రజ్వలించు దనుకను లేచియుండ వలయును. మరియు నిరహం కారుడై పూర్ణయోగ మార్గమున నడచుచుండు సాధకుని సహాయమును బొందవలయును. కాని మనమాత్మ వికాసము కొరకాతురులము గాగూడదు. పరిపూర్ణమగు అభిజ్ఞత కొరకును, తేజము కొరకును, జగద్గురువు మీద నిర్భరపడి యుండవలయును. అప్పుడు భగవానుడే మనయందుండి నడిపింపు చుండును.

౧౩

అద్వైతవాదము, మాయా వాదముల గూర్చి, యొకింత విచారించుట యావశ్యకము. నేడివి యూరపు దేశమందలి యుక్తివాదము, నాస్తిక వాదముల తోగలసి, మానవుని తలక్రిందు లొనర్చుచున్నవి. ఏకదేశమును

మాత్రము దర్శించువాని దర్శనము, సత్యముయొక్క యొకదిక్కును మాత్రము వెల్లడించును. దర్శన శాస్త్రజ్ఞుని యాలోచనానుసారముగ జగదీశ్వరుడీ జగత్తును సృష్టింపలేదు. ఇది మురళీ నినాదమును బోలి యనంత కైచిత్రములయొక్క మహత్తర సమన్వయమై యున్నది. భగవానుని స్వరూపము తర్క వితర్కములకు గోచరించునది కాదు. సమస్త ధర్మముల సత్యమును స్వీకరింప గలిగినదే సర్వోత్కృష్టమగు ధర్మము. సమస్త దర్శన శాస్త్రముల యందలి సత్యము నంగీకరించి, వానికి తగిన స్థానమొసంగునది యుత్తమ మగు దర్శనశాస్త్రము.

మాయ యనునది యొక యనుభవము. శ్రీశంకరాచార్యస్వామి మాయ ననుభవించి యుండెను. అందువలననే మాయను గూర్చి నెక్కి వక్కాణించెను. కావున మనమీ మాయను గౌరముగ నంగీకరించి, భగవద్గీతను దృఢముగ ధారణజీయ వలయును. 'మాయ' శబ్దమున కంటెను, లీలయను పదమందలి భావము గంభీరమును హృదయస్పర్శియునై యున్నది. మాయాలక్ష్మ్యము లీలయందు గలదు. మరియు లీల, మాయాపరిధి సతీకరించి జగత్తునందలి నిగూఢ తమమగు ఆనంద రహస్య

మును వెల్లడింపు చుండును.

పృథ్వీయందు నివసింపుచు దానిని మిథ్యయని యుపలబ్ధి నొందుటవలన బ్రయోజనంబేమి? శ్రీకృష్ణ భగవానుని నిత్య బృందావన లీలయు, మధురాపుర లీలయు ననంత కాలమునుండి జరుగుచున్నవి. కావున నాలీలయందుజేరి పరమానందము ననుభవింపు చుండు టయే మానవ ధర్మము.

భగవాను డొక్కడు. కాని యొక్కడనుట నలన నాతడా యేకత్వమందు బంధింపబడి యుండును. మనము భగవానుని యేకత్వము నుపలబ్ధి నొందు చున్నారము. భగవాను డనంతరూపముల బ్రకాశింపు చున్నాడు. అట్లు బ్రకాశింపని యెడల భగవానుడు నిల్వజాలడని తలంప జనదు. అది భగవానుని బహిర్వికాసము; భగ వల్లీల. భగవానుడు నర్తనాతీతుడు. అనిర్దేశ్యుడు. భగ వానుడు, ఏకమా ? అనేకమా ? అను విషయమును నిశ్చయముగ జెప్పజాలము. ఈవిషయమునే యుపని షత్తులు మొదలగు ధర్మగ్రంథములు స్వక్తపరచు చున్నవి.

“అవ్యక్తాత్తుపరః పురుషోవ్యాపకోలింగ ఏనచ”
సర్వవాపీయు, సర్వచిహ్న వివర్జితుడగు పురుషుడు

అవ్యక్తమునకంటె శ్రేష్ఠుడు. అతడు “ఏకమేవా ద్వితీ యమ్” భగవానునకు వ్యతిరేక మనునది యేదియులేదు. అందు వలన పర్వతము మొదలు పరమాణువు వరకును భగవానుడై యున్నాడు. కావున భగవానుడు శాంతు డును, అనంతుడును, జీవుడును, బ్రహ్మమునై యున్నా డు. “నేనశ్వర్థవృక్షమును, మృత్యువును, వైశ్వానరు డను, తుభను, వ్యాసుడను, వాసుదేవుడను.” అని భగ వద్గీతయందు శ్రీకృష్ణ భగవానుడు చెప్పియున్నాడు.

“నాన్తోఽస్తి మమ దివ్యానాం విభూతినాం పరంతప”

ఓయర్జునా? నాదివ్యవిభూతి యనంతము. భగ వానుని యసీమ సత్తాయందలి చైతన్యమే, లీలా విలా సము. కావున నాతడే సమస్తమునై యున్నాడు. అందు వలన సమస్తమును సత్యమును, నుందరమును, ఆనంద పూర్ణములని యెరుంగ వలయును.

బ్రహ్మము ప్రకాశించు విముక్త ద్వారమును మాయ యందురు. భగవానుని విచిత్రమగు ఆత్మప్రకా శమున కంతములేదు. ఏదియోయొక యవస్థా విశేష మందది బంధింపబడి యుండదు. స్వరచిత మాయాద్వార మున భగవానుడు నిత్యనూతనుడై యానందము ననుభ వింపుచున్నాడు.

కావున నీమాయను మన మతిక్రమింప వలయును. మన దివ్యదృష్టిని యడ్డగించి యేది సృష్టిని, భగవానుని, వేరుగ జూపింపు చుండునో; చైతన్య సత్తాను, జడపదార్థమును భ్రమను గలిగింపు చుండునో; అసీమను ససీమగను; ముక్తిని బంధనముగను, దోచునట్లు చేయుచుండునో; దానిని మాయ యందురు. బృందావన లీలలను మనము స్మరణయం దుంచుకొనవలయును. నారదు డే గోపిక గృహమున కేగినను, అచ్చట శ్రీకృష్ణ భగవానుడు విరాజిల్లు చుండెను. ఈపాదాణిక రచన యందు నిగూఢమైయుండు భక్తిరహస్యమును వదలినను గూడ, దానిని భగవానునియొక్క జగల్లీలలకు యుత్కృష్ట నిదర్శనమని నుడువుటకు సందియములేదు.

సమష్టియు, వ్యష్టియు భగవానుడు. విభిన్న ప్రకృతుల వలన వేర్వేరు పురుషులుగ నుండినను నాతడే పురుషోత్తముడు. ఆతడు శ్రీరాధికా రమణితోడ విరాజిల్లుచుండును. మరియు భగవానుడు దలంచినయెడల సమస్త వైచిత్ర్యముల నొక్కతృటిలోన తనయందు విలీన మొనర్చుకొనును. తిరిగి వానిని యొక్కనిముసమున బ్రకాశింప జేయును. ఒక దిక్కునుండి చూచినయెడల సమస్తము భగవానుడు. మరియుక దిక్కునుండి చూచిన

యెడల, సమస్త పదార్థములు వేరువేరుగ గన్పడు చుండును. మరియు నాపదార్థములు వ్యక్తయవ్యక్త భావములతోడ, భగవానుని యానంద ప్రకాశము వెల్లడి యగుటకు ద్వారములై యున్నవి.

ఈతత్త్వము తర్కమున కందునది కాదు. కావున ధీరచిత్తమున భగవద్దర్శనమునకు వేచి యుండ వలయును. భగవత్కరుణ గలిగినయెడల నిన్నునీవు, దెలిసికొందువు. భగవానుని దర్శించువు. అప్పుడు తర్కవితర్కములతోడ బనియేమున్నది ?

౧౪

అద్వైత వాదము, మాయా వాదము మొదలగు వానిని లెక్కింపుడు, మనము సిద్ధిమార్గమున నడువజాలము. కాని వానిని గూర్చి దెలిసికొనిన జాలము. "మన యభివృద్ధి క్రీకృష్ణుని జాబ్బి యున్నది. క్రీకృష్ణ భగవానుని తోడ మనము క్రీడింప వలయును. మరియు భగవానుని యనంతకత్త కాధారులము గావట యును. భగవత్కార్యములకు మనము యంత్రములుగ నుండవలయును." ఈ యాదేశమే నిరంతరము మనల మేల్కొలుపుచున్నది.

అహింసా బ్రహ్మసాధనమితి, ఏముక్తి నొంద

వలయును. భగవానుని పృథ్వీపలన, ఆత్మయభినవ గూఢ
మును బాల్చును. భగవానుడు విద్యుత్కృత్తి సమన్వితమగు
వైశ్వానర యంత్రమును బోలి మానవ జాతి యందు
నూతన జ్ఞానమును విస్తరింపజేయునుగాత. "దైవామైటు"
(తుపాకీమందు) భూగర్భ మందుండి, గంభీర గర్జనముతోడ
పైవనుండు పర్వతపంక్తులను పగుల కొట్టునటులనే, మ
నము దేశమందు పుంజీభూతమై యుండు అశుద్ధత క్రింద
మండి, దానిని సుక్కమారుగ భస్మముచేయుదుముగాత.
మానవ మండలియం దొక్కొక్క సాధకుడు వేలకొలది
మానవులయందు జ్ఞానము, శక్తియొక్క హోమానల
మును ప్రజ్వలంపజేసి, వారిని యవిద్యనుండి యుద్ధరించె
దరుగాత. ఒక్కొక్క సాధకుని తపశ్శక్తి ప్రభావము
వలన వేలకొలది మానవులు భాగవత భావమున పరి
పూర్ణు లగుదురు గాత. ఒక్కొక్క సాధకుని యంగస్థ
ర్మవలన లక్షలకొలది మానవులు సచ్చిదానంద సాగర
మున నిమగ్ను లగుదురు గాత.

దేవాలయముల యందును, మసీదుల లోను,
చర్చియందునను, ప్రచారమొనర్చు ధర్మమువలన మాన
వజాతి యెప్పుడును విముక్తి నొందజాలదు. ధర్మోప
దేశములు, నీతి వాక్యములు మొదలగునవి, మానవునకు

సిద్ధిమార్గమును జూపింప లేవు. ఇవి యన్నియు మానవ బుద్ధినుండి బుద్ధివంతము. అందువలన గణనాతీతమగు ఆదర్శములను ప్రచారము చేయుచుండును. ప్రస్తుతకాలమందలి ధర్మనీతియు, ప్రాచీన అనుష్ఠాన పద్ధతియు, మతచాదములును, ఆచారములు మొదలగువాని వలన నవితమమహాత్మ్యమును వెల్లడించు కొను చుండును. కాని యవి యెప్పుడును మానవజాతి నుద్ధరింప జాలవు.

చిరకాలము నుండి మానవుడు దివ్య జీవనమును బొందు మార్గమును మరచి యున్నాడు. ఆమరచిన మార్గమే, శక్తిసాధన; ఆత్మోప లబ్ధి.

ప్రకృతి వెరిగి, ప్రకృతి సహాయమున, ఆత్మముక్తిని బొందని యెడల, జీవిత సాఫల్యము గలుగుట అసంభవము. కావున మనము తిరిగి క్రైస్తుయొక్క పూర్ణతయు; పవిత్రతయు, మహమ్మదుయొక్క ఆత్మసమర్పణమును, భగవద్విశ్వాసమును, శ్రీచైతన్యని ప్రేమానందములు, శ్రీరామకృష్ణ పరమ హంసస్వామియొక్క సర్వధర్మ సమన్వయమును దేవత్వమును, బొందింపజేసి, ఆనిగూఢ శక్తి నాశ్రయింప వలయును.

ఈభావముల నే కత్రిత మొనర్చి యొక్క ప్రబల ప్రవాహమును నిర్మింప వలయును. పతితోద్ధారిణి

యగు గంగాప్రవాహమును, జీవచ్ఛవములైయున్న మానవ జాతిమీద బ్రవహింప జేయవలయును. భగీరథుడు తనపూర్వపురుషుల భస్మరాసులమీద విష్ణుపద పద్మోద్భవయగు గంగాప్రవాహమును బ్రవహింపజేసి వారికి దివ్యజీవన మొసంగి నటుల, మాతన ధర్మప్రవాహము నలన, మానవజాతి మెల్కొనుచు గాత. అత్యల్పకాలమున పృథ్వియందు, స్వర్గరాజ్యము విరాజిల్లుచు గాత. ఈలీలకొరకే భగవానుడు, పృథ్వియగు మందును భూమండల మందవతరింపు చున్నాడు. మానవజాతిని క్రమోన్నతి మార్గమందుంచి యత్యున్నత ప్రదేశమునకు దీసికొనియేగి, దేవీసంపదతోడను, విపులానందముతోడను, మానవుని దేవతగ నొనర్చు బ్రయత్నమే, భగవత్తీల. భగవాను డనంత యుగములనుండి యీ కార్య మొనర్చుచున్నాడు. మానవ జీవితమందు భగవానుని యపూర్వలీలయు, భావమును బ్రకాశింపు చున్నవి. ఆతడు స్వర్గమును మర్త్యలోకమునకు దీసికొని వచ్చుచున్నాడు. అమృతముతోడ పృథ్విసంతయు నింపు చున్నాడు. స్వర్గ మర్త్యము లేకము కానంత వరకు మనకు విరామములేదు. ఈయదైశ సిద్ధిగానంత వరకును మనకు సిద్ధిలేదు, భారత వర్షము సచ్చిదానందములతోడ.

పరిపూర్ణమయిన మాత్రముననే బ్రహ్మజనము లేదు. భూమండల మంతయు సచ్చిదానందములతోడ బరిపూర్ణము గావలయును.

ఈమహాయజ్ఞము నారంభించిన సాధకునిధర్మ మనంతము; గభీరము. వీలయిన, యాతని యోగము జగ దుద్ధరణకు సంబంధించి యుండును. మానవజాతియొక్క శుద్ధి, ముక్తి, సిద్ధియే, వాని జీవిత వ్రతము. అట్టి విశ్వప్రేమికుల చరణ కమలముల కెప్పుడును నమస్కరించెదము.

“ ఓంకారీ ”

